

การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

นางสาวปิยนันท์ ฉายานพรัตน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Development of a Training Model Based on Self-Directed Learning and Outcome-
Based Learning Concepts to Enhance Essential Competencies for Vocational
Certificate Teachers under Office of the Non-Formal and Informal Education

Miss Piyanan Chayanopparat

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Non-Formal Education

Department of Lifelong Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการ
ชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
จำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

โดย

นางสาวปิยนันท์ ฉายานพรัตน์

สาขาวิชา

การศึกษานอกระบบโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุศุภบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.บัญญัติ ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรฉัตร สุบัญญัติ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสวาสน์ โกวิทยา)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ดร.สุนทร ยุทธชนะ)

ปิยนันท์ ฉายานพรัตน์ : การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (Development of a Training Model Based on Self-Directed Learning and Outcome-Based Learning Concepts to Enhance Essential Competencies for Vocational Certificate Teachers under Office of the Non-Formal and Informal Education) อ.ที่ปรีกษาวិทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล, อ.ที่ปรีกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รศ. ดร.อาชัญญา รัตนอุบล , 356 หน้า.

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้การฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ 3) เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มตัวอย่างคือครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และฉะเชิงเทรา จำนวน 22 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประกอบด้วยความสามารถ 5 ด้าน คือ การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแสวงหาข้อมูลเพื่อเตรียมเนื้อหา การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ 2) รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ ผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นพบว่า สามารถเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้ โดยหลังจากการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีระดับคะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ด้านทักษะเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในระดับปานกลางและดีตามลำดับ ส่วนด้านการนำไปใช้ประเมินผลโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้บังคับบัญชา และผู้เรียน พบว่าอยู่ในระดับดี นอกจากนี้การนำรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อการประยุกต์ใช้จริงกับการทำงาน และ 3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกอบด้วยข้อเสนอแนะได้แก่ การมุ่งพัฒนาครูให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ การส่งเสริมการเรียนรู้ของครูให้เข้าใจในเป้าหมายการพัฒนาแรงงานของสถานประกอบการ การจัดให้มีระบบและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาครู และการจัดให้มีระบบประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของครู

ภาควิชา	การศึกษาตลอดชีวิต	ลายมือชื่อนิสิต
สาขาวิชา	การศึกษานอกระบบโรงเรียน	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก
ปีการศึกษา	2558	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5484270727 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEYWORDS: ESSENTIAL COMPETENCY / VOCATIONAL CERTIFICATE TEACHERS / TRAINING MODEL / LEARNING OUTCOME

PIYANAN CHAYANOPPARAT: Development of a Training Model Based on Self-Directed Learning and Outcome-Based Learning Concepts to Enhance Essential Competencies for Vocational Certificate Teachers under Office of the Non-Formal and Informal Education. ADVISOR: ASST. PROF. SUWITHIDA CHARUNGKAITTIKUL, Ph.D., CO-ADVISOR: ASSOC. PROF. ARCHANYA RATANA-UBOL, Ph.D., 356 pp.

The research is a mixed method research which aims to 1) analyze the essential competencies for vocational certificate teachers under Office of the Non-Formal and Informal Education; 2) develop the training model in enhancing the essential competencies for vocational certificate teachers and to assess the exit learning outcome of vocational certificate teachers; and 3) propose the recommended policies for vocational certificate teacher development. The samples included 22 vocational certificate teachers under Office of the Non-Formal and Informal Education in Bangkok, Nonthaburi, Samutprakan, Samutsakhon and Chachoengsao. Research instruments consisted of interview form, questionnaire form, test form and evaluation form.

The results were as follow: 1) the essential competencies of vocational certificate teachers under Office of the Non-Formal and Informal Education composed of adult learning design, adult learning principle application ICT for teaching preparation, instructional plan development and instructional media development; 2) the developed training model comprised of learning outcome, curriculum, teaching process, teaching activity and evaluation. The implementation result of the developed training model was proved effective in enhancing the essential competencies for vocational certificate teachers. The knowledge scores were reported a high differed significantly at 0.01 levels, while operational skills in an instructional plan development and instructional media development were reported as fair and good levels respectively. Application evaluated by vocational certificate teachers, supervisors and students were reported at good level. Besides, to implement the developed training model, it is needed to focus on the application as the exit learning outcome and evaluation process; and 3) the proposed policies for vocational certificate teachers development comprised of developing vocational certificate teachers' competencies according to professional teacher standard, encouraging vocational certificate teachers' understanding consistent with the labor development target, providing the channel for vocational certificate teacher development, and providing the evaluation system according to the professional teacher standard.

Department: Lifelong Education
Field of Study: Non-Formal Education
Academic Year: 2015

Student's Signature

Advisor's Signature

Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนทุนการวิจัยจาก “ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิต” จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการให้คำปรึกษาและแนะนำอย่างเต็มที่ การดูแลเอาใจใส่ และความกรุณาอย่างยิ่งทั้งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งสองอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรฉัตร สุปัญญา ดร.ปาน กิมปี ดร.วิรุฬ นิลโมจน์ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาอันมีค่าในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัยและให้คำแนะนำที่มีประโยชน์และคุณค่ายิ่งต่อการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณพ่อสุพจน์และคุณแม่จันทร์ศรีที่เป็นต้นแบบของความพากเพียร ความมีวินัย และความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง รวมถึงครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้กันเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญแผนภูมิ.....	ณ
สารบัญแผนภาพ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	12
1.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	12
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	13
1.3 ลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	15
1.4 ลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	16
1.5 การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	18
1.6 หลักการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	21

1.7 กระบวนการสอนผู้ใหญ่.....	23
1.8 ลักษณะกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	24
ตอนที่ 2 การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง.....	25
2.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง.....	25
2.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง.....	27
2.3 กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง.....	29
2.4 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง.....	32
2.5 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง.....	32
ตอนที่ 3 การใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน.....	34
3.1 ความหมายของผลลัพธ์การเรียนรู้.....	34
3.2 ความหมายของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน.....	35
3.3 หลักการสำคัญของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน.....	36
3.4 องค์ประกอบของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน.....	40
3.5 กระบวนการของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน.....	41
3.6 ความหมายของการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน.....	45
3.7 ผลลัพธ์การเรียนรู้กับการประเมินผล.....	45
3.8 ลักษณะการประเมินผลการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน.....	46
3.9 คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน.....	47
3.10 ระยะเวลาการสะท้อนกลับผลลัพธ์.....	47
3.11 ข้อคำถามพื้นฐานสำหรับการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน.....	48
3.12 หลักการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน.....	49
ตอนที่ 4 การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.....	51

4.1 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	51
4.2 วิสัยทัศน์ ภารกิจ และพันธกิจ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา.....	52
4.3 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.....	52
4.4 หลักการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ.....	55
4.5 จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ.....	55
4.6 การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	56
4.7 กลุ่มเป้าหมายในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ.....	56
4.8 โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	57
4.9 ประเภทวิชาและสาขาวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	58
4.10 หลักการสำคัญในการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมาใช้.....	59
4.11 การบริหารจัดการหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	60
ตอนที่ 5 การฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน	63
5.1 ความหมายของการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน	63
5.2 กระบวนการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน	64
5.3 เทคนิคการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	71
ตอนที่ 6 สมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	74
6.1 คุณสมบัติของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ.....	74
6.2 บทบาทครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	74
6.3 ความหมายของสมรรถนะครู	75
6.4 มาตรฐานวิชาชีพครู	76
6.5 สมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ.....	83
6.6 สมรรถนะครูการศึกษานอกระบบ	86

6.7	สมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย.....	87
6.8	การออกแบบการพัฒนาสมรรถนะ	88
6.9	รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู.....	88
ตอนที่ 7	การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทางการศึกษา.....	89
7.1	ความหมายของนโยบายทางการศึกษา.....	89
7.2	ความสำคัญของนโยบายทางการศึกษา	89
7.3	กระบวนการนโยบายทางการศึกษา.....	91
7.4	การพัฒนานโยบายทางการศึกษา.....	91
7.5	นโยบายการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555-2569.....	93
7.6	นโยบายงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.....	97
ตอนที่ 8	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	103
8.1	งานวิจัยในประเทศ.....	103
8.2	งานวิจัยต่างประเทศ.....	107
กรอบแนวคิดในการวิจัย		110
ปัจจัยนำเข้า (Input).....		110
กระบวนการ (Process).....		112
ผลผลิตกระบวนการ (Output).....		116
ผลลัพธ์ความสำเร็จ (Outcome).....		116
บทที่ 3	ระเบียบวิธีการวิจัย	118
ระยะที่ 1.....		118
ระยะที่ 2.....		124
ระยะที่ 3.....		139

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	143
ระยะที่ 1	143
ระยะที่ 2	161
ระยะที่ 3	188
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	199
สรุปผลการวิจัย	201
อภิปรายผลการวิจัย	206
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	217
รายการอ้างอิง	220
ภาคผนวก	232
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ให้การอนุเคราะห์ในการวิจัย	233
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญการตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	233
รายชื่อวิทยากรร่วมด้านการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้	234
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์การวิจัยในระยะที่ 1	234
รายชื่อผู้บริหารที่อนุญาตให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเข้าอบรม	234
รายชื่อผู้บังคับบัญชาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	235
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 3	235
รายชื่อครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เข้าอบรม	237
ภาคผนวก ข เครื่องมือการวิจัย	238
เครื่องมือการวิจัยที่ 1 แบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	239

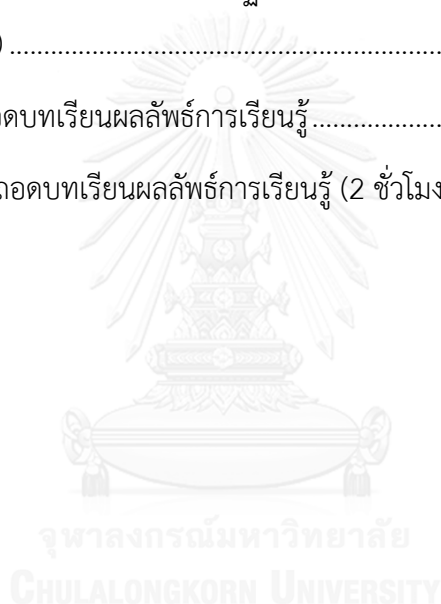
เครื่องมือการวิจัยที่ 2 แบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	242
เครื่องมือการวิจัยที่ 3 รูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและ การใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย	247
เครื่องมือการวิจัยที่ 4 แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	278
เครื่องมือการวิจัยที่ 5 แบบประเมินผลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะจำเป็น สำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	305
เครื่องมือการวิจัยที่ 6 แบบประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็น ใน การจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	307
เครื่องมือการวิจัยที่ 7 แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการ เรียนรู้ ประเมินโดยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของชิ้นงาน.....	312
เครื่องมือการวิจัยที่ 8 แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการ เรียนรู้ ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา.....	315
เครื่องมือการวิจัยที่ 9 แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการ เรียนรู้ ประเมินโดยผู้เรียน	319
ภาคผนวก ค ตัวอย่างชิ้นงาน.....	321
ภาคผนวก ง ภาพกิจกรรมการฝึกอบรม	350
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	356

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ทฤษฎีการศึกษาของผู้ใหญ่ Andragogy.....	20
ตารางที่ 2 หลักการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	21
ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบปกติกับใช้ ผลลัพธ์เป็นฐาน	39
ตารางที่ 4 การวิเคราะห์กระบวนการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	69
ตารางที่ 5 มาตรฐานความรู้.....	77
ตารางที่ 6 มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ	81
ตารางที่ 7 มาตรฐานการปฏิบัติงาน	82
ตารางที่ 8 มาตรฐานการปฏิบัติตน.....	83
ตารางที่ 9 สมรรถนะครูอาชีวศึกษาในระบบโรงเรียนของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.....	84
ตารางที่ 10 สมรรถนะครูอาชีวศึกษาของศูนย์อาชีวศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ	85
ตารางที่ 11 ครูศูนย์การเรียนชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย	86
ตารางที่ 12 กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลการสอบถามในระยะเวลาวิจัยที่ 1	119
ตารางที่ 13 ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.....	144
ตารางที่ 14 ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.....	154
ตารางที่ 15 สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันและระดับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะ จำเป็นของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	156
ตารางที่ 16 ผลการวัดความรู้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.....	175
ตารางที่ 17 ผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผน จัดการเรียนรู้.....	177

ตารางที่ 18 ผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำสื่อการเรียนรู้.....	178
ตารางที่ 19 ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินโดยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของชิ้นงาน.....	179
ตารางที่ 20 ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา.....	182
ตารางที่ 21 ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินโดยผู้เรียน.....	185
ตารางที่ 22 ผลการประเมินสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในด้านที่ 1-4	186
ตารางที่ 23 ตารางการเรียนรู้ในห้องเรียน.....	250
ตารางที่ 24 กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ (4 ชั่วโมง).....	253
ตารางที่ 25 กิจกรรมการเรียนรู้หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ (4 ชั่วโมง).....	254
ตารางที่ 26 กิจกรรมการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา (8 ชั่วโมง).....	255
ตารางที่ 27 กิจกรรมการเรียนรู้การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ (8 ชั่วโมง).....	257
ตารางที่ 28 กิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาและใช้สื่อสื่อการเรียนรู้ (8 ชั่วโมง).....	258
ตารางที่ 29 ตารางการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้.....	259
ตารางที่ 30 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้ (30 ชั่วโมง).....	260
ตารางที่ 31 ตารางการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้.....	262
ตารางที่ 32 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้ (30 ชั่วโมง).....	263

ตารางที่ 33 ตารางการถอดบทเรียนการเรียนรู้.....	264
ตารางที่ 34 กิจกรรมการถอดบทเรียนการเรียนรู้ (3 ชั่วโมง).....	265
ตารางที่ 35 ตารางการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน.....	266
ตารางที่ 36 กิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน (5 ชั่วโมง).....	267
ตารางที่ 37 ตารางการประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงาน.....	268
ตารางที่ 38 กิจกรรมการประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงาน (6 ชั่วโมง).....	269
ตารางที่ 39 ตารางการถอดบทเรียนผลลัพธ์การเรียนรู้.....	270
ตารางที่ 40 กิจกรรมการถอดบทเรียนผลลัพธ์การเรียนรู้ (2 ชั่วโมง).....	271

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการที่สังเคราะห์ขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน	115
แผนภูมิที่ 2 กรอบความคิดการวิจัย	117

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครู หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย	162
แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย	216

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ที่กำหนดแนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศไทยโดยยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) และตัวแปรสำคัญของการพัฒนาประเทศก็คือการศึกษา (อำไพ หรคุณารักษ์, 2550) ดังนั้นการศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่ถือเป็นทรัพยากรสำคัญในของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553)

เมื่อการศึกษาเป็นมิติสำคัญของการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาจึงควรมุ่งตอบสนองความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วยการผลิตแรงงานให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ (วิทยากร เชียงกุล, 2551) สำหรับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ และเมื่ออัตราการขยายตัวด้านเศรษฐกิจของประเทศมีมากขึ้นความต้องการแรงงานระดับอาชีวศึกษาก็ต้องมากขึ้นเช่นกัน (ฤกษ์มั่งดี วัฒนาณรงค์, 2555) จากความสำคัญของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาส่งผลให้มีการจัดทำข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษาเพื่อเป็นกรอบและแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ สมรรถนะ ความรู้ และความสามารถให้สามารถแข่งขันได้กับนานาประเทศ (นริศรา ขวาลตันพิพัทธ์, 2554; สำนักนโยบายด้านการศึกษามหภาค, 2554)

สำหรับประเทศไทยกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีทั้งสิ้น 3 รูปแบบ คือ 1) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบโรงเรียน 2) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษานอกระบบโรงเรียน และ 3) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาแบบทวิภาคี การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมาย วิธีการจัดการเรียนรู้ หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและประเมินผลที่ชัดเจนและแน่นอน ในขณะที่การจัดการศึกษาอาชีวศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาที่มียืดหยุ่นตามสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในระดับปัจเจกบุคคลและระดับกลุ่ม และการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในรูปแบบสุดท้ายคือแบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานภาครัฐ ผู้เรียนอาชีวศึกษาแบบทวิภาคีต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ภาคทฤษฎีในสถานศึกษา และเรียนรู้ภาคปฏิบัติใน

สถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551)

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษานอกระบบโรงเรียนที่กำกับดูแลโดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างแรงงานที่อยู่ในสถานประกอบการให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะด้านวิชาชีพมากขึ้น การจัดการศึกษาอาชีวศึกษานอกระบบโรงเรียนดังกล่าวเปิดให้บริการทางการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556b)

ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นบุคคลสำคัญที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพตั้งแต่ต้นน้ำจนปลายน้ำโดยเสริมสร้างให้ผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ถ้าอุปมาอุปมัยว่า การจัดการเรียนรู้ของครูมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนฉันใด การจัดการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยก็ย่อมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฉันนั้น ถ้าการพัฒนาคลังสมองทรัพยากรบุคคลของประเทศเป็นหน้าที่สำคัญของครูฉันใด การพัฒนาคลังสมองแรงงานนอกระบบก็ต้องเป็นหน้าที่สำคัญของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฉันนั้น ถ้าครูอาชีวศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นจักรสำคัญในการผลิตกำลังคนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศฉันใด ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยก็เป็นจักรกลสำคัญในการพัฒนาากำลังคนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศฉันนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552; พศิน แดงจวง, 2554; วันทิพย์ สิ้นสูงสุด, 2549; วีระพันธ์ สิทธิพงศ์, 2542; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556b)

จากการศึกษาคุณสมบัติครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองลำพูน, 2557; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556b) พบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถในสาขาวิชาชีพที่เปิดให้บริการ อาทิ พาณิชยกรรม ศิลปกรรม คหกรรม เกษตรกรรม ประมง อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมสิ่งทอ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เป็นต้น จากคุณสมบัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีความรู้และความชำนาญในด้านวิชาชีพ แต่ในทางกลับกันครูที่มีความชำนาญในด้านวิชาชีพอาจขาดความมั่นใจในวิชาครู (อร่ามศรี อภาอดุล 2554) ดังนั้นการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพควรเป็นการเสริมสร้างที่สมรรถนะเกี่ยวข้องกับวิชาครูเพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและส่งผลดีต่อคุณภาพของผู้เรียนอีกด้วย

จากการศึกษาการพัฒนาครูประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า การพัฒนาที่จัดให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาในด้านหลักเกณฑ์การดำเนินงานการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตรโครงสร้างหลักสูตร ขั้นตอนการดำเนินงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางการเทียบโอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดทำโครงการ สัดส่วนและการให้กิจกรรมการเรียนรู้ การจบหลักสูตร และการออกหลักฐานการศึกษาเพื่อสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบึงสามพัน, 2558; ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบึงสามพัน, 2557) รวมทั้งการเขียนแผนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ การใช้โปรแกรมงานทะเบียนและวัดผล การศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และการคัดเลือกข้อสอบปลายภาคเรียน เป็นต้น (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตคลองเตย, มปป.; ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบึงสามพัน, 2558; ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบึงสามพัน, 2558) นอกจากนี้ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของเอกชัย ปานเม่น (สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2558) ให้ข้อมูลว่า ยังไม่เคยมีการจัดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่และการจัดการเรียนการสอนที่จัดให้เป็นการเฉพาะสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และจากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของสุนันทา โนรีสุวรรณ (สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2558) พบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาด้านวิชาชีพโดยมีส่วนน้อยที่จบด้านการศึกษา แสดงให้เห็นว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพควรได้รับการพัฒนาด้านวิชาครูเพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การเสริมสร้างสมรรถนะเป็นการสนับสนุนคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานที่องค์กรต้องการ (ศิริรัตน์ พิริยธนาลัย และจุฑา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2553; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2550) การเสริมสร้างสมรรถนะครูเป็นสนับสนุนให้ครูมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลตามที่สถานศึกษาต้องการ กล่าวคือ เป็นการหลอมรวมความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับครูเข้าด้วยกันเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามมาตรฐานวิชาชีพครูตามที่สถานศึกษาหรือองค์กรการศึกษา กำหนดไว้ (ชัชวรินทร์ ชวนวัน, 2552; พิมพ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน, 2551) จึงกล่าวได้ว่าการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยสนับสนุน

ให้ผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพอีกด้วย

จากการศึกษาผลสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมการทำหน้าที่ครูให้มีประสิทธิภาพ พบว่า ปัจจัยส่งเสริมการทำหน้าที่ครูที่สำคัญที่สุด คือ การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยน และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 19.32 (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2556) สอดคล้องกับสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2557) ที่ระบุว่า การฝึกอบรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความสามารถของบุคคลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการฝึกอบรมที่ดีต้องกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมเกิดความตระหนักในการเรียนรู้เพื่อการนำไปใช้จริง ซึ่งให้เห็นได้ว่าการฝึกอบรมเป็นปัจจัยส่งเสริมสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาครู ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพด้วยการฝึกอบรมจะช่วยส่งเสริมให้การทำหน้าที่ครูมีประสิทธิภาพมากขึ้นและเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีประสิทธิภาพมากขึ้นการฝึกอบรมต้องกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมเกิดความตระหนักในการเรียนรู้เพื่อการนำไปใช้จริง

ในการพัฒนาสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำเป็นต้องนำจุดมุ่งหมายและการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตลอดจนการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรมาใช้ในการจัดการเรียนรู้มาประกอบการพัฒนาเพื่อให้ได้สมรรถนะจำเป็นที่สอดคล้องกับบริบทของครูและบริบทของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ อาทิ การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนที่เป็นแรงงานนอกระบบให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงาน การยึดเอาผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้มีความเท่าทันความก้าวหน้าและนวัตกรรมของสถานประกอบการ การพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพให้มีความรู้ในการทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ เป็นต้น (2556b)

การวิจัยในครั้งนี้มีครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นประชากรการวิจัยซึ่งจัดได้ว่าเป็นผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีความหลากหลายในด้านวัยวุฒิ คุณวุฒิ บทบาททางสังคม และประสบการณ์การทำงาน ศักยภาพการเรียนรู้ที่แตกต่างจากผู้เรียนที่เป็นเด็ก อาทิ ความสามารถในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ของตนเองได้ การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง และความคาดหวังต่อการนำการเรียนรู้ไปใช้จริงในการทำงานและการดำเนินชีวิต (Knowles, 1975) จากลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การวิจัยในครั้งนี้ต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญ 2 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ 1) การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ และ 2) การนำความรู้ไปใช้จริง

ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ผู้วิจัยนำแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองมาเป็นแนวคิดสำคัญของการวิจัย เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดที่ตั้งบนความเชื่อที่ว่า ศักยภาพของ

มนุษย์ไม่วันสิ้นสุด ผู้ใหญ่มีอิสระทางความคิดและชี้นำการเรียนรู้ของตนเองได้ (ชิตชงค์ ส.นันทนาเนตร, 2549; อาชญญา รัตนอุบล, 2550) จากความสอดคล้องในประชากรการวิจัยและแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมาเป็นแนวคิดสำคัญในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้เรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายต่อการทำงานของตนเองโดยเป็นการเรียนรู้โดยตนเองและเพื่อตนเอง นอกจากนี้การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอย่างต่อเนื่องช่วยสนับสนุนให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความเท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การนำความรู้ไปใช้จริง ผู้วิจัยนำแนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานมาเป็นแนวคิดสำคัญอีกหนึ่งแนวคิดในการวิจัย เพราะแนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการยืนยันในผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นแนวคิดที่ยึดการออกแบบแบบย้อนกลับในการพัฒนาองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยการนำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการมาเป็นเกณฑ์สำคัญในการออกแบบทุกองค์ประกอบเพื่อให้มั่นใจว่า องค์ประกอบสำคัญแต่ละส่วนจะช่วยขับเคลื่อนให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการได้ (Acharya, 2003; Harden, 2012; Lixun, 2011; Spady, 1994; Spady & Marshall, 1991; Lorenzen, 1999 อ้างอิงถึงใน รุ่งเพชร สงวนพงษ์, 2550) ดังนั้นผู้วิจัยได้นำแนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานมาเป็นแนวคิดสำคัญที่สองในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จากความสำคัญของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ถือเป็นจักรสำคัญในการส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบที่เป็นจักรกลสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ การเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยถือเป็นสิ่งจำเป็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จากการเล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางในการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต

คำถามการวิจัย

1. สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบไปด้วยความสามารถจำเป็นด้านใดบ้าง
2. รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นมีองค์ประกอบอะไร และผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมและผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นอย่างไร
3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีอะไร และแนวทางการดำเนินข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้การฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรการวิจัยที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงานในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ประชากรการวิจัยที่ให้ข้อมูลการสอบถาม ได้แก่ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ประชากรการวิจัยที่ทดลองรูปแบบการฝึกอบรม ได้แก่ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ประชากรการวิจัยที่ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาครัฐและเอกชน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระได้แก่ รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตัวแปรตามได้แก่ 1) สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2) ผลลัพธ์การเรียนรู้สุดท้ายของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3) ปัจจัยสนับสนุนการใช้รูปแบบการฝึกอบรม 4) ปัจจัยอุปสรรคการใช้รูปแบบการฝึกอบรม 5) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

นิยามศัพท์

รูปแบบการฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน รูปแบบการฝึกอบรมมีองค์ประกอบสำคัญที่ประกอบไปด้วย 1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ 2) หลักสูตร 3) กระบวนการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หมายถึง แผนงานในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะเชิงปฏิบัติการด้านวิชาชีพเฉพาะด้าน จำแนกออกเป็น 9 ประเภทวิชา คือ 1) อุตสาหกรรม 2) พาณิชยกรรม 3) ศิลปกรรม 4) คหกรรม 5) เกษตรกรรม 6) ประมง 7) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว 8) อุตสาหกรรมสิ่งทอ และ 9) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีอิสระทางความคิดในการกำหนดการเรียนรู้ของตนเองตามความต้องการและความสนใจอย่างมีเป้าหมาย ในกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถกำหนดแหล่งข้อมูลและเส้นทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างอิสระ และอาจร้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือผู้สอนก็ได้

การใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับความรู้ ทักษะเชิงปฏิบัติการ และการนำสมรรถนะจำเป็นไปใช้จัดการเรียนรู้โดยผ่านชิ้นงานที่ได้พัฒนาขึ้น เป้าหมาย

การเรียนรู้เป็นโจทย์สำคัญในการกำหนดกระบวนการเรียนรู้และสิ่งที่จะต้องการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนให้ผู้เข้าอบรมสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้

สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง ความสามารถที่ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องมี ประกอบด้วยความสามารถ 5 ด้าน ได้แก่ การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแสวงหาข้อมูลเพื่อเตรียมเนื้อหา การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ โดยพิจารณาสมรรถนะจำเป็นจาก 3 มิติ คือ ความรู้ ทักษะเชิงปฏิบัติการ และการนำไปใช้จัดการเรียนรู้จริง

การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ กระบวนการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้มีทั้งสิ้น 3 มิติ คือ ความรู้ ทักษะเชิงปฏิบัติการ และการนำไปใช้จัดการเรียนรู้จริง ด้านความรู้ตรวจสอบด้านพุทธิพิสัยโดยพิจารณาจากแบบทดสอบ ด้านทักษะเชิงปฏิบัติการตรวจสอบทักษะการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานโดยพิจารณาจากแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการจัดทำชิ้นงาน และด้านการนำไปใช้จัดการเรียนรู้จริงตรวจสอบการนำชิ้นงานไปใช้จัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยพิจารณาจากแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หมายถึง ข้อคิดเห็นเชิงแนะนำที่ได้จากผลการวิจัยการพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยเป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีองค์ประกอบสำคัญคือ นโยบายหลัก เป้าหมายของนโยบาย มาตรการของนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานของนโยบาย

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. สารสนเทศด้านสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับสถานศึกษาที่ดูแล กำกับ และพัฒนาบุคลากรทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต

2. รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับสถานศึกษาที่ดูแล กำกับ และพัฒนาบุคลากรทางการศึกษานอกระบบเพื่อใช้เป็นแนวทางการในการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคต

3. สารสนเทศข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครู
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในอนาคต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำแนกเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบโรงเรียนความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

- 1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 1.2 ลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 1.3 ลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 1.4 การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 1.5 หลักการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 1.6 กระบวนการสอนผู้ใหญ่
- 1.7 ลักษณะกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

ตอนที่ 2 การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

- 2.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
- 2.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
- 2.3 กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
- 2.4 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
- 2.5 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

ตอนที่ 3 การใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

- 3.1 ความหมายของผลลัพธ์การเรียนรู้
- 3.2 ความหมายของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน
- 3.3 หลักการสำคัญของการโดยใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน
- 3.4 องค์ประกอบของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน
- 3.5 กระบวนการของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน
- 3.6 ความหมายของการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน
- 3.7 ผลลัพธ์การเรียนรู้กับการประเมินผล
- 3.8 ลักษณะการประเมินผลการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน
- 3.9 คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน
- 3.10 ระยะเวลาการสะท้อนกลับผลลัพธ์

3.11 ข้อคำถามพื้นฐานสำหรับการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

3.12 หลักการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

ตอนที่ 4 การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.1 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

4.2 วิสัยทัศน์ ภารกิจ และพันธกิจ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

4.3 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4.4 หลักการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4.5 จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4.6 การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4.7 กลุ่มเป้าหมายในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4.8 โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4.9 ประเภทวิชาและสาขาวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4.10 หลักการสำคัญในการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมาใช้

4.11 การบริหารจัดการหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ตอนที่ 5 การฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

5.1 ความหมายของการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

5.2 กระบวนการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

5.3 เทคนิคการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่ 6 สมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

6.1 คุณสมบัติของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

6.2 บทบาทครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

6.3 ความหมายของสมรรถนะครู

6.4 มาตรฐานวิชาชีพครู

6.5 สมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

6.6 สมรรถนะครูการศึกษานอกระบบ

6.7 สมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัย

6.8 การออกแบบการพัฒนาสมรรถนะ

6.9 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู

ตอนที่ 7 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทางการศึกษา

- 7.1 ความหมายของนโยบายทางการศึกษา
- 7.2 ความสำคัญของนโยบายทางการศึกษา
- 7.3 กระบวนการนโยบายทางการศึกษา
- 7.4 การพัฒนานโยบายทางการศึกษา
- 7.5 นโยบายการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555-2569
- 7.6 นโยบายงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตอนที่ 8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 8.1 งานวิจัยในประเทศ
- 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

- ปัจจัยนำเข้า
- กระบวนการ
- ผลผลิตกระบวนการ
- ผลลัพธ์ความสำเร็จ

รายละเอียดการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบโรงเรียน

1.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน รายละเอียดดังนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538) ให้ความหมายการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนให้ได้รับโอกาสและมีความเสมอภาคในการเรียนรู้ที่เท่ากันของคนในสังคม ตลอดจนการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประกอบการดำเนินชีวิตประจำวันและการทำงานให้ดีขึ้น

อาชัญญา รัตนอุบล (2540) ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้ที่จัดนอกเหนือจากการศึกษาตามปกติในระบบโรงเรียน อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่ไม่ได้ศึกษาตามปกติในโรงเรียนได้มีโอกาสนำความรู้ไปแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน รวมถึงการพัฒนาทักษะทางด้านวิชาชีพอีกด้วย

สุมาลี สังข์ศรี (2540) ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นประสบการณ์ และกิจกรรมทางการศึกษาทุกรูปแบบ การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการศึกษาที่จัดให้บริการ ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนทั้งหมด ได้แก่ ประชากรก่อนวัยเรียน ประชากรที่อยู่ในวัยเรียนแต่พลาดโอกาสในการเข้าเรียนในระดับต่าง ๆ หรือ ประชากรที่มีอายุเกินวัยเรียนในระบบโรงเรียน อาจเป็นวัยแรงงาน หรือ ผู้สูงอายุ เป็นต้น

จากความหมายการศึกษานอกระบบโรงเรียน สรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดโดยหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ นอกเหนือจากการศึกษาในระบบโรงเรียนตามปกติ การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน โดยเปิดกว้างสำหรับผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนไม่จำกัดระดับการศึกษา อายุ เพศ อาชีพ และประสบการณ์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่นในหลักสูตร วิธีการเรียนรู้ และระยะเวลา การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีรูปแบบที่หลากหลายเปลี่ยนตามความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการศึกษาเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน ทั้งในด้านการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการศึกษานอกระบบโรงเรียน รายละเอียดดังนี้

อุ้นตา นพคุณ (2523) กล่าวถึง วัตถุประสงค์การศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยจำแนกประเภทการพิจารณา ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชน คุณภาพของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ เช่น มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ และมิติการเมือง การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนทุกหมู่เหล่าได้รับประสบการณ์การเรียนรู้เพิ่มขึ้น ทักษะที่ดีขึ้น รวมทั้งทักษะและความชัดเจนในชีวิตมากขึ้น

2. เพื่อพัฒนาด้านวัตถุและสภาพแวดล้อม การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจปัญหาของในบริบทของตนเอง ตลอดจนสภาพแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและสภาพแวดล้อมของตนเองให้ดีขึ้น

3. เพื่อพัฒนาความเสมอภาคทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ความเสมอภาคทางการศึกษาถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์และเป็นหัวใจสำคัญของความเป็นประชาธิปไตย ดังนั้นการได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันจะต้องเกิดขึ้นกับประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้นฐานะ และทุกชุมชน

4. เพื่อพัฒนาให้เกิดความสามารถในการปรับตัวกับสภาพแวดล้อม ความไม่สามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงจะนำไปสู่ความไม่สามารถในการควบคุมวิถีการดำเนิน

ชีวิตของตนเอง ทำให้ตกอยู่ในสภาวะการเป็นทาสของการเปลี่ยนแปลง และเพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าวการศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงได้จัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการปรับตัวของประชาชนเพื่อนำไปสู่การควบคุมการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างมั่นคง

อาชัญญา รัตนอุบล (2550) กล่าวถึงวัตถุประสงค์การศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรบุคคลเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาบุคคลส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศ คุณภาพประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อ

1.1 เพิ่มพูนและเติมเต็มในความรู้ วัตถุประสงค์หลักของการเพิ่มพูนและเติมเต็มในความรู้ของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนคือ การต้องการให้ประชาชนมีความรู้ในหลายมิติ เป็นความรู้ที่นอกเหนือจากการอ่านออกเขียนได้ ได้แก่ ความรู้ในมิติเศรษฐกิจ ความรู้ในมิติการปกครอง ความรู้ในมิติสุขอนามัย และศักยภาพการคิดเป็น เป็นต้น

1.2 บ่งเพาะในทัศนคติแง่บวก การที่สังคมของประเทศแวดล้อมด้วยจำนวนประชาชนที่มีคุณภาพส่งผลดีต่อการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในสังคม การศึกษานอกระบบโรงเรียนบ่งเพาะทัศนคติแง่บวกในหลายประการ ได้แก่ ความเป็นประชาธิปไตย การเคารพสิทธิและความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่นในสังคม และการซื่อสัตย์สุจริตต่อการดำรงชีวิตในสังคม เป็นต้น

1.3 สร้างทักษะด้านอาชีพการงาน และความเท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคม การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความเท่าทันให้กับประชาชนส่งผลด้านบวกต่อการดำเนินชีวิตและการทำงาน การศึกษานอกระบบโรงเรียนเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความเท่าทันให้กับประชาชนเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีให้ศักยภาพพร้อมรับการแข่งขันในตลาดแรงงานได้

2. เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนของตนให้ดีขึ้น การศึกษานอกระบบโรงเรียนได้กำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนเพื่อให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ปัญหา และการแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมชุมชนที่เกิดขึ้น

3. เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ความเสมอภาคทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันเป็นสาระหลักของความเป็นประชาธิปไตยและสิทธิความเป็นมนุษย์ การศึกษานอกระบบโรงเรียนเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย และทุกฐานะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้เสมอภาคเท่าเทียมกันเพื่อให้ประชาชนมีความสามารถในการพึ่งตนเอง

4. เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยของคนในสังคม การศึกษานอกระบบโรงเรียนสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ภายใต้การเคารพศักดิ์ศรีความ

เป็นมนุษย์ของซึ่งกันและกันและความเป็นประชาธิปไตยของคนในสังคม นอกจากนี้การศึกษานอกระบบโรงเรียนยังได้ส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนและงานที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการเรียนรู้ในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเคารพให้เกียรติในความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่นเป็นสำคัญ

5. เพื่อพัฒนาสภาพจิตใจให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น การศึกษานอกระบบโรงเรียนให้ความสำคัญในด้านสภาพจิตใจของผู้เรียนเช่นกัน ดังนั้นการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้นำหลักการสร้างความสมบูรณ์ด้านสภาพจิตใจมากำหนดวัตถุประสงค์ เช่น การจัดการศึกษาให้กับประชาชนได้เรียนรู้การสร้างคุณค่าให้กับตนเองและผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ในด้านจิตใจ โดยการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

จากวัตถุประสงค์การศึกษานอกระบบโรงเรียน สรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีวัตถุประสงค์หลายประการ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น 2) เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนของตนให้ดีขึ้น 3) เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน 4) เพื่อพัฒนาให้เกิดความสามารถในการปรับตัวกับสภาพแวดล้อม และ 5) เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยของคนในสังคม

1.3 ลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียน รายละเอียดดังนี้

สุมาลี สังข์ศรี (2540) ระบุลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในทุกมิติ อาทิ ระเบียบ กฎเกณฑ์ อายุผู้เรียน ระยะเวลาการเรียน เนื้อหาหลักสูตร และวิธีการเรียนรู้ เป็นต้น การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและความสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคมเป็นสำคัญ สถาบันการศึกษาที่ดำเนินการศึกษานอกระบบโรงเรียนอาจเป็นหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาของรัฐ หรือ เอกชน ก็ได้

อาชัญญา รัตนอุบล (2550) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังนี้

1. มีความยืดหยุ่นและหลากหลายด้านรูปแบบและวิธีการเรียนรู้โดยเน้นสาระสำคัญ คือ ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม รูปแบบและวิธีการเรียนรู้อาจเป็นการเรียนในชั้นเรียน การเรียนนอกชั้นเรียน การพบกลุ่ม การสนทนา การอภิปราย การสาธิต

2. มีความยืดหยุ่นด้านหลักสูตรและเนื้อหาการศึกษา เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ในด้านหลักสูตรและเนื้อหาต้องสามารถรองรับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ทันที

3. มีความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรมและการดำเนินโครงการ การศึกษานอกระบบโรงเรียนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และในบางครั้งอาจมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิทยากรชำนาญการในท้องถิ่นนั้น

4. มีความยืดหยุ่นด้านระยะเวลาการศึกษาอิงตามความเหมาะสมของกิจกรรมและความพร้อมของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจดำเนินในช่วงกลางวัน หรือ ช่วงเย็น ก็ได้
5. มีความยืดหยุ่นด้านโครงสร้าง
6. ผู้สอนอาจเป็นผู้ชำนาญหรือ อาสาสมัครเฉพาะด้าน
7. ผู้เรียนที่เป็นผู้รับบริการเป็นผู้เรียนที่อยู่นอกโรงเรียนและมีความประสงค์ที่จะพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของตนเอง
8. สถานที่ในการดำเนินการศึกษานอกระบบโรงเรียนขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของโครงการ การดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนอาจจัดในห้องเรียน ศาลา貸 หรือ ห้องสมุด
9. การรับรองความรู้ ความสามารถ ตลอดจนคุณวุฒิของผู้เรียนเป็นการยืนยันว่าผู้เรียนเข้ารับการอบรมหลักสูตรหรือโครงการของการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามเงื่อนไขระยะเวลาที่กำหนด
10. หน่วยงานและสถาบันที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนอาจเป็นหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน

จากลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียน สรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีลักษณะยืดหยุ่นในหลายประการ เช่น ความยืดหยุ่นในด้านโครงสร้าง รูปแบบการศึกษา หลักสูตรและเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนรู้ ลักษณะกิจกรรม ระยะเวลา และสถานที่ เป็นต้น นอกจากนี้รูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีแบบแผนที่ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนไปตลอดเวลาเพื่อความคล่องตัวในการจัดการศึกษา อีกทั้งการกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษานอกระบบโรงเรียนตั้งบนพื้นฐานความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ มุ่งเน้นการเพิ่มพูนและเติมเต็มความรู้ความสามารถเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ

1.4 ลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

ลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ รายละเอียดดังนี้

1.4.1 ความหมายของผู้ใหญ่

ความหมายของผู้ใหญ่ รายละเอียดดังนี้

Knowles (1980) ให้ความหมายผู้ใหญ่ว่า เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะและมีการพัฒนา ผู้ใหญ่มีบทบาทหลากหลายมิติ เช่น ความหลากหลายทางสังคม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความหลากหลายในหน้าที่การทำงาน และบทบาทที่หลากหลายในครอบครัว และที่สำคัญผู้ใหญ่ต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในตนเอง

Webster's New Collegiate Dictionary (อ้างถึงใน Knowles, 1980) ให้ความหมายผู้ใหญ่ว่า เป็นผู้ที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองอย่างเต็มเปี่ยม และมีวุฒิภาวะ

สมคิด อิศระวัฒน์ (2543) ให้ความหมายผู้ใหญ่ว่า เป็นผู้ที่สามารถรับผิดชอบการดำเนินชีวิตของตนเอง เป็นผู้ที่มีอาชีพ มีรายได้ และมีหลายบทบาทในเวลาเดียวกัน

อาชญญา รัตนอุบล (2551) ให้ความหมายผู้ใหญ่ว่า เป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทางวุฒิภาวะด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม รวมถึงต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมตามช่วงอายุของตนเอง

จากความหมายของผู้ใหญ่ สรุปได้ว่า ผู้ใหญ่ คือ ผู้ที่มีความมั่นคงทางวุฒิภาวะด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความรับผิดชอบต่อในการดำเนินชีวิตของตนเอง และรวมถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีศักยภาพในตนเองพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มเปี่ยมและต่อเนื่อง มีบทบาทหลากหลายในหลายมิติ ได้แก่ บทบาททางสังคม บทบาททางครอบครัว บทบาทต่อตนเอง และบทบาทในการทำงาน เป็นต้น

1.4.2 ลักษณะของผู้ใหญ่

ลักษณะของผู้ใหญ่ รายละเอียดดังนี้

Robert (1982 อ้างถึงใน สมคิด อิศระวัฒน์, 2543) กล่าวถึงลักษณะของผู้ใหญ่ ดังนี้

1. ด้านประสบการณ์ของผู้ใหญ่จัดเป็นแหล่งความรู้ที่มีคุณค่า ผู้ใหญ่มีบทบาทที่หลากหลาย เช่น ความหลากหลายทางสังคม ความหลากหลายทางครอบครัว และความหลากหลายในหน้าที่การงาน จากความหลากหลายดังกล่าวส่งผลให้ผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากมายและประสบการณ์ของผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่มีความคุณค่า

2. ด้านการเล็งเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากผู้ใหญ่มีความหลากหลายในบทบาทและหน้าที่จึงทำให้ผู้ใหญ่ให้ความสำคัญต่อการลงทุนด้านเวลา ดังนั้นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้ใหญ่เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้นั้นมีคุณค่าและความหมายต่อตนเอง

3. ด้านความวิตกกังวลหรือการไม่ปลอดภัย โดยธรรมชาติในความเป็นผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่จะมีความกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้นการตัดสินใจหรือการกระทำใด ๆ ของผู้ใหญ่ จะต้องการตั้งอยู่ฐานของความมั่นคงและความปลอดภัยเป็นสำคัญ

Knowles (1980 อ้างถึงใน ชิตชงค์ ส.นันทนาเนตร, 2549) ได้เสนอลักษณะสำคัญของผู้ใหญ่ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ผู้ใหญ่เป็นบุคคลได้รับการพัฒนาและมีวุฒิภาวะเต็มที่ ผู้ใหญ่สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดเกี่ยวกับตนเองจากการพึ่งพาคนอื่นไปเป็นการชี้นำตนเองได้

2. ผู้ใหญ่เป็นแหล่งความรู้และวิทยาการที่สำคัญต่อการเรียนรู้อย่างยิ่ง

3. ผู้ใหญ่เป็นมีความพร้อมในการเรียนรู้ และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะต้องสอดคล้องกับการพัฒนาบทบาทในมิติต่าง ๆ ของตนเอง

4. ผู้ใหญ่เป็นให้ความสำคัญด้านคุณค่าของเวลา การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะต้องมีความหมายและมีประโยชน์อย่างยิ่งกับตนเองในปัจจุบันมากกว่าในอนาคต การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางมากกว่ายึดเนื้อหาหลักสูตร

5. แรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เกิดจากแรงจูงใจภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอก

Knowles (1980 อ้างอิงในอาชญญา รัตนอุบล, 2551) กล่าวถึงลักษณะของผู้ใหญ่ ดังนี้

1. การรับรู้ในตนเองของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่มีศักยภาพในการตัดสินใจด้วยตนเอง รวมถึงการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ ธรรมชาติของผู้ใหญ่ต้องการการให้เกียรติ ผู้ใหญ่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง และที่สำคัญผู้ใหญ่ไม่ชอบการถูกตำหนิ การถูกลงโทษ หรือ การทำให้เสียหน้า

2. ประสบการณ์ของผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่มีความค่า ผู้ใหญ่มีความหลากหลายในบทบาท ดังนั้นประสบการณ์ของผู้ใหญ่ได้ถูกบ่งเพาะตั้งแต่วัยเด็กจวบจนปัจจุบัน ประสบการณ์เป็นสิ่งมีความค่ายิ่งสำหรับผู้ใหญ่ในการดำเนินชีวิตประจำวันและการทำงาน

3. ความพร้อมในการเรียนของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่มีความพร้อมในการเรียนรู้มากกว่าเด็ก ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะดำเนินไปได้ด้วยดีก็ต่อเมื่อการเรียนรู้นั้นมีประโยชน์และมีความหมายต่อตนเองอย่างแท้จริง ผู้ใหญ่เล็งเห็นถึงคุณค่าของเวลา ดังนั้นการเรียนรู้จะต้องมีความหมายในการดำเนินชีวิตและการทำงาน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ผู้ใหญ่จะต้องสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้ทันที

จากลักษณะของผู้ใหญ่ สรุปได้ว่า ผู้ใหญ่มีความสามารถในการพึ่งตนเอง มีอิสระและควบคุมกำกับตนเองได้เป็นอย่างดี ผู้ใหญ่ต้องการการให้เกียรติ ไม่ชอบการถูกตำหนิ การลงโทษ หรือการถูกทำให้เสียหน้า นอกจากนี้ผู้ใหญ่มีประสบการณ์ที่หลากหลาย ประสบการณ์ของผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่มีความค่าและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญยิ่ง ผู้ใหญ่มีความพร้อมในการเรียนรู้และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพถ้าการเรียนรู้มีความหมายต่อผู้ใหญ่ และสิ่งที่สำคัญคือการเรียนรู้ที่ดีต้องสนับสนุนให้ผู้ใหญ่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการแก้ปัญหาในทันทีเมื่อสิ้นประสบการณ์การเรียนรู้

1.5 การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ รายละเอียดดังนี้

อาชญญา รัตนอุบล (2551) กล่าวเกี่ยวกับสภาพการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ว่ามีทั้งหมด 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การเรียนรู้จากสภาพการณ์ทางธรรมชาติ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้จากสภาพการณ์ทางธรรมชาติ ได้แก่ การใช้ชีวิตในที่ร่ม หรือการวิ่งหลบฝน เป็นต้น

2. การเรียนรู้ที่เกิดจากสภาพการณ์ทางสังคมที่มีอยู่ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้จากสภาพการณ์ทางสังคมตามบริบทวิถีการดำเนินชีวิต ได้แก่ การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ และการอ่านหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

3. การเรียนรู้จากสภาพการณ์การจัดการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจนและต่อเนื่อง มีการจัดลำดับการเรียนรู้ และมีเกิดกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

Knowles (1980) ได้ระบุถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ว่า การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีความแตกต่างจากการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยเด็ก นักการศึกษาผู้ใหญ่จำเป็นต้องเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เพื่อความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนอย่างเหมาะสม ทฤษฎีการศึกษาของผู้ใหญ่ Andragogy เป็นศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ทฤษฎีการศึกษาของผู้ใหญ่ Andragogy

ประเด็น	การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
มโนทัศน์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ผู้สอนต้องคำนึงถึงความต่างของผู้เรียนแต่ละท่านในด้านประสบการณ์ ผู้สอนทำหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
ประสบการณ์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีประสบการณ์ที่มีคุณค่าถือเป็นต้นทุนการเรียนรู้ที่ทรงพลัง เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะอยู่ในรูปแบบการอภิปรายกลุ่ม เน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา จัดให้มีสถานการณ์จำลองเพื่อการเรียนรู้ และจัดให้มีการแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เป็นต้น
ความพร้อมในการเรียนของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีความหลากหลายในด้านวัยวุฒิ และประสบการณ์ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ต้องการเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่มีความหมายกับตนเองเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพเป็นสำคัญ
เป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่เป็นหนทางไปสู่การพัฒนาศรัทธาและคุณภาพของตนเอง ดังนั้นเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่คือ ผู้ใหญ่ต้องสามารถประยุกต์ความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตและการทำงานได้จริงหลังสิ้นสุดการเรียนรู้

จากการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ สรุปได้ว่า สภาพการณ์เรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เกิดจาก 1) สภาพการณ์ทางธรรมชาติ 2) สภาพการณ์ทางสังคมที่มีอยู่ และ 3) สภาพการณ์การจัดการเรียนการสอน นักการศึกษาผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึงบริบทความแตกต่างในการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่กับผู้เรียนวัยเด็กเพื่อจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่อย่างแท้จริง ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เน้นการเรียนรู้แบบพึ่งตนเองโดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้คำปรึกษา ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ต้องการเรียนรู้เฉพาะในสิ่งที่มีคุณค่าต่อตนเองเพื่อเพิ่มพูนความมีคุณค่ากับตนเองให้มากขึ้น สิ่งที่สำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่อีกประการหนึ่งคือ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่คาดหวังการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้งานได้จริงและทันที ดังนั้นการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะต้องสอดคล้องกับสถานการณ์จริง

1.6 หลักการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

หลักการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ รายละเอียดดังนี้

อาชัญญา รัตนอุบล (2542) กล่าวถึงหลักการสอนผู้ใหญ่ ดังนี้ 1) ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ควรรับทราบถึงเป้าหมายการเรียนรู้อย่างชัดเจน 2) ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ควรมีส่วนร่วมการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง และเนื้อหาหลักสูตรต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3) การคำนึงถึงบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แห่งการยอมรับและเคารพในผู้อื่น 4) ประสบการณ์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่ทรงคุณค่า 5) ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่สามารถดูแล และกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้เป็นอย่างดี 6) ผู้สอนควรเสริมแรงให้ผู้เรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เกิดกำลังใจในการเรียนรู้ 7) ผู้สอนต้องจัดอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ เช่น ความสว่างของแสงไฟว่าเพียงพอและเหมาะสมหรือไม่ ระดับเสียงดังหรือเบาเกินไปหรือไม่ จำนวนเก้าอี้มีเพียงพอหรือไม่ 8) ผู้สอนต้องคำนึงถึงระยะเวลาความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ในแต่ละบทเรียน 9) ผู้สอนควรกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้หลักในแต่ละบทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามที่ต้องการ และ 10) ผู้สอนควรกำหนดระยะเวลาในการเรียนรู้แต่ละบทเรียนโดยไม่เร่งหรือช้าจนเกินไป นอกจากนี้ Knowles (1980) ระบุถึงหลักการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ดังปรากฏในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 หลักการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

เงื่อนไขการเรียนรู้	หลักการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
การแจ้งถึงความจำเป็นในการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้สอนต้องอธิบายแนวทางการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้ทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเรียนรู้ 2. ผู้สอนต้องกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3. ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้ร่วมวินิจฉัยช่องว่างระหว่างความคาดหวังของหน่วยงานต้นสังกัดกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 4. ผู้สอนให้การช่วยผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่กำหนดปัญหาจากประสบการณ์ผู้เรียน

เงื่อนไขการเรียนรู้	หลักการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
<p>การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย อบอุ่น ให้เกียรติ และยอมรับในความต่างของกันและกัน</p>	<p>5. ผู้สอนจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อเอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>6. ผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เกิดการยอมรับ และการเคารพให้เกียรติซึ่งกัน</p> <p>7. ผู้สอนต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ และระหว่างผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ด้วยกัน เพื่อการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน</p> <p>8. ผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศการเคารพในประสบการณ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งการเห็นคุณค่าของประสบการณ์จนนำไปสู่การแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน</p>
<p>การระบุเป้าหมายการเรียนรู้และหนทางไปสู่เป้าหมาย</p>	<p>9. ผู้สอนต้องเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้กับบริบทที่เกี่ยวข้อง เช่น วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ความต้องการของผู้เรียน ผู้สอน และองค์กร</p>
<p>การสร้างการมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้และความรับผิดชอบร่วมกัน</p>	<p>10. ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้ร่วมออกแบบและวางแผนการเรียนรู้ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ เป็นต้น</p>
<p>การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้</p>	<p>11. ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม การทำโครงการร่วมกัน เป็นต้น</p>
<p>การเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้กับประสบการณ์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>12. ผู้สอนต้องสนับสนุนให้เกิดการแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น</p> <p>13. ผู้สอนอาจมีการปรับเปลี่ยนสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ตามบริบทการเรียนรู้และประสบการณ์ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>14. ผู้สอนต้องผลักดันให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่เพื่อการต่อยอดการเรียนรู้</p>

เงื่อนไขการเรียนรู้	หลักการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
<p>การแสดงผลความก้าวหน้าการเรียนรู้ที่นำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้</p>	<p>15. ผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้</p> <p>16. ผู้สอนต้องให้การสนับสนุนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้พัฒนาและประยุกต์การประเมินตนเองตามเกณฑ์ที่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่กำหนดขึ้น</p>

จากหลักการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ สรุปได้ว่า ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ควรมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ นักการศึกษาผู้ใหญ่ควรให้ความสำคัญกับเงื่อนไขการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ เช่น การเข้าถึงความจำเป็นและความสำคัญในการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เป็นมิตรและเกื้อกูลกัน การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมการวางแผนการเรียนรู้และการรับผิดชอบในการเรียนรู้ และการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับประสบการณ์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

1.7 กระบวนการสอนผู้ใหญ่

กระบวนการสอนผู้ใหญ่ รายละเอียดดังนี้

Knowles (1980 อ้างถึงใน ชิตชงค์ ส.นันทนาเนตร, 2549) เสนอแนะแนวทางการจัดกระบวนการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ กระบวนการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีทั้งสิ้น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และจิตวิทยา ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้บนพื้นฐานความเอื้ออาทร การให้เกียรติ และการยอมรับผู้อื่นและตนเอง บรรยากาศข้างต้นอาจเรียกว่า บรรยากาศแห่งการเป็นมนุษย์ ยกตัวอย่าง ได้แก่ การจัดชั้นเรียนให้มีความความสะดวกสบาย การสร้างบรรยากาศการนับถือซึ่งกันและกัน และการไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมการวางแผนระหว่างผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่กับผู้สอน เพื่อกำหนดวิธีการและเนื้อหาหลักสูตรที่จะเรียน การสร้างการมีส่วนร่วมอาจดำเนินการในรูปแบบการจัดตั้งกลุ่มทำงาน คณะกรรมการ หรือ การตกลงร่วมกัน เป็นต้น

3. การระบุความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เป็นการวินิจฉัยความต้องการ และความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถดำเนินการโดยใช้เทคนิคการประเมินตนเอง หรือการอภิปรายร่วมกัน

4. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

5. การออกแบบและการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือผู้เรียนกำหนดแหล่งความรู้ และกลยุทธ์การเรียนรู้เพื่อความสอดคล้องในบริบทของผู้เรียนเอง

6. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

7. การประเมินผลการเรียนรู้

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอวิธีการสอนผู้ใหญ่หลายวิธีการ (Bergevin, Morris, Smith, 1963; Dickinson, 1979; รัตนา พุ่มไพศาล, 2529; อุ๋นตา นพคุณ, 2527; Draves, 1986; Verduim, 1987; Hiemstra and Sisco, 1990; Brookfield, 1991; Apps, 1991; Cranton, 1993, McKeachie, 1999 อ้างถึงใน สมคิด อิศระวัฒน์, 2543) ได้แก่ การบรรยาย การสาธิต กรณีศึกษา การแสดงบทบาท การจำลองสถานการณ์ เกม การฝึกงาน การทำโครงการเป็นกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อน การถามคำถาม การทัศนศึกษา การสัมภาษณ์ การแบ่งกลุ่มย่อย การระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม การสัมมนา การโต้วาที การอ่านหนังสือหรือเอกสาร การศึกษาเป็นกลุ่ม และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้การนำสื่อการเรียนรู้ช่วยเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ประเภทของสื่อการเรียนรู้ ได้แก่

1. สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อที่อาศัยเทคนิคด้านการพิมพ์บนแผ่นกระดาษ จำแนกสื่อสิ่งพิมพ์เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) หนังสือพิมพ์ 2) นิตยสาร วารสาร 3) หนังสือเล่ม และ 4) สิ่งพิมพ์เฉพาะกิจ ได้แก่ โปสเตอร์ ป้ายประกาศ เอกสารแผ่นพับ และจุลสาร เป็นต้น

2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อที่อาศัยเทคนิคด้านอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) สื่อที่ให้เสียง ได้แก่ วิทยุ และเครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น 2) สื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียง ได้แก่ โทรทัศน์ สไลด์ประกอบเสียง วีดีโอ ภาพยนตร์ และซีดีรอม เป็นต้น

จากกระบวนการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ สรุปได้ว่า กระบวนการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้บรรยากาศการเรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมร่วมการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน 3) การระบุความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน 5) การออกแบบและการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และ 7) การประเมินผลการเรียนรู้ นอกจากนี้การนำสื่อการเรียนรู้สำหรับในการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้อย่างดี สื่อการเรียนการสอน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

1.8 ลักษณะกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

ลักษณะกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ รายละเอียดดังนี้

Kidd (1973 อ้างถึงใน อาชญญา รัตนอุบล, 2551) กล่าวถึงลักษณะกิจกรรมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ และทำให้เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียด ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองบทบาทของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่โดยตรง เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมด้านทักษะ ความรู้ และเจตคติ จนนำไปสู่โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในวิชาอาชีพ
2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
3. กิจกรรมที่ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา เนื่องจากการเรียนรู้ที่เร่งรัดเกินไปทำให้การเรียนรู้ขาดประสิทธิภาพ
4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน ผู้เรียนต้องสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาของตนเองได้ทันที
5. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ต้องมีการเคลื่อนไหวมากนัก โดยเฉพาะกับผู้เรียนที่อยู่ในวัยกลางคนขึ้นไป

จากลักษณะกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองบทบาทของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่โดยตรง กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน กิจกรรมที่ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา กิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่โดยตรง และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ต้องมีการเคลื่อนไหวมากนัก เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นกระบวนการจัดการศึกษาให้ผู้พลาดโอกาสในการเรียนจากระบบการศึกษาปกติ หรือผู้ต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและคุณภาพการทำงานของผู้เรียนให้ดีขึ้น การศึกษานอกระบบมีความยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ของชุมชน หรือขององค์กร สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่การจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องดำเนินไปให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้ใหญ่เพราะมีลักษณะที่แตกต่างจากผู้เรียนที่เป็นเด็ก ดังนั้นการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จำเป็นต้องนำศาสตร์การสอนผู้ใหญ่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อดึงประสบการณ์ของผู้ใหญ่มาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน

ตอนที่ 2 การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

2.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง รายละเอียดดังนี้

Skager (1977)ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่า เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปัจเจก ผู้เรียนเป็นผู้ระบุเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมและกำกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เช่น การวางแผนการบริหารจัดการ และการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง

Caffarella and Merriam (1999) ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่า เป็นการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับบุคคล เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะความรู้ และเจตคติของตนเอง ผู้เรียนแสดงความสามารถส่วนบุคคลในการวางแผนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้

สมคิด อิศระวัฒน์ (2538) ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่า เป็นการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนเป็นผู้คิดริเริ่มการเรียนรู้ของตนเองอาจหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือ ผู้เรียนต้องวิเคราะห์ความ ต้องการของตนที่จะเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ กำหนดและเจาะจงแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ กำหนดกลยุทธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ของ ตนเอง

พรชูลี อาชาวอ่ารุง (2547) ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่า เป็นกระบวนการ เรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม และมีความตั้งใจในการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนการสอน เป้าหมายการเรียนรู้ วิธีการเรียน รูปแบบการประเมิน และ แหล่งวิทยากรด้วยตนเอง ดำเนินภายใต้บรรยากาศที่เป็นอิสระ อาจเป็นการเรียนรู้ตามลำพังหรือ ร่วมกับผู้อื่นก็ได้

ชิตชงค์ ส.นันทนาเนตร (2549) ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่า ผู้เรียน จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การระบุแหล่งข้อมูล การเรียนรู้ การกำหนดวิธีการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้

อาชญญา รัตนอุบล (2550) ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่า เป็นกระบวนการ ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดความต้องการ การ เรียนรู้ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ ทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้ บทบาทของผู้สอนทำหน้าที่อำนวยความสะดวกหรือเป็นกัลยาณมิตรใน ร่วมเรียนรู้มากกว่าที่จะเป็นผู้สอน บรรยากาศการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551 อ้างถึงใน สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร, 2552) ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ว่า ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเส้นทางการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้ความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของ ตนเองเป็นสำคัญ โดยมีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน ผู้เรียนต้องกำหนดและเข้าถึงแหล่งทรัพยากร ของการเรียนรู้ ตลอดจนการออกแบบวิธีการเรียนรู้ และการประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ของ ตนเอง โดยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

Brockett และ Hiemstra (1991) กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่า มนุษย์ทุกคนมี ความสามารถและศักยภาพในการชี้นำตนเองได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองตั้งบนฐาน ความเชื่อในศักยภาพที่ไม่วันสิ้นสุดของมนุษย์ การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นสิ่งที่มีความหมาย เพราะ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีอิสระทางความคิดด้วยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ

ตนเอง การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยในการเรียนรู้ เพราะเป็นการเรียนรู้ที่เกิดได้กับมนุษย์ทุกคนในทุกโอกาสและทุกสถานที่โดยไม่จำกัดเวลา การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองทำให้ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ เช่น ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ความคงทนต่อความรู้ที่ได้รับ และความมั่นใจต่อกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

Overstreet (1949 อ้างอิงในพรชูลี อาชวอำรุง, 2547) กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่า เป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ เนื่องจากลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะต่อเนื่องความสำเร็จของตนเองและพร้อมที่จะพัฒนาตนเองด้วยการชี้นำตนเองให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นการเรียนรู้ตรงกับปัญหาหรือวิถีชีวิตของผู้เรียน การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนต่อยอดการเรียนรู้ของตนเองให้เป็นคนสดใหม่ในความรู้ตลอดเวลา

Howard Gardner (1963 อ้างอิงในพรชูลี อาชวอำรุง, 2547) ได้นำเสนอการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่า มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ในตนเอง การนำศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ในตนเองมาใช้งานถือเป็นหนทางความสำเร็จของการดำเนินชีวิต ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจะมีลักษณะของความเป็นผู้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่างสงสัย ชอบเรียนรู้ และมีความรับผิดชอบสูง

จากความหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมและกำกับกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยกำหนดกลยุทธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของตนเอง เริ่มจากการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ แหล่งทรัพยากรข้อมูลการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอาจดำเนินโดยปราศจากความช่วยเหลือของผู้อื่นก็ได้ ในส่วนของผู้สอนสวมบทบาทการเป็นกัลยาณมิตรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการร่วมเรียนรู้ไปกับผู้เรียน การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีศักยภาพในการควบคุมและกำกับการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่สามารถกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้และเลือกที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายสำหรับตน

2.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง รายละเอียดดังนี้

Brockett and Hiemstra (1991) ได้นำเสนอบริบทการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้ใหญ่ว่า ประกอบไปด้วยบริบทหลักสองประการที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ บริบทด้านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง กับบริบทด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคลต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จากบริบทหลักดังกล่าวทั้งสองประการได้ถูกพัฒนาเป็นแบบจำลองการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้ใหญ่ที่เรียกว่า The Personal Responsibility Orientation (PRO model) แบบจำลองดังกล่าวประกอบไปด้วย

1. ความรับผิดชอบในแต่ละบุคคล (Personal Responsibility) หมายถึง การรับผิดชอบต่อความคิดและการกระทำของตนเอง ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ต้องการความมีอิสระในการกำหนดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง ได้แก่ ความชอบ ความถนัด และความสนใจ เป็นต้น เมื่อผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เป็นผู้กำหนดเส้นทางการเรียนรู้ของตนเอง เขาหรือเธอคนนั้นจะต้องรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ภายใต้เส้นทางการเรียนรู้ที่ตนเองเป็นผู้กำหนด

2. การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self-Directed Learning) อยู่ในรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่กับผู้สอน หรือถ้าผู้เรียนเป็นผู้กำหนดรูปแบบกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนจะต้องให้ความช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวของผู้เรียน ในส่วนนี้จะต้องคำนึงถึงแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้

3. บุคลิกภาพของผู้เรียน ที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Learner Self-Direction) หมายถึงลักษณะของผู้เรียนที่ต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยชี้นำตนเอง นำไปสู่ความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคลที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ลักษณะของผู้เรียนที่ต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยชี้นำตนเองเป็นบุคลิกที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนเอง

4. ระดับการนำตนเองต่อการเรียนรู้ (Self-Direction in Learning) หมายถึงความสามารถในการนำตนเอง ความสามารถในการนำตนเองขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในและภายนอกของผู้เรียน ได้แก่ แรงจูงใจส่วนบุคคล บรรยากาศการเรียนรู้ เป็นต้น ระดับการนำตนเองต่อการเรียนรู้จะสูงขึ้นหรือเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถ้าผู้เรียนได้รับโอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

5. บริบทของสังคม (Social Context) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทุกอย่าง องค์ประกอบข้างต้นทั้งหมด กล่าวคือบริบททางสังคมไม่สามารถขาดจากองค์ประกอบข้างต้นได้ บริบททางสังคมหมายถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม จะเป็นตัวกำหนดขอบเขตในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองที่ปรากฏออกมา

อาชัญญา (2551) ได้ระบุถึงองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไว้ดังนี้

1. ผู้เรียน (Learner) ผู้เรียนทำหน้าที่ชี้นำการเรียนรู้ของตนเอง เริ่มต้นตั้งแต่การกำหนดความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง การออกแบบแผนการเรียนรู้ของตนเอง กำหนดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และวิธีการวัดประเมินผลการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้เรียนควรเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศการแสวงหาคำตอบร่วมกัน บรรยากาศที่ควรจะมีลักษณะเป็นบรรยากาศที่อบอุ่นแฝงไปด้วยความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน มีความเคารพซึ่งกันและกัน เกิดความหดใจไว้วางใจในกันและกัน และนำมาซึ่งการสนทนาร่วมกัน

2. ผู้สอน (Instructor) ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ด้วยการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน รวมถึงการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก และสร้างแรงเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนจำเป็นต้องเปลี่ยนมโนทัศน์โดยปรับเปลี่ยนจากผู้สอนที่มุ่งแต่ถ่ายทอดความรู้มาเป็นเพื่อนร่วมการเรียนรู้กับผู้เรียน ผู้สอนจะต้องทำหน้าที่สนับสนุนให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการช่วยการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ อาทิ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน การวินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน และการประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน นอกจากนี้หน้าที่การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ผู้สอนจำเป็นต้องมีลักษณะดังนี้ มีความชำนาญการในด้านเนื้อหา มีความกระตือรือร้นในการสอน มีความยืดหยุ่น มีชีวิตชีวา มีความอดทนและควบคุมอารมณ์ได้ดี มีทัศนคติที่ดีต่อผู้คนที่ให้ความสำคัญเรื่องตรงต่อเวลา มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น ทรัพยากรการเรียนรู้ หรือแหล่งการเรียนรู้ รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน แหล่งการเรียนรู้อาจเป็นคำแนะนำจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน หรือผู้สอน นอกจากนี้แหล่งเรียนรู้อาจอยู่ในรูปแบบของสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์สื่อประเภทต่างๆ วิทยุทัศน์ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ หรือรายการวิทยุ เป็นต้น

จากองค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเอง สรุปได้ว่า องค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเอง ประกอบด้วย 1) ผู้เรียน ทำหน้าที่ตั้งแต่การกำหนดความต้องการในการเรียนรู้ การออกแบบแผนการเรียนรู้ของตนเอง การกำหนดกำหนดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ 2) ผู้สอน ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนด้วยการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน รวมทั้งการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และการร่วมกับผู้เรียนในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น

2.3 กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเอง

กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเอง รายละเอียดดังนี้

อาชัญญา (2551) กล่าวถึงรูปแบบของการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองว่า เป็นขั้นตอนในการดำเนินการการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสรรสร้างความคิดริเริ่ม ผู้สอนจะต้องเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่อบอุ่น บรรยากาศความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน บรรยากาศการไว้วางใจกัน บรรยากาศการเคารพกัน เพื่อนำไปสู่การสนทนาและแสวงหาคำตอบร่วมกัน

2. การวางแผนการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนจะต้องดำเนินการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้การเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนจะต้องร่วมกันเป็นผู้วินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้เรียน

4. การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนเกิดความมั่นใจว่าการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจะดำเนินไปภายใต้เป้าหมายการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การใช้สัญญาแห่งการเรียนรู้ (Learning Contract) เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแนวทางที่เหมาะสมกับผู้เรียนผู้ใหญ่เป็นอย่างยิ่ง โดยที่สัญญาแห่งการเรียนรู้จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างชัดเจน แหล่งทรัพยากรข้อมูลการเรียนรู้ ตลอดจนเกณฑ์การประเมินการเรียนรู้

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้

7. การประเมินการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือไม่

Knowles (1975) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการศึกษาของผู้ใหญ่ (Andragogy) กับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มีกระบวนการดังนี้

1. บรรยากาศการเรียนรู้ เป็นบรรยากาศการเคารพ การไว้วางใจ และการให้เกียรติในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การสนทนาที่ร่วมกันแสวงหาคำตอบ

2. การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นขั้นตอนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

3. การวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการร่วมกันวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้ตรงตามเป้าประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง

4. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อความชัดเจนในการเรียนรู้ว่าสอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้หรือไม่

5. การออกแบบกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ เป็นการกำหนดและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อความสอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดและออกแบบไว้

7. การประเมินการเรียนรู้ เป็นการร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

Mezirow (อ้างถึงใน ซิตซิงค์ ส.นันทนาเนตร, 2549) กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติของผู้
อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ในกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ดังนี้

1. ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ต้องช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการใช้แหล่งทรัพยากร
การเรียนรู้ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต ประสบการณ์ของผู้อื่น เป็นต้น
2. ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ต้องช่วยให้ผู้เรียนวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้
ของตนเอง
3. ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ต้องช่วยเสริมและเพิ่มวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้
ผู้เรียน ตลอดจนถึงการวางแผนและการประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้
4. ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ต้องช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้
ของตนเองกับบริบทของผู้เรียน และรวมถึงระดับความเข้าใจของตนเอง
5. ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ต้องช่วยให้ผู้เรียนกำหนดประสบการณ์การ
เรียนรู้ด้วยตนเอง
6. ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ต้องช่วยให้ผู้เรียนทราบวิธีตั้งประเด็นปัญหาและ
การแก้ปัญหา
7. ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด
เกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเอง
8. ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ควรใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านการใช้สัญญาการ
เรียนรู้ และเน้นประสบการณ์การเรียนรู้

Smith (1982) ได้ระบุแนวความคิดการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. การเข้าใจความต้องการของผู้เรียน การเข้าใจความต้องการผู้เรียนเป็นพื้นฐาน
ความสำเร็จในการเรียนรู้ นอกจากนี้การเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดบวกต่อการเรียนรู้การชี้นำ
ตนเองเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง ตลอดจนการทำความเข้าใจถึงความถนัดและความไม่ถนัดของผู้เรียน
เช่นกัน
2. รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง เส้นทางหรือลักษณะการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล
เส้นทางหรือลักษณะการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทของผู้เรียน ผู้เรียนต้อง
กำหนดรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การออกแบบการอบรมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การออกแบบการอบรมต้อง
สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเหมาะสมกับสภาพหรือบริบทของผู้เรียนเป็นหลัก

จากกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) การวางแผนการเรียนรู้
ร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเพื่อให้การเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน 3) การวินิจฉัยความ

ต้องการในการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง 4) การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน 5) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ 6) การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และ 7) การประเมินการเรียนรู้

2.4 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง รายละเอียดดังนี้

Skager (1977) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ เริ่มจากการวางแผน การจัดการ และการประเมินการเรียนรู้ของตนเอง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง และมีส่วนร่วมในการเลือกเส้นทางการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้

2. การให้ความสำคัญกับบริบทของผู้เรียนเป็นหลัก เช่น การคำนึงถึงความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน วิธีและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน พื้นฐานความรู้ ความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจะต้องมีการจัดเตรียมความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทั้งในด้านการจัดเตรียมเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้

3. การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิด การสืบค้นข้อมูล การสังเกต การอ่านอย่างมีเป้าหมาย การจดบันทึก การจำแนกประเภทหมวดหมู่เนื้อหา การใช้แหล่งเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และการกำหนดขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. การพัฒนาความสามารถในการประเมินการเรียนรู้ของตนเองและผู้อื่น เป็นการสร้างความเข้าใจในการประเมินการเรียนรู้ของตนเองเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การประเมินผลที่หลากหลาย

จากลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมีลักษณะสำคัญหลายประการ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่คำนึงถึงบริบทผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้มีโอกาสในการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจน ความสามารถในการประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

2.5 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง รายละเอียดดังนี้

Carre (1994) ได้กล่าวถึง รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ดังนี้

1. สัญญาการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อตกลงระหว่างความต้องการในการเรียนรู้กับ เป้าหมายการเรียนรู้ขององค์กร สัญญาการเรียนรู้เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ตลอดจนขอบเขตการเรียนรู้ที่ชัดเจน
2. โครงการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน โดยโครงการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ในรายบุคคล
3. บทบาทครู ครูทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ตลอดจนเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอีกด้วย
4. การเรียนรู้ในสภาพเปิดกว้าง เป็นการเรียนรู้ที่มีการจัดเตรียมสิ่งจำเป็นต่อการเรียนรู้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง
5. การมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางสังคมเพื่อการค้นหาข้อมูลในการเรียนรู้
6. การสรุปผลการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ ดังนั้นผู้เรียนจะต้องมีการสรุปการเรียนรู้และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้เพื่อการกระจ่างในการเรียนรู้ที่มากขึ้น

จากรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง อาจอยู่ในรูปแบบของสัญญาการเรียนรู้ โครงการเรียนรู้ในรายบุคคล โดยมีครูทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและจัดเตรียมสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และผู้เรียนจะต้องมีช่วงเวลาในการสรุปผลการเรียนรู้และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้อีกด้วย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีอิสระทางความคิดในการเรียนรู้ตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัดอย่างมีเป้าหมายโดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ ความรับผิดชอบในตนเอง กิจกรรมการเรียนรู้ ระดับการนำการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ คือ บรรยายภาคการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ เป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่เพราะลักษณะของผู้ใหญ่ผู้ที่มีวุฒิภาวะเป็นผู้ใหญ่จะเอื้อต่อการนำตนเอง สำหรับวิทยากรหรือผู้สอนจะต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้กับผู้เรียน ในส่วนของสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้ของตนเองเพื่อให้ผู้เรียนมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายและคุณค่าต่อตนเอง การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอาจปรากฏอยู่รูปแบบของสัญญาการเรียนรู้หรือโครงการเรียนรู้ในรายบุคคล

ตอนที่ 3 การใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

3.1 ความหมายของผลลัพธ์การเรียนรู้

ความหมายของผลลัพธ์การเรียนรู้ รายละเอียดดังนี้

Spady (1994) ให้ความหมายผลลัพธ์การเรียนรู้ว่า เป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้แสดงออกมาในเชิงพฤติกรรมหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องพิสูจน์ผลการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติได้จริงหลังสิ้นสุดประสบการณ์เรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญ การกำหนดผลการเรียนรู้ต้องไม่เป็นค่านิยม ความเชื่อ เจตคติ หรือ ความรู้ที่เก็บงำไว้ ผลการเรียนรู้ที่กำหนดต้องสะท้อนโดยการกระทำหรือการปฏิบัติให้เห็นถึงความสามารถ ความรู้ หรือ สมรรถนะของผู้เรียนหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ผู้เรียนต้องนำความรู้สารสนเทศ และเครื่องมือมาผนวกโดยปรากฏให้เห็นเป็นการกระทำที่สังเกตเห็นได้หรือที่จับต้องได้ ตัวชี้วัดว่าผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดหรือไม่ นักการศึกษาต้องใช้คำกริยาบ่งบอกถึงการกระทำ ได้แก่ ผลิต อธิบาย ออกแบบ นำไปใช้ เป็นต้น ตัวอย่างการชี้วัด ได้แก่ ผู้เรียนสามารถผลิตชิ้นงาน ผู้เรียนสามารถออกแบบพิมพ์เขียว ผู้เรียนสามารถอธิบายสาเหตุหลักของการเกิดสภาวะเงินเฟ้อในเศรษฐกิจทุนนิยม เป็นต้น และเพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ นักการศึกษาต้องนำผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาเป็นเกณฑ์การกำหนดกรอบการเรียนรู้ ได้แก่ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ หลักสูตรและเนื้อหา วิธีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ และ ระยะเวลาการเรียนรู้ เป็นต้น

Owen และ Roger (1999) ให้ความหมายของผลลัพธ์การเรียนรู้ว่า หมายถึง ผลดีอันเกิดแก่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น ผลลัพธ์การเรียนรู้เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมในการประยุกต์ใช้จริง ผลลัพธ์การเรียนรู้มีทั้งหมด 3 ระดับ ดังนี้ ระดับที่ 1 คือ ผลผลิตจากกระบวนการ ระดับที่ 2 คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ในระยะกลาง และ ระดับที่ 3 คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ในระยะยาว

Roy (2009) ให้ความหมายของผลลัพธ์การเรียนรู้ว่า เป็นการเรียนรู้ที่มีคุณภาพโดยผู้เรียนต้องพิสูจน์ผลการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้เช่น ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริงตามที่คาดหวัง ผลการเรียนรู้ไม่ได้ถูกชี้วัดด้วยเกณฑ์คะแนน แต่ถูกชี้วัดด้วยผลการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ การกำหนดผลการเรียนรู้ต้องอยู่ในรูปแบบของกริยาการกระทำ ได้แก่ วิพากษ์ หรือ ประยุกต์ใช้ เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553a) ให้ความหมายผลลัพธ์การเรียนรู้ว่าหมายถึง คำอธิบายสิ่งที่คาดหวังว่าผู้เรียนควรเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด ตัวอย่างคำอธิบายสิ่งคาดหวัง ได้แก่ ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารได้ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ได้ ผู้เรียนสามารถจัดการสารสนเทศได้ รวมทั้งลักษณะส่วนบุคคล และลักษณะทางวิชาชีพที่พึงประสงค์ เป็นต้น

จากความหมายของผลลัพธ์การเรียนรู้ สรุปได้ว่า เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนถูกคาดหวังให้ปฏิบัติได้จริงหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องแสดงผลการเรียนรู้เชิงประจักษ์ การกำหนดผลการเรียนรู้ต้องไม่เป็นค่านิยมความเชื่อ เจตคติ หรือ ความรู้ที่เก็บงำไว้ แต่ต้องกำหนดผลการเรียนรู้ให้อยู่ในรูปของกริยาการกระทำเชิงพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ หรือ จับต้องได้ ได้แก่ ผลิต อธิบาย ออกแบบ นำไปใช้ เป็นต้น และเพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ นักการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องนำผลการเรียนรู้ที่ต้องการมาเป็นเกณฑ์การกำหนดกรอบการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ได้แก่ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ หลักสูตรและเนื้อหา วิธีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ และ ระยะเวลาการเรียนรู้ เป็นต้น

3.2 ความหมายของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

ความหมายของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน รายละเอียดดังนี้

Spady และ Marshall (1991) กล่าวถึงแนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานว่าการใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานคำนึงถึงผลลัพธ์การเรียนรู้สุดท้ายของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดตามความคาดหวังที่ได้กำหนดไว้ การจัดการเรียนการสอนต้องมีความยืดหยุ่นและหลากหลายให้สอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน

Spady (1994) ให้ความหมายการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานว่า เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนที่ชัดเจน ตลอดจนการรวบรวมสิ่งจำเป็นในการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติได้จริงหลังสิ้นสุดประสบการณ์การเรียนรู้ การใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเริ่มการกำหนดผลการเรียนรู้ที่ต้องการเพื่อมั่นใจว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่ต้องการตามความคาดหวัง จากนั้นผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาเกณฑ์สำคัญในการออกแบบหลักสูตร กลยุทธ์การสอน และวิธีการประเมินการเรียนรู้ เพื่อยืนยันความสำเร็จในการเรียนรู้กับการทำงานได้จริง การสาคิผลลัพธ์การเรียนรู้ต้องสะท้อนองค์ประกอบสำคัญ 1) เนื้อหาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ 2) การปฏิบัติที่ผู้เรียนทำได้จริง และ 3) ความมั่นใจของผู้เรียนที่จะแสดงหรือสาคิการประยุกต์เนื้อหาที่ได้เรียนรู้

Acharya (2003) ให้ความหมายการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานว่า เป็นวิธีการออกแบบหลักสูตร ตลอดจนเทคนิคการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลความสำเร็จทางการเรียนรู้โดยยืนยันผลสำเร็จการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติหรือทำได้จริงตามที่ได้กำหนดหลังสิ้นสุดการเรียนรู้

Lorenzen (1999 อ้างถึงใน รุ่งเพชร สงวนพงษ์, 2550) ให้ความหมายการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับความสามารถในการปฏิบัติที่ได้จริงหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ การใช้ผลลัพธ์เป็นฐานยึดเอาผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญลำดับแรกในการจัดการเรียนการสอน การออกแบบการจัดการเรียนการสอนยึดเอาผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเกณฑ์สำคัญ การออกแบบการจัดการเรียนการสอนภายใต้แนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการออกแบบ

ย้อนกลับ หมายความว่า การออกแบบเริ่มจากการนำผลการเรียนรู้ที่ต้องการมาเป็นจุดเริ่มต้น แล้วออกแบบโดยมีเป้าหมายหลักคือ ผู้เรียนจะต้องเกิดความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะ ตลอดจนลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ต้องการ

Lixun (2011) ให้ความหมายการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องสามารถแสดงออกหรือปฏิบัติได้จริงตามความคาดหวัง การใช้ผลลัพธ์เป็นฐานจะต้องกำหนดความชัดเจนถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ต้องการเป็นครั้งแรกเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในทุกขั้นตอน

จากความหมายของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน สรุปได้ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงผลการเรียนรู้เป็นสำคัญ การใช้ผลลัพธ์เป็นฐานจะต้องเริ่มจากการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ ผลลัพธ์การเรียนรู้จะเป็นเกณฑ์หลักในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน การออกแบบการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการออกแบบในลักษณะที่เรียกว่าการออกแบบย้อนกลับโดยการนำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการมาพัฒนาหลักสูตร กลยุทธ์การสอน ตลอดจนวิธีการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ รวมถึงการรวบรวมสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน เพื่อมั่นใจว่า หลังสิ้นสุดการเรียนรู้ผู้เรียนจะสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดได้

3.3 หลักการสำคัญของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

หลักการสำคัญของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน รายละเอียดดังนี้

Spady and Marshall (1991) กล่าวถึงพื้นฐานของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน รายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และสามารถบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ตามบริบทของผู้เรียน และอาจมีรูปแบบการเรียนรู้และอัตราการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
2. ความสำเร็จในการเรียนรู้สามารถพัฒนาต่อยอดความสำเร็จในการเรียนรู้ในขั้นถัดไป
3. สถาบันการศึกษาดูแล และกำกับปัจจัยความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียน

Spady (1994) กล่าวถึง แนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานว่าเป็นแนวคิดที่ยึดปรัชญาที่ว่าด้วย “ความสำเร็จสามารถเกิดได้กับผู้เรียนทุกคน รวมถึงผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ” แนวคิดของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานประกอบด้วยพื้นฐาน 2 ประการ ดังนี้

1. ผู้เรียนทุกคนสามารถประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ภายใต้แนวทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง
2. ความสำเร็จในการเรียนรู้นำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ในก้าวต่อไป
3. สถาบันการศึกษาควบคุมเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้เรียนโดยตรง

Spady (1998 อ้างถึงใน Roy, 2009) กล่าวถึงแนวความคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานว่า เป็นการนำผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเกณฑ์หลักในการออกแบบและพัฒนาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตรวิธีการสอน และการประเมินผล เป็นต้น เกณฑ์สำคัญการกำหนดกรอบการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานได้แก่

1. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้
2. การกำหนดเนื้อหาหลักสูตร
3. การกำหนดวิธีและกลยุทธ์การสอน
4. การกำหนดการประเมินผล
5. การกำหนดความรู้ ทักษะและเจตคติที่ผู้เรียนจะได้รับ
6. การกำหนดการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

Spady (1994) กล่าวถึงหลักการสำคัญของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน ดังนี้

1. ความชัดเจนในผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ ความชัดเจนในผลลัพธ์การเรียนรู้จะช่วยสร้างความกระจ่างในการจัดการเรียนการสอนและทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การประกาศความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับทราบถือเป็นเครื่องยืนยันความต้องการในการบรรลุผลสำเร็จการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ การประกาศความชัดเจนในผลลัพธ์การเรียนรู้จะเป็นกรอบการจัดการเรียนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าในผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจนส่งผลให้มั่นใจได้ว่า ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังที่กำหนดไว้หลังสิ้นสุดประสบการณ์การเรียนรู้

2. การออกแบบย้อนกลับ การใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานให้ความสำคัญต่อผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสำคัญ ดังนั้นการออกแบบการจัดการเรียนการสอนจะต้องนำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการมาฐานในการออกแบบองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในภาพรวมและหน่วยย่อย การออกแบบหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ การกำหนดกลยุทธ์การเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ

3. ความคาดหวังในระดับสูง การใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และความสามารถ ในบริบทการดำเนินชีวิตหรือการทำงานที่มีความซับซ้อนได้จริง ดังนั้นความคาดหวังกับผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการประยุกต์ใช้ในบริบทที่ซับซ้อนได้จริงจำเป็นต้องกำหนดความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับสูงเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ และการประยุกต์ได้จริง

4. การขยายโอกาสการเรียนรู้ การที่ผู้เรียนแต่ละคนมีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันส่งผลให้บริบทการเรียนรู้ของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ผู้สอนจำเป็นต้องชี้แนะและช่วยเหลือ

ตามสภาวะการณ์ของบริบทที่แตกต่างกันเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ในบทเรียนปัจจุบันก่อนเข้าสู่บทเรียนถัดไป การขยายโอกาสการเรียนรู้ที่หลากหลายจะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความเหมาะสมกับตนเองได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอีกด้วย

Spady (1994) ได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบปกติกับแบบใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน ดังปรากฏในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบปกติกับใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ	การจัดการเรียนการสอนแบบใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน
1.	ยึดปฏิทินการศึกษาเป็นสำคัญ	ยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสำคัญ
2.	ข้อจำกัดโอกาสทางการเรียนรู้ในด้านจำนวนที่นั่งผู้เรียนและเวลาในการสอนของผู้สอน	มีการขยายโอกาสการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับความช่วยเหลือในการเรียนรู้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ของตนเอง
3.	เกณฑ์การประเมินผลการเรียนของผู้เรียนอิงตามคะแนนและเกรดที่ได้รับ	เกณฑ์การประเมินผลการเรียนของผู้เรียนอิงตามผลการปฏิบัติงานที่ผู้เรียนแสดงออกเชิงพฤติกรรมตามความคาดหวังที่กำหนดในตอนต้น
4.	โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรถูกแบ่งเป็นหน่วยย่อยให้สอดคล้องในแต่ละช่วงเวลาของปีปฏิทินการศึกษา	โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรถูกบูรณาเข้าด้วยกันเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้
5.	การจัดการเรียนการสอนอิงตามตารางการสอนที่ได้กำหนดไว้ในตอนต้น	การจัดการเรียนการสอนอิงตามบริบทการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ในตอนต้น
6.	การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบสะสม	การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่เป็นผลสุดท้ายของการเรียนรู้
7.	การเรียนรู้ที่เน้นการแข่งขันเป็นหลัก เพราะข้อจำกัดด้านโอกาสทางการเรียนรู้	การเรียนรู้เน้นการร่วมมือเป็นหลักเพราะมีการขยายโอกาสการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนบรรลุผลสำเร็จทางการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนด
8.	การประเมินผลการเรียนรู้เน้นการเปรียบเทียบเป็นหลัก	การประเมินผลการเรียนรู้เน้นเกณฑ์ตามที่กำหนดเป็นหลัก

ในขณะที่ Acharya (2003) ระบุว่าหลักการสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์เป็นฐานประกอบไปด้วย 1) การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน 2) การออกแบบการจัดการเรียน

การสอนที่ยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสำคัญ 3) การประกาศความคาดหวังในการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องทำได้ และ 4) การให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมเพื่อผลักดันให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

จากหลักการสำคัญของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน สรุปได้ว่า การสร้างความชัดเจนในผลลัพธ์การเรียนรู้นำมาซึ่งความกระฉ่งในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งการประกาศความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นการแจ้งและการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทราบถึงเป้าหมายของการเรียนรู้อย่างชัดเจน และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่ต้องการ การออกแบบการเรียนรู้จะอยู่ในรูปแบบการออกแบบแบบย้อนกลับ กล่าวคือ นำผลลัพธ์การเรียนรู้มาเป็นกรอบการออกแบบองค์ประกอบ อาทิ การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การสร้างหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ การกำหนดกลยุทธ์การเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น และหลักการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเรียนรู้ที่ซับซ้อนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความลึกซึ้งในการเรียนรู้และนำไปสู่ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้กับการดำเนินชีวิตหรือการทำงานได้จริง

3.4 องค์ประกอบของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

องค์ประกอบของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน รายละเอียดดังนี้

Spady (1994) ระบุถึง กรอบการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานในเชิงปฏิบัติการว่ามีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

1. โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร
2. กลยุทธ์การสอน
3. การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้
4. ความคืบหน้าในพัฒนาการเรียนรู้

กรอบการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานให้ความสำคัญกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องทำได้จริง จากแผนภูมิดังกล่าวเห็นได้ว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นหัวใจหลักที่ในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร การกำหนดกลยุทธ์การสอน วิธีการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ ตลอดจนความคืบหน้าในพัฒนาการเรียนรู้ การจัดการองค์ประกอบหลัก 4 ประการข้างต้นเชื่อมโยงหลักการของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน ได้แก่ ความชัดเจนในผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ การออกแบบย้อนกลับ ความคาดหวังในระดับสูง และการขยายโอกาสการเรียนรู้

จากองค์ประกอบของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน สรุปได้ว่า ประกอบไปด้วยองค์ประกอบทั้งหมด 4 ประการ คือ 1) โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร 2) กลยุทธ์การสอน 3) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ และ 4) ความคืบหน้าในพัฒนาการเรียนรู้ การออกแบบองค์ประกอบจัดการเรียนรู้ในข้างต้นต้องนำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการมาเป็นกรอบในการออกแบบองค์ประกอบและต้องคำนึงถึงความชัดเจนในผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ การออกแบบย้อนกลับ ความคาดหวังในระดับสูง และการขยายโอกาสการเรียนรู้ อีกด้วย

3.5 กระบวนการของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

กระบวนการของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน รายละเอียดดังนี้

Spady (1994) กล่าวถึงรูปแบบการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานว่า เป็นกระบวนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ประกอบไปด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นการกำหนดความคาดหวังที่ผู้เรียนจะต้องแสดงออกเชิงพฤติกรรมสามารถสังเกตเห็นได้ หรือ ผลิตเป็นวัตถุสิ่งของที่จับต้องได้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดจะต้องร่วมกันกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังจากผู้เรียนหลังสิ้นสุดการเรียนรู้

2. การออกแบบวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องออกแบบวัตถุประสงค์การเรียนรู้หลักและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ย่อยในแต่ละเนื้อหาบทเรียนให้สอดคล้องและตรงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้

3. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนเนื้อหาการเรียนรู้ต้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ใช้ผลลัพธ์เป็นฐานตามที่ได้กำหนดไว้

4. การกำหนดกลยุทธ์การสอน เป็นการกำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องพิจารณาว่ากิจกรรมใดจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถประสบผลสำเร็จการเรียนรู้ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีบริบทที่แตกต่างกันเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตนเอง

5. การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการพิสูจน์การเรียนรู้ว่าผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ได้ตามที่คาดหวังหรือไม่ การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้จะต้องอยู่ในรูปแบบเชิงพฤติกรรมที่สามารถประเมินผลได้ ได้แก่ ความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง ความสามารถในการสื่อสาร เป็นต้น

Butler (1987) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนในเขตการศึกษา Johnson City Central ในมลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่นำหลักการผลลัพธ์เป็นฐานมาเป็นเกณฑ์สำคัญในการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ระดับกลาง (เด็กอายุ 9-13 ปี) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างชัดเจนในหลักสูตรการเรียนการสอน
2. ประเมินความรู้พื้นฐานของผู้เรียนโดยการวัดผลด้วยการทดสอบความรู้ก่อนเข้าสู่เนื้อหาบทเรียนถัดไป ผู้สอนจะต้องสอนความรู้พื้นฐานให้กับผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การ

ทดสอบ สำหรับผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การทดสอบความรู้พื้นฐานสามารถทำกิจกรรมอื่นเพิ่มเติมในการเสริมความรู้

3. เตรียมความพร้อมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการแนะนำรายละเอียดการเรียนการสอนก่อนเข้าสู่เนื้อหาหลักสูตรถัดไป ผู้สอนต้องแจ้งรายละเอียดดังนี้ให้ผู้เรียน ได้แก่ เนื้อหาที่ต้องเรียน เหตุผลในการเรียนเนื้อหาดังกล่าว วิธีการเรียน และระยะเวลาการเรียน เป็นต้น

4. ดำเนินการสอนเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ และจัดให้มีการประเมินพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน

5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำการฝึกซ้อมความรู้และทักษะใหม่ที่ได้รับภายใต้การให้คำแนะนำของผู้สอนหรือผู้เรียนฝึกซ้อมความรู้และทักษะด้วยตนเองจากงานที่ได้รับมอบหมายอย่างอิสระภายในชั้นเรียนหรือนำกลับไปทำที่บ้านก็ได้

6. ดำเนินกิจกรรมคู่ขนานให้กับผู้เรียนที่ผ่านกับไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ ผู้สอนต้องนำกิจกรรมแก้ไขจุดบกพร่องการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งสอนซ้ำและประเมินผลซ้ำ ในขณะที่ผู้เรียนที่เกณฑ์การประเมิน ผู้สอนต้องนำกิจกรรมเสริมความรู้

7. พิจารณาหรือตรวจสอบเนื้อหาการเรียนรู้ ตลอดจนให้ผลสะท้อนกลับ

8. ประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวมว่าผู้เรียนประสบผลสำเร็จการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่

วรพร สุนทรวัฒน์ศิริ (2543) ได้สรุปขั้นตอนหลักการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารธุรกิจ ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนทำการตรวจสอบความรู้พื้นฐานที่ต้องมีของผู้เรียนด้วยการจัดการทดสอบความรู้ ถ้าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่ต้องมีไม่เพียงพอผู้สอนจะต้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือด้วยการสอนปูพื้นฐานความรู้ที่ต้องมี ผู้สอนจะต้องประกาศผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการจากผู้เรียนหลังสิ้นสุดประสบการณ์การเรียน รวมถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาหลักสูตร และวิธีการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบต่อความคาดหวัง

2. การดำเนินการสอนเนื้อหาหลักสูตรในแต่ละบทเรียน ผู้สอนดำเนินการสอนเนื้อหาหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นภายใต้เงื่อนไขผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ ผู้สอนสามารถดำเนินการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ในบริบทของตนเอง กิจกรรมการเรียนรู้จำแนกเป็นกิจกรรมเสริมความรู้ กิจกรรมแก้ไขจุดผิดพลาดจากการเข้าใจการเรียนรู้ รวมทั้งการทดสอบเพื่อค้นหาพัฒนาการหรือความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ในขั้นตอนนี้ ประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ได้แก่ การสอนเนื้อหาบทเรียน การฝึกปฏิบัติความรู้ การประยุกต์ใช้ความรู้ และการประเมินพัฒนาการผู้เรียน

3. การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อพิสูจน์ว่าผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามความคาดหวังที่กำหนดไว้หรือไม่

Center for Education Innovation (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึง กระบวนการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานว่าเป็นกระบวนการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามที่ต้องการ กระบวนการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานที่ดีต้องคำนึงถึงความสำคัญของการออกแบบวิธีการสอนและการประเมินผลที่อิงผลลัพธ์เป็นสำคัญ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้เรียนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวังได้อย่างแน่นอน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และวัตถุประสงค์หลักสูตร การกำหนดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จะต้องชัดเจนในความสามารถของสมรรถนะในการปฏิบัติงานของสถานการณ์ที่กำหนด ความสามารถที่บ่งบอกถึงผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต้องอยู่ในรูปแบบของความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. การออกแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ การออกแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จะต้องตอบคำถามการประเมินว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จะถูกประเมินอย่างไร การจำลองสถานการณ์ลักษณะใดที่สอดคล้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เจาะใจใดที่จะนำมาใช้ในการประเมิน การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นตัวบ่งชี้ว่าผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หรือไม่

3. การเลือกวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนภายใต้แนวคิดการเรียนการสอนโดยใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง มีอิสระในการกำกับ ดูแลการเรียนรู้อย่างเต็มที่ โดยมีผู้สอนคอยให้การช่วยเหลือ การจัดการเรียนรู้อาจดำเนินไปภายใต้การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ได้กำหนดการทำงานเป็นกลุ่มเป็นหนึ่งในคุณลักษณะที่พึงประสงค์

Fry และ Marshall (2003) ได้ระบุถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติให้ได้หลังสิ้นสุดการเรียนรู้ในหลักสูตรที่จัดให้ และ การออกแบบเนื้อหาการเรียนรู้ของหลักสูตรโดยยึดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นกรอบในการกำหนด

2. การเข้าใจในบริบทของผู้เรียนเพื่อวิเคราะห์ความต้องการสำหรับการกำหนดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

3. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตร การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรต้องสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนตรงตามผลลัพธ์การเรียนรู้

5. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

6. การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้อันเกิดจากการเรียนรู้ในหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้

Driscoll และ Wood (2007) ระบุว่า กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่ยึดปรัชญาแนวความคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานที่ว่า ความสำเร็จเกิดขึ้นได้กับผู้เรียนทุกคน Spady W. และ Marshall K. (1991) การพัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์เป็นฐานมุ่งเน้นการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้สุดท้ายที่เกิดแก่ผู้เรียนตามที่ได้กำหนด อาทิเช่น ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่ได้กับการทำงานหรือการดำเนินชีวิต ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้สุดท้ายที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติหรือลงมือกระทำได้หลังสิ้นสุดประสบการณ์เรียนรู้ของหลักสูตร

2. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเกณฑ์สำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์และตั้งอยู่บนฐานของความจำเป็นเป็นหลัก

3. กำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ภายใต้กรอบผลลัพธ์การเรียนรู้

4. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ภายใต้กรอบผลลัพธ์การเรียนรู้

5. กำหนดการวัดและประเมินผลโดยประเมินผลตามสภาพจริงภายใต้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะได้จริง (Spady, 1994; Spady & Marshall, 1991)

นอกจากนี้ Spady (1994) ให้ความชัดเจนถึงผลสำเร็จต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ว่า ผู้เรียนต้องสามารถสาธิตผลลัพธ์การเรียนรู้ให้สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนเพื่อยืนยันความสำเร็จในการเรียนรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง การสาธิตต้องสะท้อนให้เห็นองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้ 1) เนื้อหาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ 2) การปฏิบัติที่ผู้เรียนทำได้จริง และ 3) ความมั่นใจของผู้เรียนที่จะแสดงหรือสาธิตการประยุกต์เนื้อหาที่ได้เรียนรู้

จากกระบวนการของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน สรุปได้ว่า เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถประสบผลสำเร็จในผลลัพธ์การเรียนรู้ตามความคาดหวัง รูปแบบการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานประกอบไปด้วยขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ 2) การออกแบบวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน 3) การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้โดยใช้ผลลัพธ์การ

เรียนรู้เป็นฐาน 4) การกำหนดกลยุทธ์การสอนโดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน 5) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ในการประยุกต์ใช้จริง

3.6 ความหมายของการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

ความหมายของการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน รายละเอียดดังนี้

Schalock (2001) ให้ความหมายของการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานไว้ว่า เป็นการกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นของบุคคลหรือองค์กรว่าสอดคล้องกับผลลัพธ์ตามเป้าหมายของโปรแกรม รูปแบบ หรือ กิจกรรมที่ได้กำหนดหรือไม่ การกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายหรือหลายกลุ่ม เช่น ผู้ให้การสนับสนุน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ประเมิน

Grote (1996) ให้ความหมายของการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานไว้ว่า เป็นการประเมินที่ให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากผลการปฏิบัติงาน การประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการตรวจสอบผลลัพธ์ว่าสอดคล้องกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

ชนาธิป ทั้ยแป (2551) ให้ความหมายของการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานไว้ว่า เป็นการประเมินที่ให้ความสำคัญในผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น การประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานจะเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับผลความคาดหวังที่ได้กำหนดไว้โดยอ้างอิงผลสำเร็จการปฏิบัติจากระดับความเชี่ยวชาญภายใต้เงื่อนไขเวลาที่ได้กำหนดไว้

สมสุดา ผู้พัฒนา และจุฬารัตน์ วัฒนะ (2552) ให้ความหมายของการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานว่า เป็นการหาข้อสรุปเกี่ยวกับผลลัพธ์จากการดำเนินงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานที่กำหนดไว้หรือไม่ ส่งผลกระทบจากการดำเนินงานหรือไม่อย่างไร การประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเชิงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง และรวมถึงการพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับองค์กรอีกด้วย

จากความหมายของการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน สรุปได้ว่า เป็นกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงว่าสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเป้าหมายของโปรแกรม รูปแบบ หรือ กิจกรรม ที่ได้คาดหวังหรือไม่ โดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.7 ผลลัพธ์การเรียนรู้กับการประเมินผล

ผลลัพธ์การเรียนรู้กับการประเมินผล รายละเอียดดังนี้

การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะบ่งบอกถึงคุณค่าของการศึกษาโดยเครื่องมือการประเมินจะต้องแสดงให้เห็นถึงแนวคิดของการจัดการการเรียนการสอนที่นำมาใช้ นักการศึกษาต้องตั้งประเด็นคำถามว่าการปฏิบัติหรือทักษะใดของผู้เรียนที่จะเป็นสิ่งพิสูจน์ได้ว่า ผู้เรียนเข้าใจ และสามารถประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนรู้กับการทำงานจริง วิธีการที่จะบ่งบอกถึงการบรรลุผลสำเร็จในการ

ปฏิบัติที่เชื่อมั่นว่าผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ ตลอดจนการประยุกต์ความสามารถกับการทำงานได้จริงตามความคาดหวัง คือข้อความสำคัญด้านการกระทำเชิงพฤติกรรม และการประเมิน ส่วนใหญ่ที่ใช้ในการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ คือการประเมินอย่างแท้จริง การประเมินอย่างแท้จริง คือการประเมินการสร้างสรรค์และการสั่งการโดยจะต้องมีการจัดสถานการณ์ให้มากที่สุดเพื่อให้ผู้เรียน ได้ผนวกความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความสามารถให้เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่จัดขึ้น และให้มีการสะท้อนกลับข้อมูลอย่างเหมาะสมและเพียงพอ การประเมินไม่ควรนำมาใช้เป็นเครื่องมือการประเมิน เพียงอย่างเดียว แต่ต้องเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้อีกด้วย และที่สำคัญการเรียนรู้จะต้องถูก กระตุ้นให้ได้มีการลงมือทำ การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และการมอบหมายงานที่มีความหมายและสำคัญ (รุ่งเพชร สงวนพงษ์, 2550)

จากผลลัพธ์การเรียนรู้กับการประเมินผล สรุปได้ว่า การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้เป็น เครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบว่า ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ หรือไม่ โดยมีการจัดสถานการณ์ให้เพื่อให้ผู้เรียนได้ผนวกความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และ ความสามารถในสถานการณ์ที่จัดขึ้น และสะท้อนกลับข้อมูลอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

3.8 ลักษณะการประเมินผลการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

ลักษณะการประเมินผลการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน รายละเอียดดังนี้

Parr และคณะ (2002 อ้างถึงใน ชนาธิป ห้วยแป, 2551) ระบุว่า การประเมินผลการใช้ผลลัพธ์ เป็นฐานมีความแตกต่างกับการประเมินผลประเภทอื่นหลายประการ การประเมินผลการใช้ผลลัพธ์ เป็นฐานมีลักษณะดังนี้ 1) การประเมินผลการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานตัดสินความสำเร็จความล้มเหลวจาก ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น 2) สารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลการใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้ตั้งอยู่บน พื้นฐานการประเมินผลลัพธ์หรือผลสำเร็จที่เกิดขึ้น 3) การประเมินผลการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเน้นการ ประเมินข้อมูลเฉพาะผลลัพธ์และวิธีการในการเข้าช่วยเหลือหรือสนับสนุนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตาม ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

Gander (2006) กล่าวถึงลักษณะการประเมินผลการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน ดังนี้ 1) เป็นการ ประเมินผลที่ให้ความสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือให้กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) เป็นการประเมินผลที่ให้ความสำคัญกับการร่วมกันกำหนดเป้าหมายและการแก้ปัญหา 3) เป็นการ ประเมินผลที่ให้ความสำคัญกับสารสนเทศที่เกี่ยวกับความสำเร็จของการปฏิบัติงานอันเป็นผลจากการ เรียนรู้ 4) เป็นการประเมินผลเพื่อส่งเสริมบรรยากาศเชิงบวกในองค์กรทั้งในด้านการร่วมมือและความ ทำทายในการปฏิบัติงาน

จากลักษณะของการประเมินผลการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน สรุปได้ว่า ลักษณะของการประเมินผล การใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการประเมินที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน การ ประเมินนำมาซึ่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสำเร็จในการดำเนินโครงการหรือโปรแกรมสำหรับผู้

ประเมินและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับผู้ถูกประเมิน ลักษณะของการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการประเมินเพื่อให้เกิดบรรยากาศเชิงบวกในองค์กรหรือหน่วยงาน เพราะพนักงานจะร่วมกันช่วยผลักดันให้งานการทำงานที่ทำทนายสำเร็จลุล่วงได้ ตลอดจนเป็นการประเมินที่มุ่งเน้นให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการทำและพัฒนางานร่วมกัน รวมทั้งแนวทางการแก้ปัญหาอีกด้วย

3.9 คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการใช้ปีนผลลัพธ์เป็นฐาน

คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน รายละเอียดดังนี้

Schalock (2001) กล่าวถึง คำศัพท์ที่ใช้ในการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน ประกอบไปด้วยคำศัพท์ ดังนี้

1. การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่นำไปสู่การพิจารณาหรือการสรุปเกี่ยวกับโปรแกรมหรือนโยบาย
2. โปรแกรม หมายถึง ชุดของการดำเนินงาน การปฏิบัติการ หรือ กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ต้องการ ประเภทของโปรแกรม ได้แก่ การศึกษา การดูแลใส่ใจ สุขภาพ และการบริการสังคม
3. นโยบาย หมายถึง แนวทางการดำเนินงานที่คัดกรองมาจากข้อเสนอแนะใช้สำหรับกำหนดแนวทางการตัดสินใจการดำเนินการในปัจจุบันและอนาคต
4. ผลลัพธ์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นในระดับบุคคลหรือองค์กรอันเป็นผลพวงมาจากการดำเนินกิจกรรม การแทรกแซง หรือการรับบริการ หรือ อาจหมายถึง ผลประโยชน์ที่ผู้มีเกี่ยวข้องกับโปรแกรมหรือโครงการคาดหวังให้เกิดขึ้นทั้งระหว่างและหลังการดำเนินกิจกรรม ผลลัพธ์อาจอยู่ในรูปของความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ตลอดจนสถานสภาพที่เปลี่ยนไปในเชิงบวก (Owen and Rogers, 1999 อ้างถึงใน สมสุตา ผู้พัฒน์ & จุฬารัตน์ วัฒนะ, 2552)
5. การวิเคราะห์ หมายถึง การหาข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวม ข้อมูลที่เก็บรักษาไว้ ข้อมูลสถิติสารสนเทศผลลัพธ์ที่เกิดจากระดับบุคคล หรือ องค์กร
6. ประสิทธิภาพ หมายถึง โปรแกรมบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
7. ผลกระทบ หมายถึง โปรแกรมนำมาซึ่งความต่างหรือไม่เมื่อเทียบกับการไม่ประยุกต์ใช้โปรแกรมหรือประยุกต์ใช้โปรแกรมอื่น

จากคำจำกัดความที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการใช้ปีนผลลัพธ์เป็นฐาน สรุปได้ว่า คำศัพท์ที่ใช้ในการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการอธิบายความหมายคำศัพท์ของการประเมินผลเพื่อนำไปสู่ความชัดเจนในการตีความมากขึ้น

3.10 ระยะเวลาการสะท้อนกลับผลลัพธ์

ระยะเวลาการสะท้อนกลับผลลัพธ์ รายละเอียดดังนี้

Schallock (2001) กล่าวถึงระยะเวลาในการสะท้อนกลับผลลัพธ์ จำแนกเป็น 3 ช่วงเวลา คือ

1. การสะท้อนผลลัพธ์กลับในระยะสั้น (Short Tern)
2. การสะท้อนผลลัพธ์กลับในระยะกลาง (Intermediate) และ
3. การสะท้อนผลลัพธ์กลับในระยะยาว (Long Term)

ระยะเวลาการสะท้อนกลับผลลัพธ์ข้างต้นสอดคล้องกับ สมสุตา ผู้พัฒน์ และจุฬารัตน์ วัฒนะ (2552) ที่ระบุว่าระยะเวลาในการสะท้อนกลับผลลัพธ์มีทั้งสิ้น 3 ระยะ ได้แก่

1. ระยะการสะท้อนกลับทันที เป็นการสะท้อนกลับที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล
2. ระยะการสะท้อนกลับในระยะกลาง เป็นการสะท้อนกลับที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับหน่วยงานต้นสังกัด
3. ระยะการสะท้อนกลับในระยะยาว เป็นการสะท้อนกลับที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับองค์กร

จากระยะเวลาการสะท้อนกลับผลลัพธ์ สรุปได้ว่า ระยะเวลาการสะท้อนกลับผลลัพธ์มี 3 ช่วงเวลา คือ 1) สะท้อนกลับทันทีโดยดูการเปลี่ยนแปลงในระดับปัจเจกบุคคล 2) สะท้อนกลับในระยะกลางโดยดูการเปลี่ยนแปลงในระดับหน่วยงานต้นสังกัด และ 3) สะท้อนกลับในระยะยาวโดยดูการเปลี่ยนแปลงในระดับภาพรวมทั้งหมดขององค์กร

3.11 ข้อคำถามพื้นฐานสำหรับการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

การประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานจะต้องเริ่มต้นจากตอบคำถามพื้นฐาน (Schallock, 2001) ดังต่อไปนี้

1. อะไรคือเป้าประสงค์สำคัญที่คาดหวังจากผู้รับบริการที่เข้าร่วมโปรแกรมหรือรูปแบบที่พัฒนาขึ้น
2. ทำอย่างไรให้ผู้รับบริการมีความรับผิดชอบต่อเป้าประสงค์ของโปรแกรมหรือรูปแบบที่กำหนดไว้
3. โปรแกรมหรือรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่
4. โปรแกรมหรือรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพหรือไม่
5. โปรแกรมหรือรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพหรือไม่
6. โปรแกรมหรือรูปแบบที่พัฒนาขึ้นประสบผลสำเร็จหรือใช้งานได้หรือไม่
7. สารสนเทศผลลัพธ์นำไปใช้ปรับปรุงโปรแกรมหรือรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้อย่างไร

จากข้อคำถามพื้นฐานสำหรับการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน สรุปได้ว่า ผู้พัฒนาโปรแกรมหรือรูปแบบจะต้องค้นหาคำตอบเพื่อนำไปสู่การประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน ดังนี้ 1) อะไรคือความคาดหวังจากการพัฒนาโปรแกรมหรือรูปแบบ 2) กลุ่มเป้าหมายเข้าใจและรับผิดชอบต่อความคาดหวัง

ที่ได้ประกาศหรือไม่ 3) โปรแกรมหรือรูปแบบที่พัฒนามีแนวทางการปฏิบัติสอดคล้องกับความคาดหวังหรือไม่ 4) การดำเนินโปรแกรมหรือรูปแบบที่พัฒนาผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายบรรลุผลสำเร็จตามความคาดหวังหรือไม่ และ 5) สารสนเทศจากกาดำเนินการมีอะไรบ้าง

3.12 หลักการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

หลักการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานประกอบไปด้วยขั้นตอนการประเมินทั้งสิ้น 5 ขั้นตอน (1996 อ้างถึงใน สมสุตา ผู้พัฒนา และจุฬารัตน์ วัฒนะ, 2552) รายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ประเมินต้องเป็นขั้นตอนที่ระบุว่า จะใช้เกณฑ์การพิจารณาการประเมินด้านใด เช่น ประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการของกลุ่มเป้าหมายหรือประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการประเมินผล ขั้นตอนการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการประเมินผลเป็นขั้นตอนที่ระบุว่า ใครมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการหรือโปรแกรม หลังจากนั้นพิจารณาความเกี่ยวข้องว่าเกี่ยวข้องอย่างไร ผู้ให้การสนับสนุน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยตรง หรือผู้ปฏิบัติสร้างสรรค์ผลลัพธ์ เป็นต้น

3. การกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการ ขั้นตอนการกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการจะต้องนำวัตถุประสงค์การประเมินผลมากำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นผลลัพธ์การปฏิบัติงานที่คาดหวัง

4. การสร้างเครื่องมือการประเมินผล รวมทั้งการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผล ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการประเมินผล รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผล จะต้องให้ข้อค้นพบที่เกิดขึ้นในการจัดโปรแกรม เครื่องมือการประเมินจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมินผลรวมทั้งประเภทของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ให้การสนับสนุน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยตรง หรือผู้ปฏิบัติสร้างสรรค์ผลลัพธ์ เป็นต้น

5. การเขียนรายงานการประเมินผลการปฏิบัติงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ขั้นตอนการเขียนรายงานการประเมินผลการปฏิบัติงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ประกอบไปด้วยสารสนเทศ ดังนี้ สารสำคัญของโปรแกรม วัตถุประสงค์การประเมิน แผนการประเมิน ผลการประเมิน และข้อสรุปกับข้อเสนอแนะ

Grote (1996 อ้างถึงใน ชนาธิป พุ้ยแป, 2551) กล่าวถึงขั้นตอนการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานว่าประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายการประเมิน
2. กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินในภาพรวม
3. กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินในแต่ละภาระงานที่ถูกคาดหวัง
4. กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินการปฏิบัติงานในระดับบุคคล

5. กำหนดแผนการปฏิบัติงานเพื่อผลักดันผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของผลลัพธ์ที่ตั้งไว้

6. ประเมินผลลัพธ์การปฏิบัติงาน และนำข้อค้นพบมาพัฒนาหรือปรับปรุงการปฏิบัติงาน

ธนาคารสากลเพื่อการปรับโครงสร้างและการพัฒนาได้ระบุขั้นตอนการพัฒนาการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน (ชนาธิป ทุ้ยแป, 2551) ดังนี้

1. การกำหนดผลลัพธ์การปฏิบัติงานที่ต้องการประเมินหรือติดตาม
2. การกำหนดตัวบ่งชี้ผลลัพธ์การปฏิบัติงานเพื่อการประเมิน
3. การกำหนดแผนงานเพื่อกำหนดเป้าหมายของผลลัพธ์ที่ต้องการ
4. การติดตามความคืบหน้าของผลลัพธ์การปฏิบัติงาน
5. การประเมินผลลัพธ์การปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น
6. การจัดทำข้อสรุปหรือข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินผลลัพธ์การปฏิบัติงาน
7. การนำข้อสรุปหรือข้อค้นพบจากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาต่อยอดในอนาคต

อนาคต

จากหลักการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน สรุปได้ว่า ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน คือ การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการประเมินผล การกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการประเมินผล การสร้างเครื่องมือการประเมินผล และการเขียนรายงานการประเมินผลการปฏิบัติงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงเป้าหมายการเรียนรู้เป็นสำคัญโดยเริ่มจากการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการและนำมาเป็นเกณฑ์สำคัญในการออกแบบเรียนรู้โดยยึดการออกแบบย้อนกลับด้วยการนำเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการมาพัฒนาองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ นอกจากนี้การใช้ผลลัพธ์เป็นฐานให้มีความสำคัญกับการสร้างความชัดเจนในเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อสร้างความกระจ่างในเป้าหมายปลายทางที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติหรือทำให้ได้ กรอบการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานในเชิงปฏิบัติการว่ามีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1) โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร 2) กลยุทธ์การสอน 3) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ และ 4) ความคืบหน้าในพัฒนาการเรียนรู้ ในด้านกระบวนการของการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ความต้องการในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ สำหรับการประเมินผลการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงว่าสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเป้าหมายของโปรแกรม รูปแบบ หรือ กิจกรรมที่ได้กำหนดไว้หรือไม่โดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ลักษณะของการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการ

ประเมินที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน การประเมินนำมาซึ่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสำเร็จในการดำเนินโครงการหรือโปรแกรมสำหรับผู้ประเมินและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับผู้ถูกประเมิน ลักษณะของการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการประเมินเพื่อให้เกิดบรรยากาศเชิงบวกในองค์กรหรือหน่วยงานเพราะพนักงานจะร่วมกันช่วยผลักดันให้งานการทำงานที่ทำทนายสำเร็จลุล่วงได้ ตลอดจนเป็นการประเมินที่มุ่งเน้นให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการทำและพัฒนางานร่วมกัน รวมทั้งแนวทางการแก้ปัญหาอีกด้วย

ตอนที่ 4 การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.1 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทยเกิดขึ้นตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มมีอาชีพหัตถกรรมมากขึ้นนอกเหนือจากอาชีพเกษตรกรรม การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพและในปี พ.ศ. 2441 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาได้ถูกบรรจุในโครงการศึกษาในรูปแบบของการศึกษาแบบพิเศษ กล่าวคือ เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะเพื่อให้เกิดความชำนาญในวิชาชีพเฉพาะด้าน และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 กำหนดให้การศึกษาวิชาชีพต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับภูมิประเทศ เช่น กสิกรรม หัตถกรรม และพาณิชยกรรม เป็นต้น เพื่อให้เป็นพื้นฐานความรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม และในปี พ.ศ. 2479 ได้ปรากฏคำว่า “อาชีวศึกษา” เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาไทยในแผนการศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาต้องเป็นไปอย่างสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพให้มีความรู้และทักษะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ม.ป.ป.-a) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทยมีด้วยกันทั้งสิ้น 3 รูปแบบ คือ 1) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบ 2) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษานอกระบบ และ 3) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาแบบทวิภาคี การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบเป็นการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพที่เน้นการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในระบบโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมาย วิธีการจัดการเรียนรู้ หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาอย่างแน่นอน ในขณะที่การจัดการศึกษานอกระบบเป็นการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพเช่นกันแต่มีความยืดหยุ่นในจุดมุ่งหมาย วิธีการจัดการเรียนรู้ หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาการเรียนรู้อาจจะมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม และรูปแบบสุดท้ายคือการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาแบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพเช่นกัน แต่เป็นความร่วมมือ

ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานภาครัฐในด้านการจัดการเรียนรู้ หลักสูตร การวัดและประเมินผลโดยผู้เรียนใช้เวลาในการเรียนรู้ภาคทฤษฎีกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาและเรียนรู้ภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551) ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาประกอบด้วย 3 หลักสูตร คือ 1) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และ 3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ม.ป.ป.-a)

จากการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ในด้านวิชาชีพ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทยมีด้วยกันทั้งสิ้น 3 รูปแบบ คือ 1) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบ 2) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษานอกระบบ และ 3) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาแบบทวิภาคี

4.2 วิสัยทัศน์ ภารกิจ และพันธกิจ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

วิสัยทัศน์การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศและภูมิภาค (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ม.ป.ป.-b)

ภารกิจการจัดการศึกษาอาชีวศึกษามุ่งเน้นการจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพโดยมุ่งเน้นคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ม.ป.ป.-b)

พันธกิจการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นการจัด ส่งเสริม และพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงยกระดับมาตรฐานกำลังคนด้านวิชาชีพสู่สากลและมีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ม.ป.ป.-b)

4.3 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานบริหารงานการศึกษานอกระบบเป็นหน่วยงานการศึกษามีหน้าที่ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยมีสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศที่ให้บริการด้านการศึกษานอกโรงเรียนทั้งในระดับสายสามัญและสายอาชีพ ในด้านการจัดการศึกษาในสายอาชีพโดยเฉพาะหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเริ่มให้บริการทางการศึกษาในวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2539 ตามมติของคณะรัฐมนตรีที่มอบหมายให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนพัฒนาแรงงานนอกระบบที่มีงานทำอยู่แล้วแต่พลาดโอกาสทางการศึกษาในวัยเด็กให้ได้มีโอกาสเสริมสร้างความรู้ด้านทฤษฎีและผนวกรวมเอาประสบการณ์ในสายวิชาชีพที่ทำงานอยู่ให้มาเป็นส่วน

หนึ่งของการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเพื่อยกระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวจะได้รับวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และสามารถยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้นด้วยการเข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญาตรีก็ได้ ซึ่งในขณะนั้นเรียกหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพว่า หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวโดยยึดวิถีชีวิต วิธีการทำงาน วัฒนธรรม มาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เน้นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงจิตวิทยาและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่และมุ่งเน้นการนำความรู้ไปใช้จริง จากนั้นนำหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ประเภทวิชา คือ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม คหกรรม เกษตรกรรม ศิลปกรรม และเวชกรรม มีจำนวนสาขาวิชาทั้งสิ้น 22 สาขา จากนั้นในปี พ.ศ.2544 ได้มีการยกเลิกการใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวดที่ 4 เรื่องแนวทางการศึกษา ในมาตรา 27 ที่ระบุให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พร้อมประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าวแทนหลักสูตรทุกระดับที่เทียบเท่า ส่งผลหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 ถูกยกเลิกโดยปริยาย แต่เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้ดำเนินการขอใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพัฒนาขึ้นในการจัดการศึกษาให้กับแรงงานนอกระบบ และในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 หลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้อนุมัติให้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) สำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้สั่งการให้สถานศึกษาในสังกัดซึ่งประกอบด้วย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรมอดุลยสถานสงฆารามวรมหาวิหารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไปดำเนินการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) ให้กับแรงงานนอกระบบ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542; สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออก, 2551; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2545) จนกระทั่งปี พ.ศ.2556 กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศให้สถานศึกษาในสังกัดที่ดำเนินการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) ให้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ที่พัฒนาโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพดังกล่าวเน้น

สาระสำคัญในด้านความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในด้านความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การผลิตกำลังคนให้มีสมรรถนะวิชาชีพเพื่อความสามารถในการประกอบอาชีพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และจากการประกาศดังกล่าวส่งผลให้การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 (กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, ม.ป.ป.-a, ม.ป.ป.-b; สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556b) สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในช่วงแรกเป็นการจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเองเพื่อเป็นการยกระดับการศึกษาของแรงงานนอกระบบให้มีความรู้และความสามารถในวิชาชีพเฉพาะด้าน หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2544 ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แทนหลักสูตรทุกฉบับที่เทียบเท่าส่งผลให้มีการเลิกการใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 แต่เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังคงดำเนินต่อไปได้จึงได้มีการขอใช้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ถูกพัฒนาโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการจัดการศึกษาให้กับแรงงานนอกระบบ และเมื่อได้รับการอนุมัติจึงได้นำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) มาดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาชีพให้กับแรงงานนอกระบบ จนกระทั่งปี พ.ศ.2556 ได้มีประกาศให้สถานศึกษาในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการไปใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 แทนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) จวบจนปัจจุบัน จึงกล่าวได้ว่า โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลักสูตรเดียวกันกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ที่จัดการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน

จากความเป็นมาของการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปได้ว่า เป็นการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้กับแรงงานนอกโรงเรียนเพื่อยกระดับความรู้ในด้านวิชาชีพ การศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการจัดการศึกษาที่ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในระบบโรงเรียนตามมติของคณะรัฐมนตรีและการอนุมัติให้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4.4 หลักการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

หลักการการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2556b) ดังนี้

1. เป็นการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาชีพเพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น
2. เป็นการบูรณาการความรู้และความสามารถในการทำงานให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ออกนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและสถานประกอบการ
3. เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดความต้องการในการเรียนรู้ในกระบวนการที่หลากหลายในการแสวงหาความรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการทำงานหรือการดำเนินชีวิตได้อย่างที่มีคุณภาพมากขึ้น

4. เป็นการวัดและประเมินผล ประเมินความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้เรียนให้มีระดับสมรรถนะหรือความสามารถในการปฏิบัติงานตามขอบเขตของความรู้ รวมถึงการเชื่อมโยงทักษะกับมาตรฐานอาชีพเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคอาเซียน

จากหลักการการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปได้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาชีพเพื่อยกระดับการศึกษาด้านวิชาชีพ โดยบูรณาการความรู้และความสามารถในการทำงานให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้

4.5 จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2556b) ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ สมรรถนะ และความสามารถในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ ตลอดจนการนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพและการดำเนินชีวิต
2. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ ตลอดจนความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และการรักในอาชีพที่ทำ
3. เพื่อให้มีมนุษยสัมพันธ์ คุณธรรม จริยธรรม และสุขภาพที่แข็งแรงเหมาะสมกับอาชีพ
4. เพื่อให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง จิตบริการ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ และความรับผิดชอบในอาชีพ
5. เพื่อให้เป็นผู้ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ

จากจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปได้ว่า เพื่อพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน

ที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ มีมนุษยสัมพันธ์ คุณธรรม จริยธรรม และสุขภาพที่แข็งแรงเหมาะสมกับอาชีพ และมีพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ

4.6 การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

การจัดการเรียนศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2556b) ดังนี้

1. เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับสถานประกอบการ หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
2. เป็นการร่วมกันของผู้เรียน สถานศึกษา สถานประกอบการ หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการทำงานและการดำเนินชีวิตของผู้เรียน
3. ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้และการวางแผนการเรียนรู้โดยมีเจ้าหน้าที่หรือวิทยากรคอยให้ความช่วยเหลือและการแนะนำ
4. มีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การพบกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน
5. นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนมีศักยภาพในการสืบค้นสารสนเทศในอินเทอร์เน็ตเพื่อให้มีความรู้ที่สดใหม่ตลอดเวลา

6. ต้องผ่านมาตรฐานในรายวิชา

การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปได้ว่า มีได้หลายลักษณะ เช่น โครงการความร่วมมือกับสถานประกอบการ หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หรือ การร่วมกันของผู้เรียน สถานศึกษา สถานประกอบการ หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้และการวางแผนการเรียนรู้มีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมทั้งการนำระบบ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ที่หลากหลาย

4.7 กลุ่มเป้าหมายในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

กลุ่มเป้าหมายในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2556b) คือ ผู้ที่มีงานทำในสถานประกอบการ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยต้องสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า

4.8 โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแบ่งโครงสร้างหลักสูตรเป็น 3 หมวดวิชาและกิจกรรมเสริมหลักสูตร (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556b) ดังนี้

1. หมวดวิชาทักษะชีวิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการปรับตัว การดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่ การเห็นคุณค่าของตนเอง การพัฒนาตนเอง การมีความใฝ่รู้ และการแสวงหาความรู้ใหม่ ตลอดจนการมีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น จำนวน 22 หน่วยกิต ประกอบด้วย

1.1	กลุ่มวิชาภาษาไทย	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
1.2	กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.3	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
1.4	กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
1.5	กลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
1.6	กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา	ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต

2. หมวดวิชาทักษะอาชีพ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะวิชาชีพ การมีความสามารถในการคิดการวิเคราะห์ การวางแผน การตรวจสอบ การแก้ปัญหา การบูรณาการความรู้ และทักษะการปฏิบัติงาน จำนวน 71 หน่วยกิต ประกอบด้วย

2.1	กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน	ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต
2.2	กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ	24 หน่วยกิต
2.3	กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต
2.4	ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ	4 หน่วยกิต
2.5	โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ	4 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยวิชาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตหรือทักษะวิชาชีพ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจเพื่อการทำงานหรือการศึกษาต่อ จำนวนไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต (ให้เลือกตามบัญชีที่สำนักงาน กศน. กำหนด)

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตรตลอดหลักสูตร เป็นการส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตหรือทักษะวิชาชีพ ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียนและไม่มีการนับหน่วยกิต

จากโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สรุปได้ว่า โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ประกอบด้วย 3 หมวดวิชาและ 1 กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมวดวิชาได้แก่ 1) หมวดวิชาทักษะชีวิต 2) หมวดวิชาทักษะอาชีพ และ 3) หมวดวิชาเลือกเสรี หมวดวิชาทักษะชีวิตประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ในขณะที่หมวดวิชาทักษะอาชีพประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพในการทำงาน และหมวดวิชาเลือกเสรีประกอบด้วยวิชาที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจเพื่อการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

4.9 ประเภทวิชาและสาขาวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ประเภทวิชาและสาขาวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เปิดให้บริการ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556b) มีดังนี้

1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 18 สาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขาวิชาช่างยนต์ 2) สาขาวิชาช่างกลโรงงาน 3) สาขาวิชาช่างเชื่อมโลหะ 4) สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง 5) สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ 6) สาขาวิชาช่างก่อสร้าง 7) สาขาวิชาช่างเครื่องเรือนและตกแต่งภายใน 8) สาขาวิชาสถาปัตยกรรม 9) สาขาวิชาสำรวจ 10) สาขาวิชาช่างเขียนแบบเครื่องกล 11) สาขาวิชาช่างซ่อมบำรุง 12) สาขาวิชาช่างพิมพ์ 13) สาขาวิชาเทคนิคแว่นตาและเลนส์ 14) สาขาวิชาช่างต่อเรือ 15) สาขาวิชาโทรคมนาคม 16) สาขาวิชาโยธา 17) สาขาวิชาอุตสาหกรรมยาง และ 18) สาขาวิชาเมคคาทรอนิกส์

2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ประกอบด้วย 8 สาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขาวิชาการบัญชี 2) สาขาวิชาการตลาด 3) สาขาวิชาเลขานุการ 4) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ 5) สาขาวิชาสถานพยาบาล 6) สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ 7) สาขาวิชาธุรกิจค้าปลีก และ 8) สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ

3. ประเภทวิชาศิลปกรรม ประกอบด้วย 12 สาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขาวิชาจิตรศิลป์ 2) สาขาวิชาการออกแบบ 3) สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม 4) สาขาวิชาศิลปกรรมเซรามิก 5) สาขาวิชาศิลปหัตถกรรมรูปพรรณและเครื่องประดับ 6) สาขาวิชาการถ่ายภาพและวิดีโอ 7) สาขาวิชาเทคโนโลยีศิลปกรรม 8) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก 9) สาขาวิชาอุตสาหกรรมเครื่องหนัง 10) สาขาวิชาเครื่องประดับอัญมณี 11) สาขาวิชาช่างทองหลวง และ 12) สาขาวิชาศิลปการดนตรี

4. ประเภทวิชาคหกรรม ประกอบด้วย 4 สาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขาวิชาวิชาแฟชั่นและสิ่งทอ 2) สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ 3) สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ และ 4) สาขาวิชาเสริมสวย

5. ประเภทวิชาเกษตรกรรม ประกอบด้วย 1 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์

6. ประเภทวิชาประมง ประกอบด้วย 2 สาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และ 2) สาขาวิชาแปรรูปสัตว์น้ำ

7. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วย 2 สาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขาวิชาการโรงแรม และ 2) สาขาวิชาการท่องเที่ยว

8. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ประกอบด้วย 3 สาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขาวิชาเทคโนโลยีสิ่งทอ 2) สาขาวิชาเคมีสิ่งทอ และ 3) สาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องนุ่งห่ม

9. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย 1 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางานของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปได้ว่า ประเภทวิชาที่เปิดให้บริการมีจำนวนทั้งสิ้น 9 ประเภทวิชา คือ 1) อุตสาหกรรม 2) พาณิชยกรรม 3) ศิลปกรรม 4) คหกรรม 5) เกษตรกรรม 6) วิชาประมง 7) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว 8) อุตสาหกรรมสิ่งทอ และ 9) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4.10 หลักการสำคัญในการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมาใช้

หลักการสำคัญในการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 มาใช้ในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556b) มีดังนี้

1. วางแผนและเตรียมการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ทำความเข้าใจกับหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง วางแผนการจัดการศึกษา และหาความร่วมมือในการจัดการศึกษา

2. มีขั้นตอนในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การอบรมครู การจัดเตรียมคู่มือการจัดแผนจัดการเรียนรู้ การกำหนดตารางเรียนและตารางการใช้ห้องเรียน-ห้องปฏิบัติการ วิธีการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล

3. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน

4. พัฒนาคู่มือด้านเทคนิคการดำเนินการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนเรียนรู้ การพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดฝึกอบรมและการทัศนศึกษา เป็นต้น ตลอดจนการสร้างความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในวิทยาการและเทคโนโลยีของสถานประกอบการ

5. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำสารสนเทศมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากหลักการสำคัญในการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 มาใช้ในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปได้ว่า หลักการสำคัญในการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1)

การวางแผนและการเตรียมการประชาสัมพันธ์หลักสูตร 2) การกำหนดกระบวนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ 3) การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ 4) การพัฒนาครูให้ดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) การนิเทศ การติดตาม และการประเมินผลการใช้หลักสูตร

4.11 การบริหารจัดการหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

การนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้สถานศึกษาจำเป็นต้องบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาภายใต้วัตถุประสงค์ความต้องการและความสอดคล้องกับสภาพและยุทธศาสตร์ของภูมิภาค การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะเพื่อการประกอบอาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556b) มีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจแนวคิด หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

1.2 ศึกษาและทำความเข้าใจแผนจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชาโดยการกำหนดจำนวนหน่วยกิตและหลักเกณฑ์การเลือกรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชา เช่น เรียนหมวดวิชาทักษะชีวิต จำนวน 22 หน่วยกิต เรียนหมวดวิชาทักษะชีวิต จำนวน 6 กลุ่มวิชา ได้แก่ สุขศึกษาและพลศึกษา ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา เป็นต้น

1.3 ระบุรายวิชาให้สอดคล้องกับหมวดวิชา กลุ่มวิชา และหลักเกณฑ์ในการเลือก

1.4 จัดทำแผนการลงทะเบียนเรียนรู้อัตโนมัติหลักสูตรให้ครบในทุกสาขาวิชาที่เปิดให้บริการ

2. การพัฒนารายวิชาอื่นเพิ่มเติมโดยสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการเป็นหลัก รวมถึงสภาพและยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการศึกษาต่อ

3. วิธีการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ใช้รูปแบบของการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย กล่าวคือ รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้ด้วยการพบกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยการสอนเสริม และการเรียนรู้ด้วยโครงการ เป็นต้น

3.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนต้องวางแผนการเรียนรู้ของตนเองด้วยตนเองและศึกษาจากสื่อการเรียนรู้ตามตารางเวลาที่กำหนดไว้หลังเสร็จสิ้นภาระกิจการทำงาน การเรียนรู้ด้วยตนเองหลายช่องทาง เช่น

3.1.1 สื่อสิ่งพิมพ์

3.1.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์

3.1.3 การเรียนรู้ด้านทฤษฎีควบคู่ไปกับการทำงานในสถานประกอบ

3.2 การเรียนรู้ด้วยการพบกลุ่ม ผู้เรียนต้องพบกลุ่มเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้

3.2.1 วางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน

3.2.2 จัดตารางนัดพบกลุ่ม

3.2.3 บรรยายและทบทวนเนื้อหาบทเรียน

3.2.4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

3.2.5 รับมอบหมายงาน

3.2.6 รับผลการประเมินการเรียนรู้

3.3 การเรียนรู้ด้วยการสอนเสริม จัดให้มีการสอนเสริมในรายวิชาที่ซับซ้อนโดยเชิญวิทยากร หรือผู้ชำนาญเฉพาะด้านมาให้คำแนะนำเพิ่มเติมจากการเรียนปกติ

3.4 การเรียนรู้จากโครงการงาน เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องสืบค้นความรู้ด้วยตนเองหรือทำงานเป็นกลุ่ม การสืบค้นหาความรู้ต้องเป็นหัวข้อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสนใจเป็นพิเศษเพื่อนำความรู้ไปปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในการจัดทำโครงการงานโดยครูเป็นที่ปรึกษา รวมทั้งการจัดทำรายงานบันทึกความก้าวหน้าของโครงการงานและรายงานการดำเนินการโครงการ การเรียนรู้จากโครงการงานช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานเป็นกลุ่ม การรับฟังความคิดเห็น การคิดอย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหา และการบูรณาการความรู้เพื่อการจัดทำโครงการงาน

3.5 การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในสถานประกอบการซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะด้านวิชาชีพ

3.6 การเรียนรู้โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จากความต้องการของตลาดแรงงานในด้านความรู้ที่หลากหลายมิติของแรงงาน และความรู้ในด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารถือเป็นมิติสำคัญที่ผู้เรียนพึงมี ในการจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้ด้วยตนเองจำเป็นที่ทั้งครูและผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่เพียงแต่ช่วยให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศแล้ว แต่ยังช่วยให้ครูและผู้เรียนมีความเท่าทันสารสนเทศของสถานประกอบการหรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอีกด้วย

4. วิธีการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา รายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 มีทั้งสิ้น 3 แบบ ดังนี้

4.1 รายวิชาในภาคทฤษฎีอย่างเดียว

4.1.1 รายวิชาสามัญ ได้แก่ วิชาภาษาไทยพื้นฐาน เป็นต้น

4.1.2 รายวิชาเฉพาะสาขา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ วัสดุงานช่าง

4.2 รายวิชาในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแบบ Lab

4.2.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ดำเนินการเรียนรู้โดยการบรรยายและอภิปราย ด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การพบกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้

4.2.2 รายวิชาภาคปฏิบัติแบบ Lab ดำเนินการเรียนรู้โดยผู้เรียนต้องฝึก ปฏิบัติการเพื่อให้รู้เทคนิควิธีของการทำงาน และองค์ประกอบของส่วนต่าง ๆ

4.3 รายวิชาในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแบบ Shop

4.3.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ดำเนินการเรียนรู้โดยการบรรยายและอภิปราย ด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การพบกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้

4.3.2 รายวิชาภาคปฏิบัติแบบ Shop ดำเนินการเรียนรู้โดยผู้เรียนต้องฝึก ปฏิบัติในสภาพเสมือนจริงและปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ

5. การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้รายสัปดาห์ สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดทำแผนจัดการ เรียนรู้ในรายสัปดาห์ ระยะเวลาเรียนของรายวิชา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัด และการประเมินผล

6. การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้รายวิชา ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องดำเนินการ จัดทำแผนจัดการเรียนรู้รายวิชา ซึ่งประกอบด้วย จุดประสงค์รายวิชา คำอธิบายรายวิชา สมรรถนะ รายวิชา หน่วยการสอน/การเรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ชื่อเรื่องและงาน สมรรถนะและ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแผนจัดการเรียนรู้ หน่วยการสอน เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ งานที่ มอบหมาย สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ การประเมินผล และการบันทึกการสอน เป็นต้น

7. สื่อการเรียนรู้ อาจหมายถึง หนังสือเรียน สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการ เรียนรู้ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

จากข้อมูลการบริหารจัดการหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรต้องสอดคล้อง กับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียน สภาพ และยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อการพัฒนา กำลังคนให้มีทักษะในการประกอบอาชีพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและนำไปสู่การ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาชีพให้กับแรงงานนอก โรงเรียนโดยนำหลักสูตรประกาศนียบัตรที่พัฒนาโดยคณะกรรมการการอาชีวศึกษามาใช้ในการ จัดการเรียนรู้โดยมีวิสัยทัศน์คือเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนการ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศและภูมิภาค ในด้านหลักการจัดการศึกษาใน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการความรู้และความสามารถในการทำงานให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือเพื่อพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ มีมนุษยสัมพันธ์ คุณธรรม จริยธรรม และสุขภาพที่แข็งแรงเหมาะสมกับอาชีพ และมีพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ มีการจัดการศึกษาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะอาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี สำหรับประเภทวิชาที่เปิดให้บริการ ได้แก่ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปกรรม คหกรรม เกษตรกรรม ประมง อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมสิ่งทอ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตอนที่ 5 การฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

5.1 ความหมายของการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ความหมายของการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน รายละเอียดดังนี้

สุปราณี ศรีฉัตรภิมุข (2524) ได้กล่าวถึงความหมายของการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นการเสริมสร้างและพัฒนา ความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญให้กับบุคลากรในองค์กรเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและทัศนคติอย่างถาวร อันนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เครือวัลย์ ลิ้มอภิชาติ (2531) ได้กล่าวถึงความหมายของการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ หรือความชำนาญ และทัศนคติที่เหมาะสมจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่และยกมาตรฐานการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูง

กิตติ พัทธวิษณุ (2533) ได้กล่าวถึงความหมายของการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมที่ตรงกับปัญหา เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติระดับบุคคล ตลอดจนการนำประสบการณ์จากการอบรมไปใช้ในการแก้ปัญหาของงานให้สามารถดำเนินไปอย่างลุล่วงได้ดีตามความต้องการขององค์กร

อาชญญา รัตนอุบล (2540) ได้กล่าวถึงความหมายของการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ ที่มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ และทัศนคติให้กับผู้เข้าอบรม ด้วยวิธีการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนในประเภทต่างๆ โดยความคาดหวังว่า ผู้เข้าอบรมสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของตนเองตามสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อีกด้วย

วิจิตร อวระกุล (2540) ได้กล่าวถึงความหมายของการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษานอกระบบเพื่อหยิบยื่นโอกาสให้แก่ผู้ที่ประกอบอาชีพ การงานที่ไม่สามารถหาโอกาสศึกษาในสถานศึกษาได้ การฝึกอบรมนอกระบบโรงเรียนจึงเป็น กระบวนการการเปลี่ยนแปลง พัฒนา ปรับปรุง พฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร เพื่อให้เรียนรู้ เข้าใจ นำมาซึ่งทักษะ ทักษะคติที่เปลี่ยนไปในทิศทางที่ถูกต้องตามที่องค์กรต้องการ

การฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนให้บุคคล เกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น ดังนั้นเป้าหมายสำคัญของการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ให้สาระสำคัญกับ รายละเอียด (อาชัญญา รัตนอุบล, 2540) ดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อันนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ตลอดเวลา
2. เพื่อพัฒนาบุคคลในองค์กรหรือหน่วยงานให้มีความก้าวหน้าในด้านความรู้ และ เท้าทันวิทยาการและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป อันนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น
3. เพื่อช่วยให้บุคคลได้เข้าใจนโยบายและเป้าหมาย ตลอดจนความคาดหวังของ องค์กรที่มีต่อบุคคล อันนำไปสู่เข้าใจภาระงานที่ตนรับผิดชอบได้ถูกต้องสอดคล้องกับทิศทางขององค์กร เพื่อกระตุ้นให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน อันนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น

จากการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน สรุปได้ว่า การฝึกอบรมทางการศึกษา นอกระบบโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะ ตลอดจนเจตคติ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้เข้า อบรมหลอมรวมความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติใช้เป็นแนวทางในการดำเนิน ชีวิตและการทำงาน อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับบริการได้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อการ พัฒนาตนตลอดเวลา

5.2 กระบวนการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

กระบวนการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน รายละเอียดดังนี้

อาชัญญา รัตนอุบล (2540) กล่าวถึงกระบวนการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ว่า ประกอบไปด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงขององค์กรหรือหน่วยงาน ผู้จัดการฝึกอบรม จะต้องศึกษาสาเหตุของปัญหา รวมถึงสภาพการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดถี่ถ้วนถึงความ เป็นมาของสาเหตุของปัญหาที่เกิดเพื่อค้นหาหนทางในการแก้ปัญหา และรวมถึงตรวจสอบความ เป็นไปได้ว่า การฝึกอบรมสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ ผู้จัดการฝึกอบรมควรจะประสานความ

ร่วมมือกับผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ รวมถึงการศึกษาข้อมูลเอกสารเพื่อความกระจ่างและความน่าเชื่อถือเพิ่มเติม

2. ศึกษานโยบาย หลักการ และเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงาน หลังจากศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ผู้จัดการฝึกอบรมต้องศึกษาปรัชญา นโยบาย หลักการ เป้าหมายขององค์กร และแนวโน้มขององค์กรในอนาคตเพื่อให้เกิดเข้าใจประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ผู้จัดการฝึกอบรมสามารถกำหนดกรอบความคิดหรือหนทางในการแก้ปัญหาด้วยการฝึกอบรมได้ชัดเจนขึ้น รายละเอียดการวิเคราะห์องค์กร มีดังนี้ 1) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์กรกับสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น สิ่งแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อผลสำเร็จขององค์กร ได้แก่ แรงงานตลาดเครื่องจักร เป็นต้น 2) วิเคราะห์ผลผลิตขององค์กรและตรวจสอบว่าผลผลิตเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ได้แก่ คุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ และสนองความต้องการของลูกค้าหรือไม่ 3) วิเคราะห์บรรยากาศที่เกิดขึ้นภายในองค์กร ด้วยการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรขององค์กรในด้านต่าง ๆ ได้แก่ แผนงาน เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กระบวนการทำงาน ความก้าวหน้าในหน้าที่ ผลตอบแทน และผลสำเร็จของงาน เป็นต้น

3. วิเคราะห์มาตรฐานการทำงานที่องค์กรหรือหน่วยงานต้องการ ผู้จัดการฝึกอบรมควรศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการทำงานของบุคลากรในองค์กรเพื่อทราบถึงผลการปฏิบัติงาน ผู้จัดการฝึกอบรมจะต้องนำผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับความต้องการจริงขององค์กร การวิเคราะห์เปรียบเทียบดังกล่าวจะทำให้ผู้จัดการฝึกอบรมเข้าใจช่องว่างระหว่างสภาพจริงกับความต้องการขององค์กรต่อผลการปฏิบัติงานของบุคคล นอกจากการวิเคราะห์ช่องว่างที่เกิดขึ้น ผู้จัดการฝึกอบรมจะต้องคำนึงถึงรายละเอียดเพิ่มเติม ดังนี้ 1) พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคลากรในองค์กร ได้แก่ ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบ ความขยันอดทน การแก้ปัญหา การลา และการขาดงาน การเข้าทำงานสาย เป็นต้น 2) ผลผลิตของบุคลากร เช่น คุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ จำนวนชิ้นที่ผลิตได้ ความพึงพอใจของลูกค้าต่อผลผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

4. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการฝึกอบรมจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความสนใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมด้วยตนเองจนนำไปสู่บรรยากาศแห่งความสำเร็จ บรรยากาศที่เอื้อต่อการฝึกอบรมจะต้องดำเนินไปด้วยความเป็นมิตรและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตลอดจนการยอมรับและเห็นคุณค่าในประสบการณ์ของผู้อื่น นอกจากนี้ผู้จัดการฝึกอบรมจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้มีโอกาสเลือกในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และต้องสนองตอบความต้องการดังกล่าว ตัวอย่างของปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การยอมรับ ผู้จัดการฝึกอบรมต้องสามารถจูงใจผู้เข้ารับการอบรมเข้าร่วมการอบรมด้วยความเต็มใจและเต็มกำลัง และจัดเนื้อหาการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงและสัมพันธ์กับความรู้เดิมของผู้เข้าอบรมที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้น 2) การให้ความช่วยเหลือ การให้

ความช่วยเหลืออย่างมิตรไมตรีที่จริงใจเป็นการกระตุ้นและจูงใจให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความสนใจ และเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การเปิดโอกาสให้มีการปฏิบัติซ้ำ การปฏิบัติซ้ำจะช่วยให้ผู้เข้าอบรมพัฒนาความรู้เกิดการพัฒนาไสตส์สัมผัสทั้ง 5 และทักษะมากขึ้นจะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดเข้าใจเนื้อหาการเรียนการสอนอย่างชัดเจน และผู้จัดการอบรมจะได้รับทราบถึงผลสะท้อนกลับ จากผู้เข้าอบรมอีกด้วย 4) การเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ เข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมที่ แตกต่างกันจะทำให้ผู้จัดการฝึกอบรมสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ความ สนใจ ความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมได้อย่างเหมาะสม

5. จัดให้มีการวางแผนการฝึกอบรมร่วมกันในผู้ที่เกี่ยวข้อง การวางแผนการ ฝึกอบรมร่วมกันจะช่วยการจัดฝึกอบรมสนองต่อความต้องการและความสนใจที่แท้จริงขององค์กรต้น สังกัดและผู้เข้าอบรม การวางแผนร่วมกันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการปฏิบัติเดียวกัน บุคคลที่ เกี่ยวข้องในขั้นตอนการวางแผนการฝึกอบรมร่วมกัน ได้แก่ ผู้จัดการฝึกอบรม องค์กรหรือหน่วยงาน ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ความสำคัญของการวางแผนร่วมกันก่อให้เกิด ประโยชน์ ดังนี้ 1) ได้ครอบคลุมการทำงาน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าใจในจุดหมายเดียวกัน 2) ได้ขั้นตอนการ ดำเนินการฝึกอบรม ทำให้การฝึกอบรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ได้ศูนย์ประสานการทำงาน ของทุกฝ่ายร่วมกัน 4) ได้เครื่องมือที่ใช้เป็นสื่อในการควบคุมและดูแลการดำเนินการฝึกอบรม

6. วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรมทั้งในระดับบุคคลและองค์กร การ วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรมอาจดำเนินการโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือการ สังเกตการณ์ เป็นต้น ผู้จัดการฝึกอบรมสามารถวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นได้จากเอกสารการ ประเมินผลงานของแต่ละหน่วยงานได้เช่นกัน ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมอาจเป็นปัญหา ปัจจุบันที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อองค์กร และต้องแก้ไขด้วยการฝึกอบรมให้กับบุคลากร เช่น การ ขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน หรือ การปรับเปลี่ยนทัศนคติในการปฏิบัติงาน ในบาง สถานการณ์ความต้องการจำเป็นอาจเป็นปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ เช่น ความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ดังนั้นการฝึกอบรมจะต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ เกิดขึ้น โดยวิเคราะห์จากความต้องการจำเป็น เพื่อให้การฝึกอบรมคุณค่าและมีความหมายต่อผู้เข้ารับ การฝึกอบรมอย่างแท้จริง

7. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของการจัดการฝึกอบรม หลังจากผู้จัดการ ฝึกอบรมทราบถึงความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้จัดการฝึกอบรมจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ การฝึกอบรมให้ชัดเจนว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับการพัฒนาในด้านใด การกำหนดวัตถุประสงค์ การฝึกอบรมต้องระบุเป้าหมายการฝึกอบรมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นผลจากการฝึกอบรม เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการอบรมหลังสิ้นสุดการ ฝึกอบรม ลักษณะที่ดีวัตถุประสงค์การฝึกอบรมที่ดี มีดังนี้ 1) ต้องระบุพฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดขึ้น

จริง 2) ต้องเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมเป็นสำคัญ 3) คำกริยาอาการที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมที่ต้องการอย่างชัดเจน 4) ต้องสื่อและสนับสนุนให้วิทยากรเข้าใจวิธีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เช่น เทคนิคการสอน การจัดเตรียมการสอน อุปกรณ์การสอน และระยะเวลาการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 5) ต้องสื่อและสนับสนุนให้เข้าวิทยากรเข้าใจพฤติกรรมที่ผู้เข้าอบรมต้องแสดงให้เห็นเชิงประจักษ์เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการสอน และการประเมินการสอน 6) กำหนดเกณฑ์พฤติกรรมขั้นต่ำที่คาดหวัง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการอบรม

8. พัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาการฝึกอบรม การพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาการฝึกอบรมจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การฝึกอบรมที่กำหนด ผู้จัดการฝึกอบรมควรนำข้อมูลด้านแนวคิด หลักการ และความต้องการจำเป็นมากำหนดโครงสร้างหลักสูตร จากนั้นนำโครงสร้างหลักสูตรมาจำแนกหมวดหมู่วิชา แล้วทำการกำหนดเนื้อหาในหมวดหมู่วิชา ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาการฝึกอบรม รายละเอียดดังนี้ 1) ทบทวนข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี หลักการ หน้าที่ มาตรฐานงาน ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม 2) กำหนดโครงสร้างหลักสูตรโดยกำหนดหัวข้อวิชาตามข้อมูลที่วิเคราะห์ 3) กำหนดวัตถุประสงค์หลักสูตรและจำแนกโครงสร้างหลักสูตรเป็นหมวดหมู่วิชา 4) กำหนดรายละเอียดเนื้อหาหลักสูตรในแต่ละหมวดหมู่วิชา 5) กำหนดขอบเขตเนื้อหาและประเด็นสำคัญในแต่ละหัวข้อวิชา 6) กำหนดวัตถุประสงค์ในแต่ละหัวข้อวิชา 7) กำหนดวิธีการฝึกอบรม เทคนิคการฝึกอบรม กิจกรรม อุปกรณ์ รวมทั้งสื่อการฝึกอบรมของแต่ละหัวข้อวิชา 8) กำหนดวิธีการประเมิน 9) นำหลักสูตรการฝึกอบรมไปใช้ 10) ประเมินผลการฝึกอบรม และ 11) แก้ไขปรับปรุงหลักสูตร

9. ออกแบบแนวทางการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนการกำหนดวิธี และเทคนิคการฝึกอบรม วิธีการสอน แหล่งความรู้ ตลอดจนอุปกรณ์การฝึกอบรม การเลือกใช้วิธีการและเทคนิคการฝึกอบรม ผู้จัดการฝึกอบรมต้องคำนึงถึงปัจจัย ดังนี้ 1) พิจารณาเทคนิคที่นำมาใช้ กล่าวคือ มีความเหมาะสมกับลักษณะของหัวข้อวิชาและความต้องการในการพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมหรือไม่ 2) พิจารณาจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม และลักษณะการฝึกอบรม ควรมีการแบ่งกลุ่มย่อยหรือไม่ 3) พิจารณาพื้นฐานความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ และ 4) พิจารณาเวลาและอุปกรณ์การฝึกอบรม ว่ามีเวลาเหมาะสมหรือไม่ และความสะดวกในการเตรียมอุปกรณ์การฝึกอบรม 5) พิจารณางบประมาณการฝึกอบรมว่ามีเพียงพอหรือไม่ เมื่อผู้จัดฝึกอบรมและวิทยากรสามารถเลือกเทคนิควิธีการฝึกอบรมได้แล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงถัดไปคือ การเลือกใช้สื่อทัศนูปกรณ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเทคนิคการฝึกอบรมอีกด้วย

10. ดำเนินการฝึกอบรม หลังจากที่ผู้จัดการฝึกอบรมและวิทยากรได้ดำเนินการขั้นตอนที่ 1-9 พร้อมแล้ว วิทยากรดำเนินการฝึกอบรมตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ บทบาทของวิทยากรที่ดำเนินการฝึกอบรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการฝึกอบรม วิทยากรจะต้อง

เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่อย่างแท้จริง จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้จริงในเนื้อหาหลักสูตรในการฝึกอบรม เข้าใจผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เป็นอย่างดี มีความเป็นกันเอง มีปฏิภาณไหวพริบ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความอดทน ยืดหยุ่นสูง และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะได้

11. ประเมินผลการฝึกอบรมและการให้ผลสะท้อนกลับ การประเมินผลการฝึกอบรมและการให้ผลสะท้อนกลับเป็นขั้นตอนที่จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการฝึกอบรมได้รับทราบถึงผลลัพธ์การฝึกอบรม เช่น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดหรือไม่ การจัดฝึกอบรมประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่

ชูชัย สมितिไกร (2551) กล่าวถึงกระบวนการจัดฝึกอบรมว่า ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม การวิเคราะห์การฝึกอบรมจะช่วยให้ผู้จัดการฝึกอบรมได้รับทราบข้อมูลจำเป็นต่อการออกแบบและพัฒนาการฝึกอบรมเพื่อให้การจัดการฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการและนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุด การวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม ประกอบด้วย การวิเคราะห์ 3 ประการ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์องค์กร เป็นการวิเคราะห์เป้าหมายขององค์กร 2) การวิเคราะห์ภารกิจและคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม 3) การวิเคราะห์บุคคล

2. กำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม ข้อมูลการวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรมถูกนำมากำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรมเพื่อใช้เป็นเข็มทิศในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการกำหนดแนวทางการประเมินผลการฝึกอบรม การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรมที่ดีต้องอยู่ในรูปแบบของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. คัดเลือกและออกแบบโครงการฝึกอบรม ผู้จัดการฝึกอบรมจะต้องพิจารณาการออกแบบการฝึกอบรมทั้งในด้านหลักการเรียนรู้ และการเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เข้ารับการอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ ทักษะ หรือ ความสามารถ ตามที่มุ่งหวังไว้ การออกแบบและพัฒนาการฝึกอบรมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยด้าน หัวข้อวิชาการ เนื้อหา รูปแบบและวิธีการอบรม สื่อการอบรม วิทยากร และเวลาในการฝึกอบรม เป็นต้น

4. สร้างเกณฑ์สำหรับการประเมินผล การสร้างเกณฑ์การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การฝึกอบรมที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากเกณฑ์สำหรับการประเมินผลเป็นเครื่องมือวัดมาตรฐานพฤติกรรม ดังนั้นเกณฑ์สำหรับการประเมินผลจะต้องระบุว่า ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องพัฒนาพฤติกรรมอะไร เช่น ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเกณฑ์สำหรับการประเมินที่อยู่ระดับต่ำสุดที่จัดว่าผ่านการเกณฑ์มีลักษณะใด

5. จัดการฝึกอบรม ในขั้นตอนของการฝึกอบรมนักจัดฝึกอบรมจะต้องดำเนินการด้านสถานที่ในการฝึกอบรมให้เรียบร้อย ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์และสื่อการสอน อุณหภูมิ แสงสว่าง อาหาร ที่พัก เป็นต้น การดำเนินการฝึกอบรมอาจประสบกับอุปสรรคเกิดขึ้นระหว่างการฝึกอบรม ดังนั้นผู้จัดการฝึกอบรมหรือวิทยากรควรมีการเตรียมพร้อมสำหรับการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเช่นกัน

6. ประเมินผลการฝึกอบรม การประเมินผลเป็นการบ่งชี้ถึงผลที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมว่าสอดคล้องกับความต้องการและวัตถุประสงค์การฝึกอบรมหรือไม่ ผลของการประเมินผลการฝึกอบรมเป็นเสมือนข้อมูลย้อนกลับที่ใช้ในการปรับเปลี่ยนแนวทางการฝึกอบรมในอนาคต

วิจิตร อวาทกุล (2540) กล่าวว่า กระบวนการสร้างโครงการฝึกอบรมว่า ประกอบด้วย 13 ขั้นตอนหลัก ดังนี้ 1) ศึกษา สำรวจ และวิเคราะห์สภาพปัญหาในการดำเนินการฝึกอบรม 2) ระบุสภาพปัญหาและความจำเป็นในการจัดการฝึกอบรม 3) กำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม 4) กำหนดหลักสูตรเนื้อหาการฝึกอบรม 5) กำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละหัวข้อวิชา 6) ลำดับหัวข้อวิชาในการกำหนดการฝึกอบรม 7) กำหนดระยะเวลาของหัวข้อวิชาและหลักสูตร 8) กำหนดเทคนิคที่จะใช้ในการฝึกอบรมทั้งหลักสูตรและในแต่ละหัวข้อวิชา 9) กำหนดสื่อการเรียนการสอนในการฝึกอบรม 10) กำหนดรายชื่อวิทยากร 11) ดำเนินการฝึกอบรม 12) กำหนดเกณฑ์การประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม 13) วิเคราะห์และปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตร

จากการวิเคราะห์กระบวนการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังปรากฏในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์กระบวนการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

อาชัญญา รัตนอุบล	ชูชัย สมितिไกร	วิจิตร อวาทกุล	ผลการวิเคราะห์
ศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงขององค์กร		ศึกษา สำรวจ และวิเคราะห์สภาพปัญหา	1) การศึกษาสภาพปัญหา
ศึกษานโยบายหลักการ และเป้าหมายขององค์กร	วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม	ระบุสภาพปัญหาและความจำเป็น	2) การศึกษาหลักการและเป้าหมายขององค์กร
วิเคราะห์มาตรฐานการทำงานที่องค์กรวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม	วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม		3) การวิเคราะห์ช่องว่าง

จัดให้มีการวางแผนการฝึกอบรมร่วมกัน	คัดเลือกและออกแบบโครงการฝึกอบรม		4) การร่วมกันกำหนดแนวทางการฝึกอบรม
กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้	กำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม	กำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม	5) การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม
พัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาการฝึกอบรม ออกแบบแนวทางการฝึกอบรม		วิเคราะห์และปรับปรุงเนื้อหา กำหนดหลักสูตร เนื้อหาการฝึกอบรม กำหนดเทคนิคที่จะใช้ในการฝึกอบรม ลำดับหัวข้อวิชา กำหนดระยะเวลา กำหนดสื่อการเรียน การสอน	6) การพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหา
สร้างบรรยากาศการเรียนรู้			7) การจัดเตรียมบรรยากาศ
ดำเนินการฝึกอบรม	จัดการฝึกอบรม	ดำเนินการฝึกอบรม	8) การดำเนินการฝึกอบรม
ประเมินผลการฝึกอบรม	สร้างเกณฑ์สำหรับการประเมินผล ประเมินผลการฝึกอบรม	กำหนดเกณฑ์การประเมินผล	9) การประเมินผลการฝึกอบรม

สรุปได้ว่า กระบวนการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนประกอบ 1) การศึกษาสภาพปัญหา 2) การศึกษาหลักการและเป้าหมายขององค์กรเพื่อใช้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดการฝึกอบรม 3) การวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างมาตรฐานการปฏิบัติงานกับผลการปฏิบัติงานเพื่อหาความต้องการจำเป็น 4) การร่วมกันกำหนดแนวทางการฝึกอบรมโดยบุคคลที่เกี่ยวข้อง 5) การกำหนดวัตถุประสงค์

การฝึกอบรม 6) การพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาการฝึกอบรม 7) การจัดเตรียมบรรยากาศการฝึกอบรม 8) การดำเนินการฝึกอบรม และ 9) การประเมินผลการฝึกอบรมและการให้ผลสะท้อนกลับ

5.3 เทคนิคการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

อาชัญญา รัตนอุบล (2550) กล่าวถึงปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการฝึกอบรม ปรัชญา จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์การฝึกอบรม และคุณลักษณะของผู้เข้าอบรม และปัจจัยสำคัญความสำเร็จที่สำคัญประการหนึ่งในการฝึกอบรม คือ การเลือกใช้เทคนิควิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เทคนิคการฝึกอบรมเป็นการกำหนดรูปแบบการสอนที่ช่วยให้ผู้เข้าอบรมพัฒนาการเรียนรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์การฝึกอบรม เทคนิคการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพดีที่สุดจะต้องเป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติและสภาพการณ์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ และที่สำคัญจะต้องสอดคล้องกับบริบทของผู้เข้าอบรมอีกด้วย ประเภทของการฝึกอบรมจำแนกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เทคนิคการฝึกอบรมที่เน้นบทบาทวิทยากรเป็นสำคัญ ได้แก่

1.1 การบรรยาย เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่วิทยากรดำเนินการสอนด้วยการบรรยายและอธิบายเนื้อหาตามหัวข้อที่กำหนดไว้ การบรรยายอาจมีการใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการบรรยายหรือไม่ก็ได้ และเมื่อสิ้นสุดการบรรยายวิทยากรจะเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ซักถามประเด็นปัญหาหรือให้มีการอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม เทคนิคการฝึกอบรมในลักษณะนี้เชื่อว่า วิทยากรมีความรู้ในเนื้อหาการอบรมมากกว่าผู้เข้ารับการอบรม เนื้อหาการอบรมส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับหลักการ ทฤษฎี และความเป็นเหตุผลการได้รับการยอมรับโดยทั่วไป และต้องมีเอกสารการอบรมเพื่อผู้เข้ารับการอบรมได้ติดตามเนื้อหาการบรรยาย วิทยากรที่ใช้เทคนิคการอบรมลักษณะนี้ต้องมีทักษะการพูด สามารถเชื่อมโยงและยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เข้าใจอย่างชัดเจน นอกจากนี้การใช้นาเสียงกระตุ้นเพื่อสร้างความสนใจในการติดตามเนื้อหาจนจบสิ้นกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อไม่ให้ผู้เข้าอบรมเกิดความเบื่อหน่าย

1.2 การประชุมแบบซิมโปเซียม เป็นเทคนิคการฝึกอบรมแบบประชุมวิชาการในลักษณะบรรยาย มีวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2-6 คนทำหน้าที่หมุนเวียนกันบรรยายในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย โดยแต่ละคนจะใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที ผู้บรรยายแต่ละคนจะไม่ก้าวท้าวหรือแสดงความคิดเห็นในหัวข้อของผู้อื่น นอกจากนี้พิธีกรเป็นผู้ดำเนินการ ทำหน้าที่เชื่อมโยงและสรุปประเด็นเนื้อหาการบรรยาย การประชุมในลักษณะนี้ ผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับความรู้ในหลากหลายมิติ จากวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญหลายคน ทำให้มีความน่าสนใจ และเหมาะกับการฝึกอบรมที่มีจำนวนผู้เข้าอบรมจำนวนมาก

1.3 การอภิปรายกลุ่ม เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่มีลักษณะเป็นการอภิปราย มีผู้ทรงคุณวุฒิ 3-8 คน ทำหน้าที่อภิปรายในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่เป็นหัวข้อเดียวกัน การอภิปรายกลุ่มเปิดโอกาสให้ผู้อภิปรายแต่ละคนเสนอข้อมูลและแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยมีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการ ทำหน้าที่เชื่อมโยงและสรุปการอภิปรายของผู้บรรยายแต่ละท่าน และเมื่อสิ้นสุดการอภิปรายกลุ่มจะเป็นโอกาสให้มีการซักถามปัญหา ข้อสงสัย รวมถึงการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ผู้อภิปรายแต่ละคนเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาที่แตกต่างกันไป ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ที่กว้าง สืบเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านเวลา ทำให้ผู้อภิปรายแต่ละคนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างเต็มที่

2. เทคนิคการฝึกอบรมที่เน้นบทบาทผู้เข้ารับการอบรมเป็นสำคัญ ประกอบด้วยหลายเทคนิค ได้แก่ การระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม กรณีศึกษา การสาธิต เป็นต้น ในที่นี้ขอกล่าวถึงบางเทคนิค ดังนี้

2.1 การระดมสมอง เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระโดยไม่มีการโต้แย้งถึงความถูกต้องในความคิดเห็นดังกล่าว โดยกำหนดระยะเวลาในการแสดงความคิดเห็นในหัวข้อนั้น ๆ และเมื่อผู้เข้ารับการอบรมได้แสดงความคิดเห็นจนเสร็จสิ้นทุกคน จะมีการนำความคิดเห็นที่หลากหลายที่เกิดขึ้นมาอภิปรายอีกครั้งเพื่อค้นหาความได้ที่เหมาะสมและใช้งานได้จริงที่สุดของกลุ่ม เทคนิคการฝึกอบรมดังกล่าวเหมาะสมกับการฝึกอบรมที่มีจำนวนผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละกลุ่มย่อยไม่เกิน 15 คน โดยแบ่งกลุ่มใหญ่เป็นกลุ่มย่อยแล้วทำการระดมสมองในแต่ละกลุ่ม จากนั้นนำผลการระดมสมองของแต่ละกลุ่มส่งให้กับกลุ่มใหญ่ต่อไป

2.2 การอภิปรายกลุ่ม เป็นการรวมกลุ่มของผู้เข้ารับการอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีจำนวนสมาชิก 5-20 คน วิทยากรเป็นผู้กำหนดหัวข้อการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม หรือ เป็นเรื่องที่มีความสนใจร่วมกัน มีการคัดเลือกผู้นำกลุ่มเพื่อทำหน้าที่กระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น สมาชิกจะได้รับรู้ประสบการณ์ในมิติที่กว้างขึ้น จากนั้นผู้นำกลุ่มจะนำข้อสรุปที่ได้ไปนำเสนอในกลุ่มใหญ่ต่อไป

2.3 กรณีศึกษา เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่ผู้เข้ารับการอบรมได้ศึกษาเรื่องราวหรือสถานการณ์จริงที่ได้นำเสนอ หรือ เหตุการณ์ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น ประกอบกับข้อมูลแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น หรือบริบทในสถานการณ์นั้น ผู้เข้าอบรมจะได้ฝึกการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ การวิเคราะห์และแก้ปัญหาของสถานการณ์นั้น เทคนิคการฝึกอบรมดังกล่าวจะดำเนินไปด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มนั้น ๆ เพราะสมาชิกทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันอย่างเต็มที่ โดยมีวิทยากรให้การช่วยเหลือแนะนำ จากนั้นวิทยากรจะทำหน้าที่

สรุปผลการวิเคราะห์เพื่อเข้าใจทิศทางเดียวกัน การใช้เทคนิคการฝึกอบรมในรูปแบบกรณีศึกษาเหมาะสมกับจำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่มีขนาดกลุ่มเล็ก หรือ มีการแยกกลุ่มใหญ่ให้เป็นกลุ่มย่อยก็ได้

วิจิตร อาวะกุล (วิจิตร อาวะกุล, 2540) ให้ความหมายของเทคนิคการฝึกอบรมว่า เป็นวิธีการสอนการฝึกอบรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรตามที่กำหนดในวัตถุประสงค์การฝึกอบรม เทคนิคการสอนแต่ละรูปแบบเหมาะกับบางเนื้อหาหลักสูตร กับบางกลุ่ม บางระดับอายุ การศึกษา ดังนั้นการจัดฝึกอบรมจะต้องเลือกใช้เทคนิคการฝึกอบรมที่เหมาะสมต่อบริบทของผู้เข้ารับการอบรม รูปแบบเทคนิคการฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) การบรรยาย 2) การประชุม 3) การนำอภิปราย 4) การอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิหลายคน 5) การอภิปรายแบบซิมโพเซียม 6) การประชุมโดยมีผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา 7) การประชุมทางวิชาการ 8) การประชุมการ 9) การศึกษาจากกรณีศึกษา 10) การอภิปรายกลุ่มย่อย 11) การระดมความคิด 12) ทศนศึกษา 13) การสาธิตวิธี 14) การให้ทำโครงการจริง

จากเทคนิคการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน สรุปได้ว่า การดำเนินการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนต้องคำนึงถึงปัจจัยความสำเร็จ อาทิ บรรยากาศ ปรัชญา จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์การฝึกอบรม คุณลักษณะของผู้เข้าอบรม และเทคนิควิธีการฝึกอบรม สำหรับเทคนิคการฝึกอบรมเป็นวิธีการสอนเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามต้องการ และเทคนิคการฝึกอบรมที่ประสิทธิภาพจะต้องเป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติและสภาพการณ์ของการฝึกอบรมในบริบทที่เกิดขึ้น ประเภทของการฝึกอบรมจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ 1) เทคนิคการฝึกอบรมที่เน้นบทบาทวิทยากรเป็นสำคัญ ได้แก่ การบรรยาย การประชุมแบบซิมโปเซียม และการอภิปรายกลุ่ม 2) เทคนิคการฝึกอบรมที่เน้นบทบาทผู้เข้ารับการอบรมเป็นสำคัญ ได้แก่ การระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม กรณีศึกษา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะตลอดจนเจตคติ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้เข้าอบรมหลอมรวมความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการทำงาน อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับบริการได้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาตนตลอดเวลา ประกอบไปด้วยขั้นตอนสำคัญ คือ 1) วิเคราะห์ว่าการฝึกอบรมสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ 2) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมทั้งในระดับบุคคลและองค์กร 4) ออกแบบและวางแผนการฝึกอบรมร่วมกันโดยบุคคลที่เกี่ยวข้อง 5) กำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม 6) พัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาการฝึกอบรม 7) จัดเตรียมบรรยากาศการฝึกอบรม 8) ดำเนินการฝึกอบรม และ 9) ประเมินผลการฝึกอบรมและการให้ผลสะท้อนกลับ การดำเนินการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนต้องคำนึงถึงปัจจัยความสำเร็จ อาทิ บรรยากาศ ปรัชญา จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์การฝึกอบรม

คุณลักษณะของผู้เข้าอบรม และเทคนิควิธีการฝึกอบรม สำหรับเทคนิคการฝึกอบรมเป็นวิธีการสอน เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามต้องการ และเทคนิคการฝึกอบรมที่ประสิทธิภาพ จะต้องเป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติและสภาพการณ์ของการฝึกอบรมในบริบทที่เกิดขึ้นในด้านเทคนิคการฝึกอบรมได้แก่ 1) การบรรยาย 2) การประชุม 3) การนำอภิปราย 4) การอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิหลายคน 5) การอภิปรายแบบซิมโพเซียม 6) การประชุมโดยมีผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา 7) การประชุมทางวิชาการ 8) การประชุมการ 9) การศึกษาจากกรณีศึกษา 10) การอภิปรายกลุ่มย่อย 11) การระดมความคิด 12) ทักษะศึกษา 13) การสาธิตวิธี 14) การให้ทำโครงการจริง

ตอนที่ 6 สมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

6.1 คุณสมบัติของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

คุณสมบัติของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองลำพูน, 2557; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556b) มีดังนี้

1. มีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า
2. มีความรู้และความสามารถตรงตามสาขาวิชาที่เปิดให้บริการ
3. มีความประพฤติที่เหมาะสมและมีความรับผิดชอบสูง

จากคุณสมบัติของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สรุปได้ว่า เป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถด้านวิชาชีพตามสาขาวิชาที่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเปิดให้บริการ

6.2 บทบาทครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาชีพตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ให้กับแรงงานนอกระบบ บทบาทของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556b) มีดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
2. ศึกษาและจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ให้กับสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. วางแผนการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และรวมถึงการติดตามและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. ติดต่อประสานงานสถานประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาเพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556
5. ประสานงานกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 มาจากสถานประกอบการหรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการวางแผนการเรียนรู้อร่วมกัน
6. ให้คำปรึกษาช่วยเหลือด้านการเรียนรู้ และแนะแนวผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ในตลอดหลักสูตร
7. ประสานงานและจัดหาวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อดำเนินกิจกรรมการสอนเสริม
8. อำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น จัดหาสื่อ สนับสนุนและเสนอข้อวัสดุการศึกษา
9. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
10. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556
11. ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556
12. ติดตาม กำกับ และดูแลผู้เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 จนกว่าสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร
13. จัดทำสารสนเทศสรุปรายงานการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

จากบทบาทครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปได้ว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 โดยดำเนินการในทุกขั้นตอน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6.3 ความหมายของสมรรถนะครู

ความหมายของสมรรถนะครู รายละเอียดดังนี้

สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ (2548) ได้นิยามสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สนับสนุนให้บุคคลบรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติงานตามที่องค์กรกำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2550 อ้างถึงใน เพ็ชรี ฐะปะวิชทร์, 2550) ได้นิยามสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่องค์กรหรือหน่วยงานกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการทำงานของพนักงานเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่องค์กรกำหนดไว้

ศิริรัตน์ พิริยธนาลัย และ จุฑา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2553) ได้นิยามสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่ดีที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการทำงานเป็นสำคัญ พฤติกรรมที่แสดงออกในเชิงสมรรถนะประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) สิ่งที่พึงกระทำ 2) ทักษะ และ 3) แรงขับเคลื่อน การพัฒนาสมรรถนะเป็นตัวช่วยเพื่อให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จการทำงานตามคาดหวัง และการพัฒนาสมรรถนะจึงเป็นบทบาทในการช่วยเหลือให้บุคคลให้อยู่ในฐานะที่สามารถแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์ได้อย่างสม่ำเสมอ

McClelland (1973) ได้นิยามสมรรถนะไว้ว่า คุณลักษณะของบุคคลประกอบไปด้วย ความรู้ เจตคติ ทักษะ แรงจูงใจ การรับรู้ บทบาททางสังคม และความสามารถ คุณลักษณะของบุคคลดังกล่าวใช้เป็นแรงขับเคลื่อนในการบรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

Williams (2002) ได้นิยามสมรรถนะไว้ว่า เป็นคุณลักษณะภายในของปัจเจกบุคคลที่เชื่อมโยงกับผลการทำงาน คุณลักษณะดังกล่าวจะปรากฏในรูปแบบของพฤติกรรมภายใต้สถานการณ์ที่เป็นเงื่อนไขในการทำงาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ได้นิยามสมรรถนะครูไว้ว่า พฤติกรรมที่เกิดจากการหลอมรวมความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของครูเพื่อให้บรรลุผลการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการขององค์กรการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา

ชัชรินทร์ ชวนวัน (2552) ได้นิยามสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ว่า เป็นความสามารถในการผนวกความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลเข้าด้วยกันโดยแสดงออกในรูปของพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่ผลสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ครู

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2556) ได้นิยามสมรรถนะครูไว้ว่า เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นของครูเพื่อใช้ในการบรรลุผลการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู คุณลักษณะที่จำเป็นของครูประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนรู้

จากความหมายของสมรรถนะครู สรุปได้ว่า สมรรถนะครู หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของครูที่ใช้เป็นแรงขับเคลื่อนการทำงานเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูบรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานของสภาศึกษาที่ได้กำหนดไว้

6.4 มาตรฐานวิชาชีพครู

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 มาตรา 9 กำหนดให้คุรุสภา มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูและจรรยาบรรณของวิชาชีพครู อาศัยอำนาจหน้าที่ในมาตรดังกล่าวคุรุสภาได้ดำเนินการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน

ทั้งสิ้น 4 กลุ่มวิชาชีพ ได้แก่ 1) ผู้ประกอบวิชาชีพครู 2) ผู้บริหารสถานศึกษา 3) ผู้บริหารการศึกษา และ 4)ศึกษานิเทศก์ (จรรยาพร ธรณินทร์, ม.ป.ป.; สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556a)

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของบุคคลที่ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ต้องประพฤติและปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการได้ว่าเป็นบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2546 มาตรา 49 ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556b; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2555) ดังนี้

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูที่ต้องมีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ

1.1 ด้านมาตรฐานความรู้ ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีความรู้ 1) ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนรู้ 4) จิตวิทยาสำหรับครู 5) การวัดและประเมินผล การศึกษา 6) การบริหารจัดการในห้องเรียน 7) การวิจัยทางการศึกษา 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 9) ความเป็นครู ดังปรากฏในตารางที่ 5 ดังนี้ ดังนี้

ตารางที่ 5 มาตรฐานความรู้

1. ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู	
สาระความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาษาไทยสำหรับครู 2. ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สำหรับครู 3. เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับครู
สมรรถนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่ถูกต้อง 2. ความสามารถในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารที่ถูกต้อง 3. ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น
2. การพัฒนาหลักสูตร	
สาระความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สำหรับครู 2. ปรัชญาและทฤษฎีการศึกษา 3. ประวัติความเป็นมาและระบบการจัดการศึกษาไทย 4. วิสัยทัศน์และแผนพัฒนาการศึกษาไทย 5. ทฤษฎีหลักสูตร 6. การพัฒนาหลักสูตร

สมรรถนะ	<p>7. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร 2. ความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย 3. ความสามารถในการประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร 4. ความสามารถในการจัดทำหลักสูตร
3. การจัดการเรียนรู้	
สาระความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทฤษฎีการเรียนรู้และการสอน 2. รูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3. การออกแบบและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4. การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ 5. การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนรวม 6. เทคนิคและวิทยาการจัดการเรียนรู้ 7. การใช้และการผลิตสื่อและการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ 8. การจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 9. การประเมินผลการเรียนรู้
สมรรถนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาค และตลอดภาค 2. ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3. ความสามารถในการเลือกใช้ พัฒนา และ สร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 4. ความสามารถในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล
4. จิตวิทยาสำหรับครู	
สาระความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จิตวิทยาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการมนุษย์ 2. จิตวิทยาการศึกษา 3. จิตวิทยาการแนะแนวและให้คำปรึกษา
สมรรถนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน 2. ความสามารถในการช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนรู้และพัฒนาได้ตามศักยภาพของตน 3. ความสามารถในการให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4. ความสามารถในการส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	
5. การวัดและประเมินผลการศึกษา	
สาระความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลการศึกษา 2. การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดผล และประเมินผลการศึกษา 3. การประเมินตามสภาพจริง 4. การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน 5. การประเมินภาคปฏิบัติ 6. การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม
สมรรถนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการวัดและประเมินผลได้ ตามสภาพความเป็นจริง 2. ความสามารถในการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และหลักสูตร
6. การบริหารจัดการในห้องเรียน	
สาระความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการ 2. การบริหารจัดการชั้นเรียน 3. การทำงานเป็นทีม 4. การจัดทำโครงการทางวิชาการ 5. การจัดโครงการฝึกอาชีพ 6. การจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนา 7. การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ
สมรรถนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการบริหารจัดการในชั้นเรียน 2. ความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ 3. ความสามารถในการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ
7. การวิจัยทางการศึกษา	
สาระความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. รูปแบบการวิจัย 2. การออกแบบการวิจัย 3. กระบวนการวิจัย 4. การวิจัยในชั้นเรียน 5. การนำเสนอผลงานวิจัย 6. การใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหา

สมรรถนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2. ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	
สาระความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. เทคโนโลยีและสารสนเทศ 2. การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ 3. แหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ 4. การออกแบบ การสร้าง การนำไปใช้การประเมินและการปรับปรุงนวัตกรรม
สมรรถนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการเลือกใช้ ออกแบบ สร้าง และปรับปรุงนวัตกรรมเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ที่ดี 2. ความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี 3. ความสามารถในการแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
9. ความเป็นครู	
สาระความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาการของวิชาชีพครู 2. คุณลักษณะของครูที่ดี 3. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู 4. การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถภาพความเป็นครู 5. การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และ การเป็นผู้นำทางวิชาการ 6. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
สมรรถนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน 2. อุดหนุนและรับผิดชอบ 3. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และ เป็นผู้นำทางวิชาการ 4. มีวิสัยทัศน์ 5. ศรัทธาในวิชาชีพครู 6. ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

ด้านมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมิน

ปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังปรากฏในตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน	
สาระความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. บูรณาการความรู้ที่มีเพื่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา 2. ฝึกปฏิบัติการวางแผนการศึกษาผู้เรียนและนำเสนอผลการศึกษา 3. มีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร 4. ฝึกการจัดทำแผนการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษา 5. ฝึกปฏิบัติการดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 6. จัดทำโครงการทางวิชาการ
สมรรถนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการศึกษาและแยกแยะผู้เรียนตามบริบทของผู้เรียน 2. ความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ 3. ความสามารถในการฝึกปฏิบัติการสอน 4. ความสามารถในการจัดทำโครงการทางวิชาการ
2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ	
สาระความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. บูรณาการความรู้ที่มีเพื่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา 2. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. จัดกระบวนการเรียนรู้ 4. เลือกใช้ การผลิตสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 5. ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ 6. วัดและประเมินผลการเรียนรู้ 7. วิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน
สมรรถนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ 2. ความสามารถในการประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน 3. ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4. ความสามารถในการทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และผู้เรียน

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญ มาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังปรากฏในตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 มาตรฐานการปฏิบัติงาน

มาตรฐานการปฏิบัติงาน
1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ
2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาแผนการสอนให้เกิดผลจริง
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอย่างเป็นนิจ
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผลถาวรแก่ผู้เรียน
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีระบบ
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
9. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
10. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนา
12. สร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในทุกสถานการณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ตามแบบแผนพฤติกรรม ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด ดังปรากฏในตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 มาตรฐานการปฏิบัติตน

มาตรฐานการปฏิบัติตน
<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ 2. ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ 3. ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ 4. ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงาม 5. ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา และจิตใจ 6. ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม 7. ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค 8. พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ 9. พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สรุปได้ว่า เป็นเครื่องมือสำคัญของบุคคลที่ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาใช้เป็นข้อกำหนดคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน

6.5 สมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ผลการวิจัยเรื่องมาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษาของประเทศไทย (อร่ามศรี อาภาอดุล 2554) พบว่า สมรรถนะตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูอาชีวศึกษา จำแนกได้ดังนี้ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competencies) 2) สมรรถนะความเชี่ยวชาญสำหรับวิชาชีพครูอาชีวศึกษา (Professional Competencies) และ 3) สมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา (Functional Competencies) ดังปรากฏในตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 9 สมรรถนะครูการศึกษาในระบบโรงเรียนของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

สมรรถนะ	รายละเอียดความสามารถ
1. สมรรถนะหลัก (Core Competencies)	ความสามารถที่ครูอาชีพศึกษาทุกคนต้องมี ได้แก่ 1) การสื่อสาร 2) การวิเคราะห์เชิงตัวเลข 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร 4) การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ 5) การทำงานเป็นทีม และ 6) การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
2. สมรรถนะความเชี่ยวชาญ (Professional Competencies)	ความสามารถที่ครูอาชีพศึกษาทุกสาขาต้องมี ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การประเมินความต้องการของผู้เรียน 3) การวางแผนและจัดเตรียมการสอน 4) การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 5) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ 6) การประเมินผลลัพธ์ของการเรียนรู้ และ 7) การวิจัยทางการศึกษา
3. สมรรถนะในหน้าที่เฉพาะ สาขา (Functional Competencies)	ความสามารถที่ครูอาชีพศึกษาในแต่ละสาขาต้องมี ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ 2) การบริหารจัดการในห้องเรียน 3) การพัฒนาสื่อการสอนและวัสดุช่วยสอน 4) การสอนวิชาชีพเฉพาะทาง 5) การวางแผนการสอนแบบสมรรถนะ 6) การปฏิบัติการสอนทฤษฎี 7) การปฏิบัติการสอนปฏิบัติ 8) การจัดฝึกอบรมวิชาชีพ 9) การพัฒนาชุดการสอน 10) การวิจัยในชั้นเรียน และ 11) การแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน

ผลจากการศึกษาสมรรถนะครูอาชีพศึกษาของศูนย์อาชีวศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอในโครงการฝึกหัดครูอาชีพศึกษา (วีระพันธ์ สิทธิพงศ์, 2542) พบว่า โครงการฝึกหัดครูอาชีพศึกษาของศูนย์อาชีวศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอเป็นโครงการพัฒนาครูอาชีพศึกษาให้มีสมรรถนะครูอาชีพศึกษาเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ครูเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ สมรรถนะครูอาชีพศึกษาของศูนย์อาชีวศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอจำแนกได้เป็น 6 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะการวางแผนการเรียนการสอน สมรรถนะการจัดการเรียนการสอน สมรรถนะการพัฒนาวิชาชีพตนเอง สมรรถนะด้านการสอนแบบอิงฐานสมรรถนะ และสมรรถนะการปรับปรุงทักษะพื้นฐานของผู้เรียน ดังปรากฏในตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 10 สมรรถนะครูอาชีวศึกษาของศูนย์อาชีวศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ

สมรรถนะ	ความสามารถ
1. สมรรถนะการวางแผนการเรียนการสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การวิเคราะห์ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน 2. การพัฒนาหลักสูตร 3. การเตรียมสื่อการเรียนรู้
2. สมรรถนะการจัดการเรียนการสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการศึกษาตามภาคสนาม 2. การสอนด้วยการให้ทำโครงการ 3. การสร้างประสบการณ์เรียนรู้ด้วยเทคนิคการทดลองปฏิบัติจริง 4. การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการแก้ปัญหา 5. การจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 6. การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการระดมสมอง
3. สมรรถนะการพัฒนาวิชาชีพตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ติดตามความก้าวหน้าในสาขาวิชาชีพ 2. พัฒนาการสอนและบทเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบให้ทันสมัย 3. สร้างประสบการณ์ในสถานประกอบการแก่ตนเอง
4. สมรรถนะด้านการสอนแบบอิงฐานสมรรถนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสร้างเนื้อหาการสอนแบบอิงฐานสมรรถนะ 2. การบริหารงานประจำวันของการสอนแบบอิงฐานสมรรถนะ 3. การให้คำแนะนำผู้เรียนในการสอนแบบอิงฐานสมรรถนะ
5. สมรรถนะการปรับปรุงทักษะพื้นฐานของผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาทักษะการสื่อสาร 2. พัฒนาทักษะการเขียน 3. พัฒนาทักษะการอ่าน 4. พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

จากสมรรถนะครูอาชีวศึกษา พบว่า สมรรถนะตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูอาชีวศึกษา จำแนกเป็น สมรรถนะหลัก สมรรถนะความเชี่ยวชาญสำหรับวิชาชีพครูอาชีวศึกษา และสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา ขณะที่สมรรถนะครูอาชีวศึกษาของศูนย์อาชีวศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ ประกอบด้วยสมรรถนะการวางแผนการเรียนการสอน สมรรถนะการจัดการเรียนการสอน สมรรถนะการพัฒนาวิชาชีพตนเอง สมรรถนะด้านการสอนแบบอิงฐานสมรรถนะ และสมรรถนะการปรับปรุง

ทักษะพื้นฐานของผู้เรียน ซึ่งสมรรถนะครูอาชีวศึกษาข้างต้นให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

6.6 สมรรถนะครูการศึกษานอกระบบ

ผลการศึกษารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูศูนย์การเรียนชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ครูศูนย์การเรียนชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นผู้ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียนให้กับผู้เรียนนอกระบบในระดับขั้นพื้นฐาน และสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูศูนย์การเรียนชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย 1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ 2) สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และ 3) สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน (ขจรศักดิ์ สังข์เจริญ, 2553) ดังปรากฏในตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 11 ครูศูนย์การเรียนชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สมรรถนะ	รายละเอียดความสามารถ
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2. การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4. การพัฒนาและใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ 5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การนำหลักการเรียนรู้ผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาผู้เรียน 2. การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ กำกับ และดูแลกลุ่มผู้เรียน 2. การจัดเก็บสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน 3. การให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน

จากสมรรถนะครูการศึกษานอกระบบ สรุปได้ว่า เป็นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน และการบริหารกลุ่มผู้เรียน

6.7 สมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จากการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักการสำคัญในการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมาใช้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556b) ร่วมกับสมรรถนะครูอาชีวศึกษาของสำนักเลขาธิการคุรุสภา สมรรถนะครูอาชีวศึกษาภายใต้โครงการฝึกหัดครูอาชีวศึกษาของศูนย์อาชีวศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ สมรรถนะครูศูนย์การเรียนชุมชนของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ขจรศักดิ์ สังข์เจริญ, 2553; วีระพันธ์ สิทธิพงศ์, 2542; อร่ามศรี อาภาอดุล 2554) พบว่า จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพให้ความสำคัญกับการพัฒนาแรงงานนอกระบบให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ในขณะที่การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่สดใหม่ในด้านวิชาชีพ และในหลักการสำคัญในการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมาใช้ที่ระบุการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ การทำแผนจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์ในข้างต้นชี้ให้เห็นว่า สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องประกอบด้วยความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีความสดใหม่และเท่าทันนวัตกรรมและความก้าวหน้าของสถานประกอบการ รวมถึงการทำแผนจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนรู้

ผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ทำให้ได้ข้อสรุปเบื้องต้นว่า ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และจากคุณสมบัติของผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญประกอบด้วยความสามารถด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่และด้านหลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ สำหรับความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีความสดใหม่และเท่าทันนวัตกรรมและความก้าวหน้าของสถานประกอบการเป็นความสามารถที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาการเรียนรู้เพื่อส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีความสดใหม่และเท่าทันนวัตกรรมและความก้าวหน้าของสถานประกอบการ

6.8 การออกแบบการพัฒนาสมรรถนะ

ศิริรัตน์ พิริยธนาลัย และ จุฑา เทพหัสติน ณ ออยุธยา (2553) ได้ระบุแนวทางการออกแบบการพัฒนาสมรรถนะ ดังนี้

1. ความหลากหลายในวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาและพัฒนาสมรรถนะให้เกิดการตอบสนองการเรียนรู้เพื่อความเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความถนัดในวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
2. การถ่ายทอดทักษะต้องให้ความสำคัญด้านหลักการ ทฤษฎี และสาระหลักของทักษะที่ต้องนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง การวิเคราะห์สมรรถนะเพื่อให้ได้ทักษะอันพึงประสงค์จึงเป็นสิ่งสำคัญ
3. การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับในการชีวิตประจำวันโดยเฉพาะในการทำงาน การออกแบบการพัฒนาสมรรถนะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนจนเกิดความมั่นใจในการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ได้จริง
4. ความสร้างประทับใจในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และเกิดแรงบันดาลใจในการนำสมรรถนะไปใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนางาน
5. การจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจของตนเองด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับตนเอง และ
6. การสะท้อนข้อมูลกลับเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงระดับความเข้าใจในสมรรถนะของตนเองเพื่อสร้างแรงจูงใจในการวางแผนการพัฒนาตนเองในขั้นต่อไป

จากการออกแบบการพัฒนาสมรรถนะ สรุปได้ว่า หลักการออกแบบสมรรถนะมีทั้งหมด 5 ประการ คือ 1) ความหลากหลายในการถ่ายทอด 2) การวิเคราะห์สมรรถนะ 3) การประยุกต์ 4) การสร้างความประทับใจ 5) การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และ 6) การสะท้อนข้อมูลกลับ

6.9 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู

พศิน แดงจวง (2554) กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เพื่อความยั่งยืนเป็นรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใน 9 ประเทศแถบยุโรป ดำเนินการโดยการสังเกตชั้นเรียน มีทั้งสิ้น 3 ลักษณะ คือ
 - 1.1 การสังเกตโดยเพื่อนร่วมงาน
 - 1.2 การสังเกตโดยพี่เลี้ยง
 - 1.3 การสังเกตโดยฝ่ายบริหาร
2. รูปแบบการพัฒนาโดยใช้วิดีโอ เป็นการทำให้นำเสนอรูปแบบการพัฒนานักศึกษาครูโดยใช้วิดีโอถ่ายการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูในช่วงฝึกการสอน รูปแบบการพัฒนาโดยใช้วิดีโอช่วยให้นักศึกษาครูได้เห็นภาพปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนมากขึ้นเป็นการสะท้อนภาพตนเองและพฤติกรรมของ

นักเรียน การพัฒนาครูในรูปแบบดังกล่าวช่วยให้นักศึกษาครูเข้าใจและตระหนักต่อการจัดการเรียน เรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

3. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูเป็นครูที่ส่งเสริมการคิดสะท้อนอย่างมีวิจารณญาณ เป็น รูปแบบที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในการพยาบาล การสอน การแนะแนว และงานที่เกี่ยวข้องกับสัง คน การพัฒนาครูรูปแบบนี้ทำให้เกิดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน

4. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูเป็นครูพัฒนาตนเอง การพัฒนาครูในรูปแบบดังกล่าว ประกอบด้วยขั้นตอน 2 ขั้นตอน คือ 1) การถ่ายวิถีทัศน์การจัดการเรียนรู้ และ 2) การดูวิถีทัศน์การ จัดการเรียนรู้ของตนเอง ขั้นตอนดังกล่าวช่วยให้ครูเกิดความตระหนักและการพัฒนาตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นในการจัดฝึกอบรม แต่อาจมีประเด็นตามมาคือ ครูไม่ทราบว่า จะพัฒนาตนเองอย่างไร เพราะไม่มีผู้แนะนำ และรวมถึงการไม่เข้าใจในหลักการจัดการเรียนรู้ที่ดีในบริบทที่แตกต่างกัน

จากรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู สรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูอาจอยู่ใน ลักษณะของการสังเกตการณ์การจัดการเรียนรู้ในเรียน การใช้วิถีทัศน์ และให้ครูเป็นผู้พัฒนาตนเอง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นความสามารถที่จำเป็นและสำคัญต่อ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและต้องดำเนินไปให้สอดคล้อง กับบริบทผู้เรียนนอกระบบอีกด้วย

ตอนที่ 7 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทางการศึกษา

7.1 ความหมายของนโยบายทางการศึกษา

ความหมายของนโยบายทางการศึกษา รายละเอียดดังนี้

วิจิตร ศรีสอ้าน และคณะ (2549) ให้ความหมายนโยบายทางการศึกษาไว้ว่า เป็นข้อความที่ ใช้เป็นแนวทางของหน่วยงานทางการศึกษาในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ ได้ตั้งไว้เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553b) ให้ความหมายนโยบายทางการศึกษาไว้ว่า เป็น ข้อความหรือการตัดสินใจของหน่วยงานทางการศึกษาหรือของรัฐบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการ ดำเนินงานทางการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้

จากความหมายของนโยบายทางการศึกษา สรุปได้ว่า นโยบายทางการศึกษาเป็นข้อความที่ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ ได้ตั้งไว้

7.2 ความสำคัญของนโยบายทางการศึกษา

นโยบายมีความเกี่ยวเนื่องกับการบริหาร เพราะนโยบายเปรียบเสมือนเข็มทิศในการ บริหารงาน ในการบริหารงานจำเป็นต้องมีนโยบายเพื่อให้ในการกำหนดทิศทางการทำงาน ในทาง

กลับกันการกำหนดนโยบายจะยึดเอาวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการบริหารงาน จึงอาจกล่าวได้ว่าการไม่มีนโยบายแสดงให้เห็นว่าไม่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการบริหาร ทำให้การบริหารงานขาดทิศทางที่ชัดเจน การบริหารงานจะไม่ประสบผลสำเร็จถ้าขาดนโยบายนำทาง นโยบายมีความสำคัญต่อการบริหารงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553b) ดังนี้

1. นโยบายเป็นเสมือนแผนงานที่ชี้ทางให้กับผู้บริหารว่าต้องทำอะไรและทำอย่างไร รวมถึงปัจจัยในการขับเคลื่อนงานบริหาร
2. นโยบายช่วยให้บุคลากรของหน่วยงานในทุกระดับชั้นเข้าใจภารกิจของหน่วยงานหรือองค์กร และวิธีปฏิบัติเพื่อให้ภารกิจประสบความสำเร็จ
3. นโยบายนำมาซึ่งพัฒนาการในทางการบริหาร เพราะนโยบายช่วยพัฒนาให้ผู้บริหารมีความสามารถในการตีความเพื่อนำไปสู่วิธีการปฏิบัติ
4. นโยบายที่ดีจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารให้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีเหตุผลทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ ความมีน้ำใจ และความจงรักภักดีในการปฏิบัติงานของฝ่ายปฏิบัติการหรือผู้ใต้บังคับบัญชา จากเหตุผลดังกล่าวทำให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความปรกติสุข สามารถบรรลุในเป้าหมายที่วางไว้

นอกจากนี้ ประชุม รอดประเสริฐ (2547 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553b) ได้กล่าวถึง ความสำคัญขอนโยบาย ดังนี้

1. นโยบายนำมาซึ่งการประสานงาน การขับเคลื่อนนโยบายจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนั้นในหนึ่งนโยบายจะต้องมีความช่วยเหลือประสานงานจากแต่ละหน่วยงานเพื่อให้การตัดสินใจและการปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความถูกต้องมากขึ้น
2. นโยบายช่วยประหยัดเวลา เพราะนโยบายคือแนวทางที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าก่อนหน้านี้อยู่แล้ว ดังนั้นในส่วนของผู้ที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติไม่จำเป็นต้องคิดสิ่งที่จะสร้างขึ้นมทั้งหมดใหม่ ดังนั้นผู้ที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติเพียงแต่นำสารสนเทศที่มีอยู่แล้วไปเป็นปัจจัยประกอบการตัดสินใจและปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ
3. นโยบายช่วยให้เกิดความมั่นคงในองค์กร รวมถึงการลดความตึงเครียดของบุคลากรในองค์กรได้ เพราะบุคลากรขององค์กรเข้าใจเป้าหมายและทิศทางในการปฏิบัติงาน
4. นโยบายช่วยสนับสนุนให้ผู้บริหารในแต่ละระดับกล้าที่จะตัดสินใจ เพราะนโยบายที่ชัดเจนจะกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละระดับที่ตนเองสามารถทำการตัดสินใจได้
5. นโยบายที่มีความชัดเจนช่วยให้การดำเนินการตัดสินใจเป็นไปอย่างถูกต้องและยุติธรรมเที่ยงตรงมากขึ้น

จากความสำคัญของนโยบายทางการศึกษา สรุปได้ว่า นโยบายมีความเกี่ยวเนื่องกับการบริหารเพื่อให้ในการกำหนดทิศทางการทำงานเพราะเป็นแผนงานที่ชี้ทางให้กับผู้บริหาร ช่วยให้บุคลากรเข้าใจภารกิจของหน่วยงาน และวิธีปฏิบัติเพื่อให้ภารกิจประสบความสำเร็จ

7.3 กระบวนการนโยบายทางการศึกษา

Dye (1992 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553b) กล่าวถึง กระบวนการกำหนดนโยบายประกอบด้วยขั้นตอนทั้งสิ้น 6 ขั้นตอน คือ

1. การระบุปัญหา เป็นขั้นตอนของการระบุปัญหาของนโยบายซึ่งสามารถพิจารณาได้จาก 1) ความคิดเห็นของประชาชน และ 2) แนวคิดของผู้นำ
2. การจัดทำข้อเสนอโยบาย เป็นขั้นตอนของการจัดทำรายการโครงร่างปัญหาเพื่อการอภิปรายโดยการจัดทำข้อเสนอโยบายเป็นการจัดทำขึ้นเพื่อกำหนดทิศทางและแนวทางการแก้ปัญหาตามโครงร่างปัญหาในข้อที่ 1
3. การวางนโยบาย เป็นขั้นตอนของการพัฒนาและจัดทำทางเลือกของนโยบายตามโครงร่างปัญหา การวางนโยบายเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางนโยบายเป็นส่วนใหญ่
4. การประกาศเป็นนโยบาย เป็นขั้นตอนของการคัดสรรข้อเสนอโยบายที่ได้พัฒนาขึ้น จากนั้นประกาศให้มีการใช้นโยบายโดยจัดให้มีการร่างกฎหมายประกอบการดำเนินการ
5. การดำเนินการตามนโยบาย เป็นขั้นตอนของกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานหรือโครงการที่กำหนดไว้
6. การประเมินผล เป็นขั้นตอนของการประเมินผลสำเร็จและผลกระทบของแผนงานและโครงการที่มีต่อองค์กรหรือต่อสังคม ตลอดจนนำเสนอปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมของแผนงานหรือโครงการ

จากการกระบวนการนโยบายทางการศึกษา สรุปได้ว่า กระบวนการกำหนดนโยบายประกอบด้วยกระบวนการระบุปัญหา การจัดทำข้อเสนอโยบาย การวางนโยบาย การประกาศเป็นนโยบาย การดำเนินการตามนโยบาย และการประเมินผล

7.4 การพัฒนานโยบายทางการศึกษา

การพัฒนานโยบายเป็นกระบวนการของการได้มาซึ่งนโยบาย ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2538 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553b) ดังนี้

1. การระบุปัญหา การระบุปัญหาของนโยบายเป็นการศึกษาสภาพและปัญหาจากสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานสรุป รายงานการประเมินผล ผลการวิจัย ข้อเรียกร้องจากภาคประชาชนหรือกลุ่มวิชาชีพ การระบุปัญหาของนโยบายหมายถึงการศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ประชาชน และเทคโนโลยี เป็นต้น สารสนเทศดังกล่าวมี

ความสำคัญต่อการพัฒนาทางเลือกนโยบายเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา สารสนเทศดังกล่าวช่วยให้การวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหาสอดคล้องกับสภาพและปัญหา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553b)

2. การพัฒนาทางเลือก เมื่อกำหนดปัญหาได้ชัดเจนแล้ว ขั้นตอนการดำเนินงานต่อไปคือ การพัฒนาทางเลือกนโยบาย การพัฒนาทางเลือกนโยบายอาจพิจารณาจากหลายหลายช่องทางโดย ต้องวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของทางเลือกนโยบายแต่ละนโยบายเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลประกอบการ ตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย การพิจารณาทางเลือกนโยบายต้องให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ที่คาด เต่าว่าจะเกิดขึ้นของทางเลือกนั้น ๆ ให้ชัดเจน ปัจจัยสำคัญการพิจารณาและการกำหนดทางเลือก (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2552 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553b) มีดังนี้

2.1 คุณลักษณะที่สำคัญของทางเลือกนโยบาย ได้แก่ การสร้างสรรค์ และนวัตกรรม การสร้างสรรค์ หมายถึง การนำสิ่งที่ได้คิดขึ้นมาใหม่ไปกระทำให้ปรากฏได้เป็นจริง นวัตกรรม หมายถึง การนำสิ่งที่ได้คิดขึ้นมาใหม่ไปสู่การใช้งานให้เป็นประโยชน์ จากคุณลักษณะที่สำคัญดังกล่าว มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาทางเลือกนโยบายให้มีความสดใหม่ แตกต่างจากเดิม ไม่ธรรมดา สะท้อนถึง ความปราดเปรื่อง ความเหมาะสม

2.2 การแสวงหาทางเลือกนโยบาย การแสวงหาทางเลือกนโยบายดำเนินการ พิจารณาจาก 1) ทางเลือกที่สมควรทำและทางเลือกที่ไม่สมควรทำ 2) ทางเลือกที่เหมาะสม นักพัฒนานโยบายต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติด้วย

2.3 การคัดกรองทางเลือกนโยบาย นักพัฒนานโยบายต้องคัดกรองนโยบายให้เหลือ ทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ความเหมาะสมกับทรัพยากรจำเป็นที่นำมาใช้ ความ เหมาะสมกับค่านิยมทางสังคม และนำมาซึ่งประโยชน์ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ความสอดคล้องใน เป้าหมายที่กำหนด และความพิจารณาอย่างถ่วงถึในการคัดกรองตัดทิ้งนโยบายที่ตีออกไป กระบวนการคัดกรองทางเลือกนโยบายที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ กระบวนการประเมินผล กระบวนการดังกล่าวทำให้ได้สารสนเทศว่า นโยบายใดมีจุดบกพร่องอะไร และถ้าสามารถปรับแก้ไข จุดบกพร่องได้ก็จะทำให้ได้ทางเลือกนโยบายที่มีความสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น

2.4 การตรวจสอบทางเลือกนโยบาย เป็นการตรวจสอบความเป็นไปได้ในด้าน เศรษฐกิจและการเมือง ด้านต้นทุนและผลประโยชน์ที่จะได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้อจำกัดในการ ตรวจสอบทางเลือกนโยบายอาจเป็นเรื่องของเวลา ทรัพยากรการตรวจสอบ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การ ปรับแก้ไขทางเลือกโดยการรวมกลุ่มทางเลือกนโยบายที่มีความคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน

3. การเสนอทางเลือก ขั้นตอนต่อไปหลังจากที่ได้ทำการพัฒนาทางเลือก การวิเคราะห์ข้อดี และข้อเสียของทางเลือกแต่ละทางเลือก คือ การเสนอทางเลือกนโยบายที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้กำหนด นโยบายได้ทำการตัดสินใจเลือกการนำเสนอที่ที่เหมาะสม (ศุภะชัย ยาวะประภาส, 2535 อ้าง

ถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553b) ปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาการเสนอทางเลือก คือ 1) ประสิทธิภาพ 2) ประสิทธิภาพ 3) ความพอเพียง 4) ความเป็นธรรม 5) ความสามารถในการตอบสนอง และ 6) ความเหมาะสม

จากการพัฒนานโยบายทางการศึกษา สรุปได้ว่า การพัฒนานโยบายทางการศึกษาเป็น กระบวนการของการได้มาซึ่งนโยบายประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ คือ การระบุปัญหาโดยการศึกษา สภาพและปัญหาเพื่อวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา การพัฒนาทางเลือกเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลจาก หลายช่องทางประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย การเสนอทางเลือกเพื่อให้ผู้กำหนด นโยบายได้ทำการตัดสินใจเลือกการนำเสนอที่นโยบายที่เหมาะสม

7.5 นโยบายการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555-2569

การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555-2569 ให้ ความสำคัญด้านวิชาการ ความเป็นครู ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ ความสามารถด้านการ วิจัย สมรรถนะวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่เรียน กระบวนการ กำกับ ติดตาม และนิเทศการสอน ประกอบไปด้วย 4 นโยบาย (ศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา, 2553) คือ

นโยบายที่ 1 มุ่งผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

เป้าหมายสำคัญในการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีความสำคัญต่อบริบทความร่วมมือ กับสถานประกอบการเพื่อให้ได้กำลังคนอาชีวศึกษาในระบบและนอกระบบเพิ่มขึ้น

ด้านสาระสำคัญ คือ การมุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับ ความ ต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนการเพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้และการฝึกอบรมด้านวิชาชีพให้กับ กลุ่มที่อยู่นอกระบบ การพัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพและการ สร้างแรงจูงใจให้เข้าศึกษาต่อ มียุทธศาสตร์ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งพัฒนาคุณภาพและจำนวนผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของ ตลาดแรงงาน

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของ ตลาดแรงงาน

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยรูปแบบ ที่หลากหลาย

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัดการจัดอาชีวศึกษาด้านความ ร่วมมือ พัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

กลยุทธ์ที่ 4 ปรับภาพลักษณ์ ทัศนคติ และสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อ การเรียนสายอาชีวศึกษาด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับกลุ่มผู้อยู่
นอกระบบ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ผู้อยู่นอกระบบการศึกษาให้มีความ
สามารถในการสร้างงาน สร้างรายได้

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและ
ฝึกอบรมวิชาชีพตลอดชีวิตให้กับแรงงานที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการและผู้อยู่นอกระบบ

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุนอบรมวิชาชีพเพื่อพัฒนาต่อยอดวิชาชีพเดิม
หรือสร้างวิชาชีพใหม่สำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามมาตรฐานระบบ
คุณวุฒิวิชาชีพ

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไป
ตามสมรรถนะกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพให้สอดคล้องกับ
คุณวุฒิวิชาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างระบบแรงจูงใจให้เข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 ปรับแนวทางการระดมทุนการกู้ยืมเพื่อการศึกษาต่อในระดับ
อาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 จัดหาแหล่งเงินสนับสนุนทุนการศึกษาให้ผู้ที่สนใจและคนเก่งได้
เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตร
ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

กลยุทธ์ที่ 3 สนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพหลังสำเร็จ
การศึกษาระดับอาชีวศึกษาเพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิต

กลยุทธ์ที่ 4 กำหนดมาตรการทางภาษีอากรเพื่อสร้างแรงจูงใจให้สถาน
ประกอบการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

นโยบายที่ 2 พัฒนาปริมาณและคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้าน
อาชีวศึกษา

เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาปริมาณและคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากร
ทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา คือ 1) ให้มีปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้าน
อาชีวศึกษาเพียงพอต่อการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาใน 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรปริญญาตรีสาย

เทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ 2) พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ

ด้านสาระสำคัญของนโยบาย คือ การเพิ่มปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ตลอดจนการสร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์ให้ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 ให้การสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาจากภาครัฐ

กลยุทธ์ที่ 2 ให้การสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาจากชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการศึกษาต่อ รวมทั้งการฝึกอบรมและการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างโอกาสและความร่วมมือในการเสริมสร้างสมรรถนะครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างโอกาสและความร่วมมือกับภาครัฐ

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสและความร่วมมือกับภาคเอกชนและชุมชน

นโยบายที่ 3 พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ใหม่

เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ คือ กำหนดมาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ใน 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ รวมทั้งพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเสริมสร้างสมรรถนะด้านวิชาชีพของชุมชนภายใต้ความร่วมมือทางด้านวิชาการระหว่างหน่วยงานของสถานศึกษา สถานประกอบการทั้งภายในและต่างประเทศ

ด้านสาระสำคัญของนโยบาย คือ ยกกระดับมาตรฐานสถานศึกษาอาชีวศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ และเพิ่มศักยภาพสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพและการฝึกอบรมวิชาชีพของชุมชน ตลอดจนสนับสนุนให้มีการทำข้อตกลงบันทึกความ

ร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการทั้งภายในและต่างประเทศเพื่อให้มีผลเป็นรูปธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับมาตรฐานของสถานศึกษาของอาชีวศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพและการฝึกอบรมวิชาชีพของชุมชน

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการจัดการบริหาร

กลยุทธ์ที่ 3 ร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

กลยุทธ์ที่ 4 เร่งรัดในการเตรียมความพร้อมให้สถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนานักวิจัยและนวัตกรรมของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาภายใต้ความร่วมมือกับสถานประกอบการและชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดให้มีการทำข้อตกลงบันทึกความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถานศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 1 เจราหาความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ

นโยบายที่ 4 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะและการบริหารอย่างมีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วม

ด้านสาระสำคัญของนโยบาย คือ การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้มีคุณภาพด้วยการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษา การส่งเสริมการใช้อุปกรณ์เครื่องมือ นวัตกรรม ระบบสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหาร ประกอบด้วย 1 ยุทธศาสตร์ 3 กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของผู้บริหาร

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ นวัตกรรม องค์ความรู้ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ

กลยุทธ์ที่ 3 สนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

จากนโยบายการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สรุปได้ว่า เป็นนโยบายที่ให้ความสำคัญด้านวิชาการ ความเป็นครู ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ ความสามารถด้านการวิจัย สมรรถนะวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่เรียน กระบวนการ กำกับ ติดตาม และนิเทศการสอน ประกอบไปด้วย 4 นโยบาย สำหรับนโยบายที่ 2 ระบุถึงการพัฒนาปริมาณและคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ นโยบายดังกล่าวยุทธศาสตร์สำคัญ คือ เพิ่มปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา สร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา และสร้างโอกาสและความร่วมมือในการเสริมสร้างสมรรถนะครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

7.6 นโยบายงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้มีการเชื่อมโยงบทบาทการทำงานของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับทิศทางการพัฒนาประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวง, 2558; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย, 2558) รายละเอียดดังนี้

1. ทิศทางการพัฒนาประเทศ

1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559)

หลักการและทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบบูรณาการโดยยึด “คนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนา” เชื่อมโยงการพัฒนาในทุกมิติอย่างบูรณาการเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุกมิติ เน้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ รวมถึงการปรับตัวให้สามารถเชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ประกอบด้วย

1. การสร้างความเป็นธรรมให้เกิดในสังคม
2. การพัฒนาคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืน
3. ความแข็งแรงในภาคเกษตรกรรม มั่งคั่งทางอาหารและพลังงาน
4. การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน
5. การสร้างเชื่อมโยงโยบเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมกับ

ประเทศในภูมิภาค

1.2 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559)

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ให้ความสำคัญกับการบูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬากับการศึกษาเพื่อจัดทำกรอบและทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ตลอดจนการเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยคำนึงถึงการพัฒนาการศึกษาตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง ในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ได้มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อนำแผนสู่การปฏิบัติทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ

1.3 นโยบายการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานและติดตามการประเมินผลของหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยนโยบายดังนี้

1. นโยบายทั่วไป

1.1 การพัฒนาและการปฏิรูปการศึกษามุ่งเน้นการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ ความต้องการทุกภาคส่วนของสังคม การมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา และการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันให้กับประเทศเพื่อให้การดำเนินการเกิดความยั่งยืนในระบบการศึกษาของประเทศไทย

1.2 การสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาโดยให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางการศึกษา การพัฒนาระบบการศึกษาและเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชาชนเข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่ายและสะดวก

1.3 การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล การส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การปลูกฝังคุณธรรม การมีจิตอาสา การเห็นประโยชน์ส่วนรวม และการยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายทางความคิด

1.4 การส่งเสริมและการยกสถานะครูโดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง การเป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่างอันดีในด้านคุณธรรมและจริยธรรม การมีความรู้และทักษะสื่อสาร การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และการมีฐานะและคุณภาพชีวิตที่ดี

1.5 การบูรณาการงานบริหารและงานปฏิบัติการในทุกระดับชั้นของกระทรวงโดยให้ ความสำคัญในการบูรณาการงานไปในทิศทางเดียวกัน การทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง การมีหลักธรรมาภิบาล และการไม่ทุจริตในหน้าที่

2. นโยบายเฉพาะ (หวังผลใน 1 ปี)

2.1 การพัฒนาและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการพัฒนาการศึกษาและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม การยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย การพัฒนาระบบค่าตอบแทนในพื้นที่เสี่ยง การมีความชัดเจนในมาตรการความปลอดภัย การมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในพื้นที่เสี่ยงภัย

2.2 การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 การมีความต่อเนื่องหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาของภาครัฐและเอกชน การมีกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือทางการศึกษากับประเทศสมาชิกในภูมิภาคอาเซียน การพัฒนาและเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกในภูมิภาคอาเซียน

2.3 การเพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขันให้กับแรงงานด้วยการกำหนดแนวทางการสนับสนุนการเพิ่มหรือลดจำนวนผู้เรียนขั้นพื้นฐานกับขั้นวิชาชีพให้มีความเหมาะสม การจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาเพื่อนำความรู้ไปพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การมีแผนงานในการผลิตกำลังคนด้านวิชาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

2.4 การให้ความสำคัญกับการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยการกำหนดแนวทางการผลิตครูให้เพียงพอต่อความต้องการ การปรับปรุงระบบการรองรับมาตรฐานวิชาชีพเพื่อเพิ่มบุคลากรที่มีประสิทธิภาพที่เหมาะสมให้กับภาคการศึกษา การปรับปรุงระบบการบริหารงานด้านบุคคล การมีแนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามเส้นทางวิชาชีพ รวมถึงความก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างเป็นระบบ การมีระบบสนับสนุนการพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การมีแผนงานหรือโครงการเพื่อยกระดับสถานะและคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.5 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการศึกษาให้ทันสมัยด้วยการมีแผนงานและโครงการการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนรู้อย่างครบวงจร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบูรณาการระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยเชื่อมโยงข้อมูลสถิติทางการศึกษาและสารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.6 การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานราชการตามแผนการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการ

2.7 การดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนการปฏิรูป

การศึกษา

3. นโยบายเร่งด่วน (หวังผลใน 3 เดือน)

3.1 การเร่งรัดสำรวจ การให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูสถานศึกษา ผู้รับบริการทางการศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์อุทกภัย เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ตามปกติได้อย่างรวดเร็ว

3.2 การเร่งแก้ไขเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทและการใช้ความรุนแรง ของนักเรียนอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

3.3 การเร่งปรับภาพลักษณ์ การสร้างนิยมอาชีวศึกษา และการ กำหนดมาตรการในการเข้าศึกษาอาชีวศึกษา

3.4 การทบทวนและปรับการเรียนรู้อีก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ พัฒนาการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และทักษะจำเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและการทำงาน การปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้เกิดกระบวนการคิดอย่างรอบด้าน

3.5 การเร่งพิจารณาการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวแก่นักเรียนใน ระดับชั้นพื้นฐาน และการให้ความช่วยเหลือเรื่องค่าอุปกรณ์การเรียนรู้

3.6 การขยายบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในระบบ การศึกษาด้วยการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อสนับสนุนและรับนักเรียนเข้า ทำงานหลังจบการศึกษา

3.7 การเร่งปรับปรุงระบบการบรรจุครูและการรับรองมาตรฐาน วิชาชีพครูเพื่อเอื้อต่อการเพิ่มความเป็นไปได้ในการเพิ่มบุคลากรที่ความรู้และความชำนาญในระบบ การศึกษา

3.8 การเร่งทบทวนมาตรการการรับน้องของสถานศึกษา รวมถึง การเพิ่มมาตรการการติดตามการรับน้องทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากความรุนแรง

3.9 การเร่งทบทวนมาตรการด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา เกี่ยวกับการทัศนศึกษานอกสถานที่ การเดินทางของหมู่คณะนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

1.4 แผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2558 ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. การสร้างความสามัคคีปรองดอง สมานฉันท์ และค่านิยมหลัก 12 ประการให้กับประชาชน

2. การเพิ่มและกระจายความเท่าเทียมทางการศึกษาให้แก่ประชาชน
3. การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันและการวิจัยในการพัฒนาประเทศ
4. การปฏิรูปการศึกษาและการยกระดับคุณภาพการศึกษา
5. การปฏิรูปครูด้วยการให้ความสำคัญในการผลิตและพัฒนาครูที่มี

คุณภาพ

6. การปฏิรูปให้ระบบบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ
7. การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้
8. การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน
9. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้มีความทันสมัย

1.5 ยุทธศาสตร์การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันและส่งเสริมการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ มีดังนี้

1. การเร่งผลิตและเสริมสร้างกำลังคนระดับอุดมศึกษาและระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ
2. การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทางการศึกษากับสถานประกอบการในการร่วมกันวางแผนและพัฒนากำลังคนของประเทศ
3. การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพให้กับผู้มีความสามารถพิเศษเต็มตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง
4. การพัฒนาสถานศึกษาให้มีความสามารถในการวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ
5. การสร้างภาคีเครือข่ายด้านการวิจัยและการพัฒนา ร่วมกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ

1.6 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปครูโดยให้ความสำคัญกับการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพ

1. การปรับระบบและการวางแผนการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ
2. การเร่งรัดการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และรวมถึงการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู
3. การสร้างขวัญและกำลังใจ การสร้างแรงจูงใจให้เป็นคนดี การส่งเสริมให้คนเก่งเข้าสู่วิชาชีพครูด้วยการปรับระบบเงินเดือนและค่าตอบแทน และสวัสดิการ
4. การพัฒนาเงื่อนไขมาตรฐานวิชาชีพครูและระบบการรับรองคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครู และการแก้ไขปัญหาเรื่องหนี้สินของครู

2. ยุทธศาสตร์การดำเนินงานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.1 ยุทธศาสตร์เร่งด่วนที่หวังผลใน 3 เดือน

1. การเร่งรัดการปฏิรูปการดำเนินงานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. การเร่งรัดการนำคู่มือการเรียนรู้อัตโนมัติมาใช้
3. การเร่งปรับปรุงหลักสูตรแกนกลาง และพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาหรือหลักสูตรท้องถิ่น

2.2 ยุทธศาสตร์ที่หวังผลใน 1 ปี

1. การเร่งรัดการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาสำหรับประชาชนที่อยู่จากระบบโรงเรียน
2. การกำหนดให้มีแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. การเร่งรัดและติดตามผลให้มีการพัฒนาสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
4. การเร่งรัดพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีความพร้อมในด้านภาษาเพื่อการสื่อสารและด้านทักษะด้านวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นสำหรับการเข้าสู่งานเป็นประชาคมอาเซียน
5. การสนับสนุนให้มีการใช้สื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีคุณภาพและหลากหลายในการจัดกระบวนการเรียนรู้
6. การพัฒนาระบบการนิเทศการดำเนินงานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อคุณภาพการศึกษาและความคล่องตัวในการจัดบริการทางการศึกษา

2.3 ยุทธศาสตร์ที่ตอบสนองนโยบายทั่วไปแบบไม่มีกำหนดเวลา

1. การปฏิรูปงานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายของภาครัฐให้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเงื่อนไขระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้
2. การสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาโดยให้ประชาชนที่อยู่จากระบบโรงเรียนให้สามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง
3. จุดเน้นการดำเนินการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในด้านผู้ให้บริการและภาคีเครือข่าย

3.1 บุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพและความพร้อมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเอง

3.2 การมีการประสานงานเพื่อเชื่อมโยงการทำงานตามโครงสร้างของหน่วยงานกับเครือข่ายโดยเน้นผลสัมฤทธิ์เป็นเป้าหมายของความสำเร็จในการทำงาน

จากนโยบายงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปได้ว่า การกำหนดนโยบายงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีการเชื่อมโยงบทบาทการทำงานของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับทิศทางการพัฒนาประเทศจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายการศึกษา และแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทางการศึกษาประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ คือ การระบุปัญหาโดยการศึกษาสภาพและปัญหาเพื่อวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา การพัฒนาทางเลือกเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลจากหลายช่องทางประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย การเสนอทางเลือกเพื่อให้ผู้กำหนดนโยบายได้ทำการตัดสินใจเลือกการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับนโยบายการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้มีความสำคัญด้านวิชาการ ความเป็นครู ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ ความสามารถด้านการวิจัย สมรรถนะวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่เรียน กระบวนการ กำกับ ติดตาม และนิเทศการสอน และในนโยบายที่ 2 ระบุถึงการพัฒนาปริมาณและคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยมียุทธศาสตร์สำคัญ คือ เพิ่มปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา สร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา และสร้างโอกาสและความร่วมมือในการเสริมสร้างสมรรถนะครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ในการกำหนดนโยบายงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้มีการเชื่อมโยงบทบาทการทำงานของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับทิศทางการพัฒนาประเทศจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายการศึกษา และแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

ตอนที่ 8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

8.1.1 แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่องสายอาชีพ” วัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) เพื่อวิเคราะห์หาองค์ประกอบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้เรียนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ และ 2) พัฒนาแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้เรียนการศึกษาผู้ใหญ่ สายอาชีพในระดับ

ประกาศนียบัตร ประชากรในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองได้แก่ ผู้เรียนการศึกษานอกโรงเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ศึกษาที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานครและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 11 ประการ คือ 1) ความรักและความต้องการในการเรียนรู้สิ่งใหม่ 2) ความสามารถในการเลือกทักษะเพื่อการเรียนรู้ 3) การแสวงหาคำตอบเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และการกำหนดขั้นตอนการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ 5) การมีวินัยในตนเองและการนำความรู้ไปใช้ประยุกต์ในการทำงาน 6) ความขยันหมั่นเพียรในการเรียนรู้ 7) การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ 8) ความสามารถในการคิดริเริ่มในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 9) ความสามารถในการตั้งประเด็นคำถามเพื่อนำไปสู่ความรู้ที่ต้องการ 10) การประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ถูกต้องและเหมาะสม และ 11) ความอดสาหัสในการแสวงหาความรู้

สร้อยทิพย์ อุจวาทิ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองและความสามารถในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ” พบว่า องค์ประกอบในการชี้นำตนเองประกอบไปด้วย 1) ความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) ความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ 3) การเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการกำกับกับการเรียนรู้ของตนเอง 4) การมีภาพพจน์ด้านบวกต่อตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ 5) ทักษะการแสวงหาความรู้ และ 6) การเป็นผู้ใฝ่รู้ในการเรียน

ศิรินันท์ สามัญ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของครู : การวิจัยแบบพหุกรณีศึกษา” พบว่า กระบวนการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของครู มีหลักการ คือ 1) ความมีอิสระ 2) การมีส่วนร่วม 3) การเน้นประสบการณ์ตรง และ 4) การนิเทศเพื่อพัฒนา และมีขั้นตอนทั้งสิ้น 7 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ของครู 2) การผลักดันให้ครูวิเคราะห์สภาพปัญหา 3) การสร้างแรงจูงใจและความตระหนักในการนำตนเอง 4) การกระตุ้นให้ครูวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง กำหนดเป้าหมาย ตลอดจนการวางแผน 5) การกระตุ้นให้ครูดำเนินงานตามแผนการ 6) การนิเทศกำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือครูอย่างสม่ำเสมอ 7) การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ครู นอกจากนี้ผลการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของครู พบว่า ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูส่วนใหญ่สูงขึ้นในทุกมิติ

ศิวะพร ภูพันธ์ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลของความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา” พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาได้รับอิทธิพลโดยตรงจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกตัวของผู้เรียน ในขณะที่

ผลความร่วมมือในการเรียนรู้แบบนำตนเองได้รับอิทธิพลในทางอ้อมจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก
ตัวของผู้เรียน

รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของ
นักศึกษา : การสะท้อนจากกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ“ โดยมีกลุ่มเป้าหมายการวิจัย นักศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จากการศึกษาผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองของ
ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้
ร่วมกัน การประเมินการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนรู้สิ่งที่มีความหมายสำหรับตนเองและการนำไปใช้
จริง เป็นต้น ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบไปด้วย การ
กำหนดภาระงานอิงตามความสนใจของตนเอง การจัดบันทึกการเรียนรู้ การตั้งและตอบประเด็น
คำถาม และการเรียนรู้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอน
ได้แก่ บรรยากาศ บทบาทของผู้สอน รูปแบบการสอน และการให้ผลสะท้อนกลับการเรียนรู้

8.1.2 แนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

วรพร สุนทรวัฒนศิริ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารธุรกิจตามหลักการจัดการศึกษาแบบเน้นผลการเรียน สำหรับนักศึกษาศาษา
บริหารธุรกิจ วิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล” พบว่าการพัฒนาหลักสูตรโดย
กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพการทำงานจริงจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานจริง
ของผู้ที่สำเร็จหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารธุรกิจ การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ต้อง
คำนึงถึงสภาพความเป็นจริง ปรัชญาการศึกษา วัตถุประสงค์ของสถาบัน และวัตถุประสงค์ของ
หลักสูตรบริหารธุรกิจ เพื่อความสอดคล้องกับความต้องการในการใช้งานจริงในการแวดวงธุรกิจ อีกทั้ง
ที่ยังสนองตอบนโยบายของสถาบันการศึกษาต้นสังกัดได้อย่างชัดเจน

รุ่งเพชร สงวนพงษ์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรปริญญาโทบริหาร
สาขากายบำบัดที่เน้นการส่งเสริมสุขภาพโดยใช้ผลลัพธ์ปลายทางเป็นฐาน” พบว่า การนำคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของนักกายภาพบำบัดที่เน้นการส่งเสริมสุขภาพมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์
หลักสูตร สามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นที่ต้องการของสังคมสอดคล้องกับ
ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ ด้านเนื้อหาหลักสูตร พบว่า การกำหนดเนื้อหาหลักสูตรที่ต้อง
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นรูปธรรม ผลลัพธ์การเรียนรู้สามารถประเมินได้ด้วยการ
สาธิตหรือปฏิบัติทักษะให้เห็นชัดเจน ขณะที่การกำหนดเนื้อหาหลักสูตรที่ต้องสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นนามธรรมไม่สามารถกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้และประเมินได้ ได้แก่
ได้แก่ คุณค่า ทศนคติ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านให้ความคิดเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตร
ฯ โดยใช้ผลลัพธ์ปลายทางเป็นฐานเป็นแนวคิดที่สนับสนุนให้นักการศึกษาได้เห็นภาพความชัดเจนและ

นำไปสู่การพิจารณาว่า หลักสูตรต้องการผลลัพธ์การเรียนรู้อะไร เนื้อหาหลักสูตรในแต่ละบทเรียนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ในข้อใดที่ได้กำหนดไว้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ กรณีศึกษากรอบคุณวุฒิทางการศึกษาของต่างประเทศ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรอบคุณวุฒิทางการศึกษาของสถาบันการศึกษาต่างประเทศในระดับการศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ การศึกษาสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา การศึกษาสายวิชาชีพ การศึกษาระดับอุดมศึกษา และเพื่อศึกษาการเปรียบเทียบ สำหรับจัดทำข้อเสนอในการพัฒนาระบบคุณวุฒิทางการศึกษาของประเทศไทย การวิจัยพบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผลลัพธ์เป็นฐานและผลลัพธ์การเรียนรู้ถูกใช้เป็นแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในการรับรองคุณวุฒิระดับชาติ ระดับผลลัพธ์การเรียนรู้จะซับซ้อนตามระดับ การศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ การออกแบบหลักสูตรการกำหนดกลยุทธ์การเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการจำแนก ระดับคุณวุฒิ รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการบูรณาการจัดการเรียนการสอนกับการประเมินผลโดย บูรณาการความรู้ด้านทฤษฎีเข้ากับการศึกษาสายอาชีพและการอบรมหลักการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต้องประเมินความรู้ ทักษะของผู้เรียนเชื่อมโยงกับผลสำเร็จการเรียนรู้ นอกจากนี้วัตถุประสงค์ การพัฒนากรอบคุณวุฒิแห่งชาติมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการรับรองคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียน เป็นสำคัญ ดังนั้นการประกันคุณภาพของผู้เรียนตั้งอยู่บนฐานของผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างแท้จริง การประเมินผลจะต้องประเมินความสามารถหรือสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้จริง

ภาสพงศ์ ผิวพอใช้ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดภาษาศาสตร์สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสนทนาภาษาไทยสำหรับผู้เรียน ชาวต่างชาติ” การวิจัยดังกล่าวนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาชาวต่างชาติจำนวน 30 คน ใน 1 ภาค การศึกษา เครื่องมือทดลองการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ในรายหน่วยวิชา แบบประเมิน สมรรถนะด้านการสนทนาภาษาไทย แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรสนทนาภาษาไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ และแบบบันทึกผลการสัมภาษณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนชาวต่างชาติ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้แนวคิด ภาษาศาสตร์สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสนทนาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการอย่างชัดเจนและเนื้อหา หลักสูตรที่สัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ 2) การศึกษาบริบทของผู้เรียน 3) การออกแบบหน่วย การเรียนรู้สำหรับผู้เรียน 4) การนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้งาน และ 5) การวัดและประเมินผลลัพธ์ การเรียนรู้ของหลักสูตร หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสนทนาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้น 6 หน่วย ดังนี้ 1) หน่วยการเรียนรู้ด้านการกล่าวทักทาย 2) หน่วย การเรียนรู้ด้านของฝากจากเมืองไทย 3) หน่วยการเรียนรู้ด้านการนัด 4) หน่วยการเรียนรู้ด้านการจัด

งานเลี้ยงวันเกิด 5) หน่วยการเรียนรู้ด้านของสูญหายที่ได้คืน และ 6) หน่วยการเรียนรู้ด้านประเพณี สงกรานต์ ผลการประเมินผลคุณภาพหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นพบว่า พัฒนาการด้านสมรรถนะการสนทนา ภาษาไทยของผู้เรียนชาวต่างชาติในรายบุคคลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเทียบกับ การประเมินผลกับหลักสูตรปกติ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนการประเมินก่อนและหลังเข้าสู่อการ ทดลองพบว่า ผู้เรียนชาวต่างชาติมีคะแนนการประเมินสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

8.2.1 แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

Stubblefield (1992) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในวัย เยาว์วัยกับระดับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักการศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา ” พบว่า องค์ประกอบสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองคือความรับผิดชอบในการกำกับควบคุมตนเอง พื้นฐานความสัมพันธ์ของตนเองในวัยเยาว์กับคนในครอบครัว และความอิสระในการตัดสินใจของ ตนเองในวัยเยาว์มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในปัจจุบัน

Guglielmino (1997) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำ ตนเอง” พบว่า องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองมี 8 ประการ คือ 1) การเปิดโอกาส ทางการเรียนรู้ 2) มโนทัศน์ต่อตนเอง 3) ความคิดริเริ่ม 4) ความรับผิดชอบในตนเอง 5) ความรักและ ใฝ่ในการเรียนรู้ 6) ความคิดสร้างสรรค์ 7) การมองอนาคตเชิงบวก และ 8) ความสามารถในการ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการแก้ปัญหา

Alertina และ others (2010) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำ ตนเอง” การวิจัยได้ศึกษาถึงความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในมิติของผลการปฏิบัติงาน ความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาของบริษัทในประเทศโปรตุเกส พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการชี้นำตนเองส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติที่ดีขึ้น ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ และการ แก้ปัญหา ในขณะที่เพศและอายุไม่มีอิทธิต่อผลการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง การวิจัยได้สรุปว่า การ สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนำมาซึ่งสังคมแห่งการเรียนรู้และการมีทักษะและความ พร้อมในการทำงาน

8.2.2 แนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

Jager และ Nieuwenhuis (2005) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเชื่อมโยงระหว่างการจัดการ คุณภาพโดยรวมกับวิธีการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในประเทศแอฟริกาใต้ ” พบว่า ประเทศแอฟริกาใต้ได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยใช้แนวคิดการจัดการศึกษาโดยใช้ผลลัพธ์ เป็นฐาน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานการจัดการคุณภาพ โดยรวม (Total Quality Management: TQM) เพื่อความสอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความเกี่ยวข้อง

โดยตรงกับการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานประกอบการ จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การนำแนวคิดการจัดการศึกษาโดยใช้ผลลัพธ์เป็นฐานมาใช้ในสถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานของตลาดแรงงาน

Hoffman (1996 อ้างถึงใน วรพร สุนทรวัฒน์ศิริ, 2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การตรวจมาตรฐานและปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาผลสำเร็จในการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานของสถานศึกษาในมลรัฐไอโอวา รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ได้แก่
 - 1) ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ คือ ความสำเร็จเกิดขึ้นได้กับทุกคน 2) การสร้างวัฒนธรรมในการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนประสบผลสำเร็จในระดับสูง 3) การยึดหลักการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน และ 4) การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน
2. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จทั้ง 4 ประการในข้อที่ 1 เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับสภาวะความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ
3. ครูที่ประสบผลสำเร็จในการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเกิดข้อค้นพบด้านบวกในการสอน ได้แก่ การคาดหวังที่ให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ การใช้เกณฑ์การประเมินผลที่เหมาะสม การเน้นเนื้อหาสำคัญของบทเรียน การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียนมากขึ้น และการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

Lixun (2011) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การออกแบบและการใช้การเรียนรู้โดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานสำหรับหลักสูตรภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย Grants Committee” พบว่า การเรียนรู้โดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ ผู้เรียนมีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน ผู้เรียนได้รับทราบก่อนเริ่มการเรียนรู้ว่า เขาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร การเรียนรู้โดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านผู้สอนจะต้องตระหนักถึงเนื้อหาหลักสูตรที่ต้องดำเนินการสอนให้กับผู้เรียนภายใต้เงื่อนไขการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ สิ่งสำคัญในการเรียนรู้โดยใช้ผลลัพธ์เป็นฐานจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมเพื่อให้ผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้ นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องออกแบบหลักสูตรให้มีความน่าสนใจ และเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่คาดหวังหรือไม่

Allen (1995 อ้างถึงใน วรพร สุนทรวัฒน์ศิริ, 2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผลการเรียน” (Staff Development

Practices for the Implementation of Outcome-Based Education) พบว่า นักการศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจในความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้ และวิธีที่ให้ผลดีที่สุดในการพัฒนาบุคลากร คือ การจัดประชุมในระดับเขตการศึกษา ส่วนเนื้อหาการฝึกอบรมที่นักการศึกษาให้ความสำคัญสำหรับการนำไปใช้ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน คือ การเรียนแบบร่วมมือ การบูรณาการหลักสูตร การเรียนภาษาแบบองค์รวมรอบยอด การประเมินผลที่เน้นผลลัพธ์เป็นฐาน การสร้างทีม และการเข้าใจในบริบทแห่งความเปลี่ยนแปลง สำหรับข้อค้นพบจากการวิจัยดังกล่าวช่วยให้นักการศึกษาสามารถจัดสรรเวลาและแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดโปรแกรมการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในครั้งต่อไป

Harden (1999) ได้นำแนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานไปพัฒนาหลักสูตรในคณะแพทยศาสตร์ ผลจากการพัฒนาหลักสูตรในคณะแพทยศาสตร์ พบว่า แนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานส่งผลด้านบวกต่อการพัฒนานักศึกษาแพทย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความสามารถได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การพัฒนาหลักสูตรภายใต้แนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเริ่มจากการนำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการมากำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หลังจากที่ได้วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนแล้วก็นำมาคัดสรรเนื้อหาการสอนและวิธีการประเมินที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ได้ตั้งไว้ ข้อดีที่เป็นผลสรุปจากการนำแนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน คือ 1) หลักสูตรที่พัฒนาเป็นที่ยอมรับ 2) แนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นแนวคิดที่ไม่ซับซ้อน 3) นักการศึกษาเข้าใจความต้องการและทิศทางของคณะแพทยศาสตร์ต่อการพัฒนานักศึกษาแพทย์ 4) มีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรอย่างชัดเจน และ 5) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้สอดคล้องกับกรอบการพัฒนา

North Carolina Department of Public Instruction (1995 อ้างถึงในวรพร สุนทรวัฒน์ศิริ , 2543) ได้จัดทำรายงานการประเมินผลโครงการนำร่องการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยระบุว่า ผู้เรียนจะต้องแสดงออกถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยการสาธิต การจัดทำโครงการ และการทดลองเพื่อให้สามารถตรวจสอบผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน การตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนภายใต้การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้จำเป็นต้องจัดให้มีการทดสอบและการประเมินผล เพื่อให้ได้รับทราบในผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนว่าสอดคล้องกับความคาดหวังที่กำหนดหรือไม่ นอกจากนี้รายงานการประเมินผลดังกล่าวได้ระบุไว้ว่า ยังจัดให้มีการสะท้อนกลับสิ่งที่มีความหมายให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในบริบทในชีวิตจริงได้

จากการศึกษางานวิจัยการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาที่ใช้ผลลัพธ์เป็นฐานจะต้องกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องตรงตามสภาพการทำงานจริงของผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้จริง การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์เป็นฐานก่อให้เกิดพัฒนาผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นที่ต้องการของสังคมสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่

คาดหวังไว้ โดยการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ต้องคำนึงถึงสภาพความเป็นจริง ปรัชญาการศึกษา วัตถุประสงค์ของสถาบัน และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

จากการศึกษางานวิจัยการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองประกอบด้วยองค์สำคัญ ได้แก่ 1) ความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) ความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ 3) การเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการกำกับกับการเรียนรู้ของตนเอง 4) การมีภาพพจน์ด้านบวกต่อตนเองในการเป็นผู้เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 5) ทักษะการแสวงหาความรู้ และ 6) การเป็นผู้ใฝ่รู้ในการเรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอนด้วยการชี้นำตนเองให้ครู มีขั้นตอนสำคัญ 7 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ของครู 2) การผลักดันให้ครูวิเคราะห์สภาพปัญหา 3) การสร้างแรงจูงใจและความตระหนักในการนำตนเอง 4) การกระตุ้นให้ครูวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง กำหนดเป้าหมาย ตลอดจนการวางแผน 5) การกระตุ้นให้ครูดำเนินงานตามแผนการ 6) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือครูอย่างสม่ำเสมอ 7) การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ครู นอกจากนี้การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้นในทุกมิติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) การศึกษานอกระบบโรงเรียน 2) การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง 3) การใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน 4) การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 5) การฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน 6) สมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 7) การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทางการศึกษา 8) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการ หลักเกณฑ์ และองค์ประกอบของแนวคิด ทฤษฎี และการวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นจนนำไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังนี้

ปัจจัยนำเข้า (Input)

ปัจจัยนำเข้าประกอบไปด้วย 1) บริบทของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง 3) การใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน รายละเอียดดังนี้

1. บริบทของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การวิจัยในครั้งนี้มีประชากรการวิจัยคือครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งจัดได้ว่าเป็นผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยธรรมชาติของ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีความหลากหลายในด้านวัยวุฒิ คุณวุฒิ บทบาททางสังคม และประสบการณ์การ ทำงาน มีศักยภาพการเรียนรู้ที่แตกต่างจากผู้เรียนที่เป็นเด็ก อาทิ ขับเคลื่อนการนำการเรียนรู้ของ ตนเองได้ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง มีความคาดหวังต่อการนำความรู้ไปใช้ ในการจริงเพื่อการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต (Knowles, 1975) จากบริบทดังกล่าวจะเห็นได้ ว่า การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องคำนึงถึงประเด็นหลัก คือ 1) บริบทการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ และ 2) การนำความรู้ไปใช้จริง

2. การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของ (Knowles, 1975) มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยนำศาสตร์การสอน ผู้ใหญ่มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองซึ่งมีกระบวนการดังนี้

1. บรรยากาศการเรียนรู้ เป็นบรรยากาศการเคารพ การไว้วางใจ และการให้เกียรติใน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การสนทนาที่ร่วมกันแสวงหาคำตอบ

2. การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็น ขั้นตอนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

3. การวินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการร่วมกันวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ ของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้ตรงตามเป้าประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง

4. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อ ความชัดเจนในการเรียนรู้ว่าสอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้หรือไม่

5. การออกแบบกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ เป็นการกำหนดและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกันเพื่อความสอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดและออกแบบไว้

7. การประเมินการเรียนรู้ เป็นการร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

ผู้วิจัยได้นำการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานของ (Spady, 1994) มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการ ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย เนื่องจากแนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็น

ฐานมีความโดดเด่นในความชัดเจนต่อผลสำเร็จในผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้และต้องพิสูจน์ผลลัพธ์การเรียนรู้สุดท้ายเพื่อยืนยันความสำเร็จในการเรียนรู้กับการทำงานจริง และประการสำคัญคือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ต้องปรากฏให้เห็นเป็นรูปกระทำที่มองเห็นหรือจับต้องได้ ประกอบด้วยกระบวนการ ดังนี้

1. การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นการกำหนดความคาดหวังของสถานศึกษาต้นสังกัดที่มีต่อผู้เข้าอบรม ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมายการเรียนรู้ที่ผู้เข้าอบรมจะต้องทำให้ได้หลังสิ้นสุดการฝึกอบรมโดยแสดงให้เห็นเชิงประจักษ์

2. การออกแบบวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องออกแบบวัตถุประสงค์การเรียนรู้หลักและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ย่อยในแต่ละเนื้อหาบทเรียนให้สอดคล้องและตรงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้

3. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนเนื้อหาการเรียนรู้ต้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ใช้ผลลัพธ์เป็นฐานตามที่ได้กำหนดไว้

4. การกำหนดกลยุทธ์การสอน เป็นการกำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องพิจารณาว่ากิจกรรมใดจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถประสบผลสำเร็จการเรียนรู้ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีบริบทที่แตกต่างกันเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตนเอง

5. การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการพิสูจน์การเรียนรู้ว่าผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ได้ตามที่คาดหวังหรือไม่ การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้จะต้องอยู่ในรูปแบบเชิงพฤติกรรมที่สามารถประเมินผลได้ ได้แก่ ความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง ความสามารถในการสื่อสาร เป็นต้น

กระบวนการ (Process)

ผู้วิจัยนำปัจจัยนำเข้าทั้งหมดมาพิจารณาเพื่อกำหนดรูปแบบการฝึกอบรม กระบวนการฝึกอบรม และกิจกรรม ในการนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานดังปรากฏในแผนภูมิที่ 1 เพื่อให้ได้ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม รายละเอียดดังนี้

1. กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้

เป็นขั้นตอนที่สังเคราะห์จากการระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสดงให้เห็นเชิงพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน และการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้การเรียนรู้ตรงตามเป้าประสงค์

การเรียนรู้อย่างแท้จริง ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนกับผู้สอนร่วมกันกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศที่มีความเป็นกันเอง

2. กำหนดวัตถุประสงค์หลักในการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน

เป็นขั้นตอนที่สังเคราะห์จากการออกแบบวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน และการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อความชัดเจนในการเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันออกแบบและกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยมีบรรยากาศการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน

3. กำหนดเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน

เป็นขั้นตอนที่สังเคราะห์ได้จากการออกแบบหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานเพื่อความสอดคล้องในผลลัพธ์การเรียนรู้ ขั้นตอนนี้ผู้เรียนและผู้สอนออกแบบหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ร่วมกัน

4. การกำหนดแผนจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน

เป็นขั้นตอนที่สังเคราะห์ได้จากการกำหนดกลยุทธ์การเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานเพื่อความสอดคล้องในผลลัพธ์การเรียนรู้ การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นขั้นตอนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการออกแบบกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อความสอดคล้องกับความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการร่วมกันกำหนดวิธีการสอนและแผนจัดการเรียนรู้

5. การประกาศความคาดหวังในผลลัพธ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับทราบ

เป็นขั้นตอนที่สังเคราะห์ได้จากการระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสดงให้เห็นเชิงพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนถึงความชัดเจนในผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติด้วยการประกาศเป้าหมายการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ

6. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน

เป็นขั้นตอนที่สังเคราะห์ได้จากการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน เป็นขั้นตอนของการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน

7. การดำเนินการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน

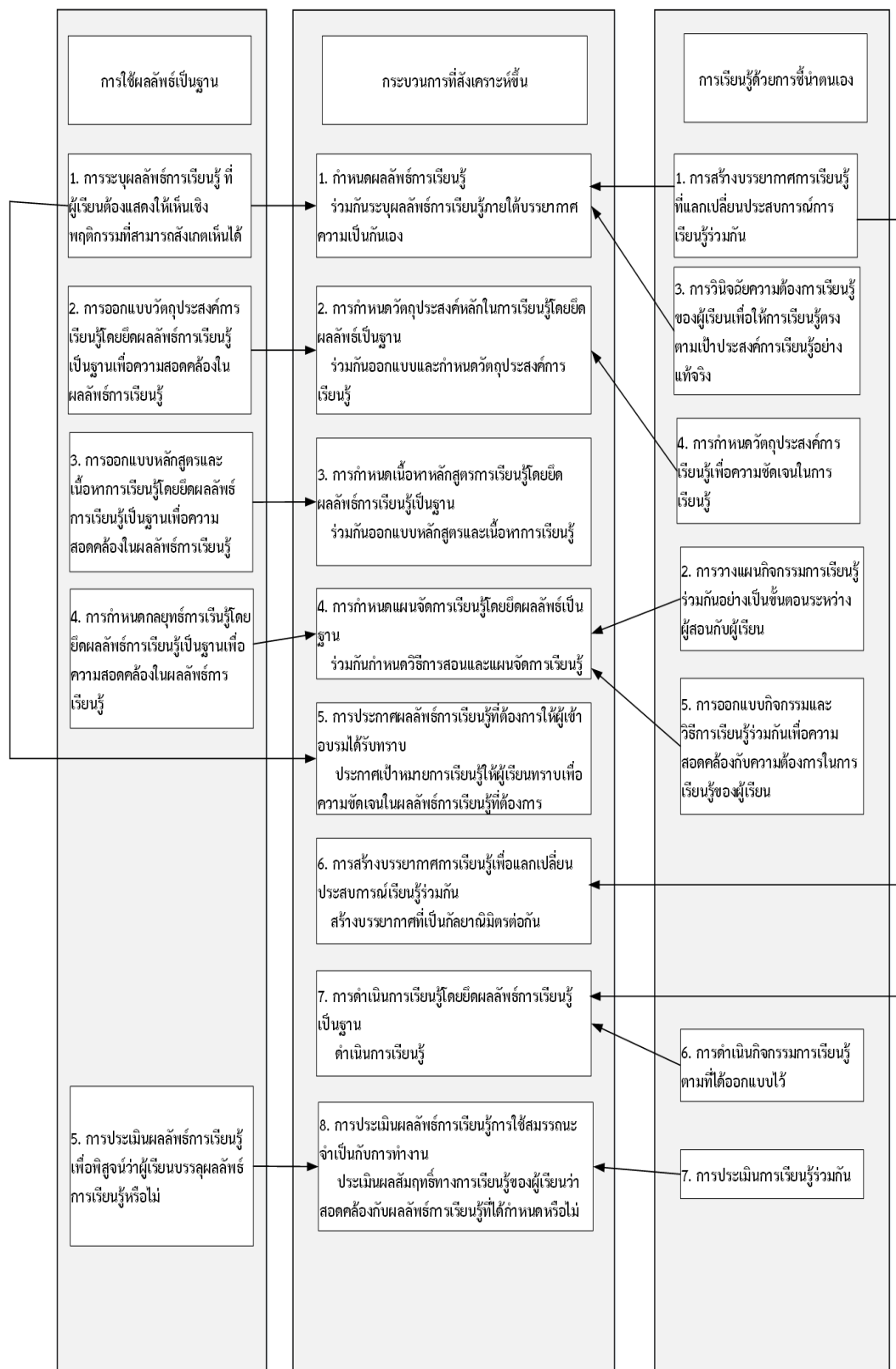
เป็นขั้นตอนที่สังเคราะห์ได้จากการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน และการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ได้ออกแบบไว้ ขั้นตอนนี้ดังกล่าวเป็นขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ร่วมกันภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวย

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพื่อการทำงาน

เป็นขั้นตอนที่สังเคราะห์ที่ได้จากการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพื่อพิสูจน์ว่าผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หรือไม่ และการประเมินการเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นตอนดังกล่าวเป็นขั้นตอนของประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดหรือไม่

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการที่สังเคราะห์ขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน

ผลผลิตกระบวนการ (Output)

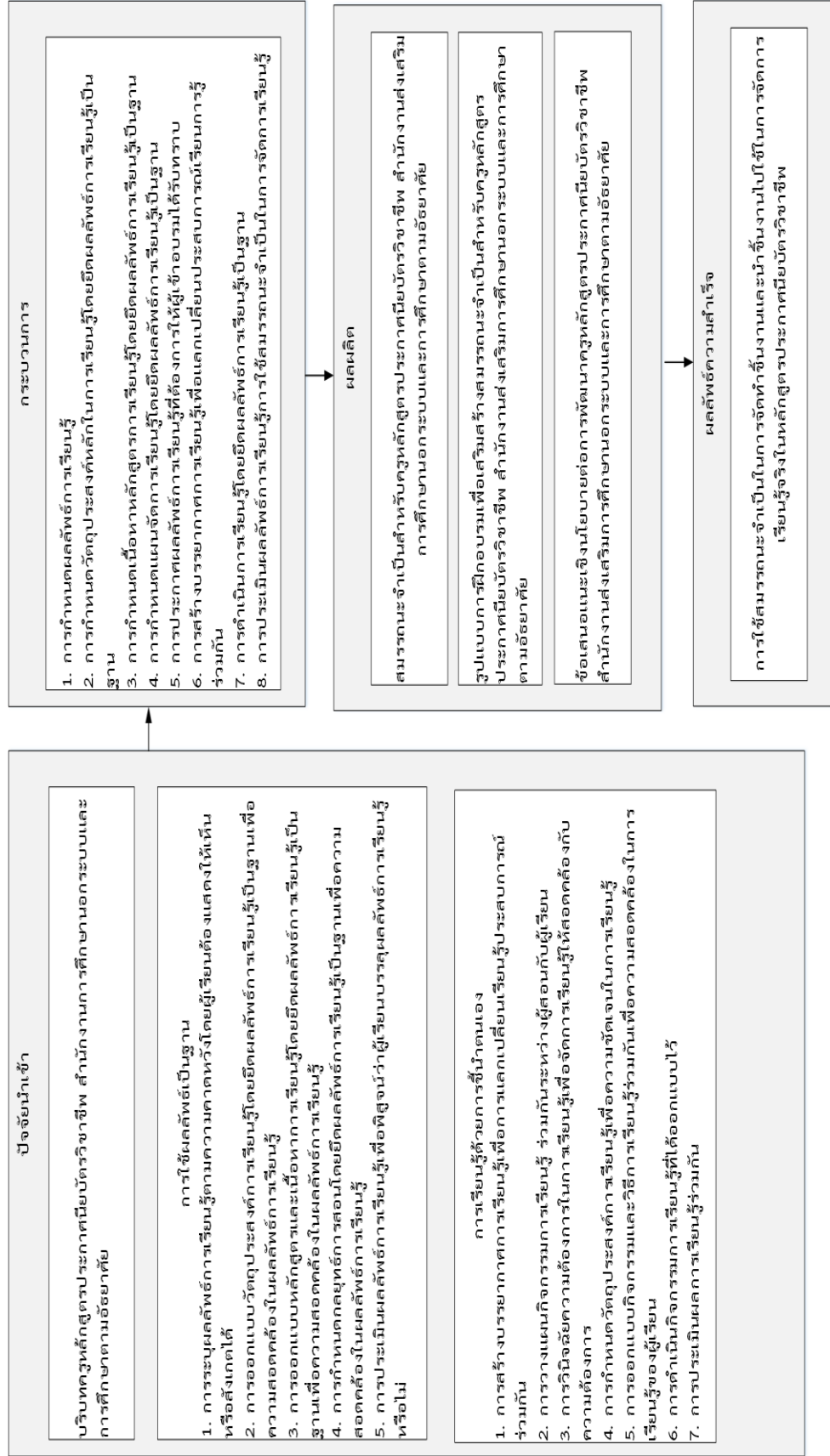
ผลผลิตจากกระบวนการของการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลลัพธ์ความสำเร็จ (Outcome)

ผลลัพธ์ความสำเร็จของการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คือ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประยุกต์ใช้สมรรถนะจำเป็นกับการทำงานจริง ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 2 ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 กรอบความคิดการวิจัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีระยะการดำเนินการวิจัยทั้งสิ้น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การวิจัยในระยษนี้ผู้วิจัยศึกษา เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ร่วมกับข้อมูลเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และข้อมูลความต้องการจำเป็นของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

1.1 ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงานในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยยึดหลักการสุ่มกลุ่มตัวอย่างการวิจัยแบบมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่มีลักษณะพิเศษสอดคล้องกับปัญหาของผู้วิจัย (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2545; สุรเชษฐ์ ชีระมณี, 2558) จำนวน 13 คน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างการวิจัยโดยพิจารณาคุณสมบัติเป็นสำคัญ คือ เป็นผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มงานในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยต้องมีประสบการณ์ในตำแหน่งงานดังกล่าวอย่างน้อย 1-2 ปี (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์การวิจัยในระยะที่ 1)

1.2 ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างการวิจัยโดยใช้สูตรทาร์โยมานเน (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2545; สุรเชษฐ์ ชีระมณี, 2558) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยจำนวน 250 คน จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 668 คน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556a) และเพื่อความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม เนื่องจากประชากรมีลักษณะความเป็น

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่ชัดเจนโดยมีความคล้ายคลึงกัน (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2545) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างการวิจัยตามภูมิภาคศาสตร์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ แต่เนื่องจากประชากรในแต่ละภูมิภาคมีจำนวนแตกต่างกันมาก ผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในแต่ละภูมิภาคตามจำนวนครูหลักสูตรประกาศนียบัตร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของภูมิภาคนั้น ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลการสอบถามในระยะเวลาวิจัยที่ 1

ภูมิภาค	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวแทน (คน)
ภาคเหนือ	60	22
ภาคกลาง	50	19
ภาคตะวันออก	16	6
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	516	193
ภาคใต้	26	10
รวม	668	250

2. กระบวนการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยการสัมภาษณ์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่เป็นผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงานในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวน 13 คน และการสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่เป็นครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวน 250 คน

3. เครื่องมือการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 1) รายละเอียดดังนี้

3.1.1 จัดทำข้อคำถามปลายเปิดโดยจำแนกข้อคำถามเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อคำถามรายละเอียดพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

2. ข้อคำถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. ข้อคำถามเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.1.2 ประเมินคุณภาพแบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านภาษา ความเหมาะสม และความสมบูรณ์ของข้อคำถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษาจำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญการตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย) จากนั้นนำผลการประเมินคุณภาพมาวัดค่าดัชนีความสอดคล้องและดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เครื่องมือมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

3.2 แบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 2) รายละเอียดดังนี้

3.2.1 จัดทำข้อคำถามโดยจำแนกข้อคำถามเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ข้อคำถามรายละเอียดพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างการวิจัยแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

2. ข้อคำถามสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่มีอยู่ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ข้อคำถามอยู่ในรูปแบบเลือกตอบโดยกำหนดให้อยู่ในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่ามีทั้งสิ้น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่มีอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่มีอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อมูลความสอดคล้องกับสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่มีอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อมูลความสอดคล้องกับสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่มีอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ข้อมูลความสอดคล้องกับสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่มีอยู่ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์ช่วงคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2557)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 แสดงว่า สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่มีอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 แสดงว่า สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่มีอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 แสดงว่า สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่มีอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 แสดงว่าสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 แสดงว่า สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ข้อคำถามความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ข้อคำถามอยู่ในรูปแบบเลือกตอบโดยกำหนดให้อยู่ในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่ามีทั้งสิ้น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์ช่วงคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2557)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 แสดงว่า ความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 แสดงว่าความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 แสดงว่าความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 แสดงว่าความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 แสดงว่าความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ข้อคำถามเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ข้อคำถามอยู่ในรูปแบบของการเติมคำในช่องว่าง

3.2.2 ประเมินคุณภาพแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการใช้ภาษา ความเหมาะสม และความสมบูรณ์ของข้อคำถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษาจำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญการตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย) จากนั้นนำผลการประเมินคุณภาพมาวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง จากนั้นดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เครื่องมือมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

3.2.3 ทดลองแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพทางไปรษณีย์เพื่อขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้แบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยทดลองกับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่เข้าอบรมในระยะที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 30 คน (บุญใจ ศรีสถิตย่นราภูร, 2550; อนุรักษ์ โชติดีติก, ม.ป.ป.) ประกอบด้วย ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ และครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จากนั้นติดต่อสอบถามและรอรับแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพกลับทางไปรษณีย์เพื่อวัดค่าความเที่ยงด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของในและนอกระบบโรงเรียนทั้งในและต่างประเทศ

4.2 ผู้วิจัยนำจดหมายขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ไปขอเข้าพบกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่เป็นผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงานในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยตนเองเพื่อขอความอนุเคราะห์และนัดหมายเวลาการสัมภาษณ์ จากนั้นดำเนินการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่ได้นัดหมาย โดยใช้แบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์โดยใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 3 เดือนในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2557 – มกราคม 2558

4.3 ผู้วิจัยนำส่งจดหมายขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับสถานศึกษาต้นสังกัดของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ผู้วิจัยแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อเก็บข้อมูลการสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและรอรับแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลับทางไปรษณีย์ ในการนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการสอบถามโดยใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 2 เดือน ช่วงเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ 2558

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของในและนอกระบบโรงเรียนทั้งในและต่างประเทศจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ข้อมูลดังนี้ 1) รายละเอียดพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างการวิจัย 2) สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ 3) เป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5.3 ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนาจากแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ข้อมูลดังนี้ 1) รายละเอียดพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างการวิจัย 2) สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่มีอยู่ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) ความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ 4) เป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5.4 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นมาสรุปผลเพื่อสังเคราะห์ 1) สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) ความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ 3) เป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จากนั้นผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์ดังกล่าวเป็นปัจจัยนำเข้าในการวิจัยในระยะที่ 2

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้การฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การวิจัยในระยะนี้ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินงานการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) การศึกษาผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่

1.1 ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวน 30 คน (บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร, 2550; อนุรักษ์ โชติติลก, ม.ป.ป.) เพื่อทำการทดลองใช้แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นที่ได้พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างการวิจัยประกอบด้วย ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่สังกัดศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนเชียงราย จำนวน 8 คน ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่สังกัดศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนตาก จำนวน 8 คน ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่สังกัดศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว จำนวน 8 คน และครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่สังกัดศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนปัตตานี จำนวน 6 คน

2. กระบวนการเรียนรู้

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกรอบแนวคิดการวิจัยโดยยึดกระบวนการของแนวคิดที่สังเคราะห์ขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานในขั้นตอนที่ 1-4 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้วิจัยนำผลการวิจัยในระยะที่ 1 เป็นปัจจัยนำเข้าในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมฯ โดยใช้หลักการออกแบบแบบย้อนกลับเพื่อให้ได้องค์ประกอบสำคัญของการฝึกอบรม ผู้วิจัยนำข้อมูลเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นมากำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายสำคัญที่ผู้เข้าอบรมต้องปฏิบัติหรือทำให้ได้หลังสิ้นสุดการฝึกอบรม ในการนี้ผู้วิจัยนำผลลัพธ์การเรียนรู้มาจัดทำข้อตกลงการเรียนรู้ในการฝึกอบรมเพื่อใช้สำหรับในการประกาศให้ผู้เข้าอบรมได้รับทราบต่อความคาดหวังของหน่วยงานต้นสังกัด

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์หลักในการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์เป็นฐาน

ผู้วิจัยนำผลลัพธ์การเรียนรู้จากขั้นตอนที่ 1 เป็นโจทย์สำคัญในการออกแบบและพัฒนาวัตถุประสงค์หลักในการเรียนรู้เพื่อให้วัตถุประสงค์หลักในการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน

ผู้วิจัยนำผลลัพธ์การเรียนรู้จากขั้นตอนที่ 1 เป็นโจทย์สำคัญในการกำหนดเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้ ในการนี้ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เข้าอบรมเลือกหัวข้อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับรายวิชาที่ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพรับผิดชอบเพื่อสนับสนุนให้ผู้เข้าอบรมได้เกิดการเรียนรู้ในการเชื่อมโยงความรู้ไปนำไปสู่ทักษะเชิงปฏิบัติและการนำไปใช้จัดการเรียนรู้จริง

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดแผนจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์เป็นฐาน

ผู้วิจัยนำผลลัพธ์การเรียนรู้จากขั้นตอนที่ 1 เป็นโจทย์สำคัญในการกำหนดแผนจัดการเรียนรู้ ในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้กำหนดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านความรู้ ทักษะเชิงปฏิบัติการ และการนำไปจัดการเรียนรู้จริง

3. เครื่องมือการวิจัย ได้แก่

3.1 รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 3) รายละเอียดดังนี้

3.1.1 กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการโดยนำเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการโดยแสดงให้เห็นเป็นรูปกระทำที่ต้องเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.1.2 กำหนดวัตถุประสงค์หลักในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
จำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยโดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สังเคราะห์ได้ในข้อ 3.1.1 เป็นโจทย์สำคัญ

3.1.3 กำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
จำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยโดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สังเคราะห์ได้ในข้อ 3.1.1 เป็นโจทย์สำคัญ

3.1.4 กำหนดวิธีการเรียนรู้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็น
สำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยโดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สังเคราะห์ได้ในข้อ 3.1.1 เป็นโจทย์สำคัญ

3.1.5 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
จำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยโดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สังเคราะห์ได้ในข้อ 3.1.1 เป็นโจทย์สำคัญ

3.1.6 กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยโดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สังเคราะห์ได้ในข้อ 3.1.1 เป็นโจทย์สำคัญ

3.1.7 ประเมินคุณภาพรูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการ
ชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยขอ
ความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธี
วิทยาการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน
2 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญการตรวจคุณภาพเครื่องมือ
การวิจัย) จากนั้นดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้
เครื่องมือมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

3.2 แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.
เครื่องมือการวิจัยที่ 4) รายละเอียดดังนี้

3.2.1 จัดทำแบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งก่อน
และหลังเรียนโดยจัดทำแบบทดสอบแบบคู่ขนานอย่างละ 2 ชุดเพื่อวัดความรู้สมรรถนะจำเป็นสำหรับ
ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นดังกล่าวครอบคลุมการวัดความรู้ใน 5 ด้าน คือ ความเข้าใจ การ

ประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า (สุดสาย ศรีศักดิ์, 2558) กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์ช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 20-25 แสดงว่า คะแนนอยู่ระดับที่ดีที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 16-20 แสดงว่า คะแนนอยู่ระดับดี

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 11-15 แสดงว่า คะแนนอยู่ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 06-10 แสดงว่า คะแนนอยู่ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 00-05 แสดงว่า คะแนนอยู่ระดับน้อยที่สุด

3.2.2 ประเมินคุณภาพความตรงและความถูกต้องเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญการตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย) จากนั้นวัดค่าดัชนีความสอดคล้องซึ่งต้องได้มากกว่า 0.5 ในทุกข้อคำถาม และดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เครื่องมือมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง การเรียนรู้โดยใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน การจัดทำแบบทดสอบ การจัดแผนจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น

4.2 ผู้วิจัยนำส่งจดหมายขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทางไปรษณีย์ให้กับสถานศึกษาต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่างการวิจัยโดยผู้วิจัยได้แนบแบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไปพร้อมกันนี้ด้วย จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและรอรับแบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลับทางไปรษณีย์ จากนั้นผู้วิจัยทำการคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากง่าย และค่าความเชื่อมั่นคูเดอร์-ริชาร์ดสัน และปรับแก้ไขเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์และถูกต้องมากยิ่งขึ้น ในการนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการทดลองใช้แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นโดยใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 1 เดือน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังนี้

5.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 เพื่อกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการสำหรับเป็นโจทย์สำคัญในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งประกอบด้วย วิธีการเรียนรู้ แผนจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผล เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ได้จากการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่

1.1 ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าอบรมแบบเจาะจง (หทัยชนก พรรคเจริญ, 2555) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีการจัดการเรียนรู้เฉพาะบางสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเท่านั้น ผู้วิจัยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยมีจำนวน 15-20 คน (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2545) ในการนี้ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารในการอนุญาตให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าอบรม (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้บริหารที่อนุญาตให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเข้าอบรม) กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่เข้าอบรมประกอบด้วยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่สังกัดสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัด 1) กรุงเทพมหานคร 2) สมุทรปราการ 3) นนทบุรี 4) สมุทรสาคร 5) ฉะเชิงเทรา (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย)

1.2 ผู้บังคับบัญชาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่เข้าอบรม (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้บังคับบัญชาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย)

1.3 ผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. กระบวนการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่ได้พัฒนาขึ้นโดยจัดให้มีการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยยึดตามกระบวนการของแนวคิดที่บูรณาการขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานในขั้นตอนที่ 5-8 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 5 การประกาศผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เข้าอบรมได้รับทราบ

ในช่วงเริ่มต้นของการฝึกอบรมผู้วิจัยแจ้งข้อตกลงการเรียนรู้ในการฝึกอบรมให้ผู้เข้าอบรมรับทราบเพื่อสร้างความชัดเจนในเป้าหมายการเรียนรู้และการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ ในการนี้ผู้เข้าอบรมเป็นผู้กำหนดหัวข้อการเรียนรู้ในการสร้างชิ้นงานของตนเองเพื่อใช้ในการพิจารณาการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกัน

ในการฝึกอบรมผู้วิจัยจัดเตรียมบรรยากาศด้านกายภาพ เช่น การจัดโต๊ะและเก้าอี้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ อุปกรณ์เครื่องเขียน อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และสิ่งจำเป็นที่ใช้ในการฝึกอบรม ในช่วงเริ่มต้นของการฝึกอบรมผู้วิจัยจัดให้มีกิจกรรมละลายพฤติกรรมเพื่อสร้างความรู้จักและคุ้นเคยระหว่างผู้เข้าอบรม นอกจากนี้ผู้วิจัยจัดให้มีกิจกรรมเกมเพื่อเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันในระหว่างการฝึกอบรมตลอดจนการร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้และถอดบทเรียนเพื่อการตกผลึกในการนำสมรรถนะจำเป็นไปใช้

ขั้นตอนที่ 7 การดำเนินการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน

ในการนี้ผู้เข้าอบรมจะเป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ตนเองเป็นผู้กำหนด ผู้เข้าอบรมได้ดำเนินการเรียนรู้ของตนเองตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตนเองเป็นผู้กำหนดโดยการสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อทำให้เห็นปัญหาอันจะนำไปสู่การระบุเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองตามวิธีการ

เรียนรู้ที่ตนเองเป็นผู้กำหนด ในการนี้ผู้เข้าอบรมเริ่มต้นด้วยการนำเสนอประเด็นปัญหาของตนเอง เพื่อให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้น จากนั้นผู้เข้าอบรมร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเองเพื่อให้ได้เห็นเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา หลังจากแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิธีแก้ไขปัญหาของผู้อื่นแล้ว ผู้เข้าอบรมแต่ละคนสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเองเพื่อให้เห็นความหลากหลายในวิธีการแก้ไข ปัญหา จากนั้นผู้เข้าอบรมสรุปทางเลือกเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาของตนเอง รวมทั้งกำหนดแนวทางการเรียนรู้ของตนเองในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น จากนั้นดำเนินการเรียนรู้การแก้ไขปัญหาที่ตนเองเป็นผู้เลือกด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ตนเองเป็นผู้กำหนดโดยให้ปรากฏเห็นเป็นชิ้นงาน เมื่อได้ชิ้นงานแล้วนำชิ้นงานมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อถอดบทเรียนในการเรียนรู้เพื่อพิจารณาวิธีการแก้ไขปัญหานั้นนำไปสู่ความสำเร็จ หรือ วิธีการแก้ไขปัญหามีสิ่งที่จะต้องแก้ไข

ขั้นตอนที่ 8 การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้การใช้สมรรถนะจำเป็นกับการทำงาน

ในส่วนของ การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ ผู้วิจัยกำหนดให้มีการประเมินผล ใน 3 มิติ คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะเชิงปฏิบัติการ และด้านการนำไปใช้จัดการเรียนรู้จริง ผู้วิจัย กำหนดให้การวัดความรู้จัดกระทำผ่านแบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยวัด ความรู้ทั้งก่อนและหลังเรียน การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติจัดกระทำผ่านแบบประเมินผลลัพธ์การ เรียนรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการประเมินผลการ นำไปใช้จัดการเรียนรู้จริงจัดกระทำผ่านแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็น สำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ ในการนี้ผู้วิจัยกำหนดให้การประเมินผลชิ้นงานจากการฝึกปฏิบัติเป็น การประเมินผลแบบสะท้อนกลับในทันทีเพื่อสะท้อนให้เห็นข้อดีและข้อบกพร่องในการจัดทำชิ้นงาน อันจะนำไปสู่การปรับแก้ไขชิ้นงานให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น สำหรับการประเมินผลการนำ ชิ้นงานไปใช้จริงในการจัดการเรียนรู้จัดกระทำผ่านแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะ จำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการ ศึกษาตามอัธยาศัยในการทำงาน ในการประเมินผลการนำชิ้นงานไปใช้จริงในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยกำหนดให้ดำเนินการประเมินผลหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม 1-3 เดือนโดยกำหนดให้มีผู้ประเมินผล ทั้งสิ้น 3 ระดับ ได้แก่ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพประเมินตนเอง ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ประเมิน และผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นผู้ประเมิน

3. เครื่องมือการวิจัย ได้แก่

3.1 แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ที่พัฒนาในระยะเวลาการวิจัยที่ 2 ขั้นตอนที่ 1) (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 4)

3.2 แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 6) รายละเอียดดังนี้

3.2.1 กำหนดรายการและเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.2.2 จัดข้อคำถามการประเมินผลการเรียนรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

1. ข้อคำถามการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้มีรายการประเมินผลคือ 1) การวิเคราะห์หลักสูตร 2) ความเชื่อมโยงคำอธิบายรายวิชากับสาระสำคัญ 3) ความสอดคล้องระหว่างสาระสำคัญกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) ความถูกต้องในการเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 5) ความถูกต้องในการเขียนการจัดกระบวนการเรียนรู้ 6) กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกัน 7) การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับการประกอบอาชีพ 8) การแจ้งความจำเป็นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้ รับทราบ 9) การจัดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

2. ข้อคำถามการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำสื่อการเรียนรู้มีรายการประเมินผลคือ 1) ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 2) ความถูกต้องของเนื้อหา 3) ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหากับภาพนิ่ง 4) ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหากับวิดีโอ 5) ความน่าสนใจของสื่อการเรียนรู้ 6) ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร 7) ความเหมาะสมของสีตัวอักษรกับสีพื้นหลัง

ผู้วิจัยกำหนดให้แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานทั้งในส่วนของแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบเลือกตอบ รายละเอียดดังนี้

กำหนดการแปลผลช่วงคะแนนการจัดทำชิ้นงานที่เป็นแผนจัดการเรียนรู้ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 36-28 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนระหว่าง 27-19 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก
 คะแนนระหว่าง 18-10 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้
 คะแนนระหว่าง 09-00 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 กำหนดการแปลผลช่วงคะแนนการจัดทำชิ้นงานที่เป็นสื่อการเรียนรู้ ดังนี้
 คะแนนระหว่าง 28-22 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด
 คะแนนระหว่าง 21-15 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก
 คะแนนระหว่าง 14-08 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้
 คะแนนระหว่าง 07-00 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2.3 ประเมินคุณภาพความตรงและความถูกต้องเชิงเนื้อหาของแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษาจำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญการตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย) จากนั้นดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เครื่องมือมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

3.3 แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยเจ้าของชิ้นงานเป็นการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของตนเองต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดการเรียนรู้โดยการนำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 7) รายละเอียดดังนี้

3.3.1 กำหนดเกณฑ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของตนเองต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดการเรียนรู้

3.3.2 จัดข้อคำถามการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของตนเองต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ จำแนกรายการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ ดังนี้

1. ข้อคำถามการใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแสวงหาข้อมูลเพื่อเตรียมเนื้อหา การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้

2. ข้อคำถามด้านปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรคต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยกำหนดให้ข้อคำถามการใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในการแสวงหาข้อมูลเพื่อเตรียมเนื้อหา การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และการพัฒนา และใช้สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบเลือกตอบโดยกำหนดให้อยู่ในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่ามีทั้งสิ้น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินอยู่ในระดับดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินอยู่ในระดับดี

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินอยู่ในระดับพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์ช่วงคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2557)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.00 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3.3 ประเมินคุณภาพความตรงและความถูกต้องเชิงเนื้อหาของแบบ

ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยเจ้าของชิ้นงานโดยขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษาจำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญการตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย) จากนั้นดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เครื่องมือมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

3.4 แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยผู้บังคับบัญชาเป็นการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้โดยผู้บังคับบัญชาต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการทำงานโดยการนำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 8) รายละเอียดดังนี้

3.4.1 กำหนดรายการและเกณฑ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดการเรียนรู้

3.4.2 จัดข้อคำถามการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะ
จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ รายละเอียดดังนี้

1. ข้อคำถามสมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแสวงหาข้อมูลเพื่อเตรียมเนื้อหา การจัดทำแผนการเรียนรู้ และการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้
2. ข้อคำถามด้านปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรคต่อการ
ใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยกำหนดให้ข้อคำถามการประเมินสมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการ
เรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารในการแสวงหาข้อมูลเพื่อเตรียมเนื้อหา การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และการพัฒนา
และใช้สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบเลือกตอบโดยกำหนดให้อยู่ในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่ามี
ทั้งสิ้น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินอยู่ในระดับดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินอยู่ในระดับดี

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินอยู่ในระดับพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์ช่วงคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2557)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.00 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4.3 ประเมินคุณภาพความตรงและความถูกต้องเชิงเนื้อหาของแบบ
ประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดย
ผู้บังคับบัญชาโดยขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษาจำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอก
ระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญการ
ตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย) จากนั้นดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและ
ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เครื่องมือมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

3.5 แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยผู้เรียนเป็นการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้โดยผู้รับบริการในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 9) รายละเอียดดังนี้

3.5.1 กำหนดรายการและเกณฑ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดการเรียนรู้

3.5.2 จัดข้อคำถามการสมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแสวงหาข้อมูลเพื่อเตรียมเนื้อหา การจัดทำแผนการเรียนรู้ และการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้

ผู้วิจัยกำหนดให้ข้อคำถามการสมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแสวงหาข้อมูลเพื่อเตรียมเนื้อหา การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบเลือกตอบโดยกำหนดให้อยู่ในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่ามีทั้งสิ้น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินอยู่ในระดับดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินอยู่ในระดับดี

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินอยู่ในระดับพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์ช่วงคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2557)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.00 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 แสดงว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 ประเมินคุณภาพความตรงและความถูกต้องเชิงเนื้อหาของแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยผู้เรียน โดยขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษาจำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญการ

ตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย) จากนั้นดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เครื่องมือมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

3.6 แบบประเมินผลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการประเมินผลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรม (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 5) รายละเอียดดังนี้

3.6.1 จัดข้อคำถามสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

1. ข้อคำถามด้านสถานที่ ระยะเวลา เอกสาร และอาหาร
2. ข้อคำถามด้านวิทยากร
3. ข้อคำถามด้านกระบวนการฝึกอบรม
4. ข้อคำถามด้านเนื้อหาการฝึกอบรม
5. ข้อคำถามด้านการประกาศความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้
6. ข้อคำถามด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาณการเรียนรู้
7. ข้อคำถามด้านปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรค

ผู้วิจัยกำหนดให้ข้อคำถามในด้านที่ 1-4 อยู่ในรูปแบบเลือกตอบในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่ามีทั้งสิ้น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเห็นของผู้ตอบในระดับมากที่สุด

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเห็นของผู้ตอบในระดับมาก

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเห็นของผู้ตอบในระดับปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเห็นของผู้ตอบในระดับน้อย

กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์ช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.00 แสดงว่า ผลการประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 แสดงว่า ผลการประเมินผลอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 แสดงว่า ผลการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 แสดงว่า ผลการประเมินผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.2 ประเมินคุณภาพความตรงและความถูกต้องเชิงเนื้อหาของแบบประเมินผลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัย

ทางการศึกษาจำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญการตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย) จากนั้นดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เครื่องมือมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลการวัดความรู้จากแบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งก่อนและหลังเรียน

4.2 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลการฝึกปฏิบัติจากแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลการนำไปใช้จริงจาก 1) แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของตนเองต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ 2) แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา และ 3) แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยผู้เรียน

4.4 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมจากแบบประเมินสภาพแวดล้อมการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5. วิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนาจากแบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อหาค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียน และผลต่างค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียน

5.2 วิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนาจากแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อหาค่าเฉลี่ยคะแนนการฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 5) ผลการจัดสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ 6) ข้อค้นพบจากการใช้รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระยะที่ 3 การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การวิจัยในระบายนี้อาศัยผู้วิจัยศึกษา เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยยึดหลักการสุ่มตัวอย่างการวิจัยแบบมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่มีลักษณะพิเศษสอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการของผู้วิจัย (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2545; สุธะเชษฐ์ ชีระมณี, 2558) จำนวน 4 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 3) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างการวิจัยโดยพิจารณาคุณสมบัติเป็นสำคัญ กล่าวคือ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาครัฐและเอกชน

ผู้วิจัยยึดหลักการสุ่มตัวอย่างการวิจัยแบบมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่มีลักษณะพิเศษสอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการของผู้วิจัย (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2545; สุธะเชษฐ์ ชีระมณี, 2558) จำนวน 2 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 3) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างการวิจัยโดยพิจารณาคุณสมบัติเป็นสำคัญ กล่าวคือ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ผู้วิจัยยึดหลักการสุ่มตัวอย่างการวิจัยแบบมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่มีลักษณะพิเศษสอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการของผู้วิจัย (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2545; สุรเชษฐ์ ชีระมณี, 2558) จำนวน 4 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 3) กล่าวคือเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. กระบวนการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยทั้งในระยะที่ 1 และ 2 จากนั้นผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์ดังกล่าวมาจัดทำโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์กลุ่มตัวอย่างการวิจัยในการเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพดังกล่าว ผู้วิจัยนำผลการตรวจสอบไปดำเนินการปรับแก้ไขโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพตามคำแนะนำเพื่อให้โครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น จากนั้นผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์กลุ่มตัวอย่างการวิจัยพิจารณาตรวจสอบรอบที่ 2 โดยนำส่งโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยดำเนินการติดตามและรอรับโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพกลับ หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับแก้ไขโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพตามคำแนะนำที่ได้รับจนนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. เครื่องมือการวิจัย

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 10) รายละเอียดดังนี้

3.1.1 จัดทำโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวทางการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แนวทางการพัฒนาครูศูนย์การศึกษานอก

ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นโยบายและจุดเน้นของการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และนโยบาย การพัฒนาครูอาชีพศึกษา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ร่วมกับผลการวิจัยทั้งในระยยะที่ 1 และ 2 เพื่อ ประเด็นการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย

3.1.2 นำโครงสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่การ พิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องโดยนำเสนอจดหมายขอความอนุเคราะห์การสนทนากลุ่มเพื่อ ตรวจสอบโครงสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาครัฐและเอกชน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนา บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จากนั้นนำผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะไปปรับแก้ไข โครงสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

3.1.3 นำโครงสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ปรับแก้ไข ตามคำแนะนำจากการสนทนากลุ่มส่งทางไปรษณีย์เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ของภาครัฐและเอกชน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อ ตรวจสอบอีกครั้งเพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์มาก ยิ่งขึ้น จากนั้นผู้วิจัยติดตามและรับผลการตรวจสอบคืนทางไปรษณีย์เพื่อดำเนินการปรับแก้ไขโครงสร้าง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอันนำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครู หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยรวบรวมประเด็นการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจากการสังเคราะห์เอกสาร ตำรา และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิจัยทั้งในระยะที่ 1 และ 2 เพื่อพิจารณาร่วมกับประเด็น การพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยในการจัดทำโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.3 ผู้วิจัยศึกษาผลการตรวจสอบโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครู หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จากการสนทนากลุ่ม

4.4 ผู้วิจัยศึกษาผลการตรวจสอบโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครู หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ ได้รับกลับทางไปรษณีย์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังนี้

5.1 วิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำโครงร่างข้อเสนอแนะเชิง นโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย

5.2 วิเคราะห์เนื้อหาการตรวจสอบโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนา ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการส่งกลับทางไปรษณีย์

5.3 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นมาสรุปเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อ การพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีระยะการดำเนินการวิจัยทั้งสิ้น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้การฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระยะที่ 3 การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ในการนี้ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยตามระยะการดำเนินการวิจัย รายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลการวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ผู้วิจัยจำแนกผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 13 ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด	0	0.00
1.2 รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด	1	7.70
1.3 ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ	6	46.10
1.4 หัวหน้างานการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	5	38.50
1.5 อื่น ๆ	1	7.70
รวม	13	100.00
2. หน่วยงานที่สังกัด		
2.1 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด	1	7.70
2.2 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ	12	92.30
รวม	13	100.00
3. ระยะเวลาด้านบริหารการศึกษา	9 ปี	

ผลจากแบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพด้านพื้นฐานผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพมีจำนวนทั้งสิ้น 13 คน ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 46.10 รองลงมาดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้างานการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 38.50 ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่สังกัดในหน่วยงานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 92.30 รองลงมาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 7.70 และมีระยะเวลาด้านบริหารการศึกษาโดยเฉลี่ย 9 ปี

สรุปผลด้านพื้นฐานผู้ตอบแบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 13 คน ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ และส่วนใหญ่สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทำงานด้านบริหารการศึกษามีระยะเวลาโดยเฉลี่ย 9 ปี

2. ข้อมูลสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ในเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสมรรถนะสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีดังนี้

“.....ครูควรได้รับการพัฒนาในด้านจิตวิญญาณของความเป็นครูเพราะเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่ครูทุกคนต้องมี.....” (สุนันทา โนรีสุวรรณ, สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2558)

“.....การวิจัยชั้นเรียนช่วยให้ครูเข้าใจสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้น การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้รายบุคคลช่วยให้ครูพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดของแต่ละบุคคลได้.....” (ผกาทิพย์ ภูมิสุข, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2558)

“.....การพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน เช่น พัฒนาด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะให้กับครูพวช.กคน.” (จรียา กาญจนสาร, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2558)

“.....ครูพวช.มีบทบาทหน้าที่หลายอย่าง การพัฒนาครูต้องสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ ครูควรมีทักษะด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ก็มีความสำคัญเช่นกัน การรณรงค์ การสร้างความร่วมมือในชุมชน ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง” (ชุตินมณฑน์ เรื่องกาญจนสุรีย์, สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2558)

ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีมุมมองในด้านความสามารถและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างการวิจัยแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่ในทิศทางเดียวกัน จำแนกตัวอย่างข้อมูลการให้สัมภาษณ์ รายละเอียดดังนี้

“.....ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับครูพวช.กคน.มีความสำคัญมาก เนื่องจากผู้เรียนคือผู้ที่ทำงานแล้ว มีความแตกต่างด้านพื้นฐานความรู้ ทักษะและเจตคติ รวมถึงประสบการณ์ในการทำงานที่หลากหลายซึ่งต่างจากนักศึกษาระดับพวช.ในระบบโรงเรียนที่ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ใกล้เคียงกัน คือ จบจากม. 3 มาด้วยกัน การออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่ม เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ความแตกต่างดังกล่าวชี้ให้เห็นได้ว่าการออกแบบการเรียนรู้เพื่อใช้ร่วมกัน อาจไม่ประสบผลสำเร็จในการจัดการสอน.....” (รัฐเขต เชื้อมหาวัน, สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2558)

“.....การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีความสำคัญต่อครูพวช.เป็นอย่างยิ่ง ครูต้องเข้าใจผู้เรียนที่ ครูต้องมีความรู้ในเรื่องจิตวิทยาการสอนผู้เรียนเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของครูสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในหลักสูตรพวช.” (บรรลือศักดิ์ ลิตตานนท์, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2558)

“.....ผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นพนักงานของสถานประกอบการมีความหลากหลายในบทบาทหน้าที่และประสบการณ์ การออกแบบการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นครูต้องมีความรู้ในเรื่องจิตวิทยาผู้ใหญ่ สติกาการสอนผู้ใหญ่ และจิตของผู้เรียนซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพ.....” (สร้อยณัฏฐ์ บุญมี, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2558)

“.....มีความสำคัญมาก ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ ครูพวช.ต้องมีความรู้เรื่อง Andragogy ต้องสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อตั้งประสบการณ์ของผู้เรียนที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีออกมา.....” (ผกาทิพย์ ภูมีสุข, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2558)

ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้ความสำคัญกับความสามารถด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่โดยให้เหตุผลว่า ผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัดเป็นผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ช่วยให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเข้าใจศาสตร์การสอนผู้ใหญ่ จิตวิทยาผู้ใหญ่ สติกาการสอนผู้ใหญ่ และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เป็นต้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า สมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีความจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

“.....การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นจุดเน้นของคน. ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดหัวข้อ และกระบวนการเรียนของตนเอง รวมทั้งการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลางเพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้กับการทำงาน.....” (ชุตินมชนันท์ เรื่องกาญจนสุรีย์, สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2558)

“.....หลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีความสำคัญอย่างยิ่งผู้ใหญ่จะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่เน้น Problem-Centered การเรียนรู้ที่เป็น SDL รวมทั้งการรู้ใน ICT การจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องยึดหลักตามความต้องการและบริบทของผู้เรียนเป็นสำคัญ.....” (บรรลือศักดิ์ ลิตตานนท์, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2558)

“.....การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยดึงประสบการณ์ของผู้เรียนเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้มีคุณภาพ ประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ดังนั้นการจัดการกระบวนการเรียนการสอนของครูต้องสามารถดึงประสบการณ์มาเป็นแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน.....” (เสนอ แจกภู, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2558)

“.....จำเป็นอย่างยิ่ง ครูพอช.จบเอกด้านอื่นมาแต่ไม่จบด้านการศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้ใหญ่และเด็กมีหลักการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการพัฒนาครูให้เข้าใจหลักการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนจึงมีความสำคัญ.....” (สุนันทา โนรีสุวรรณ, สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2558)

ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้ความสำคัญกับหลักการเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพจำเป็นต้องเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ เพราะหลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่แตกต่างจากของผู้เรียนที่เป็นเด็ก หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่สำคัญเช่น ผู้ใหญ่สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเอง ผู้ใหญ่ต้องการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง ผู้ใหญ่มีประสบการณ์ที่ถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่า ผู้ใหญ่เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เป็นความสามารถสำคัญที่มีความจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกอบด้วย การเรียนรู้โดยยึดปัญหาเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง และการรู้ในเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

“.....การจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอน ปวช.กคน.เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะถึงแม้จะมีหลักสูตรเป็นตัวกำหนดกระบวนการเรียนการสอนแล้วก็ตาม แต่รายละเอียดเรื่องกระบวนการการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเพื่อนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม.....” (รัฐเขต เข้มหวาน, สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2558)

“.....การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้มีความสำคัญมาก ครูต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรเพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะปลายทางตามหลักสูตรกำหนดไว้ ถ้าครูไม่สามารถวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำแผนการเรียนการสอนได้ ก็จะทำให้ไม่มีกิจกรรมและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสามารถวิเคราะห์สิ่งที่ต้องการเรียน.....” (สุนันทา โนริสุวรรณ, สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2558)

“.....มีความสำคัญมาก เพราะแผนการเรียนรู้เปรียบเสมือนแผนที่นำทางที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ สถานศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดทำแผนการเรียนรู้จึงมีความพยายามที่จะให้มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้ครู.....” (เอกชัย ปานเม่น, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2558)

“.....จำเป็นและสำคัญ เพราะนอกจากทำให้สามารถบริหารเวลาในการจัดการเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรปวช.แล้ว ยังช่วยในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะปลายทางตามที่หลักสูตรกำหนดไว้อีกด้วย.....” (เพชร กาญจนธานี, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2558)

ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องสามารถวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เป็นแผนที่ในการนำทางการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะปลายทางสอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กล่าวคือมีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ จึงกล่าวสรุปได้ว่า การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้เป็นความสามารถจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เนื้อหาที่สำคัญได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดกระบวนการเรียนรู้ และการกำหนดสมรรถนะปลายทาง เป็นต้น

“.....ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับครู
 ปวช.กศน.เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เนื่องจากผู้เรียนมีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถที่หลากหลาย
 รวมถึงเวลาว่างที่จะมาพบปะหรือพบกลุ่มกับครูก็ไม่เหมือนกัน หากมองในส่วนของการใช้เทคโนโลยี
 สารสนเทศและการสื่อสาร การเลือกสารสนเทศหรือข้อมูล การคัดกรองข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์
 ในการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันเนื้อหาความรู้ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในตำรา
 เท่านั้น แต่มีอยู่ในระบบสารสนเทศเป็นจำนวนมาก ครูต้องมีความสามารถ มีความเข้าใจในการใช้งาน
 รวมทั้งมีทักษะ มีความสามารถในการคัดกรองข้อมูลจากระบบสารสนเทศ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีเพื่อ
 เข้าสู่ระบบสารสนเทศและใช้เทคโนโลยีเพื่อการนำเสนอได้เป็นอย่างดี.....” (รัฐเขต เข้มมหาวัน,
 สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2558)

“.....มีความสำคัญ ถือเป็นเครื่องมืออันดับที่ 1 ที่มีความสำคัญมาก จะช่วยให้ครู
 สามารถเรียนรู้วิทยาการใหม่ๆ ได้จากอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้นโยบายของสำนัก กศน. ได้ระบุถึง การ
 พัฒนาครูและผู้เรียนให้มีความสามารถในด้าน ICT อีกด้วย.....” (เสนอ แจกภู, สัมภาษณ์, 18
 กุมภาพันธ์ 2558)

“.....สำคัญ เพราะ ICT เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เห็นความ
 เปลี่ยนแปลงและสิ่งที่เกิดขึ้นของสถานประกอบการ ช่วยให้การจัดการเรียนรู้เชื่อมโยงกับมิติของ
 สถานประกอบการได้เป็นอย่างดี.....” (สร้อยอร บุษมี, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2558)

“.....สำคัญและจำเป็นมาก ในการสอนคอมพิวเตอร์ธุรกิจจำเป็นต้องมีความ
 สอดคล้องกับการทำงานของสถานประกอบการเพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ไปใช้ในการ
 ทำงานให้มากที่สุด ดังนั้นครูจำเป็นต้องมีความรู้เรื่อง ICT เพื่อเตรียมเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับ
 การทำงานของผู้เรียน.....” (เพชร กาญจนธานี, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2558)

ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ
 สื่อสารในการแสวงหาความรู้เพื่อเตรียมเนื้อหาที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เนื่องจาก
 การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาชีพที่
 ต้องสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ เนื้อหาการเรียนรู้ต้อง
 เชื่อมโยงกับวิชาชีพเพื่อสร้างโอกาสด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพของผู้เรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ใน
 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องมีเนื้อหาการเรียนรู้ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับการทำงานใน
 สถานประกอบการ ดังนั้นสมรรถนะจำเป็นด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการ
 แสวงหาความรู้เพื่อเตรียมเนื้อหาสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม
 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะนำมาซึ่งเนื้อหาการเรียนรู้
 ที่ทันสมัยและสดใหม่เท่าทันกับความก้าวหน้าและนวัตกรรมของสถานประกอบการ

“.....ความสามารถในการพัฒนาและใช้สื่อเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่ที่มีงานทำและมีความแตกต่างกันในหลายด้านซึ่งจะสอดคล้องกับการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนมีความแตกต่าง ครูจึงต้องคำนึงถึงสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้ว่า ต้องมีความเหมาะสม สามารถใช้กับผู้เรียนทุกคนในห้องเรียนได้ เนื่องจากสื่อที่จะนำมาใช้ให้หลากหลายมักติดขัดในด้านงบประมาณ ระยะเวลาที่ใช้สื่อมีจำกัด เป็นต้น หากครูมีความสามารถพัฒนาสื่อให้เหมาะสมสำหรับผู้เรียนทุกคนจะก่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของรายวิชานั้น ๆ” (รัฐเขต เข้มหวาน, สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2558)

“.....ความสามารถในการพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะสื่อการเรียนรู้ที่มีในปัจจุบันเป็นสื่อสำเร็จรูปผลิตขึ้นเพื่อใช้กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในระบบโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ สื่อสำเร็จรูปดังกล่าวเหมาะกับผู้เรียนในระบบมากกว่าผู้เรียนนอกระบบในหลักสูตรปวช.กศน. การพัฒนาสื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียนที่มีความหลากหลายช่วยให้การเรียนรู้น่าสนใจไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูสามารถใช้สื่อการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นในการสอนเสริมหรือสอนเพิ่มให้กับผู้เรียนได้อีกด้วย.....” (บรรลือศักดิ์ สิตตานนท์, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2558)

“.....การพัฒนาสื่อการสอนช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีความคล่องตัวมากขึ้นเนื่องจากในบางกรณีที่ครูไม่อยู่ในห้องเรียน ครูสามารถนำสื่อการสอนของตนเองมาใช้ช่วยสอนในช่วงเวลาหรือจังหวะที่ครูไม่อยู่ในห้องเรียน สื่อการสอนช่วยในแง่ของการนำมา Reuse การ Recycle อีกทั้งยังใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้แบบ Anytime, Anywhere และ Anyplace ได้ด้วย.....” (สร้อยอร บัญมี, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2558)

“.....สำคัญมาก ปัจจุบันสื่อการสอนไม่ได้มีเพียงแค่หนังสือแต่ยังมีสื่อการสอนอื่นมากมายที่เราสามารถนำมาใช้ได้ ไม่ว่าจะเป็นสื่อที่เป็น Electronic หรือสังคมออนไลน์ พวก Line หรือ Facebook พวก Powerpoint หรือ การทำ Clip VDO ก็ดี การที่ครูมีความรู้ในการสร้างสื่อการสอนไม่เพียงแต่จะทำให้สื่อการสอนมีเนื้อหาตามที่ต้องการแล้ว แต่ครูยังสามารถนำสื่อการสอนเหล่านั้นกลับมาใช้ใหม่ได้อีกด้วย.....” (ผกาทิพย์ ภูมิสุข, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2558)

ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้นี้เป็นความสามารถที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จากประเด็นปัญหาด้านงบประมาณ ความไม่สอดคล้องของสื่อการเรียนรู้สำเร็จรูปที่พัฒนาเพื่อผู้เรียนในระบบในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในระบบโรงเรียนผนวกกับความแตกต่างระหว่างการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนส่งผลให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพจำเป็นต้องมีความสามารถในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อให้สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตร

วิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งความสอดคล้องในบริบทและหลักการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตรดังกล่าว และเป็นการประหยัดงบประมาณในการนำสื่อการเรียนรู้มาใช้ซ้ำ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำสื่อการเรียนรู้มาใช้ทบทวนเนื้อหาการเรียนรู้ก่อนสอบได้อีกด้วย

3. ข้อมูลลำดับความสำคัญของสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยกำหนดให้หมายเลข 1 หมายถึง สำคัญมากที่สุด, 2 หมายถึง สำคัญมาก, 3 หมายถึง สำคัญปานกลาง, 4 หมายถึง สำคัญน้อย และ 5 หมายถึง สำคัญน้อยที่สุด จากผลรวมคะแนนหมายเลขลำดับความสำคัญของสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า สมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีผลรวมคะแนนหมายเลขลำดับความสำคัญเท่ากับ 23 คะแนน หลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีผลรวมคะแนนหมายเลขลำดับความสำคัญเท่ากับ 27 คะแนน การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้มีผลรวมคะแนนหมายเลขลำดับเท่ากับ 33 คะแนน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาข้อมูลสำหรับเตรียมเนื้อหา มีผลรวมคะแนนหมายเลขลำดับเท่ากับ 34 คะแนน และการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้มีผลรวมคะแนนหมายเลขลำดับเท่ากับ 53 คะแนน

การคำนวณผลรวมคะแนนหมายเลขลำดับความสำคัญของสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แสดงให้เห็นว่า ผลรวมคะแนนหมายเลขลำดับความสำคัญที่มีคะแนนน้อยที่สุดมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด และในทางกลับกันผลรวมคะแนนหมายเลขลำดับความสำคัญที่มีคะแนนมากที่สุดมีความสำคัญอยู่ในระดับน้อยที่สุด จึงสรุปได้ว่า ลำดับความสำคัญของสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เรียงจากความสำคัญมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ 1) การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2) หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา 4) การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และ 5) การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้

4. ข้อมูลเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีข้อมูลการให้สัมภาษณ์ ดังนี้

“ครูต้องสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้และจัดทำแผนการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอน โดยทั้งหมดนี้ต้องคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ” (รัฐเขต เขื่อนมหาวัน, สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2558)

“ครูต้องเข้าใจจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่ ใช้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ได้ พัฒนาสื่อการเรียนรู้อันได้ ใช้ ICT สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ได้ โดยเป้าหมายของการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นต้องแสดงให้เห็นเป็นชิ้นงาน เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน โดยต้องบูรณาการสมรรถนะจำเป็นเข้าด้วยกัน” (ชุตินณตน์ เรื่องกาญจนสุรีย์, สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2558)

“ครูต้องสามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ ICT และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ครูต้องสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงแผนการเรียนรู้ในรายวิชาของตนเองได้ หรือแผนการเรียนรู้รายบุคคลของผู้เรียน หรือแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก” (บรรลือศักดิ์ ลิตตานนท์, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2558)

“การเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นต้องทำมีความรู้ที่เพิ่มขึ้น มีการประยุกต์ใช้ความรู้กับการทำงานได้จริง มีแผนการสอนและสื่อการสอนที่ใช้ความรู้ทั้งหมดที่ได้รับจากการอบรม” (สุนันทา โนริสุวรรณ, สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2558)

“ต้องปรากฏให้เห็นเป็นรูปกระทำ ต้องมีการผนวกสมรรถนะจำเป็นเข้าด้วยกัน และต้องมีการประเมินผลของรูปกระทำที่เกิดขึ้นโดยผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการสอนของครู” (ผกาทิพย์ ภูมิสุข, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2558)

สรุปผลการให้สัมภาษณ์เป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ว่าเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องปรากฏเป็นรูปกระทำโดยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องใช้ความสามารถกับการทำงานจริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เห็นเป็นเชิงประจักษ์ อาทิ แผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในรายวิชาที่ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษารับผิดชอบโดยต้องผนวกความสามารถในสมรรถนะจำเป็นเข้าด้วยกัน เช่น การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อแสวงหาข้อมูลสำหรับเตรียมเนื้อหาการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อและใช้สื่อการเรียนรู้

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

“การเสริมสร้างสมรรถนะของครูปวช.กศน.เป็นสิ่งที่ดี อย่างไรก็ตามสิ่งที่สำคัญอีกด้านหนึ่งคือขวัญและกำลังใจของครู เนื่องจากครูปวช.กศน.ยังมีสถานะเป็นเพียงลูกจ้าง ทำสัญญาจ้าง

เป็นรายปี การให้ความรู้ที่มั่นคงในชีวิตการทำงานของครูปวง.กศน.จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจต่อครูเช่นกัน.....” (รัฐเขต เข้มหวาน, สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2558)

“.....น่าจะมีการจัดให้มีการฝึกอบรมจากส่วนกลางในทุกปี ครูปวง.จะได้มีความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนให้ผู้ใหญ่ หรืออาจเป็นการฝึกอบรมแบบการศึกษาทางไกลก็ได้.....”

(ผกาทิพย์ ภูมิสุข, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2558)

ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะเป็นเพียงลูกจ้างที่ทำสัญญาจ้างเป็นรายปีก็ตาม การให้ความสำคัญกับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพถือเป็นสิ่งสำคัญและที่ละเลยไม่ได้ การเสริมสร้างความรู้และความสามารถให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นหนึ่งในช่องทางของการพัฒนาครู การสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพช่วยให้การจัดการเรียนรู้และการพัฒนาครูเป็นไปอย่างต่อเนื่องซึ่งส่งผลต่อความเข้มแข็งในการจัดการเรียนรู้แลผลดีต่อคุณภาพของผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพอีกด้วย ซึ่งควรมีการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพปีละ 1 ครั้ง

ตอนที่ 1.2 ผลจากแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยจำแนกผลจากแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 14 ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	132	52.80
ชาย	118	47.20
รวม	250	100.00
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	243	97.20
ปริญญาโท	6	2.40
ปริญญาเอก	0	0.00
อื่น ๆ	1	0.40
รวม	250	100.00
3. จบการศึกษาในสาขาวิชา		
สาขาด้านการศึกษา	12	4.80
สาขาอื่น	238	95.20
รวม	250	100.00
3. ระยะเวลาการทำงานในตำแหน่งครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (เศษของเดือนคิดเป็น 1 ปี)		
น้อยกว่า 1 ปี	41	16.40
1-2 ปี	86	34.40
3-4 ปี	62	24.80
มากกว่า 4 ปี	61	24.40
รวม	250	100.00
4. จำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมด้านสมรรถนะหลังเข้ารับตำแหน่งครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (จำนวนครั้งเฉลี่ยต่อปี)		1-2 ครั้งต่อปี

ผลจากแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพข้างต้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพมีจำนวนทั้งสิ้น 250 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.80 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.20 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 97.20 อยู่ในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 2.40 ส่วนใหญ่จบการศึกษาในสาขาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สาขาทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 95.20 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการทำงานในตำแหน่งครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.40 รองลงมา 3-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.80 และจำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมด้านสมรรถนะหลังเข้ารับตำแหน่งครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (จำนวนครั้งเฉลี่ยต่อปี) โดยเฉลี่ย 1-2 ครั้งต่อปี

สรุปผลข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 250 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีระดับการศึกษาโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีเพียงส่วนน้อยที่จบการศึกษาในสาขาทางการศึกษา ส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 1-2 ปี และได้รับการฝึกอบรมด้านสมรรถนะโดยเฉลี่ย 1-2 ครั้งต่อปี

2. ข้อมูลสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่มีอยู่และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 15 สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันและระดับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็น
ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

สมรรถนะจำเป็น	กลุ่ม 1 สมรรถนะจำเป็นใน ปัจจุบัน			กลุ่ม 2 ความต้องการในการ เสริมสร้างสมรรถนะ จำเป็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่						
5. ความเข้าใจในพัฒนาการของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.60	.88	มาก	4.53	.64	มากที่สุด
6. การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.53	.84	มาก	4.52	.64	มากที่สุด
7. แนวทางการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.54	.85	มาก	4.58	.59	มากที่สุด
8. การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.52	.79	มาก	4.58	.62	มากที่สุด
9. กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.59	.62	มาก	4.56	.61	มากที่สุด
10. การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.46	.58	ปานกลาง	4.52	.66	มากที่สุด
รวม	3.54	0.76	มาก	4.55	0.63	มากที่สุด
หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่						
11. กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	3.33	.75	ปานกลาง	4.47	.66	มาก
12. รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	3.37	.77	ปานกลาง	4.48	.68	มาก

สมรรถนะจำเป็น	กลุ่ม 1 สมรรถนะจำเป็นใน ปัจจุบัน			กลุ่ม 2 ความต้องการในการ เสริมสร้างสมรรถนะ จำเป็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
13. การประยุกต์ใช้การเรียนรู้ด้วยการ ชี้นำตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่	3.44	.64	ปานกลาง	4.46	.62	มาก
14. การเข้าใจในองค์ประกอบของ การเรียนรู้ ICT	3.63	.64	มาก	4.73	.64	มากที่สุด
15. บทบาทของผู้สอนกับการใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้	3.56	.65	มาก	4.50	.67	มากที่สุด
16. การใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้	3.50	.79	มาก	4.55	.66	มากที่สุด
รวม	3.47	.71	ปานกลาง	4.53	.66	มากที่สุด
การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้						
17. ลักษณะที่ดีของแผนจัดการ เรียนรู้	3.34	.77	ปานกลาง	4.50	.66	มากที่สุด
18. แนวทางการวางแผนจัดการ เรียนรู้	3.35	.75	ปานกลาง	4.48	.70	มาก
19. การเข้าใจในองค์ประกอบของ แผนจัดการเรียนรู้	3.32	.72	ปานกลาง	4.47	.67	มาก
20. ขั้นตอนการเขียนแผนจัดการ เรียนรู้	3.33	.76	ปานกลาง	4.44	.69	มาก
21. แนวทางการตรวจสอบคุณภาพ แผนจัดการเรียนรู้	3.37	.64	ปานกลาง	4.52	.67	มากที่สุด
22. การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้	3.43	.79	ปานกลาง	4.51	.65	มากที่สุด
รวม	3.36	.74	ปานกลาง	4.49	.67	มาก

สมรรถนะจำเป็น	กลุ่ม 1 สมรรถนะจำเป็นใน ปัจจุบัน			กลุ่ม 2 ความต้องการในการ เสริมสร้างสมรรถนะ จำเป็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้ สำหรับเตรียมเนื้อหา						
23. แนวทางการแสวงหาความรู้ที่ หลากหลายบนอินเทอร์เน็ต	3.66	.85	มาก	4.58	.64	มากที่สุด
24. การรู้จักโปรแกรมช่วยดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต	3.74	.67	มาก	4.56	.66	มากที่สุด
25. วิธีการดาวน์โหลดข้อมูลบน อินเทอร์เน็ต	3.76	.71	มาก	4.60	.63	มากที่สุด
26. หลักการสร้างความปลอดภัยใน การดาวน์โหลดข้อมูลบน อินเทอร์เน็ต	3.56	.87	มาก	4.54	.66	มากที่สุด
27. การสร้างความปลอดภัยในการ ดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต	3.47	1.13	ปานกลาง	4.54	.66	มากที่สุด
28. การนำข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตมา ใช้เพื่อเตรียมเนื้อหาการเรียนรู้	3.57	1.16	มาก	4.61	.63	มากที่สุด
รวม	3.63	.90	มาก	4.57	.65	มากที่สุด
การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้						
29. การกำหนดรูปแบบการนำเสนอ เนื้อหาการเรียนรู้ในสื่อการเรียนการ สอน	3.62	.85	มาก	4.60	.60	มากที่สุด
30. การจัดการข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และวีดิทัศน์ของ เนื้อหาการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้	3.38	1.05	ปานกลาง	4.54	.64	มากที่สุด

สมรรถนะจำเป็น	กลุ่ม 1 สมรรถนะจำเป็นใน ปัจจุบัน			กลุ่ม 2 ความต้องการในการ เสริมสร้างสมรรถนะ จำเป็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
31. การจัดการตารางข้อมูลและ แผนภูมิของเนื้อหาการเรียนรู้ในสื่อ การเรียนรู้	3.38	1.06	ปานกลาง	4.57	.65	มากที่สุด
32. การกำหนดการเคลื่อนไหวของ เนื้อหาการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้	3.40	.81	ปานกลาง	4.54	.67	มากที่สุด
33. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน	3.52	.88	มาก	4.59	.61	มากที่สุด
34. การใช้สื่อการเรียนการสอนใน การจัดการเรียนรู้	3.59	.84	มาก	4.61	.60	มากที่สุด
รวม	3.48	.92	ปานกลาง	4.58	.63	มากที่สุด
รวม	3.50	0.80	มาก	4.54	0.65	มากที่สุด

ผลการตอบแบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในส่วนของสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่มีอยู่และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.50, S.D.=.80$) และมีความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.45, S.D.=.65$) เมื่อพิจารณาสมรรถนะจำเป็นในแต่ละด้านพบว่า สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.54, S.D.=.76$) มีความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นด้านดังกล่าวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.55, S.D.=.63$) สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันด้านหลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.47, S.D.=.71$) มีความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นด้านดังกล่าวโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.53, S.D.=.66$) สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันด้านการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.36, S.D.=.74$) มีความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นด้านดังกล่าวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.49, S.D.=.67$) สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.63, S.D.=.90$) มีความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นด้านดังกล่าวโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.57, S.D.=.65$) และสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันด้านการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.48, S.D.=.92$) มีความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นด้านดังกล่าวโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.58, S.D.=.63$)

จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามตามดังกล่าวสรุปได้ว่า มีช่องว่างระหว่างสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นโดยความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นในแต่ละด้านของทุกด้านมีระดับสูงกว่าสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นเพื่อลดปัญหาช่องว่างที่เกิดขึ้น

3. ข้อมูลเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่า ผู้ที่เข้ารับการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นต้อง 1) สามารถเขียนแผนการสอนได้และนำไปปฏิบัติได้ 2) มีความสามารถและประสิทธิภาพมากขึ้นในการทำงาน 3) สามารถพัฒนาตนเองในระดับที่ดีขึ้นกว่าเดิม 4) มีความเข้าใจมากขึ้น 5) สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ครูพวช.กศน.ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม 6) เข้าใจการเรียนรู้ที่เป็นผู้ใหญ่ 7) นำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับนักศึกษาของตนเองได้ 8) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น 9) สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ได้ 10) มีทักษะด้าน ICT มากขึ้น 11) สามารถเขียนแผนการสอนได้และนำไปใช้ปฏิบัติได้ 12) มีพัฒนาการทางการศึกษามากขึ้น 13) สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น 14) ใช้ ICT สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ได้ 15) มีสื่อการเรียนรู้ที่ดีและมีคุณภาพเพื่อนำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ 16) มีสื่อการเรียนรู้ที่ตรงกับกิจกรรมการเรียนรู้ 17) สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์กับผู้เรียนได้จริง 18) จัดทำแผนการสอนได้ 19) ปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนได้ดีขึ้น 20) นำไปใช้ในการจัดการเรียนสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่และจัดทำแผนได้ 21) นำไปใช้ปฏิบัติได้จริง 22) ผู้เรียนในหลักสูตรพวช.จะได้รับความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่และสมบูรณ์ครบถ้วน 23) ผู้เรียนได้รับประโยชน์ 24) สร้างสื่อการเรียนรู้ได้ 25) เป็นประโยชน์กับผู้เรียน 26) สามารถเขียนแผนการเรียนรู้และนำไปสอนได้อย่างสัมฤทธิ์ผล และ 27) มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้จริงในการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามตามดังกล่าวสรุปได้ว่า เป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ

การศึกษาตามอัธยาศัยควรอยู่ในรูปแบบของความรู้และความสามารถเพื่อการพัฒนาให้การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้ได้ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้ใหญ่ได้ สามารถจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่ตรงกับกิจกรรมการเรียนรู้ได้ สามารถนำความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยการจัดการเรียนรู้ได้ สามารถจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้ เป็นต้น และเมื่อเปรียบเทียบผลการสัมภาษณ์กับผลการสอบถามพบว่า ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลการตอบถามมีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นต้องสามารถทำแผนจัดการเรียนและสื่อการเรียนรู้ได้ แต่ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์มีรายละเอียดที่น่าสนใจมากกว่า กล่าวคือ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นต้องนำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

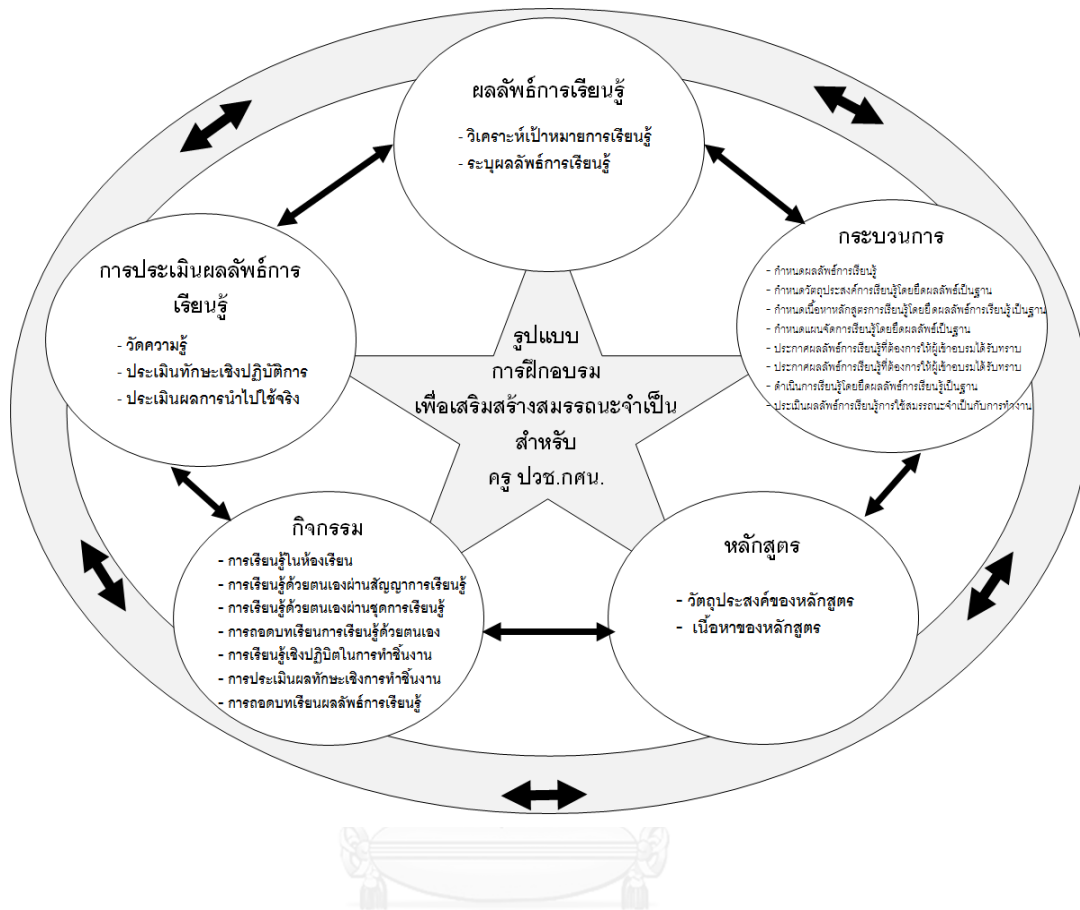
ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตอนที่ 2.1 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยใช้กระบวนการที่สังเคราะห์จากแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน รวมถึงการออกแบบแบบย้อนกลับ

ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นกิจกรรมและกระบวนการการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ ต้องสามารถนำสมรรถนะจำเป็นไปจัดทำชิ้นงานและนำไปใช้จัดการเรียนรู้จริงในรายวิชาที่ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพรับผิดชอบ มีองค์ประกอบสำคัญคือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ดังปรากฏในแผนภาพที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

รายละเอียดขององค์ประกอบรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 3) มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์และการสอบถามที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 ในด้านเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ ผลจากการวิเคราะห์เป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็น พบว่าผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คือ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องประยุกต์ใช้สมรรถนะจำเป็นกับการจัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพให้เห็นเป็นรูปกระทำโดยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องสามารถ

จัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ และนำแผนจัดการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ไปใช้จัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2. กระบวนการเรียนรู้

ผู้วิจัยนำผลลัพธ์การเรียนรู้มาเป็นโจทย์สำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยใช้การออกแบบแบบย้อนกลับเพื่อให้ได้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสนับสนุนให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ นอกจากการนำผลลัพธ์การเรียนรู้มาเป็นโจทย์สำคัญในการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นแล้ว ผู้วิจัยได้นำการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมาร่วมในการพัฒนากระบวนการอีกด้วยเพื่อให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้เลือกการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนรู้ตามกรอบของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ รวมถึงการกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้โดยตนเองและเพื่อตนเอง

3. หลักสูตรการเรียนรู้

ผู้วิจัยนำผลลัพธ์การเรียนรู้มาเป็นโจทย์สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นมีรายละเอียดดังนี้

3.1 หลักการและเหตุผลของหลักสูตร

ผู้วิจัยนำผลลัพธ์การเรียนรู้มากำหนดหลักการและเหตุผลของหลักสูตรโดยยึดเป้าหมายสำคัญ กล่าวคือ หลักการและเหตุผลของหลักสูตรต้องเป็นไปเพื่อการสนับสนุนให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีสมรรถนะจำเป็นและนำสมรรถนะจำเป็นดังกล่าวไปใช้จัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ ผลการพัฒนาหลักการและเหตุผลของหลักสูตรรายละเอียดดังนี้

หลักสูตรการเรียนรู้ในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีสมรรถนะจำเป็นเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น หลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ความสำคัญกับการเรียนเพื่อนำความรู้ใช้ในการจัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 3)

3.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ในส่วนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรผู้วิจัยนำผลลัพธ์การเรียนรู้มาเป็นโจทย์สำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ กล่าวคือ เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็น ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เข้าอบรมต้องใช้สมรรถนะจำเป็นกับการจัดการเรียนรู้ได้ ผลการพัฒนาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คือ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้สามารถจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องประยุกต์ใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้และนำใช้จัดการเรียนรู้จริงในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบได้ เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมผู้เข้าอบรมต้อง (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 3)

1. สามารถออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้
2. สามารถใช้หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้
3. สามารถจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ได้
4. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหาได้
5. สามารถพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ได้

3.3 เนื้อหาของหลักสูตร

ในส่วนของเนื้อหาของหลักสูตรผู้วิจัยนำผลลัพธ์การเรียนรู้มาเป็นโจทย์สำคัญในการกำหนดร่วมกับผลการวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 โดยให้ความสำคัญกับรายการในสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่อยู่ระดับปานกลางเพราะระดับสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันที่อยู่ในระดับปานกลางแสดงให้เห็นถึงผลการปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับปานกลาง เช่น กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง การประยุกต์ใช้การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ลักษณะที่ดีของแผนจัดการเรียนรู้ การเข้าใจในองค์ประกอบของแผนจัดการเรียนรู้ แนวทางการตรวจสอบคุณภาพแผนจัดการเรียนรู้ การสร้างความปลอดภัยในการดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต และการกำหนดการเคลื่อนไหวของเนื้อหาการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้ เป็นต้น ผลการพัฒนาเนื้อหาของหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยรายละเอียดดังนี้

เนื้อหาของหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 3) ประกอบด้วย

1. การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.1 พัฒนาการของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.2 การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.4 การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.5 กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.6 ข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติสำหรับการทำงานกับผู้ใหญ่
 - 1.7 เจาะลึกการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้ใหญ่
2. หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 2.1 กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
 - 2.2 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
 - 2.3 องค์ประกอบของการรู้ ICT
 - 2.4 บทบาทของผู้สอนกับการใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้
3. การใช้ ICT เพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา
 - 3.1 แนวทางการแสวงหาความรู้บนอินเทอร์เน็ต
 - 3.2 การแสวงหาข้อมูลขั้นต้นบนอินเทอร์เน็ต
 - 3.3 การแสวงหาข้อมูลขั้นสูงบนอินเทอร์เน็ต
 - 3.4 โปรแกรมช่วยดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต
 - 3.5 วิธีการดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต
 - 3.6 หลักการสร้างความปลอดภัยในการดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต
4. การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้
 - 5.4 ลักษณะที่ดีของแผนจัดการเรียนรู้
 - 5.5 แนวทางการวางแผนจัดการเรียนรู้
 - 5.6 องค์ประกอบของแผนจัดการเรียนรู้
 - 5.7 ขั้นตอนการเขียนแผนจัดการเรียนรู้
 - 5.8 แนวทางการตรวจสอบคุณภาพแผนจัดการเรียนรู้
5. การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้
 - 5.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้

- 5.2 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาการเรียนรู้
- 5.3 การจัดการข้อมูลการนำเสนอ
- 5.4 การจัดการข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และวีดิทัศน์ของเนื้อหา
การเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้
- 5.5 การจัดการตารางข้อมูลและแผนภูมิของเนื้อหาการเรียนรู้ในสื่อการ
เรียนรู้

5.6 การกำหนดการเคลื่อนไหวของเนื้อหาในสื่อการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่ทักษะเชิงปฏิบัติการและการนำไปใช้จัดการเรียนรู้จริง (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 3) ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

4.1 กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นการเรียนรู้ในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ผู้เข้าอบรมจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้ในห้องเรียนมีระยะเวลาทั้งสิ้น 32 ชั่วโมง

4.2 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กำกับการเรียนรู้ของตนเองด้วยตนเองในทุกกระบวนการเรียนรู้โดยมีระยะเวลาการเรียนรู้ทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง

4.3 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้ที่เป็นเอกสารการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ มีระยะเวลาในการเรียนรู้ทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง

4.4 กิจกรรมการถอดบทเรียนการเรียนรู้เป็นการสกัดความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้ ผู้เข้าอบรมนำเสนอผลการเรียนรู้และร่วมกันแลกเปลี่ยนประเด็นการเรียนรู้ดังกล่าว การถอดบทเรียนการเรียนรู้มีระยะเวลาการเรียนรู้ทั้งสิ้น 3 ชั่วโมง

4.5 กิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานเป็นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานสำหรับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยมีระยะเวลาการเรียนรู้ทั้งสิ้น 5 ชั่วโมง

4.6 กิจกรรมการประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงานเป็นการประเมินผลทักษะในการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้โดยมีระยะเวลาการเรียนรู้ทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง

4.7 กิจกรรมการถอดบทเรียนผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ร่วมกันสรุปประเด็นที่เป็นข้อค้นพบจากการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานโดยมีระยะเวลาการถอดบทเรียนผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้งสิ้น 2 ชั่วโมง

5. การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้โดยนำผลลัพธ์การเรียนรู้มาเป็นโจทย์สำคัญในการพัฒนาเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เข้าอบรม ในการพัฒนากระบวนการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ กำหนดให้มีการประเมินผลใน 3 มิติ คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะเชิงปฏิบัติการ และด้านการนำไปใช้จัดการเรียนรู้จริง ด้านความรู้ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็น ด้านทักษะเชิงปฏิบัติการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน และด้านการนำไปใช้จัดการเรียนรู้จริงประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผลการพัฒนาการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้รายละเอียดดังนี้

5.1 การวัดความรู้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การวัดความรู้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยเกี่ยวกับสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยผ่านแบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้วิจัยกำหนดให้มีการวัดความรู้สมรรถนะจำเป็นทั้งก่อนและหลังการเข้าอบรมโดยผู้วิจัยพัฒนาแบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพแบบคู่ขนานโดยพัฒนาแบบทดสอบฯ ก่อนเข้าอบรม 2 ชุดและหลังเข้าอบรม 2 ชุด (ดูรายละเอียดแบบทดสอบสมรรถนะจำเป็น การพัฒนาแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ 5 ชั้นคือ การเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าโดยกำหนดให้วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ในทุกชั้นของเนื้อหาของหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษา

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในแต่ละหัวข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 4)

5.2 การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดชิ้นงาน ซึ่งชิ้นงานตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่นี้หมายถึง แผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในรายวิชาที่ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพรับผิดชอบ การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการดังกล่าวมีการสะท้อนผลการประเมินกลับในทันทีเพื่อให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพทราบถึงข้อบกพร่องของชิ้นงาน และแนวทางการปรับปรุงแก้ไขชิ้นงานให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย การประเมินผลดังนี้ 1) การวิเคราะห์หลักสูตร รายวิชา และผู้เรียน 2) ความเชื่อมโยงคำอธิบายรายวิชากับสาระสำคัญ 3) ความสอดคล้องระหว่างสาระสำคัญกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) ความถูกต้องในการเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 5) ความถูกต้องในการเขียนการจัดกระบวนการเรียนรู้ 6) กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกัน 7) การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับการประกอบอาชีพ 8) การแจ้งความจำเป็นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้รับทราบ และ 9) การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ในการประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ประกอบด้วย การประเมินผลดังนี้ 1) ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 2) ความถูกต้องของเนื้อหา 3) ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหา กับภาพนิ่ง 4) ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหา กับวิดีโอ 5) ความน่าสนใจของสื่อการเรียนรู้ 6) ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร และ 7) ความเหมาะสมของสีตัวอักษรกับสีพื้นหลัง ผลจากการพัฒนาการประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทำให้ได้เครื่องมือการวิจัยที่เป็นแบบประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 6)

5.3 การประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

การประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นการประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ในการนำชิ้นงานที่ได้พัฒนาโดยใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กำหนดให้มีผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นผู้ประเมินผล ได้แก่ 1) ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของชิ้นงาน 2) ผู้บังคับบัญชาของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ และ 3) ผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลจากการพัฒนาการประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ทำได้เครื่องมือการวิจัย 3 เครื่องมือจำแนกตามประเภทผู้ประเมินผล คือ แบบประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของชิ้นงาน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 7) แบบประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 8) และแบบประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 9)

5.4 การประเมินผลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การประเมินผลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการประเมินสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมในด้าน 1) สถานที่ ระยะเวลา เอกสาร และอาหาร 2) วิทยากร 3) กระบวนการฝึกอบรม และ 4) เนื้อหา ผลจากการพัฒนาการประเมินผลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทำได้แบบประเมินผลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. เครื่องมือการวิจัยที่ 5)

ตอนที่ 2.2 ผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ได้จากการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยนำรูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่พัฒนาขึ้นไปใช้ทดลองจัดฝึกอบรมในวันที่ 21-24, 30 เมษายน และ 7 พฤษภาคม 2558 ณ ห้องประชุมชั้น 3 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมรายละเอียดดังนี้

1. ผลการดำเนินการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมหลังแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความกระตือรือร้นและให้ความสนใจในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง เนื่องจากผู้เข้าอบรมได้เห็นปัญหาที่ตนเองต้องการเรียนรู้โดยการนำเสนอประสบการณ์ที่เกิดขึ้นของตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในปัญหาของซึ่งกันและกัน จนนำไปสู่การระบุทางเลือกที่นำไปสู่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง และเลือกวิธีการเรียนรู้ตามทางเลือกของปัญหาด้วยวิธีการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายละเอียดดังนี้

1.1 การตั้งปัญหา

ในการนี้ผู้เข้าอบรมร่วมกันนำเสนอประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เข้าอบรมได้ยกประเด็นปัญหาในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาด้านผู้เรียน ปัญหาด้านผู้สอน ปัญหาด้านอุปกรณ์การสอน ในการตั้งประเด็นดังกล่าวเป็นการตั้งประเด็นเพื่อนำไปสู่การนำเสนอปัญหา รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาของผู้เข้าอบรมแต่ละคน จำแนกตัวอย่างข้อมูลได้ดังนี้

ตัวอย่าง

ด้านนักศึกษา

“.....เทอมที่ผ่านมามีนักศึกษาขาดสอบ.....”

“.....บางเทอมมีนักศึกษาบางคนไม่มาเรียนทั้งเทอมเลย.....”

“.....นักศึกษาอยากเรียนการขายสินค้าออนไลน์.....”

“.....นักศึกษามาถึงศูนย์แล้ว แต่ไม่เข้าห้องเรียน.....”

ด้านครู

“.....ไม่เคยเข้าอบรมมาก่อน แต่เขียนแผนทำสื่อ.....”

“.....บางทีมันก็ดูน่าเบื่อด้วยวิธีสอนแบบเดิม ๆ”

“.....อยากมีสื่อที่ทันสมัย แต่ไม่ต้องใช้เทคนิคมากมายในการสร้างสื่อ.....”

“.....อยากจัดกิจกรรมการสอนที่เน้นด้านอาชีพมากกว่านี้.....”

“.....มีสื่อหนังสือ มีสื่อซีดี แต่ไม่มีสื่อออนไลน์.....”

1.2 การนำเสนอปัญหา

หลังจากที่ผู้เข้าอบรมได้ตั้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้เข้าอบรมร่วมกันนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นของตนเองเพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนวิธีการแก้ไขปัญหาคำถามต่าง ๆ อย่างข้อมูลได้ดังนี้

ตัวอย่าง

ด้านนักศึกษา

“.....เทอมที่ผ่านมามีนักศึกษาขาดสอบ.....เพราะลางานมาสอบไม่ได้ ต้องอยู่ทำงานที่โรงงาน เป็นงานด่วนที่ต้องเร่งทำเพื่อจะได้ส่งสินค้าให้ลูกค้าทันตามเวลาที่กำหนดไว้.....”

“.....บางเทอมมีนักศึกษาบางคนไม่มาเรียนทั้งเทอมเลย.....นักศึกษาเปลี่ยนงานมาทำงานเป็นพนักงานขายที่ห้างสรรพสินค้า จะลาไปเรียนวันเสาร์-อาทิตย์ ไม่ได้เลย แต่ก็ยังสามารถมาเรียนในวันธรรมดาได้อยู่บ้าง.....”

“.....นักศึกษาอยากเรียนการขายสินค้าออนไลน์.....นักศึกษาคุยกันในห้องเรียนแล้วเสนอว่าอยากเรียนการขายสินค้าออนไลน์ จะได้เพิ่มรายได้ให้กับตัวเอง.....”

“.....นักศึกษามาถึงศูนย์แล้ว แต่ไม่เข้าห้องเรียน.....นักศึกษาบางคนมาถึงแล้วแต่ไม่เข้าห้องเรียน ไปอยู่ริมรั้วบ้าง ห้องน้ำบ้าง โคนต้นไม้บ้าง”

ด้านครู

“.....ไม่เคยเข้าอบรมมาก่อน แต่เขียนแผนทำสื่อ.....ด้วยหน้าที่ต้องเขียนแผนและสร้างสื่อในรายวิชาที่ตัวเองสอน แต่ไม่เคยเข้าอบรมมาก่อน ก็เขียนแบบพอเข้าใจ พอทำได้.....”

“.....บางทีมันก็ดูน่าเบื่อด้วยวิธีสอนแบบเดิม ๆอยากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกนอกห้องเรียนที่ทำให้คนเรียนที่หลากหลายพูดคุยสนทนากันได้อย่างไม่น่าเบื่อ.....”

“.....อยากมีสื่อที่ทันสมัย แต่ไม่ต้องใช้เทคนิคมากมายในการสร้างสื่อ.....อยากสร้างสื่อในวิชาที่ตัวเองสอนให้ทันสมัยทั้งเนื้อหา และการนำเสนอแต่ต้องไม่มีค่าใช้จ่าย และไม่ต้องใช้เทคนิคขั้นสูง.....”

“.....อยากจัดกิจกรรมการสอนที่เน้นด้านอาชีพมากกว่านี้.....อยากจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงเนื้อหาภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติให้มากกว่านี้ นักศึกษาจะได้เห็นภาพการเรียนรู้ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น.....”

“.....มีสื่อหนังสือ มีสื่อซีดี แต่ไม่มีสื่อออนไลน์.....อยากสร้างสื่อเพื่อให้นักศึกษาได้เอามาใช้ทบทวนเนื้อหาก่อนสอบ และเก็บตกกรณีไม่มาเรียน อยากทำแบบที่เอากลับมาใช้ใหม่ได้ ใช้เมื่อไหร่ก็ได้ ใ้ที่ไหนก็ได้.....”

1.3 การแลกเปลี่ยนวิธีการแก้ไขปัญหา

หลังจากที่ผู้เข้าอบรมได้นำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นของตนเองในการจัดการเรียนรู้ ผู้เข้าอบรมร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาของแนวทางของตนเอง ตัวอย่าง

ด้านนักศึกษา

“.....เทอมที่ผ่านมามีนักศึกษาขาดสอบ.....เพราะผลงานมาสอบไม่ได้ ต้องอยู่ทำงานที่โรงงาน เป็นงานด่วนที่ต้องเร่งทำเพื่อจะได้ส่งสินค้าให้ลูกค้าทันตามเวลาที่กำหนดไว้.....”

กรณีนี้มีผู้เสนอว่าให้นักศึกษายื่นคำร้องขอนัดสอบใหม่

“.....บางเทอมมีนักศึกษาบางคนไม่มาเรียนทั้งเทอมเลย.....นักศึกษาเปลี่ยนงานมาทำงานเป็นพนักงานขายที่ห้างสรรพสินค้า จะลาไปเรียนวันเสาร์-อาทิตย์ ไม่ได้เลย แต่ก็ยังสามารถมาเรียนในวันธรรมดาได้อยู่บ้าง.....”

กรณีนี้มีผู้เสนอว่า 1) ให้ทำแผนการสอนเป็นรายบุคคลจะได้แก้ปัญหาให้เป็นการเฉพาะสำหรับนักศึกษาคนนั้น

2) ให้นำัดสอนเพิ่มในวันธรรมดา

3) ให้อัดคลิปการสอนส่งไปให้นักศึกษาคนนั้น

“.....นักศึกษาอยากเรียนการขายสินค้าออนไลน์.....นักศึกษาคุยกันในห้องเรียนแล้วเสนอว่าอยากเรียนการขายสินค้าออนไลน์ จะได้เพิ่มรายได้ให้กับตัวเอง.....”

กรณีนี้มีผู้เสนอว่า 1) มอบหมายให้นักศึกษาไปหาข้อมูลแล้วนำมาเสนอ รวมทั้งจัดประกวดการขายสินค้าออนไลน์ในห้องเรียน

2) ครูศึกษาแล้วนำมาสอน และจัดมอบหมายงานให้นักศึกษาทดลองขายสินค้าออนไลน์

3) ทำสื่อการสอนการขายสินค้าออนไลน์เพื่อใช้สอนในภาคการศึกษาถัดไป

“.....นักศึกษามาถึงศูนย์แล้ว แต่ไม่เข้าห้องเรียน.....นักศึกษาบางคนมาถึงแล้วแต่ไม่เข้าห้องเรียน ไปอยู่ริมรั้วบ้าง ห้องน้ำบ้าง โคนต้นไม้บ้าง”

กรณีนี้มีผู้เสนอว่า 1) ว่ากล่าวตักเตือน
2) สอบถามสาเหตุ
3) ทดลองจัดกิจกรรมที่มีบรรยากาศของการเรียนรู้ นำการออกแบบการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้

ด้านครู

“.....ไม่เคยเข้าอบรมมาก่อน แต่เขียนแผนทำสื่อ.....ด้วยหน้าที่ต้องเขียนแผนและสร้างสื่อในรายวิชาที่ตัวเองสอน แต่ไม่เคยเข้าอบรมมาก่อน ก็เขียนแบบพอเข้าใจ พอทำได้.....”

กรณีนี้มีผู้เสนอว่า 1) ให้วิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน จัดกระบวนการเรียนรู้ และสมรรถนะปลายทางที่ต้องการ

2) ให้ศึกษาการเขียนแผนและสร้างสื่อจากยูทูป แต่เน้นแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือได้

3) ทดลองจัดกิจกรรมที่มีบรรยากาศของการเรียนรู้ นำการออกแบบการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้

“.....บางทีมันก็ดูน่าเบื่อด้วยวิธีสอนแบบเดิม ๆอยากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ทำให้คนเรียนที่หลากหลายพูดคุยสนทนากันได้อย่างไม่น่าเบื่อ.....”

กรณีนี้มีผู้เสนอว่า 1) เสนอว่าให้ไปดูตัวอย่างกิจกรรมของเพื่อนครูคนอื่นเป็นแนวทาง

2) ให้ศึกษาจิตวิทยาผู้ใหญ่ การจัดกิจกรรมการสอนผู้ใหญ่

“.....อยากมีสื่อที่ทันสมัย แต่ไม่ต้องใช้เทคนิคมากมายในการสร้างสื่อ.....อยากสร้างสื่อในวิชาที่ตัวเองสอนให้ทันสมัยทั้งเนื้อหา และการนำเสนอแต่ต้องไม่มีค่าใช้จ่าย และไม่ต้องใช้เทคนิคขั้นสูง.....”

กรณีนี้มีผู้เสนอว่า 1) ให้ใช้ Powerpoint เพราะมีลูกเล่นในระดับ Advance เยอะมาก สร้างเสร็จแล้ว Post ในไลน์กลุ่มนักศึกษา

2) ดูสื่อหรือคลิปวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับอาชีพแล้วนำมาใช้จะได้ไม่ต้องเริ่มต้นทำใหม่ทั้งหมด

“.....อยากจัดกิจกรรมการสอนที่เน้นด้านอาชีพมากกว่านี้.....อยากจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงเนื้อหาภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติให้มากกว่านี้ นักศึกษาจะได้เห็นภาพการเรียนรู้ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น.....”

กรณีนี้มีผู้เสนอว่า 1) ให้เข้าไปในเว็บไซต์ของสถานประกอบการเพราะบางที่มีการพูดถึงนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ใช้ในสถานประกอบการนั้น ๆ

2) ศึกษาจากเอกสาร หรือ ยูทูบ หรือ ถามเพื่อนครูที่สอนในสาขาวิชาเดียวกัน

“.....มีสื่อหนังสือ มีสื่อซีดี แต่ไม่มีสื่อออนไลน์.....อยากสร้างสื่อเพื่อให้นักศึกษาได้เอามาใช้ทบทวนเนื้อหาก่อนสอบ และเก็บตกกรณีไม่มาเรียน อยากทำแบบที่เอากลับมาใช้ใหม่ได้ ใช้เมื่อไหร่ก็ได้ ใช้ที่ไหนก็ได้.....”

กรณีนี้มีผู้เสนอว่า 1) เสนอว่าให้ใช้เทคนิคการสร้างสื่อที่ตัวเองถนัด แต่นำสื่อที่สร้างมาสอนทวน หรือ สอนซ้ำ โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อกลาง

1.4 การระบุเป้าหมายการเรียนรู้

หลังจากที่ผู้เข้าอบรมร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาาร่วมกันแล้ว ผู้เข้าอบรมทำการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง เช่น การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้รายบุคคล การทำสื่อการสอน และการออกแบบกระบวนการสอนผู้ใหญ่ เป็นต้น

ตัวอย่าง

“.....ทำแผนการสอนในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ.....”

“.....ทำแผนการสอนในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ.....”

“.....ทำสื่อการสอนขายสินค้าออนไลน์.....”

“.....สร้างกิจกรรมการสอนเพื่อให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน.....”

“.....ออกแบบกระบวนการสอน.....”

“.....วิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน.....”

1.5 การสังเคราะห์การเรียนรู้เป็นชิ้นงานและการปฏิบัติ

หลังจากที่ผู้เข้าอบรมได้ระบุทางเลือกเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับตนเองไปแล้วนั้น ผู้เข้าอบรมได้เลือกและดำเนินงานตามทางเลือกของตนเองเพื่อสู่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการของตนเอง ในขั้นตอนนี้ผู้เข้าอบรมระบุเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองโดยการจัดทำชิ้นงานเพื่อเรียนรู้การแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการเรียนรู้ของตนเอง เช่น การจัดเตรียมสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดทำชิ้นงาน และการลงมือปฏิบัติทำชิ้นงานตามแผนงานที่ได้วางไว้ เป็นต้น

1.6 ถอดบทเรียน

หลังจากที่ผู้เข้าอบรมได้สังเคราะห์การเรียนรู้ของตนเองให้อยู่ในรูปของชิ้นงาน ผู้เข้าอบรมร่วมกันถอดบทเรียนการเรียนรู้ในการตั้งปัญหา การนำเสนอปัญหา การแลกเปลี่ยนวิธีการแก้ไขปัญหา การระบุเป้าหมายการเรียนรู้ การสังเคราะห์การเรียนรู้เป็นชิ้นงานและการปฏิบัติ และการถอดบทเรียน เพื่อร่วมกันเรียนรู้จากการปฏิบัติทั้งในความสำเร็จและสิ่งที่ต้องแก้ไข สำหรับเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในอนาคต

2. ผลการวัดความรู้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ตารางที่ 16 ผลการวัดความรู้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

คะแนนเฉลี่ย	N=22				
	\bar{x}	S.D.	df	t-test	Sig. (2-tailed)
ก่อนเข้ารับการฝึกอบรม	6.23	3.49	21	11.80	0.01
หลังเข้ารับการฝึกอบรม	19.36	2.93			

ผลการวัดสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เข้าอบรมมีจำนวน 22 คน มีผลคะแนน

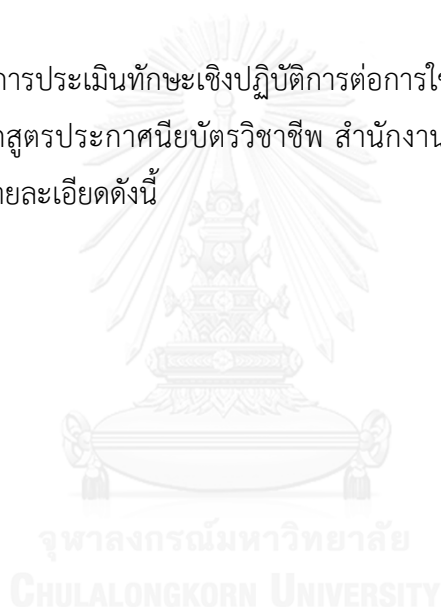
เฉลี่ยก่อนเข้ารับการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เท่ากับ 6.23 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้ารับการฝึกอบรมเท่ากับ 19.36 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวัดสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

3. ผลประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครู หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยจำแนกผลประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานตาม ชิ้นงานดังนี้

3.1 ผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผน จัดการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 17 ผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	N=12		
	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. การวิเคราะห์หลักสูตร รายวิชา และผู้เรียน	2.05	.84	ปานกลาง
2. ความเชื่อมโยงคำอธิบายรายวิชากับสาระสำคัญ	2.32	.48	ปานกลาง
3. ความสอดคล้องระหว่างสาระสำคัญกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	2.41	.50	ปานกลาง
4. ความถูกต้องในการเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้	2.23	.87	ปานกลาง
5. ความถูกต้องในการเขียนการวัดประเมินผลการเรียนรู้	2.26	.71	ปานกลาง
6. กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกัน	2.77	.43	มาก
7. การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับการประกอบอาชีพ	2.27	.43	ปานกลาง
8. การแจ้งความจำเป็นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้รับทราบ	2.86	.77	มาก
9. การจัดการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	2.91	.81	มาก
รวม	2.45	.65	ปานกลาง

ผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เข้ารับการประเมินผลมีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน โดยมีผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.45$, S.D.=.65) เมื่อพิจารณาในระดับข้อเรียงระดับมากตามลำดับดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ($\bar{x}=2.91$, S.D.=.81) 2) การแจ้งความจำเป็นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้รับทราบ ($\bar{x}=2.86$, S.D.=.77) 3) กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{x}=2.77$, S.D.=.43) 4) ความสอดคล้องระหว่างสาระสำคัญกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x}=2.41$, S.D.=.50) 5) ความเชื่อมโยงคำอธิบายรายวิชากับสาระสำคัญ ($\bar{x}=2.32$, S.D.=.48) 6) การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับการประกอบอาชีพ ($\bar{x}=2.27$, S.D.=.43) 7) ความถูกต้องในการเขียนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{x}=2.26$, S.D.=.71) 8) ความถูกต้องในการเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x}=2.23$, S.D.=.87) และ 9) การวิเคราะห์หลักสูตร

รายวิชา และผู้เรียน ($\bar{x}=2.05$, S.D.=.84) จากการสังเกตการณ์พบว่า ผู้ประเมินผลได้สะท้อนกลับการประเมินผลในแต่ละรายการประเมินผลในทันทีทำให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้เห็นถึงข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ผู้ประเมินผลได้แนะนำแนวทางการปรับแก้ไขแผนจัดการเรียนรู้ที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้นซึ่งส่งผลดีต่อครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เข้าอบรมในการแก้ไขความเข้าใจผิดให้ถูกต้อง

สรุปผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ได้ว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เข้าอบรมมีทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้การสะท้อนกลับการประเมินผลในทันทีทำให้ผู้เข้าอบรมรับทราบในข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขแผนจัดการเรียนรู้ให้มีความถูกต้องมากขึ้น

3.2 ผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 18 ผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำสื่อการเรียนรู้

รายการประเมิน	N=12		
	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	2.77	.81	มาก
2. ความถูกต้องของเนื้อหา	2.68	.78	มาก
3. ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหากับภาพนิ่ง	2.68	.65	มาก
4. ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหากับวิดีโอ	2.18	.73	มาก
5. ความน่าสนใจของสื่อการเรียนรู้	2.68	.48	มาก
6. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	2.82	.73	มาก
7. ความเหมาะสมของสีตัวอักษรกับสีพื้นหลัง	2.91	.68	มาก
รวม	2.67	.70	มาก

ผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เข้ารับการประเมินผลมีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน โดยมีผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำสื่อการเรียนรู้โดยรวม

อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=2.67, S.D.=.70$) เมื่อพิจารณาในระดับข้อเรียงระดับมากตามลำดับดังนี้ 1) ความเหมาะสมของสีตัวอักษรกับสีพื้นหลัง ($\bar{x}=2.91, S.D.=.68$) 2) ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร ($\bar{x}=2.82, S.D.=.73$) 3) ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x}=2.77, S.D.=.81$) 4) ความถูกต้องของเนื้อหา ($\bar{x}=2.68, S.D.=.78$) 5) ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหากับภาพนิ่ง ($\bar{x}=2.68, S.D.=.65$) 6) ความน่าสนใจของสื่อการเรียนรู้ ($\bar{x}=2.68, S.D.=.48$) และ 7) ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหากับวิดีโอ ($\bar{x}=2.18, S.D.=.73$)

4. ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยจำแนกผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

4.1 ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินโดยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของชิ้นงาน รายละเอียดดังนี้ ตารางที่ 19 ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินโดยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของชิ้นงาน

ข้อคำถาม	N=12		
	\bar{x}	S.D	แปลผล
การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่			
1. ความเข้าใจในศาสตร์การสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.08	.49	มาก
2. ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.23	.44	มาก
3. ความสามารถในการวางแผนการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.15	.56	มาก
4. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้จริง	3.23	.60	มาก
รวม	3.17	.52	มาก

ข้อความถาม	N=12		
	\bar{x}	S.D	แปลผล
หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 5. ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 6. ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 7. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยนำหลักการเรียนรู้การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มาพัฒนาผู้เรียน 8. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการนำหลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มาพัฒนาผู้เรียนได้จริง <p style="text-align: center;">รวม</p>	3.31 3.54 3.31 3.31 3.37	.63 .52 .63 .48 .56	มาก มากที่สุด มาก มาก มาก
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา 9. ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา 10. ความเข้าใจในหลักการแสวงหาความรู้โดยใช้อินเทอร์เน็ต 11. ความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา 12. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหาได้จริง <p style="text-align: center;">รวม</p>	3.54 3.54 3.54 3.31 3.48	.52 .66 .66 .75 .65	มากที่สุด มากที่สุด มากที่สุด มาก มาก
การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ 13. ความเข้าใจในองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ 14. ความเข้าใจในการเชื่อมโยงคำอธิบายรายวิชากับสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	3.38 3.23	.65 .44	มาก มาก

ข้อคำถาม	N=12		
	\bar{x}	S.D	แปลผล
15. ความสามารถในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้	3.15	.56	มาก
16. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้จริง	3.08	.64	มาก
รวม	3.21	.57	มาก
การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้			
17. ความเข้าใจถึงความสำคัญของการใช้สื่อการเรียนรู้	3.54	.52	มากที่สุด
18. ความเข้าใจในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	3.23	.73	มาก
19. ความสามารถในการใส่ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ และ เสียงบรรยายในสื่อการเรียนรู้	3.23	.93	มาก
20. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ได้จริง	3.38	.65	มาก
รวม	3.35	.71	มาก
รวม	3.32	0.60	มาก

ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินโดยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของชิ้นงาน พบว่า จำนวนครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่นำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้มีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน โดยมีผลการประเมินตนเองต่อการนำชิ้นงานไปใช้จัดการเรียนรู้จริงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.32, S.D.=.60$) เมื่อพิจารณาในระดับข้อเรียงระดับมากตามลำดับดังนี้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา ($\bar{x}=3.48, S.D.=.65$) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.35, S.D.=.71$) หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ($\bar{x}=3.37, S.D.=.56$) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.21, S.D.=.57$) การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ($\bar{x}=3.17, S.D.=.52$)

ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของชิ้นงานระบุว่า ปัจจัยสนับสนุนต่อการที่ใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2) การได้ฝึกปฏิบัติ 3) บรรยากาศการเรียนรู้ 4) สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย 5) การทราบ

เป้าหมายการเรียนรู้เป็นต้น ในขณะที่ปัจจัยอุปสรรคได้แก่ 1) ความไม่พร้อมของอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนรู้ 2) การได้รับมอบหมายภาระงานจำนวนมาก 3) การขาดประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

นอกจากนี้จากการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ พบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสามารถจัดทำแผนจัดการเรียนรู้โดยมีขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีรายละเอียดชัดเจนมากขึ้น โดยยกตัวอย่างว่า ในกรณีที่ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพติดภาระกิจเร่งด่วนที่ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ในช่วงเวลาเรียนได้ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพท่านอื่นสามารถนำแผนจัดการเรียนรู้ไปใช้สอนแทนได้

4.2 ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 20 ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา

ข้อคำถาม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่			
1. ความเข้าใจในศาสตร์การสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.17	.39	มาก
2. ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.33	.65	มาก
3. ความสามารถในการวางแผนการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.17	.58	มาก
4. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้จริง	3.25	.75	มาก
รวม	3.23	.52	มาก
หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่			
5. ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.25	.45	มาก
6. ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.17	.58	มาก

ข้อคำถาม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
7. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยนำหลักการเรียนรู้การ เรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มาพัฒนาผู้เรียน	3.33	.49	มาก
8. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการนำหลักการเรียนรู้สำหรับ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มาพัฒนาผู้เรียนได้จริง	3.17	.71	มาก
รวม	3.37	.56	มาก
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหา ความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา			
9. ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารเพื่อการแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา	3.42	.52	มาก
10. ความเข้าใจในหลักการแสวงหาความรู้โดยใช้อินเทอร์เน็ต	3.58	.52	มากที่สุด
11. ความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา	3.50	.52	มากที่สุด
12. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหาได้ จริง	3.42	.52	มาก
รวม	3.48	.65	มาก
การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้			
13. ความเข้าใจในองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	3.42	.52	มาก
14. ความเข้าใจในการเชื่อมโยงคำอธิบายรายวิชากับ สาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	3.08	.67	มาก
15. ความสามารถในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้	3.50	.67	มากที่สุด
16. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้ได้จริง	3.00	.74	มาก
รวม	3.21	.57	มาก
การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้			
17. ความเข้าใจถึงความสำคัญของการใช้สื่อการเรียนรู้	3.42	.52	มาก
18. ความเข้าใจในการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้	3.25	.45	มาก
19. ความสามารถในการใส่ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ และเสียงบรรยายในสื่อการเรียนรู้	3.25	.45	มาก

ข้อคำถาม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
20.การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ได้จริง	3.17	.58	มาก
รวม	3.27	.50	มาก
รวม	3.29	0.56	มาก

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา พบว่า ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.29, S.D.=.56$) เมื่อพิจารณาในระดับข้อเรียงระดับมากตามลำดับดังนี้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา ($\bar{x}=3.48, S.D.=.65$) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.27, S.D.=.50$) หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ($\bar{x}=3.37, S.D.=.56$) การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.21, S.D.=.57$) การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ($\bar{x}=3.23, S.D.=.52$)

ผู้บังคับบัญชาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของชิ้นงานระบุว่า ปัจจัยสนับสนุนต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ 1) สื่อการเรียนรู้เพื่อครู 2) ผู้บริหารส่งเสริมและติดตามการประยุกต์ใช้สมรรถนะอย่างต่อเนื่อง 3) ความมุ่งมั่นของครู ในขณะที่ปัจจัยอุปสรรค ได้แก่ 1) ความไม่พร้อมของสื่อและอุปกรณ์ 2) ความสามารถในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ของครู 3) งบประมาณ 4) ครูขาดความรับผิดชอบ 5) ครูไม่เอาใจใส่ในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ และ 5) ครูขาดความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4.3 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินโดยผู้เรียน รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 21 ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินโดยผู้เรียน

ข้อความคำถาม	N=267		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน			
ผู้สอนสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	3.49	.54	มาก
ผู้สอนเปิดโอกาสให้ซักถามและแสดงความคิดเห็น	3.47	.52	มาก
รวม	3.48	.53	มาก
หลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่			
ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ	3.39	.57	มาก
ผู้สอนเปิดโอกาสให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	3.29	.55	มาก
รวม	3.34	.56	มาก
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาข้อมูลสำหรับเตรียมเนื้อหา			
ผู้สอนยกตัวอย่างเชื่อมโยงความรู้กับการประกอบอาชีพจริง	3.36	.54	มาก
ผู้สอนแนะนำการประยุกต์ความรู้กับการนำไปใช้จริง	3.33	.54	มาก
รวม	3.35	.54	มาก
การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้			
ผู้สอนแจ้งข้อมูลสาระสำคัญของการเรียนรู้ให้ทราบ	3.34	.55	มาก
ผู้สอนแจ้งข้อมูลวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ทราบ	3.33	.54	มาก
ผู้สอนแจ้งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ทราบ	3.36	.54	มาก
รวม	3.34	.55	มาก
การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้			
สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	3.41	.56	มาก
สื่อการเรียนรู้มีการข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	3.38	.57	มาก
ผู้เรียนสามารถใช้สื่อการเรียนรู้ทบทวนเนื้อหาได้	3.37	.56	มาก
รวม	3.40	.56	มาก
รวม	3.38	.55	มาก

ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประเมินโดยผู้เรียน พบว่า จำนวนผู้เรียนที่เป็นทำการประเมินผลมีจำนวนทั้งสิ้น 267 คน ผลประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.38, S.D.=.55$) เมื่อพิจารณาในระดับข้อเรียงระดับมากตามลำดับดังนี้ การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ($\bar{x}=3.48, S.D.=.53$) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.40, S.D.=.56$) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา ($\bar{x}=3.35, S.D.=.54$) หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ($\bar{x}=3.34, S.D.=.56$) การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.34, S.D.=.55$)

5. ผลการประเมินสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตารางที่ 22 ผลการประเมินสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน ด้านที่ 1-4

คำถาม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านสถานที่ / ระยะเวลา / เอกสาร / อาหาร			
ความสะอาดและเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม	3.32	.56	มาก
ความเหมาะสมของระยะเวลาการฝึกอบรม	3.32	.56	มาก
ความเหมาะสมของเอกสารการฝึกอบรม	3.91	.29	มากที่สุด
ความเหมาะสมของอาหารกลางวัน	3.91	.29	มากที่สุด
รวม	3.62	.43	มากที่สุด
2. ด้านวิทยากร			
ความสามารถในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	3.86	.46	มากที่สุด
การใช้เวลาตามที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม	3.68	.47	มากที่สุด
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น	3.55	.59	มากที่สุด
การแนะนำการสร้างเส้นทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.73	.45	มากที่สุด
รวม	3.71	.49	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการฝึกอบรม			
การใช้ข้อตกลงในผลลัพธ์การเรียนรู้	3.73	.55	มากที่สุด
การใช้สัญญาณการเรียนรู้	3.77	.42	มากที่สุด

คำถาม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	3.68	.47	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	3.77	.42	มากที่สุด
รวม	3.74	.47	มากที่สุด
4. ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม			
เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การฝึกอบรม	3.71	.46	มากที่สุด
เนื้อหาการฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการ	3.62	.66	มากที่สุด
ความเหมาะสมของรูปแบบการฝึกอบรม	3.62	.66	มากที่สุด
ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้	3.67	.48	มากที่สุด
รวม	3.66	.57	มากที่สุด
รวม	3.68	.49	มากที่สุด

ผลการประเมินผลสภาพการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในด้านที่ 1-4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=3.68$, S.D.=.49) จำแนกตามด้านเรียงระดับมากที่สุดตามลำดับได้แก่ ด้านกระบวนการฝึกอบรมโดยรวมอยู่ในระดับที่ 1 ($\bar{x}=3.74$, S.D.=.47) ด้านวิทยากรโดยรวมอยู่ในระดับที่ 2 ($\bar{x}=3.71$, S.D.=.49) ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมโดยรวมอยู่ในระดับที่ 3 ($\bar{x}=3.66$, S.D.=.57) และด้านสถานที่ ระยะเวลา เอกสาร และอาหารโดยรวมอยู่ในระดับที่ 4 ($\bar{x}=3.62$, S.D.=.43)

เมื่อพิจารณารายละเอียดทั้ง 4 ด้านพบว่า 1) ด้านกระบวนการฝึกอบรมเรียงระดับข้อจากมากตามลำดับคือ การใช้สัญญาการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.77$, S.D.=.42) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มีค่าเท่ากัน ($\bar{x}=3.77$, S.D.=.42) การใช้ข้อตกลงในผลลัพธ์การเรียนรู้ ($\bar{x}=3.73$, S.D.=.55) และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.68$, S.D.=.47) 2) ด้านวิทยากรเรียงระดับข้อจากมากตามลำดับ คือ ความสามารถในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.86$, S.D.=.46) การแนะนำการสร้างเส้นทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{x}=3.73$, S.D.=.45) การใช้เวลาตามที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x}=3.68$, S.D.=.47) และการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น ($\bar{x}=3.55$, S.D.=.59) 3) ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมเรียงระดับข้อจากมากตามลำดับ คือ เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การฝึกอบรม ($\bar{x}=3.71$, S.D.=.46) เนื้อหาการฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการ ความเหมาะสมของรูปแบบการฝึกอบรม และความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้มีระดับเท่ากัน ($\bar{x}=3.62$, S.D.=.66) ($\bar{x}=3.62$, S.D.=.66) ($\bar{x}=3.67$, S.D.=.48) และ 4) ด้านสถานที่ ระยะเวลา เอกสาร และอาหารเรียงระดับข้อจากมาก

ตามลำดับ คือ ความเหมาะสมของเอกสารการฝึกอบรมและความเหมาะสมของอาหารกลางวันมีระดับมากที่สุดเท่ากัน ($\bar{x}=3.91$, $S.D.=.29$) ในขณะที่ความสะอาดและเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรมและความเหมาะสมของระยะเวลาการฝึกอบรมมีระดับเท่ากัน ($\bar{x}=3.32$, $S.D.=.56$)

ด้านการประกาศความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ พบว่า มีผลต่อการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เข้าอบรม เพราะทำให้ทราบถึงทิศทาง เป้าหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการฝึกอบรม การประกาศความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เข้าอบรมได้

ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาณการเรียนรู้ พบว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาณเรียนรู้มีผลต่อการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เข้าอบรมเพราะทำให้มีอิสระในเลือกการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการทำงานของตนเองถือเป็นการเรียนรู้โดยตนเองและเพื่อตนเอง

ด้านปัจจัยส่งเสริมต่อการเรียนรู้ พบว่า ปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ประกอบด้วย การได้ฝึกปฏิบัติจริง สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในห้องเรียน การมีคอมพิวเตอร์ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ของวิทยากร และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นต้น

ด้านปัจจัยอุปสรรคต่อการเรียนรู้ พบว่า ประกอบด้วย ระยะทางในการเดินทาง ความไม่สอดคล้องในรุ่นของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และความไม่เสถียรของสัญญาณ Wifi เป็นต้น

ระยะที่ 3 ผลการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยจำแนกผลการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องประเด็นการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตอนที่ 3.2 ผลการตรวจสอบโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการส่งทางไปรษณีย์ และตอนที่ 3.3 ผลการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 3.1 ผลการวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องประเด็นการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจาก สำนักงาน

ปลัดกระทรวง (2558) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย (2558) สุรศักดิ์ ปาเฮ (2556) กระทรวงศึกษาธิการ (2555) อร่ามศรี อากาศดุล และอัครรัตน์ พูลกระจ่าง (2554) นริศรา ชวาลตันพิพัทธ์ (2554) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553b) สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2551 สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558) เป็นต้น ร่วมกับผลการวิจัยในระยะที่ 1 และ 2 ประเด็นที่ศึกษามีดังนี้

1. ขาดกรอบการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลการวิเคราะห์เอกสารการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่า ไม่ปรากฏว่ามีกรอบการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ชัดเจน เช่น มาตรฐานวิชาชีพและสมรรถนะสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ การขาดกรอบการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพส่งผลต่อความชัดเจนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากประเด็นดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การขาดกรอบการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ชัดเจนส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและประสิทธิภาพการทำงานที่ครูโดยเฉพะอย่างยิ่งครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ทำงานที่พัฒนาแรงงานกึ่งฝีมือให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพที่เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

2. ขาดการส่งเสริมความเข้าใจในเป้าหมายการพัฒนาแรงงานของสถานประกอบการ

ผลการวิเคราะห์เอกสารการวิจัยในระยะที่ 1 การพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาด้านหลักเกณฑ์การนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา นอกจากนี้พบว่า ไม่ปรากฏว่ามีการพัฒนาด้านการศึกษานอกระบบที่จัดให้เป็นการเฉพาะสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากประเด็นดังกล่าวชี้ให้เห็นถึง ความไม่ครอบคลุมการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพให้สอดคล้องกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายการจัดการเรียนรู้นอกระบบให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ส่งผลต่อความคาดเคลื่อนในเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาชีพให้กับแรงงาน

3. ระบบสนับสนุนการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความไม่ต่อเนื่องและไม่ครบคลุม

ผลการวิจัยในระยะที่ 2 พบว่า การฝึกอบรมไม่สามารถดำเนินการให้ลุล่วงในทุกกระบวนการของการฝึกอบรมได้ ถ้าปราศจากการสนับสนุนจากสถานศึกษาต้นสังกัดของผู้เข้าอบรม เจ้าของสถานฝึกอบรม วิทยากรรับเชิญ และทุนสนับสนุน นอกจากนี้ในการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้พบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เข้ารับการประเมินผลได้ยกประเด็นด้านการนิเทศก่อนการนำแผนจัดการ

เรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ไปใช้จริงเพราะการนิเทศช่วยให้เกิดความมั่นใจในขั้นตอนของการนำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ไปใช้ถูกต้อง จากประเด็นดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การให้การสนับสนุนเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเช่นกัน

4. การขาดระบบประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลการวิจัยในระยะที่ 2 พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีความแตกต่างจากรูปแบบการฝึกอบรมทั่วไป กล่าวคือ จัดให้มีการประเมินผลใน 3 มิติ คือ ความรู้ ทักษะเชิงปฏิบัติการ และการนำไปใช้จัดการเรียนรู้จริง การประเมินผลในลักษณะดังกล่าวเป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริงหรือไม่ ในการนี้ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการรับบริการของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นผู้ประเมินทำให้เห็นมิติของผลการประเมินที่หลากหลายและชัดเจน จากประเด็นดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพไม่ควรเป็นการพัฒนาด้านความรู้เพียงอย่างเดียว แต่ต้องเป็นการพัฒนาเพื่อให้นำไปใช้จริง และต้องเป็นการประเมินผลตามกรอบการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพอีกด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้างต้นทำให้ได้โครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีประเด็นการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังนี้

1. การจัดให้มีกรอบมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. การส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เข้าใจเป้าหมายการพัฒนาแรงงานให้สถานประกอบการ
3. การพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
4. การจัดให้มีระบบสนับสนุนการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
5. การจัดให้มีระบบประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตอนที่ 3.2 ผลการตรวจสอบโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการส่งทางไปรษณีย์

ผู้วิจัยนำโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการตรวจสอบโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. หัวข้อรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 3) ในครั้งที่ 1 โดยการสนทนากลุ่ม ตัวอย่างข้อมูลการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีดังนี้

“.....การพัฒนาครูอาจมีการใช้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาครูเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีทิศทางของการพัฒนาที่รอบด้าน.....” (สงบ อินทรมณี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558)

“.....ควรเพิ่มการพิจารณาในเรื่องการ Coaching กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูด้วยเพื่อจะได้เป็นผู้พัฒนาครูพอช.อีกที เช่น ผู้บริหารระดับจังหวัดหรืออำเภอ ศึกษานิเทศก์.....” (สงบ อินทรมณี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558)

“.....Work-Based Training จะช่วยให้ครูมีประสบการณ์ในสถานประกอบการมากขึ้นส่งผลดีต่อการพัฒนาผู้เรียน.....” (สงบ อินทรมณี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558)

“.....ควรปรับการนำเสนอโดยให้ใช้ภาษาเชิงนโยบาย เช่น เสริมสร้าง แรงรัด” (ปาน กิมปี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558)

“.....ที่ขาดไม่ได้คือการประเมินและเอาผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงหรือให้ Incentive เพื่อผลักดันการพัฒนา.....” (สงบ อินทรมณี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558)

“.....การพัฒนาครูต้องระบุว่า จะพัฒนาครูอย่างไร เช่น แนวทางปฏิบัติ การศึกษาทางไกล หรือการฝึกอบรม” (ปาน กิมปี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558)

“.....ครูวิชาชีพของกคนถึงจะเป็นลูกจ้างก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นลูกจ้างตลอดไปสักวันหนึ่งอาจจะถูก Recruit เข้ามาเป็นครูข้าราชการก็ได้ เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องวางกรอบโดยใช้หลักวิชาชีพของครูเพื่อพัฒนาเขาให้มีคุณภาพเพื่อเข้าสู่ Career ของครูคน. วิชาชีพได้ ถ้าไม่มีหลักหรือมาตรฐานวิชาชีพที่เป็นที่ยอมรับการพัฒนา ก็ไปไม่ได้ ดังนั้นก็ต้องหาหลักเพื่อมีหลักนำเพื่อให้มีเส้นทางในวิชาชีพ อันนี้แหละสำคัญ.....” (สงบ อินทรมณี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558)

“.....ควรระบุให้ชัดเจนว่าต้องการพัฒนาใคร พัฒนาอะไร และพัฒนาอย่างไร” (ปาน กิมปี , สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558)

“.....การพัฒนาครูขึ้นอยู่กับบริบทของการพัฒนาอาจเป็น School-Based หรือ Work-Based” (สงบ อินทรมณี, สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558)

ผลการตรวจสอบโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกได้ดังนี้

1. ด้านความครอบคลุม พบว่า 1) เพิ่มมาตรการการพัฒนาเครือข่ายในการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) ควรพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน 3) เพิ่มการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในสถานประกอบการ 4) เพิ่มมาตรการระบบครูพี่เลี้ยงในระบบสนับสนุนการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2. ด้านความชัดเจน พบว่า 1) ควรปรับลำดับการนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) จัดหมวดหมู่มาตรการข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เชื่อมโยงกัน 3) ควรแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. ด้านความสอดคล้อง พบว่า 1) ปรับชื่อข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและชื่อมาตรการให้กระชับและสอดคล้อง 2) เพิ่มมาตรการเสริมแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. ด้านความเหมาะสม พบว่า 1) ภาษาที่ใช้ไม่เหมาะสมกับลักษณะของนโยบายและมาตรการ เช่น ถ้าเป็นนโยบายและมาตรการที่มีความเร่งด่วนควรนำถ้อยคำที่บ่งบอกถึงความเร่งด่วน เช่น “เร่งรัด” หรือถ้าเป็นนโยบายและมาตรการที่การดำเนินการอยู่ในปัจจุบันควรนำถ้อยคำที่บ่งบอกถึงการปรับปรุงหรือเพิ่มเติม เช่น “เพิ่มช่องทาง” เป็นต้น 2) ชื่อนโยบายในโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความยาวเกินไปไม่กระชับเท่าที่ควร ควรปรับให้ภาษามีความกระชับและสื่อความหมายมากขึ้น 3) มาตรการควรแสดงข้อมูลรายละเอียดให้เห็นถึงแนวทางในการดำเนินการอย่าง

ชัดเจน และ 4) ควรจัดให้มีองค์ประกอบการนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครู
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
เช่น หลักการและเหตุผล เป็นต้น

หลังจากที่ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขโครงสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตาม
ข้อแนะนำในการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในครั้งที่ 1
ผู้วิจัยได้นำส่งโครงสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ได้แก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิและ
ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในครั้งที่ 1 อีกครั้งทางไปรษณีย์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการ
ตรวจสอบโครงสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในครั้งที่
2 จากนั้นผู้วิจัยติดตามและรอรับผลการตรวจสอบโครงสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาครู
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ ข้อมูลการตรวจสอบที่ได้รับกลับคืนมีดังนี้

“.....ครบถ้วนในการพัฒนา..... แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารระดับเลขาธิการ ผู้บริหาร
ระดับจังหวัด ผู้บริหารระดับอำเภอ และครูปวช.กคน. จะต้องเดินด้วยความสุขมีคุณภาพ แรงงานมี
คุณภาพ ทุกคนต้องช่วยกันแบบจริงจัง จริงจัง” (ปกาลิต ตราขึ้นต้อง)

“ได้พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพครับ” (กุลธร เลิศสุริยะกุล)

“ขอแก้ไขคำว่า “มาตรฐานวิชาชีพ” เป็น “คุณสมบัติของครูปวช.กคน.”” (สุนันทา โนรี
สุวรรณ)

“.....ให้ปรับแก้ไขส่วนที่แนะนำเพิ่มเติมให้เกิดความชัดเจนและเหมาะสมมากขึ้น” (ปาน
กิมปี)

“.....เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทั้ง 4 ข้อ และให้ปรับแก้ไขในรายละเอียด
เพิ่มเติม” (พรทิพย์ อังสมรรธโกษา)

“เห็นว่าข้อเสนอแนะดังกล่าวเหมาะสมแล้วครับ” (บรรลือศักดิ์ ลิตตานนท์)

“แนะนำเรื่องการ Coaching บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเพื่อให้มีความเข้าใจในทิศทางการพัฒนาครู อาทิ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารระดับจังหวัด ผู้บริหารระดับอำเภอ และครูที่เลี้ยง เป็นต้น การให้ความสำคัญกับการ Empowerment และ Recognize ครู เพื่อให้ครูเห็นเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเองเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมกับการพัฒนา” (สงบ อินทรมณี)

ผลการตรวจสอบในครั้งที่ 2 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่พิจารณาเห็นด้วยกับโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแต่มีบางประเด็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3.3 ผลการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลจากการแก้ไขโครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ครั้งที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการส่งทางไปรษณีย์ทำให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. หัวข้อเครื่องมือการวิจัยที่ 10) ที่มีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

บทบาทที่สำคัญของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คือ การพัฒนาและเสริมสร้างแรงงานนอกระบบตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ให้มีความรู้และทักษะเชิงปฏิบัติการที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การดำเนินการจัดการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของแรงงานนอกระบบทั้งด้านวิชาชีพและทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน แต่ถ้าครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการพัฒนาแรงงานนอกระบบและศักยภาพการแข่งขันของประเทศอีกด้วย

ผลจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ของสังคม พัฒนาการด้านเทคโนโลยีโทรคมนาคม และการสื่อสาร ตลอดจนนวัตกรรมและความก้าวหน้าของสถานประกอบการส่งผลกระทบอย่าง

สำคัญทั้งต่อการเรียนรู้ของแรงงานนอกระบบและบทบาทของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเปรียบเสมือนเป็นการพัฒนาแรงงานนอกระบบในทางอ้อม ดังนั้นครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงต้องได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ให้กับแรงงานนอกระบบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งส่งผลดีต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

การวิจัยในครั้งนี้ได้ตระหนักถึงบทบาทและภารกิจสำคัญของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ครูผู้เป็นจักรกลสำคัญในการพัฒนาแรงงานเพื่อการพัฒนาประเทศจึงได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

นโยบายที่ 1 : มุ่งพัฒนาครูให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ

เป้าหมาย

กำหนดกรอบการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อใช้เป็นหลักและแนวทางในการพัฒนาครูให้มีความชัดเจนสอดคล้องกับสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของครู

มาตรการ

1. จัดทำมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาครูและการปฏิบัติงานของครู

การจัดทำมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่งผลต่อความชัดเจนในหลักการและแนวทางการปฏิบัติการพัฒนาครูเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องประพฤติปฏิบัติตามของครู

2. กำหนดสมรรถนะครูตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การกำหนดสมรรถนะครูตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูเข้าใจทิศทางการพัฒนาครูอย่างชัดเจนในการวางแผน การพัฒนา และการประเมินผล

นโยบายที่ 2 : ส่งเสริมการเรียนรู้ของครูให้เข้าใจเป้าหมายการพัฒนาแรงงานของสถานประกอบการ

เป้าหมาย

สร้างความเข้าใจต่อเป้าหมายการพัฒนาแรงงานของสถานประกอบการด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีความหลากหลายและต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ

มาตรการ

1. จัดให้มีการฝึกอบรมครูแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาแรงงานให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

การจัดให้มีการฝึกอบรมครูแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาแรงงานของสถานประกอบการต้องให้ความสำคัญต่อผลสำเร็จในการเรียนรู้ของครูโดยยึดเกณฑ์การพัฒนาครูภายใต้สมรรถนะตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานประกอบการและแนวโน้มตลาดแรงงานในอนาคต

การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานประกอบการต้องดำเนินการภายใต้เป้าหมายการเรียนรู้เพื่อความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานประกอบการ ครูควรได้รับการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาตนเองต่อความเท่าทันของสถานประกอบการ

3. พัฒนาประสบการณ์ด้านวิชาชีพของครูในสถานประกอบการ

การพัฒนาประสบการณ์ด้านวิชาชีพของครูในสถานประกอบการช่วยให้ครูได้พัฒนาองค์ความรู้เชิงวิชาการ ตลอดจนการพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติการด้านวิชาชีพ การพัฒนาประสบการณ์ด้านวิชาชีพของครูในสถานประกอบการช่วยครูได้มีมุมมองที่หลากหลายมิติในด้านวิชาชีพและนำมาซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่ประสิทธิภาพมากขึ้น

นโยบายที่ 3 : จัดให้มีระบบและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

สนับสนุนให้การพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการ

1. เพิ่มศักยภาพหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการพัฒนาครูให้มีความพร้อมในการพัฒนาครู การเพิ่มศักยภาพหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการพัฒนาครูให้มีความพร้อมในการพัฒนาครูถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จอย่างหนึ่ง การเพิ่มศักยภาพหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการพัฒนาครูให้มี

ความพร้อมในการพัฒนาครูเป็นการดำเนินการในด้านงบประมาณ กำลังคน และสิ่งจำเป็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการเพิ่มความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาครู

2. จัดให้มีระบบครูพี่เลี้ยงเพื่อสนับสนุนการพัฒนาครู

การจัดให้มีระบบครูพี่เลี้ยงเพื่อสนับสนุนการพัฒนาครูโดยการนำบุคคลที่มีความรู้และความสามารถเป็นที่ยอมรับมาให้คำปรึกษาและแนะนำช่วยเหลือครูช่วยให้การพัฒนาครูมีศักยภาพมากขึ้น ระบบครูพี่เลี้ยงสนับสนุนให้ครูมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ต่อการพัฒนาตนเองเพื่อการพัฒนาแรงงานของสถานประกอบการ

3. สนับสนุนให้มีการนิเทศครูอย่างต่อเนื่อง

การสนับสนุนให้มีการนิเทศครูอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ครูมีพัฒนาการเชิงบวกต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการของแรงงานนอกระบบตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ การนิเทศครูอย่างต่อเนื่องช่วยสร้างความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพอีกด้วย

4. เพิ่มโอกาสและความร่วมมือเชิงวิชาการกับสถานประกอบการและสถานศึกษา อาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน

การเพิ่มโอกาสและความร่วมมือเชิงวิชาการกับสถานประกอบการและสถานศึกษา อาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนส่งผลให้ครูมีประสบการณ์ด้านวิชาชีพมากขึ้น การเพิ่มโอกาสและความร่วมมือเชิงวิชาการกับสถานประกอบการช่วยให้ครูมีทักษะด้านปฏิบัติการมากขึ้นส่งผลดีต่อการจัดการเรียนรู้ของครู ในขณะที่การเพิ่มโอกาสและความร่วมมือเชิงวิชาการกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนก่อให้เกิดเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับครูของสถานศึกษา อาชีวศึกษาและส่งผลดีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูเช่นกัน

5. เสริมสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ตลอดจนการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาครู

การเสริมสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ตลอดจนการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาครูเป็นการสร้างความชัดเจนต่อความมั่นคงในวิชาชีพครู และทำให้การพัฒนาครูดำเนินไปอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

นโยบายที่ 4 : จัดให้มีระบบประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของครู

เป้าหมาย

ประกอบการพิจารณาเพื่อการปรับปรุงคุณภาพครูให้สอดคล้องกับสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของครู

มาตรการ

1. พัฒนาระบบประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครู

การพัฒนาระบบประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครูเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อการประเมินผลสมรรถนะของครู การพัฒนาระบบประเมินผลสมรรถนะดังกล่าวเป็นการดำเนินการภายใต้กรอบการพัฒนาครูโดยอิงสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่กำหนดไว้ว่า สอดคล้องตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่กำหนดหรือไม่ การพัฒนาระบบการประเมินผลสมรรถนะครู ต้องมีการวางแนวทางการประเมินทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อนำไปสู่การพัฒนาครูที่ครอบคลุมและหลากหลาย

2. จัดให้มีการประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครูแบบครบวงจร

การจัดให้มีการประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครูช่วยให้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานของครูด้านความรู้เชิงทฤษฎี และทักษะเชิงปฏิบัติการ การจัดให้มีการประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครูต้องดำเนินการในหลากหลายมิติทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพครูให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่กำหนดไว้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง รายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. การวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้การฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
3. การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์คือ ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงานในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวน 13 คน และกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่ให้ข้อมูลการสอบถามคือ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวน 250 คน

เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) แบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้การฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่ให้ข้อมูลการทดลองแบบทดสอบคือ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวน 30 คนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่เข้าอบรมในระยะเวลาการวิจัยที่ 2 ขั้นตอนที่ 2

เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย 1) รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ได้จากการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่เข้าอบรม คือ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวน 22 คนที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี สมุทรสาคร และฉะเชิงเทรา สำหรับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่ให้ข้อมูลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้บังคับบัญชาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2) แบบประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3) แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของชิ้นงาน 4) แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา 5) แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยผู้เรียน 6) แบบประเมินผลภาพรวมสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ระยะที่ 3 การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่ให้ผลการตรวจสอบจากการสนทนากลุ่มคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวน 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาครัฐและเอกชนจำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจำนวน 4 คน

เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วย การชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัย รายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีผลสรุปการวิจัย ดังนี้

1. ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีเพียงส่วนน้อยที่จบการศึกษาในสาขาทางการศึกษา
2. สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วยความสามารถใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2) หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3) การจัดทำแผนการเรียนรู้ 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา และ 5) การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้
3. สมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง
4. ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่วนใหญ่มีความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด
5. เมื่อพิจารณาช่องว่างระหว่างสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็น พบว่า ความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นมีระดับสูงกว่าสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบัน ชี้ให้เห็นว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพควรได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นเพื่อลดปัญหาช่องว่างที่เกิดขึ้น

6. ผลการวิเคราะห์เป้าหมายในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ผู้เข้ารับการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องสามารถแสดงสมรรถนะจำเป็นให้เห็นเป็นรูปกระทำโดยการนำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นโดยใช้สมรรถนะจำเป็นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

วัตถุประสงค์ที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้การฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้การฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีผลสรุปการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนสำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถจำเป็น 5 ด้านให้กับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยผู้เข้าอบรมเป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงกำหนดเส้นทางการเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ รูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าวมีกระบวนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 6 ขั้นตอน คือ 1) การเสนอประสบการณ์ 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) การแสวงหาความรู้เพื่อเติมเต็มด้วยตนเอง 4) การสรุปการเรียนรู้ 5) การสังเคราะห์การเรียนรู้เป็นชิ้นงานและการปฏิบัติ 6) การถอดบทเรียน ในทุกขั้นตอนผู้เข้าอบรมเป็นผู้ชี้นำการเรียนรู้ของตนเองในทุกขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเสนอประสบการณ์ เป็นขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้เข้าอบรม ผู้เข้าอบรมนำเสนอประสบการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่พบว่า การเสนอประสบการณ์ดังกล่าวช่วยให้ผู้เข้าอบรมได้เห็นปัญหาของตนเอง เป็นต้น ขั้นตอนดังกล่าวเป็นขั้นตอนเริ่มต้นของการนำไปสู่การระบุทางเลือกเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับตนเองของผู้เข้าอบรม

ขั้นตอน 2 การแลกเปลี่ยนความรู้เป็นขั้นตอนของการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เข้าอบรมเห็นเป้าหมายเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง ผู้เข้าอบรมร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในปัญหาของ

ตนเอง รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้การสะท้อนคิดในวิธีการแก้ปัญหาของตนเองโดยการแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมและเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้สะท้อนคิดปัญหาที่เกิดขึ้นของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การแสวงหาความรู้เพื่อเติมเต็มด้วยตนเองเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงวิชาการเพื่อใช้อ้างอิงในการระบุทางเลือกสู่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหา ผู้เข้าอบรมดำเนินการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองเพื่อใช้ในการระบุทางเลือกสู่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง ในขั้นตอนนี้ผู้เข้าอบรมไปมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของตนเองผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้เข้าอบรมกำหนดแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและความต้องการของตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปการเรียนรู้เป็นขั้นตอนของการเรียนรู้ในการระบุทางเลือกสู่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง ผู้เข้าอบรมนำข้อมูลเชิงวิชาการจากขั้นตอนที่ 3 มาพิจารณาร่วมกันเพื่อสรุปวิธีการแก้ไขปัญหา รวมถึงการระบุทางเลือกที่จะนำไปสู่การเลือกเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาในขั้นตอนนี้ ผู้เข้าอบรมร่วมกันอภิปรายเพื่อสรุปประเด็นเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับปัญหาของตนเอง การพูดคุยแบบกลุ่มทำให้ได้ข้อเสนอแนะที่ดีในการตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 5 การสังเคราะห์การเรียนรู้เป็นชิ้นงานและภาคปฏิบัติ ในขั้นตอนนี้ผู้เข้าอบรมเป็นผู้เลือกและดำเนินงานตามทางเลือกสู่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการของตนเอง ผลจากการดำเนินงานตามทางเลือกนั้นต้องปรากฏให้เห็นในรูปของชิ้นงาน ผู้เข้าอบรมแปลงวิธีการแก้ปัญหามาให้อยู่ในรูปของชิ้นงานโดยการลงมือปฏิบัติสร้างชิ้นงาน ซึ่งอาจอยู่ในรูปของแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ผู้เข้าอบรมเลือกเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองและนำไปสู่การดำเนินการจัดทำชิ้นงาน

ขั้นตอนที่ 6 การถอดบทเรียนเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติในการสร้างชิ้นงาน การถอดบทเรียนเป็นการร่วมกันสกัดความรู้เพื่อเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้สำหรับการแก้ไขปัญหาในอนาคตโดยการร่วมกันอภิปรายเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่เป็นชิ้นงานใหม่ในเนื้อหาใหม่ รวมถึงการพิจารณาการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาและสิ่งที่ต้องแก้ไขปรับปรุงในการลงมือปฏิบัติสร้างชิ้นงานเพื่อเป็นบทเรียนในการสร้างชิ้นงานในอนาคต

จะเห็นได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิดและลงมือปฏิบัติการขับเคลื่อนการเรียนรู้ของตนเอง ผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้สวมบทบาทเพียงแค่อำนวยความสะดวกและจัดเตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่นำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เห็นมิติของการเรียนรู้มากขึ้น

2. กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ในห้องเรียน จำนวน 32 ชั่วโมง 2) การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้ จำนวน 30 ชั่วโมง 3) การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้ จำนวน 30 ชั่วโมง 4) การถอดบทเรียนการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 3 ชั่วโมง 5) การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงาน จำนวน 5 ชั่วโมง 6) การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงาน จำนวน 6 ชั่วโมง และ 7) การถอดบทเรียนผลลัพธ์การเรียนรู้ จำนวน 2 ชั่วโมง

3. ผลการวัดความรู้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีคะแนนเฉลี่ยด้านพุทธิพิสัยในสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสูงขึ้นหลังเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4. ผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน พบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เข้ารับการประเมินผลมีจำนวน 12 คนจากทั้งสิ้น 22 คน โดยมีผลการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานที่เป็นแผนจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสื่อการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี

5. ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ประเมินโดยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้บังคับบัญชา และผู้เรียน มีผลการประเมินโดยรวมในทิศทางเดียวกัน คืออยู่ในระดับดี

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีดังนี้

6.1 ปัจจัยสนับสนุนการใช้รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย 1) ความชัดเจนในผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ 2) ความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ของครู 3) การได้ฝึกปฏิบัติ 4) บรรยากาศการเรียนรู้ 5) การส่งเสริมและติดตามของสถานศึกษาต้นสังกัด 6) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 6) สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย

6.2 ปัจจัยอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย 1) ความไม่เสถียรของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 2) ความไม่สอดคล้องในรุ่นของ

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ 3) การขาดความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ 4) การขาดความรับผิดชอบของครู และ 5) การไม่เอาใจใส่ในการนำสมรรถนะจำเป็นไปใช้กับการทำงานความรู้มาประยุกต์ใช้ของครู

วัตถุประสงค์ที่ 3 การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีผลสรุปการวิจัย ดังนี้

1. ประเด็นการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้แก่ 1) การไม่มีกรอบมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) ความไม่สอดคล้องในแนวทางการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับจุดมุ่งหมายสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) ระบบสนับสนุนการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความไม่ต่อเนื่องและไม่ครอบคลุม 4) การขาดระบบประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. ผลการวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทำให้ได้โครงร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้ 1) การจัดให้มีกรอบมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) การส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เข้าใจเป้าหมายการพัฒนาแรงงาน 3) การจัดให้มีระบบสนับสนุนการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 4) การจัดให้มีระบบประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. ผลการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทำให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีทั้งสิ้น 4 ข้อ คือ 1) มุ่งพัฒนาครูให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วยมาตรการ 2 มาตรการคือ จัดทำมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาครูและการปฏิบัติงานของครู และกำหนดสมรรถนะครูตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) ส่งเสริมการเรียนรู้ของครูให้เข้าใจเป้าหมายการพัฒนาแรงงานของสถานประกอบการ ประกอบด้วยมาตรการ 3 มาตรการคือจัดให้มีการฝึกอบรมครูแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาแรงงานของสถานประกอบการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานประกอบการ และพัฒนาประสบการณ์ด้านวิชาชีพของครูในสถานประกอบการ 3) จัดให้มีระบบและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยมาตรการ 5 มาตรการคือ สนับสนุนให้มีการนิเทศครูอย่างต่อเนื่อง เพิ่มศักยภาพหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการพัฒนาครูให้มีความพร้อมในการพัฒนาครู จัดให้มีระบบครูพี่เลี้ยงเพื่อสนับสนุนการพัฒนาครู เสริมสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ตลอดจนการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาครู และเพิ่มโอกาสและความร่วมมือเชิงวิชาการกับสถานประกอบการและสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน 4) จัดให้มีระบบประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของครู ประกอบด้วยมาตรการ 2 มาตรการคือ พัฒนาระบบประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครูและจัดให้มีการประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครูแบบครบวงจร

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้วิจัยจำแนกประเด็นการอภิปรายดังนี้

1. ผลจากวิจัยที่พบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพส่วนใหญ่จบการศึกษาในสาขาวิชาด้านอื่นๆ ที่ไม่ใช่สาขาทางการศึกษาโดยตรง ทำให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับการศึกษาคุณสมบัติครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองลำพูน, 2557; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2556b) ที่ระบุว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถในสาขาวิชาชีพที่เปิดให้บริการ อาทิ พาณิชยกรรม ศิลปกรรม คหกรรม เกษตรกรรม ประมง อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมสิ่งทอ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่นเดียวกับการศึกษาของอร่ามศรี อาภาอดุล และคณะ (2554) ที่ระบุว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีความรู้และความชำนาญในด้านวิชาชีพ แต่ในทางกลับกันครูที่มี

ความชำนาญในด้านวิชาชีพอาจขาดความมั่นใจในวิชาครู ดังนั้นการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครู หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพควรเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับวิชาครูเพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและส่งผลดีต่อคุณภาพของผู้เรียนอีกด้วย

นอกจากนี้การวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้พบว่า สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพประกอบด้วยความสามารถ 5 ด้าน คือ 1) การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2) หลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแสวงหาข้อมูลเพื่อเตรียมเนื้อหา 4) การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และ 5) การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ ซึ่งสมรรถนะทั้ง 5 ด้านนี้มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ จากผลการวิจัยพบว่า การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ แนวทางการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติสำหรับการทำงานกับผู้ใหญ่ เจื่อนไขการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้ใหญ่ ทั้งนี้ผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นผู้ใหญ่ ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของผู้ใหญ่ที่ Robert (1982) และ Knowles (1980) ที่ระบุว่า ผู้ใหญ่ต้องการการให้เกียรติ ไม่ชอบการถูกตำหนิ การลงโทษ หรือการถูกทำให้เสียหน้า นอกจากนี้ผู้ใหญ่มีประสบการณ์ที่หลากหลายและมีคุณค่า รวมถึงครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องมีความเข้าใจในแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการศึกษาของผู้ใหญ่ของ Knowles (1980) ระบุแนะแนวทางการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ที่ต้องมีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมการวางแผนระหว่างผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่กับผู้สอน ซึ่งทั้งหมดนี้สอดคล้องกับหลักการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ต้องมีรูปแบบและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับและสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551) ที่ระบุว่า ศาสตร์การสอนผู้ใหญ่เป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ซึ่งช่วยให้ผู้ใหญ่ได้เรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตมโนทัศน์ของผู้ใหญ่ที่สามารถชี้นำการเรียนรู้ของตนเองได้ และหากจัดสภาพการเรียนรู้ที่เอื้อต่อคุณลักษณะดังกล่าวช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความคงทนและมีประสิทธิภาพดี

สมรรถนะจำเป็นด้านหลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ที่พบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพควรจะต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นหลักการในการ

จัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งได้สอดคล้องกับ Knowles (1975) ที่ระบุว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งมีกระบวนการในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นขั้นตอน การวินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียน การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดและออกแบบไว้ และการประเมินการเรียนรู้ร่วมกัน อีกทั้งสอดคล้องกับ Hiemstra R. (1994) ที่ระบุว่า เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้เสริมแรงการเรียนรู้ของตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่สามารถกำกับกับการเรียนรู้ของตนเองได้

สมรรถนะจำเป็นด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแสวงหาข้อมูลเพื่อเตรียมเนื้อหาที่พบว่า ครูประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องมีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการแสวงหาความรู้บนอินเทอร์เน็ต การแสวงหาข้อมูลขั้นต้นบนอินเทอร์เน็ต การแสวงหาข้อมูลขั้นสูงบนอินเทอร์เน็ต โปรแกรมช่วยดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต วิธีการดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต หลักการสร้างความปลอดภัยในการดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2546 มาตรา 49 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่สามารถเลือกใช้นวัตกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี รวมถึงการแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556b; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2555) และสอดคล้องกับการจัดการเรียนศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2556b) ที่ระบุให้การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพควรนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนมีศักยภาพในการสืบค้นสารสนเทศในอินเทอร์เน็ตเพื่อให้มีความรู้ที่สดใหม่ตลอดเวลา และในลักษณะการแห่งครูอาชีวศึกษาของวิระพันธ์ สิทธิพงษ์(2542) ได้ระบุว่า การแสวงหาความรู้เพื่อให้เท่าทันกับเหตุการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปจากแหล่งสารสนเทศเป็นหนึ่งในบทบาทใหม่ของครูอาชีวศึกษาอีกด้วย

สมรรถนะจำเป็นด้านการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องรู้ลักษณะที่ดีของแผนจัดการเรียนรู้ แนวทางการวางแผนจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของแผนจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ และแนวทางการตรวจสอบคุณภาพแผนจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสำคัญในการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมาใช้ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2556) ที่ระบุว่าต้องมีการวางแผนการจัดการศึกษา การจัดทำแผนเรียนรู้ รวมถึงการกำหนดกระบวนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับสำนักมาตรฐานอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2557) ที่ระบุว่า การจัดการศึกษา

ด้านวิชาชีพมีความแตกต่างจากระดับพื้นฐานใน 3 ด้าน คือ คุณค่าของอาชีวศึกษา การวิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องมุ่งเน้นด้านวิชาชีพ ดังนั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะด้านวิชาชีพจึงจำเป็นต้องกำหนดแผนจัดการเรียนรู้เพื่อระบุกระบวนการเรียนรู้ออกมาและจัดการเรียนรู้ออกมาเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานได้ รวมถึงยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อร่ามศรี อภาอดุล และคณะ (2554) ซึ่งศึกษามาตรฐานครูการอาชีวศึกษา พบว่า ครูอาชีวศึกษาต้องมีสมรรถนะทางการจัดการเรียนการสอนในด้านการพัฒนาแผนการสอน เพื่อให้ครูอาชีวศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะจำเป็นด้านการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาการเรียนรู้ออกมา การจัดการข้อมูลการนำเสนอ การจัดการข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และวิดีโอของเนื้อหาการเรียนรู้ออกมา การจัดการตารางข้อมูลและแผนภูมิของเนื้อหาการเรียนรู้ออกมา การกำหนดการเคลื่อนไหวของเนื้อหาในสื่อการเรียนรู้ออกมา ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะครูการอาชีวศึกษาในระบบโรงเรียนของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556b) ที่ระบุสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขาว่า ครูอาชีวศึกษาในแต่ละสาขาต้องมีการพัฒนาสื่อการสอนและวัสดุช่วยสอน เนื่องจากสื่อการเรียนรู้ออกมาจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะด้านวิชาชีพ สอดคล้องกับการนำเสนอของสมบุรณ์ แซ่เจ็ง (2556) ที่ระบุว่า สื่อการเรียนรู้ออกมาจะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ออกมาเพื่อพัฒนาทักษะด้านวิชาชีพเพราะผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะด้านวิชาชีพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อีกด้วย รวมทั้งสำนักมาตรฐานอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2557) ระบุเกี่ยวกับความสำคัญของสื่อการเรียนรู้ออกมาไว้ว่า สื่อการเรียนรู้ออกมาที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ออกมาได้ตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้ออกมาในหลักสูตรด้านวิชาชีพสื่อที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจในงานที่ทำที่ต้องสอดคล้องกับของจริง ในการกระบวนการทำงานของเครื่องจักรกลหรือเครื่องมือบางอย่างทางวิชาชีพอาจทำให้ไม่สามารถมองเห็นกระบวนการทำงานได้ครบทั้งหมด ดังนั้นสื่อการเรียนรู้ออกมาช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นภาพกระบวนการทำงานได้ชัดเจนมากกว่าการสอนที่ใช้จินตนาการ

2. ผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ออกมาที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมระบุเป้าหมายการเรียนรู้ออกมาของตนเองโดยผู้เข้าอบรมพิจารณาจากปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ออกมาของตนเอง รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมชี้แจงการเรียนรู้ออกมาในบริบทที่เหมาะสมกับตนเองเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ออกมาที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538) อาชัญญา รัตนอุบล (2550) และสุมาลี สังข์ศรี (2540) ที่ระบุว่า รูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบ

โรงเรียนต้องประกอบด้วยแบบแผนที่ความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนไปตลอดเวลาเพื่อความคล่องตัวในการจัดการศึกษา อีกทั้งการกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษานอกระบบโรงเรียนต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ มุ่งเน้นการเพิ่มพูนและเติมเต็มความรู้ความสามารถเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพเพื่อให้ได้การเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เข้าอบรมบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Skager (1977) Caffarella และ Merriam (1999) ที่ระบุว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปัจเจก ผู้เรียนเป็นผู้ระบุเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมและกำกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

3. ผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เข้าอบรมเป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองโดยวิเคราะห์จากปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและนำไปสู่การเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาด้วยการลงมือปฏิบัติโดยแสดงผลการปฏิบัติในรูปของชิ้นงาน กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 6 ขั้นตอน คือ 1) การเสนอประสบการณ์ 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) การแสวงหาความรู้เพื่อเติมเต็มด้วยตนเอง 4) การสรุปการเรียนรู้ 5) การสังเคราะห์การเรียนรู้เป็นชิ้นงานและการปฏิบัติ และ 6) การถอดบทเรียน

ขั้นตอนที่ 1 การเสนอประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมนำเสนอประสบการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ทำให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้เข้าอบรม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพ โอภาสานนท์ (2556) ที่ระบุว่า การระบุปัญหาถือเป็นขั้นตอนเริ่มต้นเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานของปัญหา อาทิ สาเหตุที่ต้องมีการตัดสินใจ ระดับของการตัดสินใจ ตลอดจนให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมของปัญหา และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นโดยผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาทางเลือกที่เป็นไปได้และเกณฑ์ที่จะใช้ในการประกอบการตัดสินใจต่อไป นอกจากนี้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (มปป.) ที่ระบุว่า การระบุปัญหาเพื่อนำสู่การประเมินทางเลือกที่เหมาะสมว่าเป็น วงล้อแห่งการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้คนที่มีเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อให้เกิดการสนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูลตามการรับรู้และประสบการณ์ ตลอดจนประเมินทางเลือกที่เหมาะสม

ขั้นตอน 2 การแลกเปลี่ยนความรู้เป็นขั้นตอนที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในปัญหาของตนเอง รวมถึงการสะท้อนคิดในวิธีการแก้ปัญหา ทำให้ผู้เข้าอบรมเห็นเป้าหมายเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับอรรถยุธา บุญธรรม และคณะ (2558) ที่ระบุว่า การสะท้อนคิดเป็นกระบวนการทางปัญญาที่บุคคลนำประสบการณ์ที่พบในชีวิตมาคิดทบทวนเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ตลอดจนนำสู่การวางแผนและการตัดสินใจแก้ปัญหาในอนาคต รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

ขั้นตอนที่ 3 การแสวงหาความรู้เพื่อเติมเต็มด้วยตนเองเป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมรวบรวมข้อมูลเชิงวิชาการเพื่อใช้อ้างอิงในการระบุทางเลือกสู่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับสภาพ โอภาสานนท์ (2556) ที่ระบุถึง การรวบรวมทางเลือกที่เป็นไปได้ทั้งหมดเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ศักยภาพของแต่ละทางเลือก โดยมีขั้นตอนสำคัญคือ การระบุเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของแต่ละทางเลือก ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากขั้นตอนการระบุปัญหา เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงกับสาเหตุที่แท้จริง

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมระบุทางเลือกสู่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง อภิปรายเพื่อสรุปประเด็นเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับปัญหาของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ (ชญชนก สุขแสง, 2556) ที่ระบุว่า การตัดสินใจ หมายถึงกระบวนการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลาย ๆ ทางเลือกที่ได้พิจารณาหรือประเมินอย่างดีแล้วว่า เป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร การตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญ การตัดสินใจต้องผ่านกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์แล้ว ค่อยตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด

ขั้นตอนที่ 5 การสังเคราะห์การเรียนรู้เป็นชิ้นงานและภาคปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าอบรมเป็นผู้เลือกและดำเนินงานตามทางเลือกสู่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2557) ที่ระบุว่า Learning pyramid แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้แบบฟังมีอัตราการเรียนรู้อยู่ที่ 5% แต่ในทางกลับกันการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติมีอัตราการเรียนรู้ คือ 90% การเรียนรู้โดยวิธีการรับถ่ายทอดความรู้หรือการเสพทำให้ได้ผลน้อย ในขณะที่การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 6 การถอดบทเรียนเป็นขั้นตอนที่สกัดความรู้เพื่อเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้สำหรับการแก้ไขปัญหาในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับประภาพรธรรม อุ่นอบ (2554) ที่ระบุว่า การถอดบทเรียนเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่เน้นการเสริมสร้างการเรียนรู้ในกลุ่มที่เป็นระบบเพื่อสกัดความรู้ในตัวคนและองค์ความรู้ออกมาเป็นบทเรียนที่สามารถนำไปสรุปและสังเคราะห์เป็นชุดความรู้ได้ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือผู้ร่วมกระบวนการถอดบทเรียนจะต้องเกิดการเรียนรู้ร่วมกันอันนำมาซึ่งการปรับวิธีคิดและวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพยิ่งขึ้น

4. การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะได้จริง สอดคล้องกับ Schalock (2001), Grote (1996) และชนาธิป ท้ายแป (2551) ที่ระบุว่า การประเมินการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นของบุคคลหรือองค์กรว่าสอดคล้องกับผลลัพธ์ตามเป้าหมายของโปรแกรมรูปแบบ หรือ กิจกรรมที่ได้กำหนดหรือไม่ และยังคงสอดคล้องกับ Spady และ Marshall (1991) ที่ระบุว่า การกำหนดการวัดและประเมินผลต้องดำเนินการโดยประเมินผลตามสภาพจริงภายใต้สถานการณ์

จำลองเสมือนจริงหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะได้จริง ซึ่งการประเมินความก้าวหน้าในผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจนส่งผลให้มั่นใจได้ว่า ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังหลังสิ้นสุดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการประเมินเป็นไปเพื่อให้เกิดบรรยากาศเชิงบวกในหน่วยงาน เพราะครูจะร่วมกันช่วยผลักดันให้งานการทำงานที่ท้าทายสำเร็จลุล่วงได้

ด้านความรู้ที่พบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ในสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสูงขึ้นหลังเข้ารับการอบรม ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายของการฝึกอบรม สอดคล้องกับ Spady (1994) ที่ระบุว่า การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ที่ยึดผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ และสอดคล้องกับ Owen และ Roger (1999) ที่ระบุว่า ผลดีเกิดแก่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมในการประยุกต์ใช้จริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของภาสพงศ์ ผิวพอใช้ (2555) เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดภาษาศาสตร์สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสนทนาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ” ที่พบว่า ผู้เรียนชาวต่างชาติจำนวน 30 คน ที่เข้าเรียนในหลักสูตรดังกล่าว มีคะแนนการประเมินสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านทักษะเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ จากผลการวิจัยพบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสื่อการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งตรงตามเป้าหมายของการฝึกอบรมที่ต้องการให้ครูประกาศนียบัตรวิชาชีพมีทักษะเชิงปฏิบัติการที่ดีขึ้นและสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ สอดคล้องกับ Lorenzen (1999) ที่ระบุว่า เป้าหมายสำคัญในการจัดการเรียนการสอน คือผู้เรียนจะต้องเกิดความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ต้องการ เช่นเดียวกับสมรรถนะของครูการศึกษาระบบโรงเรียน และสมรรถนะครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2556b) ที่ระบุว่า ครูต้องมีสมรรถนะในการพัฒนาและใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยต้องจัดการเรียนรู้ให้มีความสดใหม่และเท่าทันนวัตกรรมและความก้าวหน้าของสถานประกอบการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jager และ Nieuwenhuis (2005) เรื่อง “การเชื่อมโยงระหว่างการจัดการคุณภาพโดยรวมกับวิธีการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในประเทศแอฟริกาใต้” ที่พบว่า การปฏิรูปการศึกษา

โดยใช้แนวคิดการจัดการศึกษาโดยใช้ผลลัพธ์เป็นฐานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม เพื่อความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะการทำงานสอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานของตลาดแรงงานได้

ด้านการนำไปใช้ จากผลการวิจัยพบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสามารถประยุกต์ใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ตามผลลัพธ์การเรียนรู้และตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ Spady (1994) ที่ระบุว่า การใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และความสามารถในบริบทการดำเนินชีวิตหรือการทำงานที่มีความซับซ้อนได้จริง ดังนั้นความคาดหวังกับผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการประยุกต์ใช้ในบริบทที่ซับซ้อนได้จริง จำเป็นต้องกำหนดความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับสูงเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ และการประยุกต์ได้จริง

5. ผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าวได้แก่ ความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ และความชัดเจนในเป้าหมายการเรียนรู้ ในขณะที่ปัจจัยด้านผู้สอนได้แก่ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งผลลัพธ์เป็นฐาน และความเข้าใจศาสตร์การสอนผู้ใหญ่ สำหรับเงื่อนไขด้านผู้เรียนได้แก่ สุขภาพ เวลา และภาระงาน เงื่อนไขด้านผู้สอนได้แก่ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การสื่อสาร และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ในส่วนของความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ สอดคล้องกับ กมลทิพย์ (2553 อ้างถึงใน ธีรวัฒน์ พิทักษ์ และคณะ, 2557) ที่ระบุว่า ความมุ่งมั่นในการเรียนรู้เป็นพื้นฐานที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างตั้งใจส่งผลให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Fredricks Blumenfeld และ Paris (2004 อ้างถึงในสุรวิตย์ อัสสพันธ์, 2556) ที่ระบุว่า ความมุ่งมั่นในการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในระยะสั้นผู้เรียนจะมีผลการเรียนที่ดี ส่วนในระยะยาวนั้นผู้เรียนจะกำหนดพฤติกรรมของบุคคลจะเลือกศึกษาต่อและสำเร็จการศึกษาในระดับสูงต่อไป ในส่วนของความเข้าใจในศาสตร์การสอนผู้ใหญ่ สอดคล้องกับ Knowles (1980) ที่ระบุไว้ว่า นักการศึกษาผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่แต่ละคนในด้านประสบการณ์ โดยทำหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะต้องอยู่ในรูปของการอภิปรายกลุ่ม การแบ่งปันประสบการณ์ของซึ่งกันและกัน เน้นการเรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหาและเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่มีความหมายต่อตนเองเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพเป็นสำคัญ นอกจากนี้การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เป็นการเรียนรู้แบบพึ่งพิงตนเองเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับ Caffarella และ Merriam (1999) ที่ระบุว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้ใหญ่มีศักยภาพในการควบคุมและกำกับการเรียนรู้ของตนเองและสามารถกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้ ในส่วนของ

ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งผลลัพธ์เป็นฐาน สอดคล้องกับ Fry และ Marshall (2003) ที่ระบุว่า ผู้สอนควรเข้าใจในบริบทของผู้เรียนเพื่อวิเคราะห์ความต้องการสำหรับการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ และสอดคล้องกับ Spady(1994) ที่ระบุว่า ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ การประกาศความชัดเจนในผลลัพธ์การเรียนรู้จะเป็นกรอบการจัดการเรียนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าในผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจนส่งผลให้มั่นใจได้ว่า ผู้เรียนจะได้รับความรู้ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังที่กำหนดไว้หลังสิ้นสุดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมถึงยังสอดคล้องกับ วรพร สุนทรวัฒน์ศิริ (2543) ที่ระบุว่า ผู้สอนดำเนินการสอนเนื้อหาหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นภายใต้เงื่อนไขผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ ผู้สอนสามารถดำเนินการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ในบริบทของตนเอง กิจกรรมการเรียนรู้จำแนกเป็นกิจกรรมเสริมความรู้ กิจกรรมแก้ไขจุดผิดพลาดจากการเข้าใจการเรียนรู้ รวมทั้งการทดสอบเพื่อค้นหาพัฒนาการหรือความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ในขั้นตอนนี้ ประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ได้แก่ การสอนเนื้อหาบทเรียน การฝึกปฏิบัติความรู้ การประยุกต์ใช้ความรู้ และการประเมินพัฒนาการผู้เรียน รวมถึงการ

6. ผลการวิจัยข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้พบว่า ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ฯ ประกอบด้วย การมุ่งพัฒนาครูให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ การส่งเสริมการเรียนรู้ของครูให้เข้าใจเป้าหมายการพัฒนาแรงงานของสถานประกอบการ การจัดให้มีระบบและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และการจัดให้มีระบบประเมินผลสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของครู รายละเอียดดังนี้

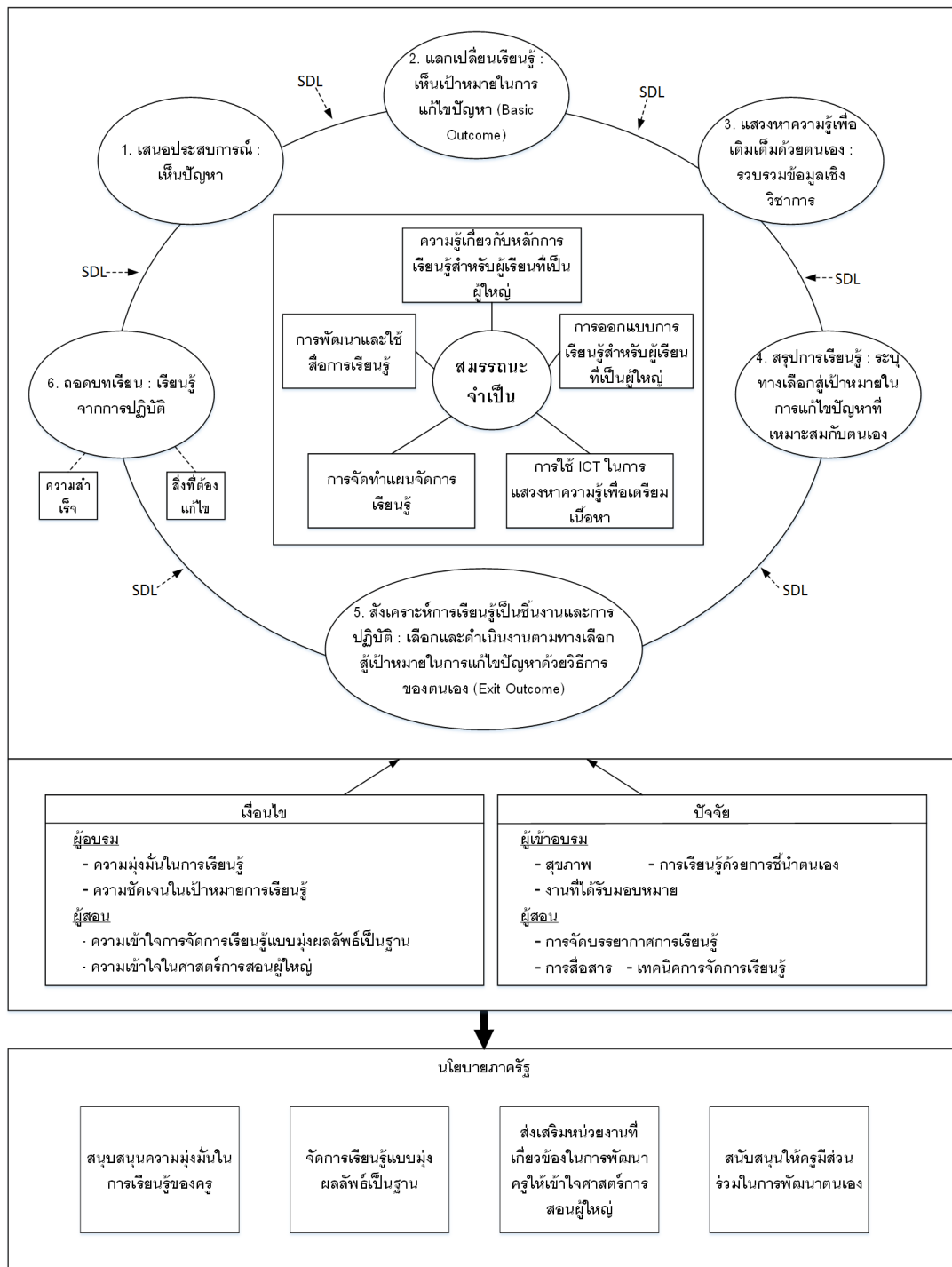
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในเรื่องการมุ่งพัฒนาครูให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ จากผลการวิจัยพบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพเพื่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในหมวดที่ 7 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ที่ระบุการวางหลักการและมาตรการการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และในพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ .ศ. 2546 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556a; สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ , 2548) ที่ระบุว่า มาตรฐานวิชาชีพของบุคลากรทางการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบวิชาชีพทางครูและสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการได้ว่าเป็นบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ นอกจากนี้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพควบคุมที่ต้อง

เป็นไปตามเงื่อนไขของคุรุสภา เช่น ครูต้องมีใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ และครูต้องประพฤติตนตามมาตรฐานวิชาชีพครู เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในเรื่องการส่งเสริมการเรียนรู้ของครูให้เข้าใจเป้าหมายการพัฒนาแรงงานของสถานประกอบการ จากผลการวิจัยพบว่า ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นหมวดสำคัญของการพัฒนาแรงงานที่เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2556b) ที่ระบุว่า จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพคือเพื่อพัฒนาแรงงานให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ รวมถึงสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) ที่กำหนดให้แผนยุทธศาสตร์ในนโยบายที่ 2 มีการเพิ่มขีดความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพโดยการฝึกอบรมในสถานประกอบการ นอกจากนี้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาครูอาชีวศึกษาของสำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา (2559) ที่กำหนดให้มีโครงการพัฒนาครูฝึกในสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมให้ครูอาชีวศึกษาเข้าใจการเพิ่มคุณภาพการผลิตและการพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในเรื่องการจัดให้มีระบบและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยพบว่า ระบบและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การเพิ่มศักยภาพหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความพร้อมในการพัฒนาครู การมีระบบครูพี่เลี้ยงเพื่อสนับสนุนการพัฒนาครู การสนับสนุนให้มีการนิเทศครูอย่างต่อเนื่อง และการเพิ่มโอกาสและความร่วมมือเชิงวิชาการกับสถานประกอบการและสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555-2569 (ศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา, 2553) ที่ระบุยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพครูโดยสร้างโอกาสและความร่วมมือในการเสริมสร้างสมรรถนะครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษากับภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่ให้ความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาจึงควรมีกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูต่อเนื่อง การนิเทศการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (หน่วยศึกษานิเทศก์, มปป.)

แผนภาพที่ 2 องค์กรความรู้รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง และการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีข้อเสนอแนะจำแนกได้ดังนี้

1. ด้านการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การนำแนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานและการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมาใช้ในการกำหนดเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะถือว่ามีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะหน่วยงานใดก็ตามที่ได้มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรไว้แล้วจึงสะดวกที่นำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เนื่องจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีสาขาวิชาจำนวนมากโดยประมาณ 51 สาขาวิชา ซึ่งแต่ละสาขาวิชามีความแตกต่างและหลากหลาย การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนาสมรรถนะโดยเป็นสมรรถนะในภาพรวมของการจัดการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ทุกสาขาวิชาต้องมี ดังนั้นถ้าสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องการนำรูปแบบการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้จัดฝึกอบรมให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่สังกัดสถานศึกษาของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยเน้นสมรรถนะประจำสาขาวิชา จะต้องศึกษาสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะของสาขาวิชานั้น ๆ และระบุขอบเขตการศึกษาสมรรถนะให้ชัดเจนเพื่อให้การจัดฝึกอบรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การฝึกอบรมในครั้งนี้ได้นำกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สังเคราะห์จากแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน กระบวนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวให้ความสำคัญกับการระบุเป้าหมายการเรียนรู้ที่สะท้อนคิดโดยผู้เข้าอบรมซึ่งแตกต่างจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั่วไปที่การระบุเป้าหมายการเรียนรู้เป็นการสะท้อนคิดโดยวิทยากร ดังนั้นอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดในกระบวนการจัดการเรียนรู้

ฉะนั้นถ้าหน่วยงานใดก็ตามที่ต้องการนำรูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดดังกล่าวไปใช้จัดการเรียนการสอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้สะท้อนคิดปัญหาที่เกิดขึ้นของตนเองเพื่อนำไปสู่การระบุทางเลือกสู่เป้าหมายการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับตนเองของผู้เข้าอบรมเพื่อให้การจัดฝึกอบรมเป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้เข้าอบรมอย่างแท้จริง

3. ด้านข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาบุคลากรช่วยให้เห็นแนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันการพัฒนาบุคลากรระดับนโยบายที่มีความชัดเจนจึงนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการขับเคลื่อนการพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะองค์กรในภาครัฐจำเป็นต้องมีทิศทางและกรอบการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจนเพื่อให้การพัฒนามีคุณภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำผลการวิจัยเป็นแนวทางการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนั้นถ้าสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องการนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไปใช้จึงควรเพิ่มการพิจารณาแนวทางการพัฒนาแรงงานของประเทศและแนวทางการพัฒนาครูอาชีวศึกษาเพื่อให้การจัดทำนโยบายการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีความครอบคลุมมากขึ้นและสามารถนำไประดับปฏิบัติการได้

4. ด้านนักการศึกษา

การฝึกอบรมในครั้งนี้ได้นำแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมมีอิสระในการกำหนดการเรียนรู้ของตนเองและเรียนรู้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ผู้เข้าอบรมเป็นผู้กำหนด ดังนั้นนักการศึกษาที่ต้องการนำรูปแบบการฝึกอบรมไปใช้ต้องต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์เพื่อให้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อค้นพบจากการวิจัย คือ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การสื่อสาร เทคนิคการจัดการเรียนรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งผลลัพธ์เป็นฐาน และความเข้าใจในศาสตร์การสอนผู้ใหญ่ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้สะท้อนคิดการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างแท้จริง และประการสำคัญคือ การอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนให้ผู้เข้าอบรมสามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ ภายใต้เส้นทางการเรียนรู้ที่ผู้เข้าอบรมเป็นผู้กำหนด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในการศึกษาพัฒนาสมรรถนะ ดังนั้นควรพิจารณาการศึกษาโดยการนำรูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานและการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไปใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูการศึกษานอกระบบที่จัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา เพราะแนวคิดปรัชญา และวิธีการพัฒนามีที่มีความแตกต่างกัน

2. การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานและการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ฉะนั้นควรมีการศึกษาการนำรูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานและการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไปใช้

ในการพัฒนาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพราะขับเคลื่อนการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

3. การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งเป็นสมรรถนะที่ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพทุกคนต้องมี แต่เนื่องจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีสาขาวิชาเป็นจำนวนมากที่เปิดให้บริการ ฉะนั้นควรนำรูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานและการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสำหรับส่งเสริมสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะประจำสาขาวิชาโดยกำหนดสาขาวิชาที่แน่นอน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เครือวัลย์ ลีมอภิชาดิ. (2531). หลักและเทคนิคการจัดการฝึกอบรมและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สยามการพิมพ์.

เพ็ชรี รูปะวิษตร. (2550). สัมพันธภาพระหว่างการศึกษา ทักษะและสมรรถนะ. เชียงใหม่: ศูนย์วิจัย เพื่อการศึกษาและแรงงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เสนอ แจกภู. สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2558.

เอกชัย ปานเม่น. สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2558.

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2538). การศึกษาตลอดชีวิต. กรุงเทพมหานคร: กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2542). ประสบการณ์การจัดการศึกษานอกโรงเรียนอดีตถึงปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: รัชชการพิมพ์.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). จากสถานการณ์ปัญหาสู่การลงมือปฏิบัติอย่างไต่ตรง. สืบค้นจาก http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2012/7/2021_5107.pdf

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้นจาก www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm#15

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2561). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนยุคใหม่เพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองด้วยการบูรณาการไอซีทีในการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ: รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

กฤษมันต์ วัฒนารรงค์. (2555). ความสำคัญและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษา. สืบค้นจาก www.thairath.co.th/content/237956

กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (ม.ป.ป.-a). สรุปการประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์การดำเนินงานจัดการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำหรับกลุ่มเป้าหมายนอกระบบให้แก่สถานศึกษาที่ยังไม่เคยจัดการศึกษา หลักสูตร ปวช. ระหว่างวันที่ 9-10 มกราคม 2557 ณ โรงแรมนนทบุรี พาเลซ จังหวัดนนทบุรี. สืบค้นจาก www.pattanadownload.com/download/g.1/g1.38.pdf

กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (ม.ป.ป.-b). สรุปสาระสำคัญการประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์การจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำหรับ

- กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ. สืบค้นจาก
www.pattanadownload.com/download/g.1/g1.31.1.pdf
- กิตติ พัทธวิชัย. (2533). เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรม หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กุลธร เลิศสุริยะกุล. สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558.
- ขจรศักดิ์ สังข์เจริญ. (2553). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตภาคศึกษานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรวัยพร ธรณินทร์. (ม.ป.ป.). พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546. สืบค้นจาก www.moe.go.th/main2/article/article_jarauwporn/Act_teach2546.htm#
- จริยา กาญจนสาร. สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2558.
- ชนาธิป ทั้ยแป. (2551). การพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้การประเมินผลที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ตามระดับความเชี่ยวชาญ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัชรินทร์ ชวนวัน. (2552). การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักการสมรรถนะ. สืบค้นจาก http://school.obec.go.th/sup_br3/com1_1.pdf
- ชิตชงค์ ส.นันทนาเนตร. (2549). ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชุติมณฑน์ เรื่องกาญจนสุรีย์. สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2558.
- ชูชัย สมितिไกร. (2551). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2545). วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา 1 เอกสารคำสอนวิชา 2756627. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญชนก สุขแสง. (2556). ค่านิยมและอิทธิพลจากบุคคลที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจคัดเลือกกรรมการความงาม. สืบค้นจาก
<http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/1161/1/thanchanok.suks.pdf>

- ธีรวัฒน์ พิรัช และคณะ. (2557). ความมุ่งมั่นในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สืบค้นจาก
<https://edu.msu.ac.th/ncer/fullpaper/paper/N44.pdf>
- นริศรา ขวาลตันพิพัทธ์. (2554). นโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ด้านการ
อาชีวศึกษา. สืบค้นจาก www.moe.go.th/websm/2011/narisara/1/nc14.html
- บรรลือศักดิ์ สิตตานนท์. สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2558.
- บรรลือศักดิ์ สิตตานนท์. สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558.
- บุญใจ ศรีสถิตยน์รากูร. (2550). ระเบียบวิธีการวิจัย : แนวทางปฏิบัติสู่ความสำเร็จ.
กรุงเทพมหานคร: ยูแอนด์ไอ อินเตอร์ มีเดีย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2557). การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า.
สืบค้นจาก https://edu.msu.ac.th/jem/home/journal_file/63.pdf
- ปกาสิต ตราชื่นต้อง. สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558.
- ประภาพรรณ อุ่่นอบ. (2554). การถอดบทเรียน : เครื่องมือเพื่อการเรียนรู้ในการทำโครงการ.
Retrieved from <http://bsris.swu.ac.th/health/doc/280254.pdf>
- ปาน กิมปี. สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558.
- ผกาทิพย์ ภูมีสุข. สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2558.
- เพชร กาญจนธานี. สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2558.
- พรชูลี อาชาวอำรุง. (2547). รายงานการวิจัยเอกสารเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้แบบนำตนเองโดย
บูรณาการการเรียนรู้บนฐานการวิจัยและโครงการ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ อึ้งสมรรถโกษา. สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558.
- พศิน แดงจวง. (2554). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ดวง
กมลพับลิชชิ่ง.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน. (2551). สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่
เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- รัฐเขต เชื้อมหาวัน. สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2558.
- รุ่งเพชร สงวนพงษ์. (2550). การพัฒนาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิตสาขากายบำบัดที่เน้นการ
ส่งเสริมสุขภาพโดยใช้ผลลัพธ์ปลายทางเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- วรพร สุนทรวัฒนศิริ. (2543). การพัฒนาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต สาขาพยาบาลที่เน้นการส่งเสริมสุขภาพโดยใช้ผลลัพธ์ปลายทางเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทิพย์ สิ้นสูงสุด. (2549). การใช้การเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อสร้างองค์ความรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ข้างศิษย์.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. สืบค้นจาก [www.pharmacy.cmu.ac.th/unit/unit_files/files_download/2014-04-10การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21.pdf](http://www.pharmacy.cmu.ac.th/unit/unit_files/files_download/2014-04-10การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่21.pdf)
- วิจิตร ศรีสอ้าน และคณะ. (2549). แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับนโยบาย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิจิตร อวาทกุล. (2540). การฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยากร เชียงกุล. (2551). การแก้ปัญหาและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบองค์รวม. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- วีระพันธ์ สิทธิพงศ์. (2542). ลักษณะการแห่งครูอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เอ.พี. กราฟิคดีไซน์ด์และการพิมพ์.
- ศิริรัตน์ พิธิธนาลัย และจุฑา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2553). Competency สมรรถนะ เข้าใจ ใช้ เป็น เห็นผล. กรุงเทพมหานคร: เอ.พี.พี.พรินติ้งกรุ๊ป.
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตคลองเตย. (มปป.). อบรมโครงการการใช้ IT ปวช พุทธศักราช 2556. สืบค้นจาก www.khlongtoei-nfe.com/nfe.php/object/gallery/access/cate/mid/20/
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองลำพูน. (2557). ประกาศรับสมัครครูประจำกลุ่ม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช). สืบค้นจาก http://lpn.nfe.go.th/lpn/attach/news_1402547138_pakad_12-06-57.pdf
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอทุ่งฝน. (2558). อบรมเชิงปฏิบัติการคัดเลือกข้อสอบปลายภาคเรียน. สืบค้นจาก http://vcthungfon.blogspot.com/2015/08/blog-post_7.html
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพิบูลมังสาหาร. (2558). อบรมการเขียนแผนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ. สืบค้นจาก <http://ubon.nfe.go.th/phibunmangsaan/vocation/index.php/component/content/article/2-uncategorised/16-2015-09-15-12-36-59>

- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพิบูลย์รักษ์. (2557). อบรมเชิงปฏิบัติการ
พัฒนาบุคลากรครูประกาศนียบัตรวิชาชีพ. สืบค้นจาก
www.nfe-pbr.org/pwc/index.php?option=com_content&view=article&id=48:2014-08-03-07-54-55&catid=1:2014-07-29-01-47-11
- ศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา. (2553). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา พ.ศ.
2555-2569. สืบค้นจาก www.v-cop.net/nayoby.pdf
- สงบ อินทรมณี. สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2557). ฝึกอบรมเชิงรุกเพื่อประยุกต์ใช้ได้จริง. สืบค้นจาก
www.ftpi.or.th/2015/4653
- สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร. (2552). เอกสารสาระหลักการและแนวคิดประกอบการ
ดำเนินงาน กศน. : คัมภีร์ กศน. สืบค้นจาก
www.siced.ac.th/index.php?name=knowledge1&file=readknowledge&id=50
- สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2551). รายงานการ
ประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545
(ปรับปรุง 2546) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ระยอง: เซ็นเตอร์ ปริ้นต์.
- สถาพร โอภาสานนท์. (2556). การตัดสินใจแบบพิจารณาหลายเกณฑ์. สืบค้นจาก
<http://www.jba.tbs.tu.ac.th/files/Jba140/Column/JBA140SathapornC.pdf>
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2538). รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะการเรียนรู้ด้วยตัวเองของคนไทย.
กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2543). การสอนผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- สมสุดา ผู้พัฒนา และจุฬารัตน์ วัฒนนะ. (2552). การสร้างระบบการติดตามและประเมินผลการ
ดำเนินงานของสำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และ
ผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สร้อยณัฏฐ์ บุญมี. สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2558.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). กรอบคุณวุฒิทางการศึกษาของต่างประเทศ. รายงาน
การวิจัยเรื่องกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework) กรณีสึกษากรอบ
คุณวุฒิทางการศึกษาของต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: เพลีนสตูดิโอ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษ
ที่สองด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา. สืบค้นจาก
http://www.onec.go.th/onec_backoffice/uploads/Book/1109-file.pdf

- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 เล่มที่ 1. สืบค้นจาก <http://bsq2.vec.go.th/course/2556/2-05-56/1> อุตสาหกรรมการเล่ม 1.pdf
- สำนักนโยบายด้านการศึกษามหาศ. (2554). นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556a). มาตรฐานการประกอบวิชาชีพ. สืบค้นจาก www.ksp.or.th/ksp2013/content/view.php?mid=136&did=253
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556b). มาตรฐานวิชาชีพครู. สืบค้นจาก www.ksp.or.th/ksp2013/content/view.php?mid=136&did=254&tid=3&pid=6
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553a). รายงานการวิจัยเรื่อง กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework) : กรณศึกษากรอบคุณวุฒิทางการศึกษาของต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: เพลิน สตูดิโอ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553b). รายงานการวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2551). พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551. สืบค้นจาก www.vec.go.th/Portals/0/Doc/Low/vec_law_2.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (ม.ป.ป.-a). ประวัติความเป็นมา. สืบค้นจาก www.vec.go.th/เกี่ยวกับสอศ/ประวัติความเป็นมา.aspx
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (ม.ป.ป.-b). วิสัยทัศน์และพันธกิจ. สืบค้นจาก www.vec.go.th/เกี่ยวกับสอศ/วิสัยทัศน์และพันธกิจ.aspx
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2555). พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546. สืบค้นจาก <http://www.otepc.go.th/index.php/notice-law-rule/law-act/37-2012-07-14-08-06-56>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2550). คู่มือสมรรถนะ. สืบค้นจาก http://www.ocsc.go.th/ocsc/th/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=48&Itemid=252&limitstart=5

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559. สืบค้นจาก www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf
- สำนักงานปลัดกระทรวง. (2558). แผนปฏิบัติการ สำนักงาน กศน. ประจำปี 2558. สืบค้นจาก www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=40400&Key=news20
- สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ. (2548). มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2545). คู่มือการจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2 สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกโรงเรียน. สืบค้นจาก www.pattanadownload.com/download/g.1/g.1.4/g1.4.1.pdf
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). เอกสารสาระหลักการและแนวคิดประกอบการดำเนินงาน กศน. : คัมภีร์. กรุงเทพมหานคร: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตตั้ง.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2556a). ระบบฐานข้อมูลและโปรแกรมเพื่อการบริหารจัดการ. สืบค้นจาก http://203.172.142.230/NFE-MIS/teacher_process.php
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2556b). หลักเกณฑ์การดำเนินงานจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำหรับกลุ่มเป้าหมายนอกระบบ. สืบค้นจาก <http://loei.nfe.go.th/porta/html/attachment/01-11-13-1006.pdf>
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย. (2558). นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน กศน. ปี 2558. สืบค้นจาก <http://loei.nfe.go.th/porta/html/news.php?newsid=1262>
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2556). กระแทะอุปสรรคครูไทย. สืบค้นจาก www.qlf.or.th/Home/Details?contentId=571
- สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา. (2559). โครงการพัฒนาครูฝึกในสถานประกอบการ กลุ่มมิตรผล รุ่นที่ 3. สืบค้นจาก www.vec.go.th/bpcd/ข่าวประชาสัมพันธ์/รายละเอียดข่าว/tabid/773/ArticleId/5557/-3.aspx
- สำนักมาตรฐานอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2557). คู่มือ การประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงเพื่อการปฏิรูปการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. สืบค้นจาก

- [https://www.google.co.th/?gws_rd=ssl#q=คู่มือ+การประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงเพื่อ](https://www.google.co.th/?gws_rd=ssl#q=คู่มือ+การประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงเพื่อการปฏิรูปการเรียนการสอน+ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา)
การปฏิรูปการเรียนการสอน+ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- สุดสาย ศรีศักดิ์. (2558). การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง. สืบค้นจาก
[www.nsdv.go.th/main/attachments/270_ชุดที่ 3 การวัดและประเมินผลตาม](http://www.nsdv.go.th/main/attachments/270_ชุดที่3_การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง.pdf)
สภาพจริง.pdf
- สุนันทา โนรีสุวรรณ. สัมภาษณ์, 3 กันยายน 2558.
- สุนันทา โนรีสุวรรณ. สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2558.
- สุปราณี ศรีฉัตรภิมุข. (2524). การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2540). การศึกษานอกโรงเรียน สำหรับแรงงานด้อยโอกาส. กรุงเทพมหานคร 9119
เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- สุรเชษฐ์ ชีระมณี. (2558). วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรวีทย์ อัสสพันธ์. (2556). ผลของโครงสร้างเป้าหมาย ความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาด และความมั่นใจ
ในความฉลาดของตนเองที่มีต่อเป้าหมายเชิงสัมฤทธิ์และความมุ่งมั่นในการเรียนรู้เชิงพฤติกรรม
ของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์. สืบค้นจาก
<http://bsris.swu.ac.th/thesis/50199060066RB903.pdf>
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21. สืบค้นจาก
[www.addkotec3.com/wp-content/uploads/2013/05/การพัฒนาสมรรถนะครูใน](http://www.addkotec3.com/wp-content/uploads/2013/05/การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่-211.pdf)
ศตวรรษที่-211.pdf
- หทัยชนก พรรคเจริญ. (2555). เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่าง. สืบค้นจาก
<http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/Toneminute/files/55/0203-5.pdf>
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (มปป.). แนวทางการนิเทศภายในหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา. สืบค้นจาก
www.vec.go.th/Portals/25/เอกสาร/คู่มือนิเทศภายใน.pdf
- อนุรักษ์ โชติติลล. (ม.ป.ป.). การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. สืบค้นจาก
[https://www.google.co.th/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&cad=rja](https://www.google.co.th/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiFgs202fnLAhWEL5QKHQ1lBF4QFgg8MAQ&url=http%3A%2F%2Fwww.rtafa.ac.th%2FMathcom%2FMathematics%2FMathematics_and_Statistics_Department%2Fresearch_clinic_files%2Ftool_validity_reliability.ppt&usq=A)
&uact=8&ved=0ahUKEwiFgs202fnLAhWEL5QKHQ1lBF4QFgg8MAQ&url=http%3A%
2F%2Fwww.rtafa.ac.th%2FMathcom%2FMathematics%2FMathematics_and_Stat
istics_Department%2Fresearch_clinic_files%2Ftool_validity_reliability.ppt&usq=A

FQJcNGgbva9n5njemUhJySJNtD2FRGg7Q&sig2=HOm-

HgGM3_SNECtOl5Juug&bvm=bv.118443451,d.c2E

อรัญญา บุญธรรม และคณะ. (2558). การพัฒนาพฤติกรรมสะท้อนคิดของนักศึกษาพยาบาล. สืบค้นจาก <http://www.ppkhosp.go.th/ppkjournal/Fulltext/2558/5.%20%A4%D8%B3%CD%C3%D1%AD%AD%D2.pdf>

อร่ามศรี อาภาอดุล , อัศวรัตน์ พูลกระจ่าง และราตรี ศิริพันธ์. (2554). มาตรฐานวิชาชีพครูการอาชีวศึกษา. สืบค้นจาก http://news.ksp.or.th/ksplibrary/components/com_booklibrary/ebooks/green.pdf

อาชัญญา รัตนอุบล. (2540). กระบวนการการฝึกอบรมสำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ประชาชน.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2542). การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2550). การจัดโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2551). พัฒนาการ การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำไพ หรคุณารักษ์. (2550). การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. สืบค้นจาก [www.accu.or.jp/esd/mt-static/coe/tei/คู่มือ ESD เล่ม 1 \(ปรับปรุง\).pdf](http://www.accu.or.jp/esd/mt-static/coe/tei/คู่มือ ESD เล่ม 1 (ปรับปรุง).pdf)

อุ้นตา นพคุณ. (2523). การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาษาอังกฤษ

Acharya, C. (2003). Outcome-based Education (OBE) : A New Paradigm for Learning. Retrieved from www.cdtl.nus.edu.sg/link/nov2003/obe.htm

Brockett, R. G., and Hiemstra, R. (1991). Self-Direction in Adult Learning: Perspectives on Theory. New York: Routledge Chapman and Hall.

Butler, J. A. (1987). School Improvement Research Series: Grouping for Mastery Johnson City Central School District. Retrieved from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED291145.pdf>

- Caffarella, R. S., and Merriam, S. (1999). *Learning in Adulthood*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Carre, P. (1994). *Self-Directed Learning in French Professional Education*. Oklahoma: Oklahoma Research Center.
- Center for Education Innovation. (n.p.). OBE Principle and Process. Retrieved from <http://celt.ust.hk/teaching-resources/outcome-based-education/institutional-resources/obe-principles-and-process>
- Driscoll, A., and Wood, S. (2007). *Developing Outcome-based Assessment for Learner-Centered Education*. Virginia: Sterling.
- Fry, H. K., Steve., and Marshall, S. (2003). *Handbook for Teaching and Learning in Higher Education: Enhancing Academic Practice*. London: Kogan Page.
- Gander, S. L. (2006). *Beyond Mere Competency : Measurement Proficiency with Outcome Proficiency Indicator Scales*. Retrieved from <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pfi.2006.4930450409/abstract>
- Grote, R. C. (1996). *The Complete Guide to Performance Appraisal*. United State: AMACOM.
- Harden, R. M. L. and Jennifer M. (2012). *Essential Skills for a Medical Teacher*. China: Elsevier.
- Hiemstra, R. (1994). *Self-Directed Learning*. Retrieved from <http://ccnmtl.columbia.edu/projects/pl3p/Self-Directed%20Learning.pdf>
- Knowles, M. (1975). *Self-Directed Learning : A Guideline for Learner and Teachers*. America: Follett Publishing.
- Knowles, M. (1980). *The Modern Practice of Adult Education : From Pedagogy to Andragogy*. The United States of America: Follett Publishing.
- Lixun, W. (2011). *Designing and Implementing Outcome-Based Learning in a Linguistics Course: a Case Study in Hong Kong*. Retrieved from www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042811000942
- McClelland D. (1973). *Testing for Competencies rather than for intelligence*. *American Psychologist*.

- Owen, J. M. and Rogers, P. J. (1999). Program Evaluation Forms and Approaches. London: Sage Publications.
- Roy, K. (2009). Teaching Strategies for Outcomes-Based Education. South Africa: Juta & Company Ltd.
- Schalock, R. L. (2001). Outcome-Based Evaluation. New York Kluwer Academic Publishers.
- Skager, R. (1977). Curriculum Evaluation for Lifelong Education. Toronto: Pergamon Press.
- Smith, R. M. (1982). Learning How to Learn : Applied Theory for Adult. New York: Cambridge University Press.
- Spady, W. G. (1994). Outcome-Based Education: Critical Issues and Answers. Retrieved from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED380910.pdf>
- Spady, W. G. and Marshall, K. J. (1991). Beyond Traditional Outcome-Based Education. Retrieved from www.ascd.org/ASCD/pdf/journals/ed_lead/el_199110_spady.pdf
- William, R. S. (2002). Managing Employee Performance : Design and Implementation in Organizations. London: International Thomson Business Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ให้การอนุเคราะห์ในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญการตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรฉัตร สุปัญญา ภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ ปทุมเจริญวัฒนา ภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจิวิทยาการวิจัยการศึกษา

3. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน

5. ดร.ปาน กิมปี สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ
6. ดร.วิรุฬ นิลโมจน์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ

รายชื่อวิทยากรร่วมด้านการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้

ดร.รุ่งอรุณ ไสยโสภณ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
กระทรวงศึกษาธิการ

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์การวิจัยในระยะที่ 1

1. นางชุติมณฑน์ เรืองกาญจนสุรีย์ รองผู้อำนวยการ สำนักงานกศน.จังหวัดนนทบุรี
(รักษาการผู้อำนวยการ กศน.อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี)
2. นายบรรลือศักดิ์ สิตตานนท์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัด
ฉะเชิงเทรา
3. นางสุนันทา โนรีสุวรรณ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
4. นายรัฐเขต เชื้อมหาวัน ผู้อำนวยการ กศน.เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร
5. นางสาวสรีย์ณอร์ บุญมี ผู้อำนวยการ กศน.เขตบางนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
6. นายเสนอ แจกภู ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
7. นายเอกชัย ปานเม่น ผู้อำนวยการ ศูนย์ฝึกวิชาชีพกาญจนบุรี “สามสงฆ์ทรงพระคุณ”
อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
8. นางผกาทิพย์ ภูมิสุข หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการและภาคีเครือข่าย กศน.อำเภอเมือง
สมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
9. นางจรียา กาญจนสาร หัวหน้างานการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กศน.
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
10. นายพานิช ศรีงาม ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา
11. นายเพชร กาญจนธานี หัวหน้างานการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กศน.
อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
12. นางสาวสุพัต นำเจริญลาภ หัวหน้างานการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กศน.
อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

รายชื่อผู้บริหารที่อนุญาตให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเข้าอบรม

1. นางรัชชนก พละศักดิ์ ผู้อำนวยการ สำนักงานกศน.จังหวัดสมุทรปราการ
2. นายพยุงศักดิ์ บำรุงรัฐ ผู้อำนวยการ สำนักงานกศน.จังหวัดนนทบุรี

3. นายรัฐเขต เชื้อมหาวัน ผู้อำนวยการ กศน.เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร
4. นางสาวสร้อยณัฏ บัญญัติ ผู้อำนวยการ กศน.เขตบางนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
5. นางสุนันทา โนรีสุวรรณ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
6. นายบรรลือศักดิ์ สิตตานนท์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

รายชื่อผู้บังคับบัญชาครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. นายรัฐเขต เชื้อมหาวัน ผู้อำนวยการ กศน.เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. นางสาวสร้อยณัฏ บัญญัติ ผู้อำนวยการ กศน.เขตบางนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
3. นางผกาทิพย์ ภูมีสุข หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการและภาคีเครือข่าย กศน.อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
4. นางสุนันทา โนรีสุวรรณ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
5. นายบรรลือศักดิ์ สิตตานนท์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
6. นางสาวอุไรวรรณ คุ้มครอง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
7. นางฤดี ศิริภาพ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภออำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 3

ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. นายพยุหศักดิ์ บำรุงรัฐ ผู้อำนวยการ สำนักงานกศน.จังหวัดนนทบุรี
2. นายปกาสิต ตราชื่นตอง รองผู้อำนวยการ สำนักงานกศน.จังหวัดกรุงเทพมหานคร
3. นายบรรลือศักดิ์ สิตตานนท์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
4. นางสุนันทา โนรีสุวรรณ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา

5. นายวีระกุล เรืองสกุล รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ จังหวัดแพร่

6. นางพรทิพย์ อั้งสมรรถโกษา ผู้บริหารโรงเรียนแสงทองอิเล็กทรอนิกส์ จังหวัด กรุงเทพมหานคร

ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

7. นายสงบ อินทรมณี อดีตผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

8. นายปาน กิมปี ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ

9. กุลธร เลิศสุริยะกุล ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ

10. สมชัย วรานุกุลรักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มบริษัท แลนด์แอนด์เฮ้าส์จำกัด

รายชื่อครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยที่เข้าอบรม

1. น.ส.กันยารัตน์ หอมเศรษฐี กศน.อำเภอสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
2. น.ส.กัญญาณัฐ โอโลรัมย์ กศน.อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
3. น.ส.วิภาวดี จันทร์ดี กศน.อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
4. น.ส.อรุณรัตน์ เพชรดี กศน.อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
5. น.ส.นิตา วงศ์เสนาอารี กศน.อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
6. น.ส.สมบุญ บัญยะมูล กศน.อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
7. น.ส.จุฑามาศ สีหา กศน.อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
8. น.ส.ฐิตาภรณ์ ที่จักร กศน.อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
9. นายไพฑูล ละอองศรี กศน.อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
10. น.ส.วันทกานต์ จรุงนิธิโชติวงษ์ กศน.อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
11. นายพลกร มาตรสุโลก กศน.อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
12. นายสิทธิชัย จันทร์พยอม กศน.อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
13. น.ส.อุษารัตน์ ดิษฐผล กศน.อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
14. นายณัฐพงษ์ จิระอมรพันธ์ กศน.อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
15. น.ส.อุษา ดั่งงาม กศน.อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
16. น.ส.ชวิตา คเชนทร์สถิตย์ กศน.อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
17. นายณัฐวิทย์ ทองมงคล กศน.อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
18. น.ส.อินอร บัวผัน กศน.อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
19. นายอดิเรก อินปิ่น กศน.อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
20. นายวีรภัทร์ ชัยพงศ์กุลวรา กศน.เขตบางนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
21. นางมณีนทร ทองกลั่น กศน.เขตบางนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
22. นายพนธกร พงศ์จิระปัญญา กศน.เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข
เครื่องมือการวิจัย

ระยะที่ 1 เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เครื่องมือการวิจัยที่ 1 แบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เครื่องมือการวิจัยที่ 2 แบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระยะที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมและประเมินผลลัพท์การเรียนรู้การฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

เครื่องมือการวิจัยที่ 3 รูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เครื่องมือการวิจัยที่ 4 แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เครื่องมือการวิจัยที่ 5 แบบประเมินผลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เครื่องมือการวิจัยที่ 6 แบบประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เครื่องมือการวิจัยที่ 7 แบบประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเจ้าของชิ้นงาน

เครื่องมือการวิจัยที่ 8 แบบประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา

เครื่องมือการวิจัยที่ 9 แบบประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ประเมินโดยผู้เรียน

เครื่องมือการวิจัยที่ 1

แบบสัมภาษณ์สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

พิจารณาและตอบคำถามในช่องว่าง

คำถามตอนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐาน

ชื่อ-นามสกุล

1. ตำแหน่ง

..... (1) ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัด

..... (2) ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ

..... (3) หัวหน้างานการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

..... (4) อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2. หน่วยงานที่สังกัด

(1) สำนักงาน กศน. จังหวัด

(2) กศน. อำเภอ

3. ระยะเวลาด้านบริหารการศึกษา ปี

คำถามตอนที่ 2 : ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4. จากกลุ่มเป้าหมายตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเป็นแรงงานนอกระบบและการจัดการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ท่านคิดว่า ความสามารถการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่สำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีความสำคัญอย่างไร

.....
.....

5. จากกลุ่มเป้าหมายตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่จัดเป็นผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่และหลักการจัดการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ท่านคิดว่า ความสามารถหลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มีความสำคัญอย่างไร

.....
.....

6. จากจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต ท่านคิดว่า ความสามารถการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้สำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีความสำคัญอย่างไร

.....

.....

7. จากการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพไปใช้งานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานประกอบการ ท่านคิดว่า ความสามารถการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีความสำคัญอย่างไร

.....

.....

8. จากความหลากหลายในประสบการณ์ของผู้เรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ท่านคิดว่า ความสามารถพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจเนื้อหาการเรียนรู้ในทิศทางเดียวกัน มีความสำคัญอย่างไร

.....

.....

9. โปรดเรียงลำดับความสำคัญและความจำเป็นของความสามารถในสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ควรได้รับการเสริมสร้าง (โปรดระบุหมายเลขทุกความสามารถ ดังนี้

1 หมายถึง สำคัญมากที่สุด 2 หมายถึง สำคัญมาก 3 หมายถึง สำคัญปานกลาง

4 หมายถึง สำคัญน้อย 5 หมายถึง สำคัญน้อยที่สุด

() การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

() หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

() การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้

() การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา

() การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

10. เป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ระบุในข้อ 10 ควรปรากฏใน
ลักษณะใด

.....

.....

11. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

.....

.....

เครื่องมือการวิจัยที่ 2

แบบสอบถามสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

คำถามตอนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐาน

1. เพศ

..... (1) หญิง (2) ชาย

2. ระดับการศึกษา

..... (1) ปริญญาตรี

(1.1) สาขาวิชา

..... (2) ปริญญาโท

(2.1) สาขาวิชา

..... (3) ปริญญาเอก

(3.1) สาขาวิชา

..... (4) อื่น ๆ

(4.1) โปรดระบุ (ระดับการศึกษาและสาขาวิชา)

3. ระยะเวลาการทำงานในตำแหน่งครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (เศษของเดือนคิดเป็น 1 ปี)

..... (1) น้อยกว่า 1 ปี

..... (2) 1-2 ปี

..... (3) 3-4 ปี

..... (4) มากกว่า 4 ปี

4. จำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมหลังเข้ารับตำแหน่งครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (จำนวนครั้งเฉลี่ยต่อ ปี)

..... (1) ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม

..... (2) เคยเข้ารับการฝึกอบรมจำนวน ครั้ง

<p>8. ท่านเข้าใจการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>9. ท่านเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>10. ท่านสามารถออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้</p>									
<p>หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>11. ท่านเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง</p> <p>12. ท่านเข้าใจรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง</p> <p>13. ท่านสามารถประยุกต์ใช้การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>14. ท่านเข้าใจองค์ประกอบของการรู้ ICT</p> <p>15. ท่านเข้าใจบทบาทของผู้สอนกับการใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้</p> <p>16. ท่านสามารถใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้</p>									
<p>การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้</p> <p>17. ท่านเข้าใจลักษณะที่ดีของแผนจัดการเรียนรู้</p> <p>18. ท่านเข้าใจแนวทางการวางแผนจัดการเรียนรู้</p> <p>19. ท่านทราบองค์ประกอบของแผนจัดการเรียนรู้</p> <p>20. ท่านเข้าใจขั้นตอนการเขียนแผนจัดการเรียนรู้</p> <p>21. ท่านเข้าใจแนวทางการตรวจสอบคุณภาพแผนจัดการเรียนรู้</p> <p>22. ท่านสามารถจัดทำแผนจัดการเรียนรู้</p>									

<p>การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา</p> <p>23. ท่านเข้าใจแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ หลากหลายบนอินเทอร์เน็ต</p> <p>24. ท่านรู้จักโปรแกรมช่วยดาวน์โหลดข้อมูลบน อินเทอร์เน็ต</p> <p>25. ท่านเข้าใจวิธีการดาวน์โหลดข้อมูลบน อินเทอร์เน็ต</p> <p>26. ท่านเข้าใจหลักการสร้างความปลอดภัยใน การดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต</p> <p>27. ท่านสามารถสร้างความปลอดภัยในการดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต</p> <p>28. ท่านสามารถนำข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตมาใช้ เพื่อเตรียมเนื้อหาการเรียนรู้</p>									
<p>การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้</p> <p>29. ท่านสามารถกำหนดรูปแบบการนำเสนอ เนื้อหาการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้</p> <p>30. ท่านสามารถจัดการข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และวิดีโอทัศน์ของเนื้อหา การเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้</p> <p>31. ท่านสามารถจัดการตารางข้อมูลและแผนภูมิ ของเนื้อหาการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้</p> <p>32. ท่านสามารถกำหนดการเคลื่อนไหวของ เนื้อหาในสื่อการเรียนรู้</p> <p>33. ท่านสามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้</p> <p>34. ท่านสามารถใช้สื่อการเรียนรู้ในการจัดการ เรียนรู้</p>									

35. เป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ระบุในข้อ 5-34

.....

.....

36. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

.....

.....

เครื่องมือการวิจัยที่ 3

รูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

รูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้
2. หลักสูตรการเรียนรู้
3. กระบวนการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนรู้
5. การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมายของการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เข้าอบรม ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องประยุกต์ใช้สมรรถนะจำเป็นกับการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยต้องแสดงให้เห็นเป็นรูปกระทำ เช่น การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ ตลอดจนการนำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ไปใช้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2. หลักสูตรการเรียนรู้

หลักสูตรการเรียนรู้ในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

1. หลักการและเหตุผลของหลักสูตร

หลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีสมรรถนะจำเป็นเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น หลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ ความสำคัญกับการเรียนเพื่อการนำความรู้ใช้ในการทำงานจริง

2.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คือ เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้สามารถจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เข้าอบรมต้อง

1. สามารถออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้
2. สามารถใช้หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้
3. สามารถจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ได้
4. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียม

เนื้อหาได้

5. สามารถพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ได้

2.3 เนื้อหาของหลักสูตร

เนื้อหาของหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย

1. การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
2. หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียม

เนื้อหา

4. การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้
5. การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้

3. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ การเรียนรู้เพื่อการนำสมรรถนะจำเป็นไปใช้กับการทำงาน รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมมีอิสระ ในการชี้แนะตนเองการเรียนรู้ของตนเองเพื่อให้การเรียนรู้เชื่อมโยงกับการทำงานของผู้เข้าอบรม ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ
2. กำหนดวัตถุประสงค์หลักในการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน
3. กำหนดเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน
 - 3.1 การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้
 - 3.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ย่อยในการเรียนรู้ของแต่ละบทเรียน
 - 3.3 การกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้
4. การกำหนดแผนจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน
5. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน
6. การประกาศความคาดหวังในผลลัพธ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับทราบ
7. การดำเนินการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน
8. การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อการทำงาน

4. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้การเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย

1. การเรียนรู้ในห้องเรียน จำนวน 32 ชั่วโมง
2. การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาณการเรียนรู้ จำนวน 30 ชั่วโมง
3. การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้ จำนวน 30 ชั่วโมง
4. การถอดบทเรียนการเรียนรู้ จำนวน 3 ชั่วโมง
5. การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงาน จำนวน 5 ชั่วโมง
6. การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงาน จำนวน 6 ชั่วโมง และ
7. การถอดบทเรียนผลลัพธ์การเรียนรู้ จำนวน 2 ชั่วโมง

4.1 การเรียนรู้ในห้องเรียน

การเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นการเรียนรู้ในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ผู้เข้าอบรมจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้ในห้องเรียนมีระยะเวลาทั้งสิ้น 32 ชั่วโมง รายละเอียดดังนี้

4.1.1 ตารางการเรียนรู้ในห้องเรียน

ตารางที่ 23 ตารางการเรียนรู้ในห้องเรียน

วันที่	หัวข้อการเรียนรู้	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
1	การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	4
	หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	4
2	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้เพื่อเตรียมเนื้อหา	8
3	การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้	8
4	การพัฒนาสื่อการเรียนรู้	8
	รวม	32

4.1.2 สารสำคัญ

สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นสมรรถนะจำเป็นที่มีความสำคัญสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อใช้ในการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นแรงงานนอกระบบตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สมรรถนะจำเป็นดังกล่าวประกอบด้วยความสามารถ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2) การนำหลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มาพัฒนาผู้เรียน 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา 4) การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และ 5) การพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนรู้

4.1.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อส่งเสริมให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้เรียนและประยุกต์ใช้สมรรถนะจำเป็นกับการทำงานได้ เมื่อสิ้นสุดประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องสามารถ

1. ออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้
2. ใช้หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้
3. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหาได้

4. จัดทำแผนจัดการเรียนรู้ได้
5. พัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ได้

4.1.4 เนื้อหาการเรียนรู้

1. การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.1 พัฒนาการของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.2 การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.4 การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.5 กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.6 ข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติสำหรับการทำงานกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.7 เงื่อนไขการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
2. หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 2.1 กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
 - 2.2 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
 - 2.3 องค์ประกอบของการรู้ ICT
 - 2.4 บทบาทของผู้สอนกับการใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้
3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา
 - 3.1 แนวทางการแสวงหาความรู้บนอินเทอร์เน็ต
 - 3.2 การแสวงหาข้อมูลขั้นต้นบนอินเทอร์เน็ต
 - 3.3 การแสวงหาข้อมูลขั้นสูงบนอินเทอร์เน็ต
 - 3.4 โปรแกรมช่วยดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต
 - 3.5 วิธีการดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต
 - 3.6 หลักการสร้างความปลอดภัยในการดาวน์โหลดข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต
4. การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้
 - 6.1 ลักษณะที่ดีของแผนจัดการเรียนรู้
 - 6.2 แนวทางการวางแผนจัดการเรียนรู้
 - 6.3 องค์ประกอบของแผนจัดการเรียนรู้
 - 6.4 ขั้นตอนการเขียนแผนจัดการเรียนรู้
 - 6.5 แนวทางการตรวจสอบคุณภาพแผนจัดการเรียนรู้

5. การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้

- 5.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- 5.2 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาการเรียนรู้
- 5.3 การจัดการข้อมูลการนำเสนอ
- 5.4 การจัดการข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และวีดิทัศน์ของเนื้อหาการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้
- 5.5 การจัดการตารางข้อมูลและแผนภูมิของเนื้อหาการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้
- 5.6 การกำหนดการเคลื่อนไหวของเนื้อหาในสื่อการเรียนรู้

4.1.5 กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับบรรยากาศการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนจำแนกตามหัวข้อการเรียนรู้มีทั้งสิ้น 5 กิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางที่ 24 กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ (4 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
<p>เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรม</p> <p>1. ศึกษาและเข้าใจการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>2. สามารถออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้</p>	<p>1. ลักษณะของผู้ใหญ่</p> <p>2. การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>3. กิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>4. ข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติสำหรับการทำงานกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>5. เงื่อนไขการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p><u>ขั้นนำการเรียนรู้</u></p> <p>1. วิทยากรแนะนำตนเอง</p> <p>2. วิทยากรดำเนินกิจกรรมละลายพฤติกรรมด้วยเกมตามล่าหาชื่อ</p> <p>3. วิทยากรแนะนำหัวข้อการเรียนรู้</p> <p>4. วิทยากรและผู้เข้าอบรมร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่เป็นข้อตกลงในผลลัพธ์การเรียนรู้</p> <p><u>ขั้นดำเนินการเรียนรู้</u></p> <p>1. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมเพื่ออภิปรายประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นของตนเอง</p> <p>2. ผู้เข้าอบรมตั้งประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นของตนเองร่วมกัน</p> <p>3. ผู้เข้าอบรมร่วมกันนำเสนอปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>4. ผู้เข้าอบรมระบุและเลือกทางเลือกของปัญหาเพื่อเป็นข้อตกลงในผลลัพธ์การเรียนรู้ รวมถึงกำหนดวิธีการเรียนรู้ของตนเอง</p> <p>5. วิทยากรดำเนินกิจกรรมเกมสัญญาใจเพื่อเป็นข้อตกลงในผลลัพธ์การเรียนรู้</p> <p>6. ผู้เข้าอบรมดำเนินการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาตามวิธีการเรียนรู้ที่ตนเองได้กำหนดไว้</p> <p><u>ขั้นสรุปการเรียนรู้</u></p> <p>1. ผู้เข้าอบรมร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาของตนเอง</p> <p>2. ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลสรุปการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้จริง</p>	<p>1. เอกสาร</p> <p>การออกแบบ</p> <p>การเรียนรู้</p> <p>สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>2. แผ่นวีดิทัศน์การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>3. กระดาษขลิบชาร์ท</p> <p>4. ปากกาสำหรับเขียนกระดาษขลิบชาร์ท</p> <p>5. อุปกรณ์คอมพิวเตอร์</p>	<p>แบบทดสอบ</p> <p>สมรรถนะ</p> <p>จำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังเรียน</p>

ตารางที่ 25 กิจกรรมการเรียนรู้หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ (4 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
<p>เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรม</p> <p>1. ศึกษาและเข้าใจหลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>2. สามารถใช้หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้</p>	<p>1. การเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเอง</p> <p>2. การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร</p>	<p><u>ขั้นนำการเรียนรู้</u></p> <p>1. วิทยากรแนะนำหัวข้อหลักของหลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p><u>ขั้นดำเนินการเรียนรู้</u></p> <p>1. วิทยากรและผู้เข้าอบรมร่วมกันเลือกหัวข้อการเรียนรู้</p> <p>2. วิทยากรอธิบายสาระหลักของเนื้อหาการเรียนรู้</p> <p>3. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมเพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ในหัวข้อที่มอบหมายและร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้จริง</p> <p><u>ขั้นสรุปการเรียนรู้</u></p> <p>1. ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลสรุปการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้จริง</p> <p>2. วิทยากรและผู้เข้าอบรมร่วมกันเสนอข้อแนะนำเพิ่มเติมพร้อมกับชื่นชมการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม</p>	<p>1. เอกสารหลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>2. แผ่นวีดิทัศน์หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>4. กระดาษฟลิปชาร์ท</p> <p>5. ปากกาสำหรับเขียนกระดาษฟลิปชาร์ท</p>	<p>แบบทดสอบ</p> <p>สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังเรียน</p>

ตารางที่ 26 กิจกรรมการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้
สำหรับเตรียมเนื้อหา (8 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
เพื่อส่งเสริมให้ผู้ เข้าอบรม 1. ศึกษาการใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสารเพื่อ แสวงหาความรู้ สำหรับเตรียม เนื้อหา 4. สามารถใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสารเพื่อ แสวงหาความรู้ สำหรับเตรียม เนื้อหาได้	1. เครื่องมือ แสวงหาข้อมูล บนอินเทอร์เน็ต 2. การแสวงหา ข้อมูลขั้นต้นบน อินเทอร์เน็ต 3. การแสวงหา ข้อมูลขั้นสูงบน อินเทอร์เน็ต 4. โปรแกรมช่วย ดาวน์โหลด ข้อมูลบน อินเทอร์เน็ต 5. การดาวน์โหลด ข้อมูลบน อินเทอร์เน็ต	<u>ขั้นนำการเรียนรู้</u> 1. วิทยากรแนะนำหัวข้อ หลักการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ แสวงหาความรู้สำหรับเตรียม เนื้อหา <u>ขั้นดำเนินการเรียนรู้</u> 1. วิทยากรและผู้เข้าอบรม ร่วมกันเลือกหัวข้อการเรียนรู้ 2. วิทยากรอธิบายสาระหลัก ของเนื้อหาการเรียนรู้การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้ สำหรับเตรียมเนื้อหา 4. ผู้เข้าอบรมทดลองปฏิบัติการ สืบค้นข้อมูลสถานประกอบการ บนอินเทอร์เน็ต 5. วิทยากรสร้างความสดชื่น ให้กับผู้เข้าอบรมด้วยเกมส์ เสียดฟ้า 6. ผู้เข้าอบรมทดลองปฏิบัติการ ดาวน์โหลดข้อมูลบน อินเทอร์เน็ต 7. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรม เพื่อการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การเรียนรู้ใน หัวข้อที่มอบหมายและร่วมกัน สรุปผลการเรียนรู้เพื่อการ นำไปใช้จริง <u>ขั้นสรุปการเรียนรู้</u>	1. เอกสารการ ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสารเพื่อ แสวงหาความรู้ สำหรับเตรียม เนื้อหา 2. แผ่นวีดิทัศน์ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสารเพื่อ แสวงหาความรู้ สำหรับเตรียม เนื้อหา 4. กระดาษฟิลิป ชาร์ท 5. ปากกา สำหรับเขียน กระดาษฟิลิป ชาร์ท 6. อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์	แบบทดสอบ สมรรถนะจำเป็น สำหรับครู หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพหลังเรียน

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
		1. ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่ม นำเสนอผลสรุปการเรียนรู้เพื่อ การนำไปใช้จริง 2. วิทยากรและผู้เข้าอบรม ร่วมกันเสนอข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พร้อมกับชื่นชมการนำเสนอของ แต่ละกลุ่ม		

ตารางที่ 27 กิจกรรมการเรียนรู้การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ (8 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
เพื่อส่งเสริมให้ผู้ เข้าอบรม 1. ศึกษาและ เข้าใจการจัดทำ แผนจัดการ เรียนรู้ 2. สามารถจัดทำ แผนจัดการ เรียนรู้ได้	1. ลักษณะที่ดี ของแผนจัดการ เรียนรู้ 2. การวางแผน จัดการเรียนรู้ 3. องค์ประกอบ ของแผนจัดการ เรียนรู้ 4. ขั้นตอนการ เขียนแผนจัดการ เรียนรู้	<u>ขั้นนำการเรียนรู้</u> 1. วิทยากรแนะนำหัวข้อหลัก ของการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ <u>ขั้นดำเนินการเรียนรู้</u> 1. วิทยากรและผู้เข้าอบรม ร่วมกันเลือกหัวข้อการเรียนรู้ 2. วิทยากรอธิบายสาระหลัก ของเนื้อหาการเรียนรู้การจัดทำ แผนจัดการเรียนรู้ 3. ผู้เข้าอบรมทดลองจัดทำแผน จัดการเรียนรู้หนึ่งหน่วยการ เรียนรู้ <u>ขั้นสรุปการเรียนรู้</u> 1. ผู้เข้าอบรมนำเสนอแผน จัดการเรียนรู้ 2. วิทยากรและผู้เข้าอบรม ร่วมกันแนะนำและชื่นชมการ นำเสนอ	1. เอกสารการ จัดทำแผน จัดการเรียนรู้ 2. กระดาษฟลิป ชาร์ท 3. ปากกา สำหรับเขียน กระดาษฟลิป ชาร์ท 4. อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์	แบบทดสอบ สมรรถนะจำเป็น สำหรับครู หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพหลังเรียน

ตารางที่ 28 กิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ (8 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
<p>เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรม</p> <p>1. เข้าใจการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้</p> <p>2. สามารถพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ได้</p>	<p>1. ความรู้เบื้องต้นกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน</p> <p>2. การกำหนดรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาการเรียนรู้</p> <p>3. การจัดการข้อมูลการนำเสนอ</p> <p>4. การกำหนดเสียงประกอบเนื้อหาการเรียนรู้</p> <p>5. การจัดทำเอกสารประกอบ</p>	<p><u>ขั้นนำการเรียนรู้</u></p> <p>1. วิทยากรแนะนำหัวข้อหลักของการพัฒนาสื่อการเรียนรู้</p> <p>2. วิทยากรและผู้เข้าอบรมกำหนดข้อตกลงในผลลัพธ์การเรียนรู้ร่วมกัน</p> <p><u>ขั้นดำเนินการเรียนรู้</u></p> <p>1. วิทยากรและผู้เข้าอบรมร่วมกันเลือกหัวข้อการเรียนรู้</p> <p>2. วิทยากรอธิบายสาระหลักของการพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนรู้</p> <p>4. ผู้เข้าอบรมทดลองเปลี่ยนโครงร่างการนำเสนอ</p> <p>5. ผู้เข้าอบรมทดลองใส่เสียงบรรยาย</p> <p>6. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรม โดยให้แต่ละกลุ่มร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย และสรุปการเรียนรู้เพื่อการนำไปใช้จริง</p> <p>7. วิทยากรดำเนินกิจกรรมผ่อนคลายกล้ามเนื้อให้กับผู้เข้าอบรมด้วยเกมบิตข้ายบิตขวา</p> <p><u>ขั้นสรุปการเรียนรู้</u></p> <p>1. ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปการเรียนรู้เพื่อการนำไปใช้จริง</p> <p>2. วิทยากรและผู้เข้าอบรมร่วมกันแนะนำและชื่นชมการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม</p>	<p>1. เอกสารการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้</p> <p>2. แผ่นวีดิทัศน์การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้</p> <p>3. กระดาษฟลิปชาร์ต</p> <p>4. ปากกาสำหรับเขียนกระดาษฟลิปชาร์ต</p> <p>5. อุปกรณ์คอมพิวเตอร์</p>	<p>แบบทดสอบ</p> <p>สมรรถนะจำเป็นสำหรับครู</p> <p>หลักสูตร</p> <p>ประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังเรียน</p>

4.2 การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้

การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กำกับการเรียนรู้ของตนเองด้วยตนเองในทุกกระบวนการเรียนรู้โดยมีระยะเวลาการเรียนรู้ทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง รายละเอียดดังนี้

4.2.1 ตารางการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้

ตารางที่ 29 ตารางการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้

หัวข้อการเรียนรู้	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
แนวทางการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้	1
การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้	29
รวม	30

4.2.2 สาระสำคัญ

การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ในสิ่งที่มีคุณค่าและความหมายต่อตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้เป็นการเปิดโอกาสให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ศึกษาในสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับภาระงานของตนเองเพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยผู้เข้าอบรมจะต้องเป็นผู้กำหนดหัวข้อการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้โดยตนเองเพื่อตนเอง

4.2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้ คือ เพื่อสนับสนุนให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. ศึกษารายละเอียดที่เป็นประโยชน์ต่อภาระงานของตนเอง
2. เรียนรู้กระบวนการการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยผ่านสัญญาการเรียนรู้
3. สามารถนำหลักการและวิธีการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไปใช้ในการจัดการ

เรียนรู้ได้

4.2.4 เนื้อหาการเรียนรู้

ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นผู้กำหนดหัวข้อและเนื้อหาการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับภาระงานของตนเองด้วยตนเองโดยมีวิทยากรเป็นผู้ให้คำแนะนำ

4.2.5 กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่ผู้เข้าอบรมเป็นผู้กำหนดเส้นทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ตลอดจนการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายต่อการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังนี้

ตารางที่ 30 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้ (30 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมได้ 1.ศึกษาและเรียนรู้การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้ 2.สามารถประยุกต์ใช้การเรียนรู้ด้วยชี้นำตนเองได้	1. หัวข้อการเรียนรู้ต้องเชื่อมโยงกับภาระงานของครูหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย	<u>ขั้นนำการเรียนรู้</u> 1. วิทยากรแนะนำแนวทางการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้ 2. วิทยากรและผู้เข้าอบรมร่วมกันกำหนดหัวข้อการเรียนรู้ 3. ผู้เข้าอบรมร่างสัญญาการเรียนรู้ <u>ขั้นดำเนินการเรียนรู้</u> 1. ผู้เข้าอบรมดำเนินการเรียนรู้ตามสัญญาการเรียนรู้ 2. ผู้เข้าอบรมจัดทำหลักฐานการเรียนรู้ <u>ขั้นสรุปการเรียนรู้</u> 1. ผู้เข้าอบรมสรุปความคิดรวบยอดการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้	1. ใบงานเรื่องสัญญาการเรียนรู้ 2. หลักฐานการเรียนรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้	นำเสนอและร่วมกันแนะนำเพิ่มเติม

ใบงาน
เรื่อง สัญญาการเรียนรู้

เรื่อง

ชื่อ-นามสกุล

สถานศึกษาที่สังกัด

วัตถุประสงค์	กิจกรรม การเรียนรู้	แหล่งข้อมูล การเรียนรู้	หลักฐาน การเรียนรู้	การ ประเมินผล การเรียนรู้	ระยะเวลา การเรียนรู้

4.3 การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้

การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้ที่เป็นเอกสารการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ มีระยะเวลาในการเรียนรู้ทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง รายละเอียดดังนี้

4.3.1 ตารางการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้

ตารางที่ 31 ตารางการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้

หัวข้อการเรียนรู้	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	6
หลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	6
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหา ความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา	6
การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้	6
การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้	6
รวม	30

4.3.2 สารสำคัญ

การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เข้าอบรมได้ทบทวนหัวข้อและเนื้อหาการเรียนรู้ในหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.3.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้ คือ เพื่อให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้

1. ศึกษาและทบทวนสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้

4.3.4 เนื้อหาการเรียนรู้

เนื้อหาการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

2. หลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียม
 เนื้อหา

4. การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้
5. การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้

4.3.5 กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการทบทวนสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ
 พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางที่ 32 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดการเรียนรู้ (30 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
เพื่อส่งเสริมให้ผู้ เข้าอบรมได้ 1. ศึกษาและ ทบทวนสมรรถนะ จำเป็นสำหรับครู หลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพ สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย 2. พัฒนาทักษะ การเรียนรู้ด้วย ตนเองผ่านชุดการ เรียนรู้	1. การออกแบบ การเรียนรู้สำหรับ ผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่ 2. หลักการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่ 3. การใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสารเพื่อ แสวงหาความรู้ สำหรับเตรียม เนื้อหา 4. การจัดทำแผน จัดการเรียนรู้ 5. การพัฒนาและ ใช้สื่อการเรียนรู้	<u>ขั้นนำการเรียนรู้</u> - <u>ขั้นดำเนินการเรียนรู้</u> 1. ผู้เข้าดำเนินการเรียนรู้ เนื้อหาในแต่ละหัวข้อของ ชุดการเรียนรู้ <u>ขั้นสรุปการเรียนรู้</u> 1. ผู้เข้าอบรมสรุป ความคิดรวบยอดการ เรียนรู้ตัวชุดการเรียนรู้	1. ชุดการ เรียนรู้การ เสริมสร้าง สมรรถนะ จำเป็น สำหรับครู หลักสูตร ประกาศนียบ ัตรวิชาชีพ สำนักงาน ส่งเสริม การศึกษา นอกระบบ และ การศึกษา ตาม อัธยาศัย	นำเสนอและ ร่วมกัน แนะนำ เพิ่มเติม

4.4 การถอดบทเรียนการเรียนรู้

การถอดบทเรียนการเรียนรู้เป็นการสกัดความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาณการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้ ผู้เข้าอบรมนำเสนอผลการเรียนรู้และร่วมกันแลกเปลี่ยนประเด็นการเรียนรู้ดังกล่าว การถอดบทเรียนการเรียนรู้มีระยะเวลาการเรียนรู้ทั้งสิ้น 3 ชั่วโมง รายละเอียดดังนี้

4.4.1 ตารางการถอดบทเรียนการเรียนรู้

ตารางที่ 33 ตารางการถอดบทเรียนการเรียนรู้

หัวข้อการเรียนรู้	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
นำเสนอและสรุปการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาณการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้	1.5
ร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1.5
รวม	3

4.4.2 สารสำคัญ

การถอดบทเรียนการเรียนรู้เป็นสกัดความรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาณการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้ ผู้เข้าอบรมร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้จากสัญญาณการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการนำข้อค้นพบจากการเรียนรู้ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.4.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การถอดบทเรียนการเรียนรู้ คือ เพื่อให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้

1. แบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาณการเรียนรู้
2. ร่วมกันทบทวนและสรุปสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. เรียนรู้และตกผลึกความคิดรวบยอดจากการถอดบทเรียนการเรียนรู้ร่วมกัน

4.4.4 เนื้อหาการเรียนรู้

ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาณการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้เพื่อเสริมสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.4.5 กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการถอดบทเรียนการเรียนรู้เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางที่ 34 กิจกรรมการถอดบทเรียนการเรียนรู้ (3 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรม 1. นำเสนอการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้ และชุดการเรียนรู้ 2. ร่วมกันตกผลึกเพื่อนำมาซึ่งข้อค้นพบจากการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้	1. เนื้อหาสรุปการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ 2. ประสพการณ์การเรียนรู้จากสัญญาการเรียนรู้	<u>ขั้นนำการเรียนรู้</u> 1. วิทยากรแจ้งขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ <u>ขั้นดำเนินการเรียนรู้</u> 1. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมเป็น 4 กลุ่ม 2. ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอและสรุปความคิดรวบยอดจากสัญญาการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้ในกลุ่มตนเอง <u>ขั้นสรุปการเรียนรู้</u> 1. ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลสรุปความคิดรวบยอดจากการถอดบทเรียนการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มตนเอง 2. วิทยากรและผู้เข้าอบรมร่วมกันเสนอข้อแนะนำเพิ่มเติมพร้อม	1. กระดาษฟลิปชาร์ต 2. ปากกาสำหรับเขียนกระดาษฟลิปชาร์ต 3. คอมพิวเตอร์	นำเสนอและร่วมกันแนะนำเพิ่มเติม

4.5 การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน

การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานเป็นการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน สำหรับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยมีระยะเวลาการเรียนรู้ทั้งสิ้น 5 ชั่วโมง รายละเอียด ดังนี้

4.5.1 ตารางการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน

ตารางที่ 35 ตารางการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน

หัวข้อการเรียนรู้	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
ทดลองจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในรายวิชา ที่รับผิดชอบ	5
รวม	5

4.5.2.สาระสำคัญ

การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานเป็นทดลองการใช้ สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน ชิ้นงานในที่นี้คือแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในรายวิชาที่ ผู้เข้าอบรมรับผิดชอบ ผู้เข้าอบรมจะได้ทดลองฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้เพื่อการนำสมรรถนะจำเป็นไปใช้จริงในการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.5.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน คือ เพื่อให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้

1. ฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. ได้เรียนรู้ทักษะจำเป็นต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. ได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.5.4 เนื้อหาการเรียนรู้

เนื้อหาการเรียนรู้นี้ คือ การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ในการจัดทำชิ้นงาน

4.5.5 กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เกิดทักษะและกระบวนการเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานเพื่อนำไปใช้จริงในการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังนี้

ตารางที่ 36 กิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน (5 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรม 1. ฝึกปฏิบัติการใช้สมรรถนะจำเป็น 2. เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน	-	<p><u>ขั้นนำการเรียนรู้</u></p> <p>1. วิทยากรแจ้งให้ทราบถึงผลลัพธ์การเรียนรู้สุดท้ายที่ต้องการจากการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน</p> <p>2. วิทยากรแจ้งให้ทราบถึงวิธีการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน</p> <p><u>ขั้นดำเนินการเรียนรู้</u></p> <p>1. ผู้เข้าอบรมเลือกหน่วยการเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อใช้เป็นโจทย์ในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้</p> <p>2. ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบ</p> <p><u>ขั้นสรุปการเรียนรู้</u></p> <p>1. วิทยากรและผู้เข้าอบรมร่วมกันสรุปประเด็นปัญหาและข้อพึงระวังในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้</p>	1. อุปกรณ์คอมพิวเตอร์	-

4.6 การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงาน

การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงานเป็นการประเมินผลทักษะในการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้โดยมีระยะเวลาการเรียนรู้ทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง

4.6.1 ตารางการประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงาน

ตารางที่ 37 ตารางการประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงาน

หัวข้อการเรียนรู้	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
ทดลองจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในรายวิชา ที่รับผิดชอบ	5
รวม	5

4.6.2 สารสำคัญ

การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงาน คือ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อการทดลองใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในรายวิชาที่ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพรับผิดชอบ ตลอดจนการให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการปรับแก้ไขแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

4.6.3 จุดประสงค์การประเมินผล

เพื่อประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน และเพื่อปรับแก้ไขชิ้นงานและความเข้าใจให้มีความถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4.6.4 เนื้อหาการเรียนรู้

4.6.5 กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะ
 จำเป็นในการทำชิ้นงาน ตลอดจนการปรับแก้ไขความเข้าใจต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำ
 ชิ้นงาน ดังนี้

ตารางที่ 38 กิจกรรมการประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำชิ้นงาน
 (6 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้า อบรม 1. เรียนรู้และ ปรับแก้ไข ข้อผิดพลาดจาก การใช้สมรรถนะ จำเป็นในการจัดทำ ชิ้นงาน 2. เรียนรู้ข้อพึง ระวังต่อการใช้ สมรรถนะจำเป็นใน การจัดทำชิ้นงาน	-	<p><u>ขั้นนำการเรียนรู้</u></p> <p>1. วิทยากรแนะนำวิธีการประเมินผล ผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะ จำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน</p> <p><u>ขั้นดำเนินการเรียนรู้</u></p> <p>1. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมเป็น 2 กลุ่มในการนำเสนอชิ้นงานโดยให้กลุ่มที่ หนึ่งนำเสนอแผนจัดการเรียนรู้และกลุ่ม ที่สองนำเสนอสื่อการเรียนรู้ จากนั้นให้ สลับกลุ่มการนำเสนอ</p> <p>2. ผู้เข้าอบรมนำเสนอชิ้นงานของ ตนเอง</p> <p>3. วิทยากรซักถาม สะท้อนกลับ ข้อผิดพลาดและประเมินผลผลลัพธ์การ เรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการ จัดทำชิ้นงาน</p> <p><u>ขั้นสรุปการเรียนรู้</u></p> <p>-</p>	1. อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์	แบบประเมิน ผลลัพธ์การ เรียนรู้ต่อการ ใช้สมรรถนะ จำเป็นในการ จัดทำชิ้นงาน

4.7 การถอดบทเรียนผลลัพธ์การเรียนรู้

การถอดบทเรียนผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ร่วมกันสรุปประเด็นที่เป็นข้อค้นพบจากการประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานโดยมีระยะเวลาการถอดบทเรียนผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้งสิ้น 2 ชั่วโมง รายละเอียดดังนี้

4.7.1 ตารางการถอดบทเรียน

ตารางที่ 39 ตารางการถอดบทเรียนผลลัพธ์การเรียนรู้

หัวข้อการเรียนรู้	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
ประสบการณ์การใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน แนวทางการปรับแก้ไขชิ้นงาน	2
รวม	2

4.7.2 สารสำคัญ

การถอดบทเรียนผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนข้อผิดพลาดและการปรับแก้ไขการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.7.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การถอดบทเรียนการเรียนรู้ คือ เพื่อให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. แบ่งปันประสบการณ์การใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน
2. ปรับแก้ไขการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. มีความสามารถและความมั่นใจในการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำงาน

4.7.4 เนื้อหาการเรียนรู้

เนื้อหาการเรียนรู้ คือ ประสบการณ์การใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานและแนวทางการปรับแก้ไขข้อผิดพลาดต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน

4.7.5 กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับข้อค้นพบในการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน ดังนี้

ตารางที่ 40 กิจกรรมการถอดบทเรียนผลลัพธ์การเรียนรู้ (2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
<p>เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรม</p> <p>1. แบ่งปันประสบการณ์การใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน</p> <p>2. ปรับแก้ไขการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น</p> <p>3. มั่นใจในการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำงาน</p>	<p>1. ประสบการณ์การใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน</p> <p>2. แนวทางการปรับแก้ไขข้อผิดพลาดต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำชิ้นงาน</p>	<p><u>ขั้นนำการเรียนรู้</u></p> <p>1. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรมเป็น 3 กลุ่ม</p> <p><u>ขั้นดำเนินการเรียนรู้</u></p> <p>1. ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของตนเองในการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้และแนวทางในการปรับแก้ไขชิ้นงานของตนเอง</p> <p><u>ขั้นสรุปการเรียนรู้</u></p> <p>1. ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอประสบการณ์และข้อควรระวังในการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้</p> <p>2. วิทยากรและผู้เข้าอบรมร่วมกันสรุปข้อผิดพลาด การปรับแก้ไข และข้อพึงระวังในการจัดทำชิ้นงาน เพื่อให้ชิ้นงานมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้นก่อนการนำไปใช้จริง</p> <p>ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ</p>	<p>1. ชิ้นงานของผู้เข้าอบรม</p> <p>2. คอมพิวเตอร์</p> <p>3. กระดาษฟลิปชาร์ท</p> <p>4. ปากกาสำหรับเขียนกระดาษฟลิปชาร์ท</p>	-

กิจกรรมประกอบการเรียนรู้ในห้องเรียน

กิจกรรมประกอบการเรียนรู้ในห้องเรียน มีดังนี้

1. เกมตามล่าหารายชื่อ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อละลายพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้จักและคุ้นเคยกัน

อุปกรณ์

1. แบบฟอร์มเกมตามล่าหารายชื่อ
2. นกหวีด

ระยะเวลา

ไม่เกิน 10-15 นาที

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้สอนแจกแบบฟอร์มเกมตามล่าหารายชื่อให้ผู้เข้าอบรม
2. จากนั้นผู้เข้าอบรมแต่ละคนต้องตามหาผู้เข้าอบรมที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ระบุในแบบฟอร์มเกมตามล่าหารายชื่อ และให้ผู้เข้าอบรมที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ระบุในแบบฟอร์มเกมตามล่าหารายชื่อเป็นผู้เขียนชื่อของตนเองลงในแบบฟอร์มโดยมีเงื่อนไขว่า ห้ามเขียนชื่อของตนเองและห้ามเขียนชื่อซ้ำกันเกิน 2 รายชื่อในจำนวนข้อทั้งหมด ผู้เข้าอบรมมีเวลาในการตามล่าหารายชื่อ 10 นาที
3. จากนั้นผู้สอนเป่านกหวีดเพื่อสิ้นสุดการตามล่าหารายชื่อ ผู้เข้าอบรมที่มีรายชื่อในแบบฟอร์มฯ มากที่สุด 3 ลำดับแรกต้องออกมานำเสนอรายชื่อบุคคลในแบบฟอร์มฯ ของตนเองพร้อมกับเชิญผู้เข้าอบรมคนนั้นออกมา
4. จากนั้นผู้เข้าอบรมทุกคนแนะนำตัวเองอย่างเป็นทางการ

เกมตามล่าหารายชื่อ

รายการ	ชื่อ
1. ผู้ที่มีลัทธิ	
2. ผู้ที่มีไผ่บนใบหน้า	
3. ผู้ที่สวมแหวนมากกว่า 3 วง	
4. ผู้ที่ใส่สร้อยคอ	
5. ผู้ที่ถนัดมือซ้าย	
6. ผู้ที่สูงที่สุดในกลุ่ม	
7. ผู้ที่เตี้ยที่สุดในกลุ่ม	
8. ผู้ที่มีผลยาว	
9. ผู้ที่มีผมสั้น	
10. ผู้ที่มีใบหน้าที่รูปไข่	
11. ผู้ที่มีชื่อขึ้นต้นด้วยตัวอักษร อ	
12. ผู้ที่มีอายุมากที่สุดในกลุ่ม	
13. ผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดในกลุ่ม	
14. ผู้ที่เป็นโสด	
15. ผู้ที่มีครอบครัวแล้ว	
16. ผู้ที่มีแขนงิ้ว 2 ใบ	
17. ผู้ที่ใส่ต่างหู	
18. ผู้ที่ใส่แว่นตา	
19. ผู้ที่ยิ้มสวย	
20. ผู้ที่มีผ้าเช็ดหน้า	

2. เกมสัญญาใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง
2. เพื่อสร้างข้อตกลงในการเรียนรู้สำหรับการนำสมรรถนะจำเป็นไปใช้

จัดการเรียนรู้จริงของผู้เข้าอบรม

อุปกรณ์

1. กระดาษรูปหัวใจ

2. ปากกาเมจิ

ระยะเวลา

ไม่เกิน 15 นาที

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรแจกกระดาษรูปหัวใจ และปากกาเมจิ ให้ผู้เข้าอบรมทั้งหมด
2. วิทยากรอธิบายความสำคัญของสัญญาใจ
3. ผู้เข้าอบรมเขียนเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองเพื่อเป็นข้อตกลงในการเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นในการทำงานจริง

3. เกมทบทวนสัญญาใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมทบทวนข้อตกลงในผลลัพธ์การเรียนรู้
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดความมุ่งมั่นต่อข้อตกลงในผลลัพธ์การเรียนรู้

อุปกรณ์

1. คลิปวิดีโอกิจกรรมคำมั่นสัญญา

ระยะเวลา

ไม่เกิน 10 นาที

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรเปิดคลิปวิดีโอเกมสัญญาใจ
2. จากนั้นให้ผู้เข้าอบรมจับคู่กันและให้กำลังใจซึ่งกันและกันต่อการบรรลุสัญญาใจที่เขียนไว้ในกระดาษรูปหัวใจ

4. เกมสูงเสียดฟ้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความสดชื่นให้ผู้เข้าอบรม
2. เพื่อเสริมสร้างการทำงานเป็นทีม
3. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

อุปกรณ์

1. กระดาษ A4 ที่ใช้แล้ว จำนวน 500 ใบ
2. สก็อตเทป

ระยะเวลา

ไม่เกิน 15 นาที

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมโดยให้แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 5-6 คน
2. ผู้สอนแจกกระดาษ A4 ที่ใช้แล้วจำนวน 100 แผ่นให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่ม ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มมีเวลา 10 นาทีเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้างรูปทรงอะไรก็ได้ให้มีความสูงที่สุดเท่าที่ด้วยกระดาษ A4
3. เมื่อสิ้นสุดเวลาที่กำหนดผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มต้องอธิบายแนวคิดของสิ่งก่อสร้างของตนเอง
4. ผู้สอนมอบรางวัลให้ผู้เข้าอบรมกลุ่มที่สร้างสิ่งก่อสร้างสูงที่สุด

5. เกมบิตซ่ายบิตขวา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ

อุปกรณ์

-

ระยะเวลา

ไม่เกิน 10 นาที

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรกำหนดให้ผู้เข้าอบรมยืนล้อมกันเป็นวงกลม
2. จากนั้นเริ่มต้นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อท่าที่ 1 เป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อซี่โครงด้วยการประสานมือไว้เหนือศีรษะ หันฝ่ามือขึ้นยึดแขนไปด้านหลังค้างไว้ 10 วินาที จากนั้นให้ดึงมือลงมาประสานไว้ด้านหน้าของลำตัว 5 วินาที ให้ผู้เข้าอบรมทำในลักษณะเดียวกันทั้งหมด 3 รอบ
3. ท่าที่ 2 เป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อต้นแขนด้านหลังด้วยการงอข้อศอกซ้ายเหนือศีรษะ ใช้มือขวาจับข้อศอกซ้าย ค่อย ๆ ออกแรงดึงข้อศอกซ้ายมาทางหัวไหล่ขวาค้างไว้ 10 วินาที จากนั้นสลับข้างทำในลักษณะเดียวกันทั้งหมด 3 รอบ
4. ท่าที่ 3 เป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อหัวไหล่และสะบักด้วยการยกแขนซ้ายพาดผ่านหน้าอกไปด้านขวา ใช้แขนขวาดึงที่ข้อศอกซ้ายเข้าหาลำตัวค้างไว้ 10 วินาที จากนั้นสลับข้างทำในลักษณะเดียวกันทั้งหมด 3 รอบ

5. ท่าที่ 4 เป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อคอด้วยการใช้นิ้วหัวแม่มือดันปลายคางขึ้นคางไว้ จากนั้นใช้มือทั้ง 2 ข้างดึงศีรษะลงคางไว้ จากนั้นใช้มือขวาสัมผัสศีรษะด้านซ้ายค่อยๆ ออกแรงดึงศีรษะไปด้านขวาคางไว้ จากนั้นสลับข้างทำในลักษณะเดียวกัน
6. ท่าที่ 5 เป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อด้านข้างลำตัวด้วยการยกแขนซ้ายเหยียดขึ้นศีรษะ หันฝ่ามือออกมาด้านหน้าเอียงลำตัวไปทางด้านขวาคางไว้ จากนั้นสลับข้างทำในลักษณะเดียวกัน
7. ท่าที่ 6 เป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อต้นแขนด้านบนและล่างด้วยการยกแขนเหยียดตรงไปด้านหน้ายกฝ่ามือขึ้น ไขว้แขนอีกข้างดึงปลายนิ้วเข้าหาลำตัวคางไว้ จากนั้นพับฝ่ามือลงทำในลักษณะเดียวกัน
8. ท่าที่ 7 เป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อแนวกระดูกไขสันหลังด้วยการนั่งไขว่ห้าง ขาซ้ายทับขาขวา ยกแขนขวาพาดบนขาซ้าย แขนซ้ายวางบนพนักพิงหรือเท้าเอวไว้ ให้ปิดลำตัวมาด้านซ้ายคางไว้ จากนั้นสลับข้างทำในลักษณะเดียวกัน
9. ท่าที่ 8 เป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อท้องด้วยการยืดขาซ้ายเหยียดตรงไปด้านหน้า ก้มตัวลงแขนซ้ายจับปลายขาซ้ายดึงปลายเท้าเข้าหาหน้าแข้งคางไว้ จากนั้นสลับข้างทำในลักษณะเดียวกัน

5. การประเมินผลลัพ์การเรียนรู้

การประเมินผลลัพ์การเรียนรู้เป็นการประเมินผลการประยุกต์ใช้สมรรถนะจำเป็นกับการทำงานจริงของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดดังนี้

5.1 การวัดสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การวัดสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยเกี่ยวกับสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยกำหนดให้มีการวัดผลสมรรถนะจำเป็นทั้งก่อนและหลังเข้ารับการอบรม

5.2 การประเมินผลลัพ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดทำชิ้นงาน

การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดทำชิ้นงานเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในการประยุกต์ใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในรายวิชาที่ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพรับผิดชอบโดยจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในวันสุดท้ายของการฝึกอบรม การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ดังกล่าวจะมีการสะท้อนผลการประเมินกลับในทันทีเพื่อให้ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้ทราบถึงแนวทางการปรับปรุงแก้ไขแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

5.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการทำงาน

การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการทำงานเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อการประยุกต์ใช้สมรรถนะจำเป็นในการนำแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้จัดการเรียนรู้จริงในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กำหนดให้มีผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการเรียนรู้ของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นผู้ประเมินผล ได้แก่ 1) ครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ 2) ผู้บังคับบัญชาของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของแผนจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ และ 3) ผู้เรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กำหนดการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม 1-3 เดือน

5.4 การประเมินผลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การประเมินผลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการประเมินสภาพแวดล้อมการฝึกอบรม ได้แก่ 1) สถานที่ ระยะเวลา เอกสาร และอาหาร 2) วิทยากร 3) กระบวนการฝึกอบรม และ 4) เนื้อหา

เครื่องมือการวิจัยที่ 4

แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

แบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ 1

1. ข้อใดไม่ใช่สิ่งที่ควรปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - ก. สร้างบรรยากาศการเคารพความแตกต่างทางความคิด
 - ข. ให้ความสำคัญกับเนื้อหาการสอนเพื่อนำไปสู่การนำไปใช้จริง
 - ค. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้
 - ง. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
2. ข้อใดไม่เหมาะสมต่อการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - ก. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการเรียนรู้
 - ข. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อการเรียนรู้
 - ค. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างไม่จำกัดเวลา
 - ง. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้
3. ข้อใดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดต่อการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - ก. อาชีพของผู้เรียน
 - ข. ระดับอายุของผู้เรียน
 - ค. วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - ง. ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. ข้อใดแสดงลำดับกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ที่ถูกต้อง
 - ก. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้
 - ข. การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้

- ค. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผล การเรียนรู้
- ง. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การ กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้-> การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การ ประเมินผลการเรียนรู้
5. ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้ใช้พลังกำลังในกิจกรรมการเรียนรู้ ถือว่ามีความเหมาะสมหรือไม่
- ก. ไม่เหมาะสม เพราะขัดแย้งกับพัฒนาการของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- ข. ไม่เหมาะสม เพราะขัดแย้งกับอัตมโนทัศน์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- ค. ไม่เหมาะสม เพราะขัดแย้งกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- ง. ไม่เหมาะสม เพราะขัดแย้งกับบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
6. ข้อใดเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สัญญาณการเรียนรู้
- ก. การระบุให้มีการทดสอบเพื่อการประเมินผล
- ข. การระบุให้มีติดตามความก้าวหน้าเพื่อการนำไปใช้จริง
- ค. การระบุให้มีวิธีการเรียนรู้เพื่อความสอดคล้องกับบริบทผู้เรียน
- ง. การระบุให้มีข้อความคาดหวังในผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อการนำไปใช้จริง
7. บทบาทของท่านต่อการนำหลักการเรียนรู้ด้วยการขึ้นนำตนเองควรมีลักษณะอย่างไร
- ก. ออกแบบการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
- ข. กำหนดทิศทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
- ค. วินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ง. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
8. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อสนับสนุนการจัดหลักสูตรด้านอาชีพให้กับ ผู้พิการทางสายตา จัดเป็นการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านใด
- ก. ด้านชุมชน
- ข. ด้านจิตวิทยา

- ค. ด้านการศึกษา
- ง. ด้านสังคมสงเคราะห์
9. ข้อใดแสดงลำดับความสัมพันธ์ที่ถูกต้องของการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ก. การเข้าถึง->การจัดการ->การสร้างสรรค->การประเมิน->การบูรณาการ
- ข. การเข้าถึง->การจัดการ->การบูรณาการ->การประเมิน->การสร้างสรรค
- ค. การเข้าถึง->การจัดการ->การประเมิน->การสร้างสรรค->การบูรณาการ
- ง. การเข้าถึง->การจัดการ->การประเมิน->การบูรณาการ->การสร้างสรรค
10. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับประโยชน์ของการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สอน
- ก. ผู้สอนสามารถตรวจสอบหลักการใช้ไวยากรณ์ของผู้เรียนได้
- ข. ผู้สอนสามารถดาวน์โหลดสารสนเทศที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ได้
- ค. ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและความหมายต่อผู้เรียนได้
- ง. ผู้สอนสามารถติดต่อเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้กับผู้สอนท่านอื่นได้
11. ทำไมอินเทอร์เน็ตจึงเปรียบเสมือนห้องสมุดขนาดใหญ่
- ก. เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่
- ข. เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นระบบงานที่มีประสิทธิภาพ
- ค. เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่
- ง. เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
12. ถ้าท่านต้องการสืบค้นไฟล์เอกสารการทำบัญชีใน Search Engine ของ Google ข้อใดเป็นการสืบค้นที่ถูกต้อง
- ก. Doc File:การทำบัญชี
- ข. ไฟล์เอกสาร:การทำบัญชี
- ค. การทำบัญชี filetype:doc
- ง. Documentation File:การทำบัญชี
13. สิ่งใดสำคัญที่สุดต่อการสืบค้นด้วย Search Engine
- ก. คำค้นหา
- ข. ความเร็วของอินเทอร์เน็ต
- ค. ชื่อเว็บไซต์ที่ใช้เพื่อการสืบค้น
- ง. ประสิทธิภาพอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

14. ข้อใดเป็นการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตโดยเรียงลำดับการสืบค้นจากข้อมูลกว้างไปสู่ข้อมูลที่แคบ
- ไก่>ไก่แจ้>สัตว์ปีก
 - ดอกไม้ถวายพระ>ดอกไม้สีขาว>ดอกบัว
 - โบราณสถาน>ประเทศไทย>ปราสาทหิน
 - กรุงเทพมหานคร>ขนมปังเนยน้ำตาล>ร้านขายขนมปัง
15. หากมีผู้กล่าวว่า “อย่าดาวน์โหลดโปรแกรมจากเว็บไซต์ที่ไม่น่าเชื่อถือ” ท่านคิดว่า ข้อความดังกล่าวเป็นความเข้าใจที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร
- ถูกต้อง เพราะเว็บไซต์ที่ไม่น่าเชื่อถืออาจขโมยข้อมูลในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของท่าน
 - ถูกต้อง เพราะเว็บไซต์ที่ไม่น่าเชื่อถืออาจทำลายข้อมูลในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของท่าน
 - ถูกต้อง เพราะเว็บไซต์ที่ไม่น่าเชื่อถืออาจก่อให้เกิดไวรัสที่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของท่าน
 - ถูกต้องทุกข้อ
16. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของการจัดทำแผนการเรียนรู้
- เป็นคู่มือการจัดการเรียนรู้ของครู
 - เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการสอนของครู
 - เป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอน
 - เป็นการวางแผนและจัดเตรียมสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้
17. ถ้าท่านต้องการให้ผู้เรียนจัดทำชิ้นงานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ ข้อใดเป็นชิ้นงานที่ท่านควรระบุในแผนการเรียนรู้
- การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา
 - การอภิปรายกลุ่มเรื่องกินผักผลไม้
 - แผนที่ความคิดเรื่องกินอะไรเป็นอย่างนั้น
 - การได้วาดที่เรื่องเรียนอย่างไรให้ฉลาดเก่งดีและมีความสุข
18. ข้อใดเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน
- การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต
 - การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

- ค. การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ
- ง. การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
19. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้อง
- ก. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา->การวิเคราะห์วัตถุประสงค์รายวิชา->การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้->การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้->การวิเคราะห์การประเมินผล->การวิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้
- ข. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา->การวิเคราะห์วัตถุประสงค์รายวิชา->การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้->การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้->การวิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้->การวิเคราะห์การประเมินผล
- ค. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา->การวิเคราะห์วัตถุประสงค์รายวิชา->การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้->การวิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้->การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้->การวิเคราะห์การประเมินผล
- ง. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา->การวิเคราะห์วัตถุประสงค์รายวิชา->การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้->การวิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้->การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้->การวิเคราะห์การประเมินผล
20. จากข้อความที่ระบุว่า “การเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานรายวิชาของหลักสูตร” ท่านคิดว่า ข้อความดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ อย่างไร
- ก. ไม่ถูกต้อง เพราะการเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับตัวชี้วัด
- ข. ไม่ถูกต้อง เพราะการเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้
- ค. ไม่ถูกต้อง เพราะการเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับชื่อเรื่องในแผนการจัดการเรียนรู้
- ง. ถูกต้อง เพราะการเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานรายวิชาของหลักสูตร
21. ข้อใดเป็นคุณลักษณะที่ดีของสื่อการเรียนรู้
- ก. สื่อการเรียนรู้ที่ดีต้องมีความน่าสนใจ
- ข. สื่อการเรียนรู้ที่ดีต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุข
- ค. สื่อการเรียนรู้ที่ดีต้องส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ง. สื่อการเรียนรู้ที่ดีต้องประกอบด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกมิติ

22. ถ้าท่านต้องการให้โปรแกรม PowerPoint มีแม่แบบ (Template) เพื่อการนำเสนอที่หลากหลาย ข้อใดเป็นการสร้างความหลากหลายให้กับแม่แบบในโปรแกรม PowerPoint ที่ดีที่สุด
- สร้างแม่แบบใหม่ได้ด้วยตนเอง
 - ดาวน์โหลดแม่แบบจากอินเทอร์เน็ต
 - ติดตั้งโปรแกรม Template Powerpoint
 - ไม่สามารถสร้างแม่แบบที่มีความหลากหลายได้
23. ข้อใดเป็นความแตกต่างระหว่าง PowerPoint Presentation กับ PowerPoint Show
- PowerPoint Show ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้ว
 - PowerPoint Show ไม่สามารถนำมาแก้ไขข้อมูลการนำเสนอได้
 - PowerPoint Presentation ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้ว
 - PowerPoint Presentation ไม่สามารถนำมาแก้ไขข้อมูลการนำเสนอได้
24. ข้อใดแสดงลำดับขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
- การเตรียม->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การเขียนผังงาน->การออกแบบบทเรียน->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประเมินและแก้ไขบทเรียน->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน
 - การเตรียม->การออกแบบบทเรียน->การเขียนผังงาน->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประเมินและแก้ไขบทเรียน->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน
 - การเตรียม->การเขียนผังงาน->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การออกแบบบทเรียน->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน->การประเมินและแก้ไขบทเรียน
 - การเตรียม->การออกแบบบทเรียน->การเขียนผังงาน->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน->การประเมินและแก้ไขบทเรียน
25. “การกำหนดภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย และคลิป์วิดีโอ เป็นการสร้างความน่าสนใจให้กับสื่อการเรียนรู้” ข้อความข้างต้นกล่าวถูกต้อง หรือไม่ อย่างไร
- ถูกต้อง เพราะสื่อการเรียนรู้มีรูปแบบที่ชัดเจน
 - ถูกต้อง เพราะสื่อการเรียนรู้มีความเป็นเอกลักษณ์
 - ถูกต้อง เพราะสื่อการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน
 - ถูกต้อง เพราะสื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายในการนำเสนอ

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนชุดที่ 1

1.	ข.	6.	ค.	11.	ค.	16.	ข.	21.	ค.
2.	ค.	7.	ค.	12.	ค.	17.	ค.	22.	ข.
3.	ง.	8.	ค.	13.	ก.	18.	ข.	23.	ข.
4.	ก.	9.	ข.	14.	ข.	19.	ก.	24.	ง.
5.	ก.	10.	ค.	15.	ง.	20.	ง.	25.	ง.

**แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย**

แบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ 2

1. การ Trim Video ในโปรแกรม PowerPoint ช่วยให้ภาพวิดีโอมีความคมชัดมากขึ้น ข้อความดังกล่าว ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร
 - ก. ไม่ถูกต้อง เพราะการ Trim Video เป็นการตัดต่อวิดีโอ
 - ข. ถูกต้อง เพราะการ Trim Video ช่วยปรับขนาดภาพวิดีโอได้
 - ค. ถูกต้อง เพราะการ Trim Video ช่วยเพิ่มระดับสีให้ภาพวิดีโอได้
 - ง. ถูกต้อง เพราะการ Trim Video ช่วยปรับระดับแสงให้ภาพวิดีโอได้
2. ข้อใดเป็นสื่อการเรียนรู้มัลติมีเดียที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมทักษะการสนทนาภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ
 - ก. สื่อการเรียนรู้มัลติมีเดียรายงานดัชนีหุ้นเป็นภาษาอังกฤษ
 - ข. สื่อการเรียนรู้มัลติมีเดียอธิบายชีวประวัติของนักธุรกิจชั้นนำเป็นภาษาอังกฤษ
 - ค. สื่อการเรียนรู้มัลติมีเดียรายงานผลประกอบการของสถานประกอบการเป็นภาษาอังกฤษ
 - ง. สื่อการเรียนรู้มัลติมีเดียนำเสนอการขายสินค้าของพนักงานขายกับลูกค้าเป็นภาษาอังกฤษ
3. ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะที่ดีของสื่อการเรียนรู้
 - ก. เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - ข. สื่อการเรียนรู้ส่งเสริมกระบวนการคิด
 - ค. เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
 - ง. สื่อการเรียนรู้มีความคงทนและช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็ว
4. ข้อใดเรียงลำดับองค์ประกอบแผนการเรียนรู้ได้ถูกต้อง
 - ก. วัตถุประสงค์การเรียนรู้->สาระสำคัญ->เนื้อหาการเรียนรู้->กิจกรรมการเรียนรู้->สื่อการเรียนรู้->การวัดและประเมินผล
 - ข. วัตถุประสงค์การเรียนรู้->เนื้อหาการเรียนรู้->สาระสำคัญ->กิจกรรมการเรียนรู้->สื่อการเรียนรู้->การวัดและประเมินผล
 - ค. สาระสำคัญ->วัตถุประสงค์การเรียนรู้->เนื้อหาการเรียนรู้->กิจกรรมการเรียนรู้->สื่อการเรียนรู้->การวัดและประเมินผล

- ง. สารสำคัญ->วัตถุประสงค์การเรียนรู้->กิจกรรมการเรียนรู้->เนื้อหาการเรียนรู้-> สื่อการเรียนรู้->การวัดและประเมินผล
5. ถ้าท่านต้องการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีความหมายให้กับผู้เรียน ข้อใดคือเป้าหมายสำคัญที่ท่านต้องคำนึงมากที่สุด
- ให้ผู้เรียนเกิดค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - ให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
 - ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้
6. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา
- ทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการครบถ้วน
 - ช่วยให้ประหยัดเวลาในการทำงาน
 - ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ
 - ทำให้เกิดการติดต่อกันระหว่างเครื่องข่าย
7. ข้อใดเป็น Add-On สำหรับการดาวน์โหลดคลิปในยูทูป
- Youtube Clip Downloader
 - Youtube VDO Downloader
 - Youtube Video Downloader
 - Youtube Digital Downloader
8. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของอินเทอร์เน็ต
- อินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนห้องสมุดขนาดใหญ่
 - อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่
 - อินเทอร์เน็ตเป็นระบบฐานข้อมูลที่ใหญ่และมีประสิทธิภาพมาก
 - อินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลร่วมกัน
9. ข้อใดแสดงลำดับกระบวนการการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองผ่านการทำสัญญาการเรียนรู้ได้ถูกต้อง
- การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง->การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับสถาบัน->การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้->การออกแบบการเรียนรู้ของตนเองโดยผ่านการทำสัญญาการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง

- ข. การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง->การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับสถาบัน-> การออกแบบการเรียนรู้ของตนเองโดยผ่านการทำสัญญาการเรียนรู้->การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผล การเรียนรู้ของตนเอง
- ค. การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง->การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับสถาบัน->การออกแบบการเรียนรู้ของตนเอง โดยผ่านการทำสัญญาการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผล การเรียนรู้ของตนเอง
- ง. การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้->การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับสถาบัน-> การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง->การออกแบบการเรียนรู้ของตนเอง โดยผ่านการทำสัญญาการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผล การเรียนรู้ของตนเอง
10. ถ้าท่านต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่ บทบาทของท่านไม่ควรจะมีลักษณะอย่างไร
- เป็นเพื่อนร่วมการเรียนรู้กับผู้เรียน
 - เป็นผู้ให้การช่วยเหลือแนะนำต่อผู้เรียน
 - เป็นผู้กำกับกับการคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน
 - เป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนกับโลกภายนอก
11. ข้อใดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุดกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- ไปจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้แข่งวิ่งเปรี๊ยะ
 - ไปจัดอภิปรายสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ในหัวข้อเรื่องเป็นไฮโดรเจนดีกว่าแต่งงาน
 - ไปจัดกิจกรรมเดินป่าไต่หน้าผาสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้ขึ้นไปดูสมุนไพรมานานที่ยอดเขา
 - ไปจัดกิจกรรมทดสอบความแข็งแรงของกล้ามเนื้อสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ด้วยการ ให้อวิดพื้น 50 ครั้ง
12. ข้อใดไม่ใช่หลักการสอนผู้ใหญ่
- การให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้
 - การให้ความสำคัญกับจำนวนของเนื้อหาการเรียนรู้
 - การให้ความสำคัญกับความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - การให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา

13. ข้อใดเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- ให้ความสำคัญกับความทันสมัยของสื่อการเรียนรู้
 - ให้ความสำคัญกับการปริมาณของเนื้อหาการเรียนรู้
 - สร้างบรรยากาศในการเคารพความแตกต่างทางความคิด
 - ให้ความสำคัญกับการทดสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
14. ข้อใดไม่ใช่สิ่งที่ควรปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- สร้างบรรยากาศการเคารพความแตกต่างทางความคิด
 - ให้ความสำคัญกับเนื้อหาการสอนเพื่อนำไปสู่การนำไปใช้จริง
 - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้
 - จัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
15. ข้อใดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดต่อการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- อาชีพของผู้เรียน
 - ระดับอายุของผู้เรียน
 - วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน
16. ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้ใช้พลังกำลังในกิจกรรมการเรียนรู้ถือว่ามีความเหมาะสมหรือไม่
- ไม่เหมาะสม เพราะขัดแย้งกับพัฒนาการของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - ไม่เหมาะสม เพราะขัดแย้งกับอัตมโนทัศน์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - ไม่เหมาะสม เพราะขัดแย้งกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - ไม่เหมาะสม เพราะขัดแย้งกับบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
17. บทบาทของท่านต่อการนำหลักการเรียนรู้ด้วยการขึ้นนำตนเองควรมีลักษณะอย่างไร
- ออกแบบการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
 - กำหนดทิศทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
 - วินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
18. ข้อใดแสดงลำดับความสัมพันธ์ที่ถูกต้องของการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- การเข้าถึง->การจัดการ->การสร้างสรรค->การประเมิน->การบูรณาการ
 - การเข้าถึง->การจัดการ->การบูรณาการ->การประเมิน->การสร้างสรรค
 - การเข้าถึง->การจัดการ->การประเมิน->การสร้างสรรค->การบูรณาการ

- ง. การเข้าถึง->การจัดการ->การประเมิน->การบูรณาการ->การสร้างสรรค์
19. ทำไมอินเทอร์เน็ตจึงเปรียบเสมือนห้องสมุดขนาดใหญ่
- เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่
 - เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นระบบงานที่มีประสิทธิภาพ
 - เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่
 - เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
20. สิ่งใดสำคัญที่สุดต่อการสืบค้นด้วย Search Engine
- คำค้นหา
 - ความเร็วของอินเทอร์เน็ต
 - ชื่อเว็บไซต์ที่ใช้เพื่อการสืบค้น
 - ประสิทธิภาพอุปกรณ์คอมพิวเตอร์
21. หากมีผู้กล่าวว่า “อย่าดาวนโหลดโปรแกรมจากเว็บไซต์ที่ไม่น่าเชื่อถือ” ท่านคิดว่า ข้อความดังกล่าวเป็นความเข้าใจที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร
- ถูกต้อง เพราะเว็บไซต์ที่ไม่น่าเชื่อถืออาจขโมยข้อมูลในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของท่าน
 - ถูกต้อง เพราะเว็บไซต์ที่ไม่น่าเชื่อถืออาจทำลายข้อมูลในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของท่าน
 - ถูกต้อง เพราะเว็บไซต์ที่ไม่น่าเชื่อถืออาจก่อให้เกิดไวรัสที่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของท่าน
 - ถูกต้องทุกข้อ
22. ถ้าท่านต้องการให้ผู้เรียนจัดทำชิ้นงานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ ข้อใดเป็นชิ้นงานที่ท่านควรระบุในแผนการเรียนรู้
- การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา
 - การอภิปรายกลุ่มเรื่องกินผักลดโรค
 - แผนที่ความคิดเรื่องกินอะไรเป็นอย่างนั้น
 - การโต้วาทีเรื่องเรียนอย่างไรให้ฉลาดเก่งดีและมีความสุข
23. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้อง
- การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา->การวิเคราะห์วัตถุประสงค์รายวิชา->การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้->การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้->การวิเคราะห์การประเมินผล->การวิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้

- ข. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา->การวิเคราะห์วัตถุประสงค์รายวิชา->การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้->การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้->การวิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้->การวิเคราะห์การประเมินผล
- ค. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา->การวิเคราะห์วัตถุประสงค์รายวิชา->การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้->การวิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้->การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้->การวิเคราะห์การประเมินผล
- ง. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา->การวิเคราะห์วัตถุประสงค์รายวิชา->การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้->การวิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้->การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้->การวิเคราะห์การประเมินผล
24. ข้อใดเป็นคุณลักษณะที่ดีของสื่อการเรียนรู้
- ก. สื่อการเรียนรู้ที่ดีต้องมีความน่าสนใจ
- ข. สื่อการเรียนรู้ที่ดีต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสนุก
- ค. สื่อการเรียนรู้ที่ดีต้องส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ง. สื่อการเรียนรู้ที่ดีต้องประกอบด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกมิติ
25. ข้อใดเป็นความแตกต่างระหว่าง PowerPoint Presentation กับ PowerPoint Show
- ก. PowerPoint Show ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้ว
- ข. PowerPoint Show ไม่สามารถนำมาแก้ไขข้อมูลการนำเสนอได้
- ค. PowerPoint Presentation ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้ว
- ง. PowerPoint Presentation ไม่สามารถนำมาแก้ไขข้อมูลการนำเสนอได้

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนชุดที่ 2

1.	ก.	6.	ค.	11.	ข.	16.	ก.	21.	ง.
2.	ง.	7.	ค.	12.	ข.	17.	ค.	22.	ค.
3.	ง.	8.	ค.	13.	ค.	18.	ข.	23.	ข.
4.	ค.	9.	ง.	14.	ข.	19.	ค.	24.	ค.
5.	ก.	10.	ค.	15.	ง.	20.	ก.	25.	ข.

**แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย**

แบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 1

1. ข้อใดเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - ก. ให้ความสำคัญกับความทันสมัยของสื่อการเรียนรู้
 - ข. ให้ความสำคัญกับการปริมาณของเนื้อหาการเรียนรู้
 - ค. สร้างบรรยากาศในการเคารพความแตกต่างทางความคิด
 - ง. ให้ความสำคัญกับการทดสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
2. ถ้าท่านพบว่า การจัดการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่มีผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่ในหัวข้อการพัฒนาเว็บเพจ ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจฟังการบรรยายเนื้อหาของท่านแต่สนใจการเล่นเฟสบุ๊ค เกม และไลน์มากกว่า ข้อใดเป็นวิธีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุด
 - ก. หยุดการบรรยายและให้ผู้เรียนพัฒนาเว็บเพจที่ละขั้นตอนตามหน้าจอของท่าน
 - ข. ขอให้ผู้เรียนทุกคนตั้งใจเรียนและงดเล่นเฟสบุ๊ค เกม และไลน์ระหว่างการเรียนรู้
 - ค. นำผู้เรียนกลับมาเรียนที่ห้องเรียนตามปกติและเริ่มต้นการบรรยายและสาธิตการพัฒนาเว็บเพจด้วยเครื่องฉายภาพ
 - ง. ให้ผู้เรียนปิดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ระหว่างการบรรยายและเมื่อสิ้นสุดการบรรยายให้ผู้เรียนเปิดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อทดลองการพัฒนาเว็บเพจ
3. ข้อใดไม่ใช่หลักการสอนผู้ใหญ่
 - ก. การให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้
 - ข. การให้ความสำคัญกับจำนวนของเนื้อหาการเรียนรู้
 - ค. การให้ความสำคัญกับความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - ง. การให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา
4. ข้อใดแสดงลำดับกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้อย่างถูกต้อง
 - ก. การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้
 - ข. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การกำหนดวัตถุประสงค์

การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->
>การประเมินผลการเรียนรู้

- ค. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้
- ง. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้
5. ข้อใดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุดกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- ก. ใ้จัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้แข่งวิ่งเปรี้ยว
- ข. ใ้จัดอภิปรายสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ในหัวข้อเรื่องเป็นโศดติกว่าแต่งงาน
- ค. ใ้จัดกิจกรรมเดินป่าไ้หน้าผาสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้ขึ้นไปดูสมุนไพรรที่ยอดเขา
- ง. ใ้จัดกิจกรรมทดสอบความแข็งแรงของกล้ามเนื้อสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ด้วยการให้วิดพื้น 50 ครั้ง
6. ข้อใดไม่ใช่การพิจารณาการวางแผนการจัดทำสัญญาแห่งการเรียนรู้
- ก. สมหญิงกำหนดแหล่งการเรียนรู้ของตนเอง
- ข. ชูใจกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเอง
- ค. พฤกษ์กำหนดตารางการเข้าชั้นเรียนของตนเอง
- ง. แดงกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง
7. ถ้าท่านต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ บทบาทของท่านไม่ควรจะมีลักษณะอย่างไร
- ก. เป็นเพื่อนร่วมการเรียนรู้กับผู้เรียน
- ข. เป็นผู้ให้การช่วยเหลือแนะนำต่อผู้เรียน
- ค. เป็นผู้กำกับกับการคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน
- ง. เป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนกับโลกภายนอก
8. ถ้าต้องการลบข้อมูลการ Login ที่เชื่อมต่อโดยอัตโนมัติของเบราเซอร์ ข้อใดกล่าวถูกต้อง
- ก. ติดตั้งเบราเซอร์ใหม่
- ข. ปิดและเปิดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ใหม่

- ค. สอบข้อมูลความปลอดภัยในเบรเซอร์ออก
- ง. สอบข้อมูลหน่วยความจำชั่วคราวในเบรเซอร์ออก
9. ข้อใดแสดงลำดับกระบวนการการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองผ่านการทำสัญญาการเรียนรู้ได้ถูกต้อง
- ก. การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง->การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับสถาบัน->การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้->การออกแบบการเรียนรู้ของตนเองโดยผ่านการทำสัญญาการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง
- ข. การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง->การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับสถาบัน-> การออกแบบการเรียนรู้ของตนเองโดยผ่านการทำสัญญาการเรียนรู้->การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง
- ค. การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง->การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับสถาบัน->การออกแบบการเรียนรู้ของตนเองโดยผ่านการทำสัญญาการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง
- ง. การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้->การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับสถาบัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง->การออกแบบการเรียนรู้ของตนเองโดยผ่านการทำสัญญาการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง
10. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับประโยชน์ในการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สอน
- ก. การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียนได้
- ข. การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนได้
- ค. การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้ผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้
- ง. การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้ผู้สอนสามารถดาวน์โหลดสารสนเทศที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ได้

11. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของอินเทอร์เน็ต
- อินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนห้องสมุดขนาดใหญ่
 - อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่
 - อินเทอร์เน็ตเป็นระบบฐานข้อมูลที่ใหญ่และมีประสิทธิภาพมาก
 - อินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลร่วมกัน
12. ข้อใดเป็นการสืบค้นข้อมูลกลุ่มคำ (love hit music) ที่ถูกต้อง
- Love hit music
 - 'love hit music'
 - "love hit music"
 - Love+hit+music
13. ข้อใดเป็น Add-On สำหรับการดาวน์โหลดคลิปในยูทูป
- Youtube Clip Downloader
 - Youtube VDO Downloader
 - Youtube Video Downloader
 - Youtube Digital Downloader
14. ข้อใดเป็นการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตโดยเรียงลำดับการสืบค้นจากข้อมูลกว้างไปสู่ข้อมูลที่แคบ
- กระถางต้นไม้ > สวน > ลายสีชมพู
 - เครื่องเสียง > ประดับยนต์ > ลำโพง
 - อุปกรณ์แต่งบ้าน > ห้องรับแขก > โซฟา
 - สุขภัณฑ์ห้องน้ำ > กระเบื้องลายตุ๊กตา > กระเบื้องผนัง
15. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา
- ทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการครบถ้วน
 - ช่วยให้ประหยัดเวลาในการทำงาน
 - ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ
 - ทำให้เกิดการติดต่อกันระหว่างเครือข่าย
16. ข้อใดเป็นการเขียนสาระการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
- การเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับตัวชี้วัดการเรียนรู้
 - การเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับสาระของหลักสูตร
 - การเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้

- ง. การเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้
17. ถ้าท่านต้องการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีความหมายให้กับผู้เรียน ข้อใดคือเป้าหมายสำคัญที่ท่านต้องคำนึงมากที่สุด
- ให้ผู้เรียนเกิดค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - ให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
 - ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้
18. ข้อใดเป็นการเตรียมตัวหลังจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ถูกต้องที่สุด
- ประเมินอุปสรรคการจัดการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นได้
 - จัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อนและหลังเรียน
 - ขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากเพื่อนครูเกี่ยวกับปัญหาในการนำแผนการเรียนรู้มาใช้งาน
 - ศึกษาเรื่องที่ต้องสอน จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผล และแหล่งการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
19. ข้อใดเรียงลำดับองค์ประกอบแผนการเรียนรู้ได้ถูกต้อง
- วัตถุประสงค์การเรียนรู้->สาระสำคัญ->เนื้อหาการเรียนรู้->กิจกรรมการเรียนรู้->สื่อการเรียนรู้->การวัดและประเมินผล
 - วัตถุประสงค์การเรียนรู้->เนื้อหาการเรียนรู้->สาระสำคัญ->กิจกรรมการเรียนรู้->สื่อการเรียนรู้->การวัดและประเมินผล
 - สาระสำคัญ->วัตถุประสงค์การเรียนรู้->เนื้อหาการเรียนรู้->กิจกรรมการเรียนรู้->สื่อการเรียนรู้->การวัดและประเมินผล
 - สาระสำคัญ->วัตถุประสงค์การเรียนรู้->กิจกรรมการเรียนรู้->เนื้อหาการเรียนรู้->สื่อการเรียนรู้->การวัดและประเมินผล
20. จากข้อความที่ระบุว่า “แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีความยืดหยุ่น” ท่านคิดว่า ข้อความดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ อย่างไร
- ถูกต้อง เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับผู้เรียน
 - ถูกต้อง เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับการประเมิน
 - ไม่ถูกต้อง เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีรูปแบบที่ตายตัวเพื่อความสอดคล้องกับการประเมิน
 - ไม่ถูกต้อง เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีรูปแบบที่ตายตัวเพื่อความสอดคล้องกับคุณภาพของผู้เรียน

21. ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะที่ดีของสื่อการเรียนรู้
- เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - สื่อการเรียนรู้ส่งเสริมกระบวนการคิด
 - เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
 - สื่อการเรียนรู้มีความคงทนและช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็ว
22. ถ้าท่านต้องการแม่แบบ (Template) ด้านการศึกษาในโปรแกรม PowerPoint ให้มีความหลากหลาย ข้อใดเป็นการสร้างความหลากหลายให้กับแม่แบบที่ดีที่สุด
- สร้างแม่แบบใหม่ได้ด้วยตนเอง
 - ดาวน์โหลดแม่แบบจากอินเทอร์เน็ต
 - ไม่สามารถสร้างแม่แบบที่มีความหลากหลายได้
 - ติดตั้งโปรแกรมสร้างแม่แบบ Template PowerPoint
23. ข้อใดเป็นสื่อการเรียนรู้มัลติมีเดียที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมทักษะการสนทนาภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ
- สื่อการเรียนรู้มัลติมีเดียรายงานดัชนีหุ้นเป็นภาษาอังกฤษ
 - สื่อการเรียนรู้มัลติมีเดียอธิบายชีวประวัติของนักธุรกิจชั้นนำเป็นภาษาอังกฤษ
 - สื่อการเรียนรู้มัลติมีเดียรายงานผลประกอบการของสถานประกอบการเป็นภาษาอังกฤษ
 - สื่อการเรียนรู้มัลติมีเดียนำเสนอการขายสินค้าของพนักงานขายกับลูกค้าเป็นภาษาอังกฤษ
24. ข้อใดแสดงลำดับขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
- การเตรียม->การออกแบบบทเรียน->การเขียนผังงาน->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน->การประเมินและแก้ไขบทเรียน
 - การเตรียม->การออกแบบบทเรียน->การเขียนผังงาน->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประเมินและแก้ไขบทเรียน->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน
 - การเตรียม->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การเขียนผังงาน->การออกแบบบทเรียน->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประเมินและแก้ไขบทเรียน->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน

- ง. การเตรียม->การเขียนผังงาน->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การออกแบบบทเรียน->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน->การประเมินและแก้ไขบทเรียน

25. การ Trim Video ในโปรแกรม PowerPoint ช่วยให้ภาพวิดีโอมีความคมชัดมากขึ้น ข้อความดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

- ก. ไม่ถูกต้อง เพราะการ Trim Video เป็นการตัดต่อวิดีโอ
 ข. ถูกต้อง เพราะการ Trim Video ช่วยปรับขนาดภาพวิดีโอได้
 ค. ถูกต้อง เพราะการ Trim Video ช่วยเพิ่มระดับสีให้ภาพวิดีโอได้
 ง. ถูกต้อง เพราะการ Trim Video ช่วยปรับระดับแสงให้ภาพวิดีโอได้

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 1

1. ค.	6. ค.	11. ค.	16. ข.	21. ง.
2. ก.	7. ค.	12. ข.	17. ก.	22. ข.
3. ข.	8. ง.	13. ค.	18. ง.	23. ง.
4. ข.	9. ง.	14. ค.	19. ค.	24. ก.
5. ข.	10. ง.	15. ง.	20. ก.	25. ก.

**แบบทดสอบสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย**

แบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 2

1. ถ้าท่านพบว่า การจัดการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่มีผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่ในหัวข้อการพัฒนาเว็บเพจ ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจฟังการบรรยายเนื้อหาของท่านแต่สนใจการเล่นเฟสบุ๊ก เกม และไลน์มากกว่า ข้อใดเป็นวิธีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุด
 - ก. หยุดการบรรยายและให้ผู้เรียนพัฒนาเว็บเพจที่ละขั้นตอนตามหน้าจอของท่าน
 - ข. ขอให้ผู้เรียนทุกคนตั้งใจเรียนและงดเล่นเฟสบุ๊ก เกม และไลน์ระหว่างการเรียนรู้
 - ค. นำผู้เรียนกลับมาเรียนที่ห้องเรียนตามปกติและเริ่มต้นการบรรยายและสาธิตการพัฒนาเว็บเพจด้วยเครื่องฉายภาพ
 - ง. ให้ผู้เรียนปิดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ระหว่างการบรรยายและเมื่อสิ้นสุดการบรรยายให้ผู้เรียนเปิดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อทดลองการพัฒนาเว็บเพจ
2. ข้อใดแสดงลำดับกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้อย่างถูกต้อง
 - ก. การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้
 - ข. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้
 - ค. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้
 - ง. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้

3. ข้อใดไม่ใช่การพิจารณาการวางแผนการจัดทำสัญญาแห่งการเรียนรู้
- ก. สมมติกำหนดแหล่งการเรียนรู้ของตนเอง
 - ข. ชูใจกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเอง
 - ค. พหุภักษ์กำหนดตารางการเข้าชั้นเรียนของตนเอง
 - ง. แต่งกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง
4. ถ้าต้องการลบข้อมูลการ Login ที่เชื่อมต่อโดยอัตโนมัติของเบราเซอร์ ข้อใดกล่าวถูกต้อง
- ก. ติดตั้งเบราเซอร์ใหม่
 - ข. ปิดและเปิดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ใหม่
 - ค. ลบข้อมูลความปลอดภัยในเบราเซอร์ออก
 - ง. ลบข้อมูลหน่วยความจำชั่วคราวในเบราเซอร์ออก
5. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับประโยชน์ในการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สอน
- ก. การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียนได้
 - ข. การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนได้
 - ค. การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้ผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้
 - ง. การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้ผู้สอนสามารถดาวน์โหลดสารสนเทศที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ได้
6. ข้อใดเป็นการสืบค้นข้อมูลกลุ่มคำ (love hit music) ที่ถูกต้อง
- ก. Love hit music
 - ข. 'love hit music'
 - ค. "love hit music"
 - ง. Love+hit+music
7. ข้อใดเป็นการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตโดยเรียงลำดับการสืบค้นจากข้อมูลกว้างไปสู่ข้อมูลที่แคบ
- ก. กระจ่างต้นไม้ > สวน > ลายสีชมพู
 - ข. เครื่องเสียง > ประดับดนตรี > ลำโพง
 - ค. อุปกรณ์แต่งบ้าน > ห้องรับแขก > โซฟา
 - ง. สุขภัณฑ์ห้องน้ำ > กระเบื้องลายตุ๊กตา > กระเบื้องผนัง

8. ข้อใดเป็นการเขียนสาระการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
- การเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับตัวชี้วัดการเรียนรู้
 - การเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับสาระของหลักสูตร
 - การเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
 - การเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้
9. ข้อใดเป็นการเตรียมตัวหลังจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ถูกต้องที่สุด
- ประเมินอุปสรรคการจัดการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นได้
 - จัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อนและหลังเรียน
 - ขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากเพื่อนครูเกี่ยวกับปัญหาในการนำแผนการเรียนรู้มาใช้งาน
 - ศึกษาเรื่องที่ต้องสอน จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผล และแหล่งการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
10. จากข้อความที่ระบุว่า “แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีความยืดหยุ่น” ท่านคิดว่า ข้อความดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ อย่างไร
- ถูกต้อง เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับผู้เรียน
 - ถูกต้อง เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับการประเมิน
 - ไม่ถูกต้อง เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีรูปแบบที่ตายตัวเพื่อความสอดคล้องกับการประเมิน
 - ไม่ถูกต้อง เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีรูปแบบที่ตายตัวเพื่อความสอดคล้องกับคุณภาพของผู้เรียน
11. ถ้าท่านต้องการแม่แบบ (Template) ด้านการศึกษาในโปรแกรม PowerPoint ให้มีความหลากหลาย ข้อใดเป็นการสร้างความหลากหลายให้กับแม่แบบที่ดีที่สุด
- สร้างแม่แบบใหม่ได้ด้วยตนเอง
 - ดาวน์โหลดแม่แบบจากอินเทอร์เน็ต
 - ไม่สามารถสร้างแม่แบบที่มีความหลากหลายได้
 - ติดตั้งโปรแกรมสร้างแม่แบบ Template PowerPoint
12. ข้อใดแสดงลำดับขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
- การเตรียม->การออกแบบบทเรียน->การเขียนผังงาน->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน->การประเมินและแก้ไขบทเรียน

- ข. การเตรียม->การออกแบบบทเรียน->การเขียนผังงาน->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประเมินและแก้ไขบทเรียน->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน
- ค. การเตรียม->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การเขียนผังงาน->การออกแบบบทเรียน->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประเมินและแก้ไขบทเรียน->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน
- ง. การเตรียม->การเขียนผังงาน->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การออกแบบบทเรียน->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน->การประเมินและแก้ไขบทเรียน
13. ข้อใดไม่เหมาะสมต่อการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- ก. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการเรียนรู้
- ข. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อการเรียนรู้
- ค. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างไม่จำกัดเวลา
- ง. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้
14. ข้อใดแสดงลำดับกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ที่ถูกต้อง
- ก. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้
- ข. การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้
- ค. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การประเมินผลการเรียนรู้
- ง. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การจัดสร้างโครงสร้างเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน->การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน->การ

กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน->การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้->
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้->การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้->การ
ประเมินผลการเรียนรู้

15. ข้อใดเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สัญญาการเรียนรู้
- การระบุให้มีการทดสอบเพื่อการประเมินผล
 - การระบุให้มีติดตามความก้าวหน้าเพื่อนำไปใช้จริง
 - การระบุให้มีวิธีการเรียนรู้เพื่อความสอดคล้องกับบริบทผู้เรียน
 - การระบุให้มีข้อความคาดหวังในผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อนำไปใช้จริง
16. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อสนับสนุนการจัดหลักสูตรด้านอาชีพ
ให้กับผู้พิการทางสายตา จัดเป็นการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านใด
- ด้านชุมชน
 - ด้านจิตวิทยา
 - ด้านการศึกษา
 - ด้านสังคมสงเคราะห์
17. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับประโยชน์ของการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของ
ผู้สอน
- ผู้สอนสามารถตรวจสอบหลักการใช้ไวยากรณ์ของผู้เรียนได้
 - ผู้สอนสามารถดาวน์โหลดสารสนเทศที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ได้
 - ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและความหมายต่อผู้เรียนได้
 - ผู้สอนสามารถติดต่อเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้กับผู้สอน
ท่านอื่นได้
18. ถ้าท่านต้องการสืบค้นไฟล์เอกสารการทำบัญชีใน Search Engine ของ Google ข้อใดเป็นการ
สืบค้นที่ถูกต้อง
- Doc File:การทำบัญชี
 - ไฟล์เอกสาร:การทำบัญชี
 - การทำบัญชี filetype:doc
 - Documentation File:การทำบัญชี
19. ข้อใดเป็นการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตโดยเรียงลำดับการสืบค้นจากข้อมูลกว้างไปสู่ข้อมูล
ที่แคบ
- ไก่อ>ไก่แจ้>สัตว์ปีก

- ข. ดอกไม้ถวายพระ>ดอกไม้สีขาว>ดอกบัว
- ค. โบราณสถาน>ประเทศไทย>ปราสาทหิน
- ง. กรุงเทพมหานคร>ขนมปังเนยน้ำตาล>ร้านขายขนมปัง
20. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของการจัดทำแผนการเรียนรู้
- ก. เป็นคู่มือการจัดการเรียนรู้ของครู
- ข. เป็นตัวชี้วัดประสิทธิผลการสอนของครู
- ค. เป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอน
- ง. เป็นการวางแผนและจัดเตรียมสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้
21. ข้อใดเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน
- ก. การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต
- ข. การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- ค. การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ
- ง. การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
22. จากข้อความที่ระบุว่า “การเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานรายวิชาของหลักสูตร” ท่านคิดว่า ข้อความดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ อย่างไร
- ก. ไม่ถูกต้อง เพราะการเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับตัวชี้วัด
- ข. ไม่ถูกต้อง เพราะการเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้
- ค. ไม่ถูกต้อง เพราะการเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับชื่อเรื่องในแผนการจัดการเรียนรู้
- ง. ถูกต้อง เพราะการเขียนสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานรายวิชาของหลักสูตร
23. “การกำหนดภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย และคลิปวิดีโอ เป็นการสร้างความน่าสนใจให้กับสื่อการเรียนรู้” ข้อความข้างต้นกล่าวถูกต้อง หรือไม่ อย่างไร
- ก. ถูกต้อง เพราะสื่อการเรียนรู้มีรูปแบบที่ชัดเจน
- ข. ถูกต้อง เพราะสื่อการเรียนรู้มีความเป็นเอกลักษณ์
- ค. ถูกต้อง เพราะสื่อการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน
- ง. ถูกต้อง เพราะสื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายในการนำเสนอ
24. ถ้าท่านต้องการให้โปรแกรม PowerPoint มีแม่แบบ (Template) เพื่อการนำเสนอที่หลากหลาย ข้อใดเป็นการสร้างความหลากหลายให้กับแม่แบบในโปรแกรม PowerPoint ที่ดีที่สุด

- ก. สร้างแม่แบบใหม่ได้ด้วยตนเอง
- ข. ดาวน์โหลดแม่แบบจากอินเทอร์เน็ต
- ค. ติดตั้งโปรแกรม Template Powerpoint
- ง. ไม่สามารถสร้างแม่แบบที่มีความหลากหลายได้
25. ข้อใดแสดงลำดับขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
- ก. การเตรียม->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การเขียนผังงาน->การออกแบบบทเรียน->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประเมินและแก้ไขบทเรียน->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน
- ข. การเตรียม->การออกแบบบทเรียน->การเขียนผังงาน->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประเมินและแก้ไขบทเรียน->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน
- ค. การเตรียม->การเขียนผังงาน->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การออกแบบบทเรียน->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน->การประเมินและแก้ไขบทเรียน
- ง. การเตรียม->การออกแบบบทเรียน->การเขียนผังงาน->การสร้างสตอรี่บอร์ด->การสร้างและเขียนโปรแกรม->การประกอบเอกสารประกอบบทเรียน->การประเมินและแก้ไขบทเรียน

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน ชุด 2

1. ก.	6. ข.	11. ข.	16. ค.	21. ก.
2. ข.	7. ค.	12. ก.	17. ค.	22. ง.
3. ค.	8. ข.	13. ค.	18. ค.	23. ง.
4. ง.	9. ง.	14. ก.	19. ข.	24. ข.
5. ง.	10. ก.	15. ค.	20. ข.	25. ง.

เครื่องมือการวิจัยที่ 5

แบบประเมินผลสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็น

สำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

คำถามตอนที่ 1 : 1. ด้านสถานที่ ระยะเวลา เอกสาร อาหาร

2. ด้านวิทยากร

3. ด้านกระบวนการฝึกอบรม

4. ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม

โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความพึงพอใจ

คำถาม	ระดับความพึงพอใจ			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
ด้านสถานที่ ระยะเวลา เอกสาร และอาหาร 1. ความสะอาดและเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม 2. ความเหมาะสมของระยะเวลาการฝึกอบรม 3. ความเหมาะสมของเอกสารการฝึกอบรม 4. ความเหมาะสมของอาหารกลางวัน				
ด้านวิทยากร 5. ความสามารถในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 6. การใช้เวลาตามที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม 7. การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น 8. การแนะนำการสร้างเส้นทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง				
ด้านกระบวนการฝึกอบรม 9. การใช้ข้อตกลงในผลลัพธ์การเรียนรู้ 10. การใช้สัญญาณการเรียนรู้ 11. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 12. การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้				
ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม 13. เนื้อหาการฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการ 14. ความเหมาะสมของรูปแบบการฝึกอบรม 15. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้				

คำถามตอนที่ 2 : โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

16. ท่านคิดว่า การประกาศความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ทราบมีผลต่อการเรียนรู้ของท่านหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

17. ท่านคิดว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสัญญาณการเรียนรู้มีผลต่อการเรียนรู้ของท่านอย่างไร

.....

.....

18. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดเป็นการสนับสนุนต่อการเรียนรู้ของท่านสำหรับการฝึกอบรมครั้งนี้ (ถ้ามี)

.....

.....

19. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของท่านสำหรับการฝึกอบรมครั้งนี้ (ถ้ามี)

.....

.....

20. ความคิดเห็น และ/หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการฝึกอบรมครั้งนี้ (ถ้ามี)

.....

.....

เครื่องมือการวิจัยที่ 6

แบบประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการต่อการใช้สมรรถนะจำเป็น
ในการจัดทำชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

โปรดพิจารณาและตอบคำถามในช่องว่าง

คำถามตอนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐาน

1. ชื่อ-นามสกุลผู้รับการประเมิน
2. หน่วยงานที่สังกัด

คำถามตอนที่ 2 : การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้

โปรดระบุคะแนนลงในช่องคะแนน

รายการประเมิน	คะแนน
<p>3. การวิเคราะห์หลักสูตร รายวิชา และผู้เรียน (4 คะแนน)</p> <p>4=การวิเคราะห์หลักสูตร รายวิชาและผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก</p> <p>3=การวิเคราะห์หลักสูตร รายวิชาและผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ดี</p> <p>2=การวิเคราะห์หลักสูตร รายวิชาและผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์พอใช้</p> <p>1=การวิเคราะห์หลักสูตร รายวิชาและผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง</p>	
<p>4. ความเชื่อมโยงคำอธิบายรายวิชากับสาระสำคัญ (4 คะแนน)</p> <p>4=มีความเชื่อมโยงอยู่ในเกณฑ์ดีมาก</p> <p>3=มีความเชื่อมโยงอยู่ในเกณฑ์ดี</p> <p>2=มีความเชื่อมโยงอยู่ในเกณฑ์พอใช้</p> <p>1=มีความเชื่อมโยงอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง</p>	
<p>5. ความสอดคล้องระหว่างสาระสำคัญกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (4 คะแนน)</p> <p>4=ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ดีมาก</p> <p>3=ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ดี</p> <p>2=ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์พอใช้</p> <p>1=ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง</p>	
<p>6. ความถูกต้องในการเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (4 คะแนน)</p> <p>4=ความถูกต้องในการเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ไม่มีข้อผิดพลาด</p> <p>3=ความถูกต้องในการเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้มีข้อผิดพลาด 1-2 ตำแหน่ง</p>	

รายการประเมิน	คะแนน
<p>2=ความถูกต้องในการเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ข้อผิดพลาด 3-4 ตำแหน่ง</p> <p>1=ความถูกต้องในการเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ข้อผิดพลาดมากกว่า 4 ตำแหน่ง</p>	
<p>7. ความถูกต้องในการเขียนการจัดกระบวนการเรียนรู้ (4 คะแนน)</p> <p>4=ความถูกต้องในการเขียนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เพราะไม่มีข้อผิดพลาด</p> <p>3=ความถูกต้องในการเขียนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดีเพราะมีข้อผิดพลาด 1-2 ตำแหน่ง</p> <p>2=ความถูกต้องในการเขียนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ เพราะมีข้อผิดพลาด 3-4 ตำแหน่ง</p> <p>1=ความถูกต้องในการเขียนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุงเพราะข้อผิดพลาดมากกว่า 4 ตำแหน่ง</p> <p>8. กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกัน (4 คะแนน)</p> <p>4=กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก</p> <p>3=กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดี</p> <p>2=กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้</p> <p>1=กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง</p> <p>9. การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับการประกอบอาชีพ (4 คะแนน)</p> <p>4=การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับการประกอบอาชีพอยู่ในเกณฑ์ดีมาก</p> <p>3=การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับการประกอบอาชีพอยู่ในเกณฑ์ดี</p> <p>2=การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับการประกอบอาชีพอยู่ในเกณฑ์พอใช้</p> <p>1=การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับการประกอบอาชีพอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง</p>	
<p>10. การแจ้งความจำเป็นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้รับทราบ (4 คะแนน)</p> <p>4=การแจ้งความจำเป็นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้รับทราบอยู่ในเกณฑ์ดีมาก</p> <p>3=การแจ้งความจำเป็นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้รับทราบอยู่ในเกณฑ์ดี</p>	

รายการประเมิน	คะแนน
<p>2=การแจ้งความจำเป็นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้รับทราบอยู่ในเกณฑ์พอใช้</p> <p>3=การแจ้งความจำเป็นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้รับทราบอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง</p>	
<p>11. การจัดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ (4 คะแนน)</p> <p>4=การจัดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก</p> <p>3=การจัดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี</p> <p>2=การจัดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้</p> <p>1=การจัดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง</p>	
คะแนนที่ได้	

12. ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้

.....

.....

คำถามตอนที่ 3 : การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้
 โปรตระบุคะแนนลงในช่องคะแนน

รายการประเมิน	คะแนน
<p>13. ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (4 คะแนน)</p> <p>4=ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ดีมาก</p> <p>3=ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ดี</p> <p>2=ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์พอใช้</p> <p>1=ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง</p> <p>14. ความถูกต้องของเนื้อหา (4 คะแนน)</p> <p>4=ความถูกต้องอยู่ในเกณฑ์ดีมาก</p> <p>3=ความถูกต้องอยู่ในเกณฑ์ดี</p> <p>2=ความถูกต้องอยู่ในเกณฑ์พอใช้</p> <p>1=ความถูกต้องอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง</p> <p>15. ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหากับภาพนิ่ง (4 คะแนน)</p> <p>4=ความเชื่อมโยงอยู่ในเกณฑ์ดีมาก</p> <p>3=ความเชื่อมโยงอยู่ในเกณฑ์ดี</p> <p>2=ความเชื่อมโยงอยู่ในเกณฑ์พอใช้</p> <p>1=ความเชื่อมโยงอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง</p> <p>16. ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหากับวิดีโอ (4 คะแนน)</p> <p>4=ความเชื่อมโยงอยู่ในเกณฑ์ดีมาก</p> <p>3=ความเชื่อมโยงอยู่ในเกณฑ์ดี</p> <p>2=ความเชื่อมโยงอยู่ในเกณฑ์พอใช้</p> <p>1=ความเชื่อมโยงอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง</p> <p>17. ความน่าสนใจของสื่อการเรียนรู้ (4 คะแนน)</p> <p>4=ความน่าสนใจอยู่ในเกณฑ์ดีมาก</p> <p>3=ความน่าสนใจอยู่ในเกณฑ์ดี</p> <p>2=ความน่าสนใจอยู่ในเกณฑ์พอใช้</p> <p>1=ความน่าสนใจอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง</p>	

รายการประเมิน	คะแนน
18. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร (4 คะแนน) 4=ความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก 3=ความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ดี 2=ความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ 1=ความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง	
19. ความเหมาะสมของสีตัวอักษรกับสีพื้นหลัง (4 คะแนน) 4=ความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก 3=ความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ดี 2=ความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ 1=ความเหมาะสมในเกณฑ์ต้องปรับปรุง	
คะแนนที่ได้	

20. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้

.....

.....

เกณฑ์ประเมินผล				ผลการประเมินผล
ทักษะเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้				
ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	
36-28	27-19	18-10	น้อยกว่า 10	

เกณฑ์ประเมินผล				ผลการประเมินผล
ทักษะเชิงปฏิบัติการการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้				
ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	
28-22	21-15	14-8	น้อยกว่า 8	

เครื่องมือการวิจัยที่ 7

แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้
ประเมินโดยครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเจ้าของชิ้นงาน

โปรดพิจารณาและตอบคำถามในช่องว่าง

คำถามตอนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐาน

1. ชื่อ-นามสกุล
2. หน่วยงานที่สังกัด
3. วันที่ประเมิน

คำถามตอนที่ 2 : การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคุณภาพ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3. ความเข้าใจในศาสตร์การสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 4. ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 5. ความสามารถในการวางแผนการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 6. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้จริง				
หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 7. ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 8. ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 9. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยนำหลักการเรียนรู้การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มาพัฒนาผู้เรียน 10. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการนำหลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มาพัฒนาผู้เรียนได้จริง				

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
<p>การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา</p> <p>11. ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา</p> <p>12. ความเข้าใจในหลักการแสวงหาความรู้โดยใช้อินเทอร์เน็ต</p> <p>13. ความสามารถที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา</p> <p>14. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหาได้จริง</p>				
<p>การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้</p> <p>15. ความเข้าใจในองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้</p> <p>16. ความเข้าใจในการเชื่อมโยงคำอธิบายรายวิชากับสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้</p> <p>17. ความสามารถในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้</p> <p>18. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้จริง</p>				
<p>การพัฒนาสื่อการเรียนรู้</p> <p>19. ความเข้าใจถึงความสำคัญของการใช้สื่อการเรียนรู้</p> <p>20. ความเข้าใจในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้</p> <p>21. ความสามารถในการใส่ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ และ เสียงบรรยายในสื่อการเรียนรู้</p> <p>22. การใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ได้จริง</p>				

23. ท่านคิดว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นกระบวนการสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะ
จำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเพื่อการใช้สมรรถนะจำเป็นหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

24. ท่านคิดว่า การเรียนรู้โดยการประกาศความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญ
ในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเพื่อการใช้สมรรถนะ
จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

25. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดเป็นปัจจัยสนับสนุนต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

.....
.....

26. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดเป็นอุปสรรคต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ

.....
.....

27. ความคิดเห็น และ/หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

.....
.....

เครื่องมือการวิจัยที่ 8
แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้
ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา

โปรดพิจารณาและตอบคำถามในช่องว่าง

คำถามตอนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐาน

1. ชื่อ-นามสกุลของผู้ประเมิน
2. หน่วยงานที่สังกัดของผู้ประเมิน
3. ชื่อ-นามสกุลของผู้รับการประเมิน
4. หน่วยงานที่สังกัดของผู้รับการประเมิน
5. วันที่ประเมิน

คำถามตอนที่ 2 : การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคุณภาพ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 6. ผู้รับการประเมินมีความเข้าใจในศาสตร์การสอน ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 7. ผู้รับการประเมินมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 8. ผู้รับการประเมินมีความสามารถในการวางแผนการ ออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 9. ผู้รับการประเมินใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการ ออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้จริง				
หลักการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 10. ผู้รับการประเมินมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ ด้วยการชี้แนะตนเองให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 11. ผู้รับการประเมินมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่				

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
12. ผู้รับการประเมินมีความสามารถใช้หลักการเรียนรู้ การเรียนรู้ของผู้เรียน 13. ผู้รับการประเมินสามารถใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการ นำหลักการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้จริง				
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหา ความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหา 14. ผู้รับการประเมินมีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการแสวงหาความรู้ สำหรับเตรียมเนื้อหา 15. ผู้รับการประเมินมีความเข้าใจในหลักการแสวงหา ความรู้โดยใช้อินเทอร์เน็ต 16. ผู้รับการประเมินมีความสามารถใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับ เตรียมเนื้อหา 17. ผู้รับการประเมินใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อแสวงหา ความรู้สำหรับเตรียมเนื้อหาได้จริง				
การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ 18. ผู้รับการประเมินมีความเข้าใจในองค์ประกอบของ แผนจัดการเรียนรู้ 19. ผู้รับการประเมินมีความเข้าใจในการเชื่อมโยง คำอธิบายรายวิชากับสาระสำคัญของแผนจัดการ เรียนรู้ 20. ผู้รับการประเมินมีความสามารถในการจัดทำแผน จัดการเรียนรู้ 21. ผู้รับการประเมินใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ได้จริง				

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ 22. ผู้รับการประเมินมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการใช้สื่อการเรียนรู้ 23. ผู้รับการประเมินมีความเข้าใจในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ 24. ผู้รับการประเมินมีความสามารถในการใส่ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ และ เสียงบรรยายในสื่อการเรียนรู้ 25. ผู้รับการประเมินใช้สมรรถนะจำเป็นด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ได้จริง				

26. ท่านคิดว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นกระบวนการสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเพื่อการใช้สมรรถนะจำเป็นหรือไม่ อย่างไร

.....

27.ท่านคิดว่า การเรียนรู้โดยการประกาศความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเพื่อการใช้สมรรถนะจำเป็นหรือไม่ อย่างไร

.....

28. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดเป็นปัจจัยสนับสนุนต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

.....

29. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดเป็นอุปสรรคต่อการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ

.....
.....

30. ความคิดเห็น และ/หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการการใช้สมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

.....
.....

เครื่องมือการวิจัยที่ 9
แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้
ประเมินโดยผู้เรียน

โปรดพิจารณาและตอบคำถามในช่องว่าง

คำถามตอนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐาน

1. เพศ (1) หญิง (2) ชาย
2. ชื่อ-นามสกุลผู้สอน.....

คำถามตอนที่ 2 : การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อการนำชิ้นงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคุณภาพ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
3. ผู้สอนสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้				
4. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ซักถามและแสดงความคิดเห็น				
5. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ				
6. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม				
7. ผู้สอนยกตัวอย่างเชื่อมโยงความรู้กับการประกอบอาชีพจริง				
8. ผู้สอนแนะนำการประยุกต์ความรู้กับการนำไปใช้จริง				
9. ผู้สอนแจ้งข้อมูลสาระสำคัญของการเรียนรู้ให้ทราบ				
10. ผู้สอนแจ้งข้อมูลวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ทราบ				
11. ผู้สอนแจ้งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ทราบ				
12. สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจ				
13. สื่อการเรียนรู้มีการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้				

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
14. ผู้เรียนสามารถใช้สื่อการเรียนรู้ทบทวนเนื้อหาได้ ตลอดเวลา				

15. ความคิดเห็น และ/หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการการใช้สมรรถนะจำเป็นของผู้สอน

.....

.....

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างชิ้นงาน

ตัวอย่างชิ้นงานของครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย

ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้ที่ 1

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพหุศักราช 2556

วิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อม

จัดทำโดย

นายอดิเรก อินปิ่น

เสนอ

อาจารย์ ปิยนันท์

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านแพ้ว

จังหวัดสมุทรสาคร 74120

www.nfebanphaeo.net

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
รหัสวิชา 2001-1003 วิชา พลังงานและสิ่งแวดล้อม
ชื่อหน่วย ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงาน
ชื่อเรื่อง : ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จำนวน 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เพราะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นต้นกำเนิดของสิ่งมีชีวิตต่างและสิ่งไม่มีชีวิต ดังนั้นจึงต้องศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ทั่วไป

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.2 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2.1 อธิบายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2.2 บอกประเภทของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2.3 บอกบอกวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. เนื้อหาสาระ

3.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2 ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.3 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

4.1 ครูให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

4.2 ครูสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองในการเรียนรู้ สนทนาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.3 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-8 คน ให้ชมสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หลังจากนั้นให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน คน โดยสรุปเป็นแผนผังของกลุ่ม หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งผู้แทนนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ และผู้เรียนบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน

4.4 ให้ผู้เรียนตอบคำถามในประเด็น “ท่านจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้เรื่องแนวคิดเรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปใช้ในการดำเนินชีวิตของท่านได้อย่างไร” โดยให้ผู้เรียนบันทึกลงในบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจาก นั้นครูสุ่มถามผู้เรียนจำนวน 3-4 คน

- 4.5 ครูให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบเรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.6 ครูและผู้เรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 5.1 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5.2 ใบงาน เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5.3 สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6. การวัดและประเมินผล

- 6.1 ผลการทดสอบก่อน-หลังเรียน
- 6.2 การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 6.3 บันทึกผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 6.4 ชิ้นงาน

7. บันทึกหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ (ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู และข้อเสนอแนะ)

7.1 ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

7.1.1 จำนวนเนื้อหาที่จับจำนวนเวลา	☐ เหมาะสม	☐ ไม่เหมาะสม
7.1.2 การเรียงลำดับเนื้อหาที่ความเข้าใจของผู้เรียน	☐ เหมาะสม	☐ ไม่เหมาะสม
7.1.3 การนำเข้าสู่บทเรียนกับเนื้อหาแต่ละหัวข้อ	☐ เหมาะสม	☐ ไม่เหมาะสม
7.1.4 วิธีสอนกับเนื้อหาในแต่ละข้อ	☐ เหมาะสม	☐ ไม่เหมาะสม
7.1.5 การประเมินผลกับจุดประสงค์ในแต่ละหน่วย	☐ เหมาะสม	☐ ไม่เหมาะสม

ผลการเรียนของผู้เรียน

.....

.....

.....

ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบประเมินผลการทำใบงาน
รายวิชา พลังงานและสิ่งแวดล้อม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

เลขที่	ความสัมพันธ์ของ ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม			วิธีการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม			นำความรู้ที่ได้ไป ปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน			รวม
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1										
2										
3										
4										
5										

เกณฑ์การให้คะแนน แบบการประเมินผล

- 3 = ตอบคำถามใบงานได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ระดับดี
2 = ตอบคำถามใบงานได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ระดับปานกลาง
1 = ตอบคำถามใบงานได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ระดับน้อย

ชื่อ-สกุล.....รหัส.....รุ่นที่.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

วิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อม

บทที่1 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. Environment หมายถึงอะไร
 - ก. สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมีมนุษย์สร้างขึ้น ข. เป็นความสามารถในการทำงาน
 - ค. การสะสมตัวของซากพืชซากสัตว์ ง. ถูกทั้ง ข้อ ก และ ข
2. ข้อใดไม่ใช่สิ่งแวดล้อมที่มีมนุษย์สร้างขึ้น
 - ก. ถนน ข. เรือ ค. สะพาน ง. แร่ธาตุ
3. ข้อใดจัดเป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
 - ก. รถ ข. สะพาน ค. แสงแดด ง. กฎหมาย
4. อาชีพปฐมนุมีได้แก่
 - ก. ทำเหมืองแร่ ข. บริการ ค. เพาะปลูก ง. ค้าขาย
5. แหล่งพลังงานต้นกำเนิดเรียกว่า
 - ก. แหล่งพลังงานปฐมนุมี ข. แหล่งพลังงานทุติยภูมิ
 - ค. แหล่งพลังงานตติยภูมิ ง. แหล่งพลังงานทดแทน
6. ราคาของถ่านหินขึ้นอยู่กับธาตุในข้อใด
 - ก. ออกซิเจน ข. คาร์บอน ค. ไนโตรเจน ง. แอนทราไซด์
7. ถ่านหินที่พบมากที่สุดในประเทศไทย
 - ก. พีช ข. ซับบิทูมินัส ค. ลิกไนต์ ง. แอนทราไซด์
8. ประเทศไทยได้นำถ่านหินมาใช้ประโยชน์เป็นครั้งแรกในกิจกรรมใด
 - ก. การเดินเรือ ข. กิจการรถไฟ ค. กิจการรถทัวร์ ง. ผลิตกระแสไฟฟ้า
9. Clean Coal Technology คือข้อใด
 - ก. กระบวนการกำจัดของเสีย ข. เทคโนโลยีถ่านหินสะอาด
 - ค. ขบวนการผลิต ง. ยิปซัมสังเคราะห์
10. การเผาไหม้ถ่านหินจะปล่อยก๊าซใดสู่บรรยากาศ
 - ก. คาร์บอนไดออกไซด์ ข. คาร์บอนมอนอกไซด์
 - ค. ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ง. ไนโตรเจน

แบบทดสอบหลังเรียน

วิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อม

บทที่1 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. Environment หมายถึงอะไร
 - ก. สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมีมนุษย์สร้างขึ้น ข. เป็นความสามารถในการทำงาน
 - ค. การสะสมตัวของซากพืชซากสัตว์ ง. ถูกทั้ง ข้อ ก และ ข
2. ข้อใดไม่ใช่สิ่งแวดล้อมที่มีมนุษย์สร้างขึ้น
 - ก. ถนน ข. เรือ ค. สะพาน ง. แร่ธาตุ
3. ข้อใดจัดเป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
 - ก. รถ ข. สะพาน ค. แสงแดด ง. กฎหมาย
4. อาชีพปฐุมภูมิได้แก่
 - ก. ทำเหมืองแร่ ข. บริการ ค. เพาะปลูก ง. ค้าขาย
5. แหล่งพลังงานต้นกำเนิดเรียกว่า
 - ก. แหล่งพลังงานปฐุมภูมิ ข. แหล่งพลังงานทุติยภูมิ
 - ค. แหล่งพลังงานตติยภูมิ ง. แหล่งพลังงานทดแทน
6. ข้อใดไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติ
 - ก. ดิน ข. มนุษย์ ค. อากาศ ง. โบราณสถาน
7. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยสี่เพื่อการดำรงชีวิต
 - ก. แสงอาทิตย์ ข. ที่อยู่อาศัย ค. อาหาร ง. ยารักษาโรค
8. ข้อใดเป็นแหล่งพลังงานปฐุมภูมิ
 - ก. แสงอาทิตย์ ข. น้ำ ค. ลม ง. ทุกข้อคือคำตอบ
9. พลังงานกลุ่มใดที่พบในประเทศไทยมากที่สุด
 - ก. น้ำมัน ข. ก๊าซธรรมชาติ ค. ถ่านหิน ง. หินน้ำมัน
10. ENERGY หมายถึงข้อใด
 - ก. พลังงาน ข. สิ่งแวดล้อม ค. อาหาร ง. แสงอาทิตย์

แบบประเมินผลการทำงานแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน

รายวิชา พลังงานและสิ่งแวดล้อม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

เลขที่	คะแนน แบบทดสอบ ก่อนเรียน	คะแนน แบบทดสอบ หลังเรียน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1					
2					
3					
4					
5					
6					

เกณฑ์การให้คะแนน แบบประเมินผลการทำงานแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน

ระดับคะแนน 5 - 10 ผ่าน

ระดับคะแนน 0 - 4 ไม่ผ่าน

ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้ที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้

วิชา การบัญชีเบื้องต้น1

หน่วยที่ 1 สัปดาห์ที่ 1

ชื่อหน่วย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี

จำนวน 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การบัญชีมีบทบาทและมีความสำคัญในกิจการทุกประเภท ไม่ว่าจะดำเนินการโดยหวังผลกำไรหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการนำไปปฏิบัติงานด้านบัญชีหรือการประยุกต์ใช้บัญชีครัวเรือน ตามแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียง จึงควรเข้าใจความหมายของการบัญชี จุดประสงค์ของการบัญชี ประโยชน์ของข้อมูลการบัญชี ข้อเสนอแนะการเรียนวิชาบัญชี รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับแม่บทการบัญชี เพื่อประยุกต์ใช้กับงานดังกล่าวข้างต้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. สมรรถนะประจำหน่วย

แสดงความรู้เกี่ยวกับความหมายของการบัญชีและแม่บทการบัญชีได้ถูกต้อง

3.จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจความหมายของการบัญชี
2. เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
3. เพื่อให้มีความรับผิดชอบ

3.2 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกความหมายของการบัญชีได้
2. อธิบายประโยชน์ของข้อมูลการบัญชีได้
3. ปฏิบัติงานให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด

4.สาระการเรียนรู้

- 1.1 ความหมายของการบัญชี
- 1.2 จุดประสงค์ของการบัญชี
- 1.3 ประโยชน์ของข้อมูลการบัญชี
- 1.4 ข้อเสนอแนะการเรียนวิชาบัญชี
- 1.5 แม่บทการบัญชี

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. แนะนำสมรรถนะรายวิชา
2. เกณฑ์การให้คะแนน การวัดและประเมินผล

ขั้นสอน

1. ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ครูผู้สอน อธิบายความหมายของการบัญชี จุดประสงค์ของการบัญชี ประโยชน์ ข้อเสนอแนะ และแม่บทการบัญชี

ขั้นสรุป

1. ครูและผู้เรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี
2. ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
3. ครูเฉลยแบบทดสอบ
4. งานที่ได้รับมอบหมาย (ใบงานที่ 1 วิชาการบัญชีเบื้องต้น 1)

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนวิชาการบัญชีเบื้องต้น1 (2200-1002) สำนักพิมพ์เอมพันธ์
2. ใบความรู้ (แผ่นงานนำเสนอ)
3. Website :

3.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี

<http://www.pw.ac.th/emedialmedia/tech/accounting1/lesson1.php>

3.2 สมการบัญชี – บัญชีเบื้องต้น

<http://cccmanonk.weebly.com/3626361735853634361936103633359735943637.html>

7. หลักฐานการเรียนรู้

1. แบบฝึกหัดก่อน-หลังเรียน
2. ใบงาน วิชาการบัญชีเบื้องต้น 1

8. การวัดและประเมินผล**7.1 เครื่องมือประเมิน**

1. แบบประเมินผลการทำงานแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน
2. แบบประเมินผลการทำงาน

7.2 เกณฑ์การประเมิน

1. แสดงความรู้เรื่องความหมายของการบัญชี
2. แสดงความรู้เรื่องแม่บทการบัญชี
3. กิจนิสัยด้านความรอบคอบ
4. บอกถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการบัญชี

9. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางสาวอินอร บัวคั้น)

ครู ปวช.กศน.

วันที่ เดือน พ.ศ.

4. ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอบ้านแพ้ว

วันที่ เดือน พ.ศ.

ชื่อ - นามสกุล รหัสนักศึกษา

แบบทดสอบก่อนเรียนวิชาการบัญชีเบื้องต้น 1 “เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดมีความหมายตรงกับคำว่า “การบัญชีเบื้องต้น”
 - ก. Book – keeping
 - ข. Balance Sheet
 - ค. Basic Accounting
 - ง. Expense
 - จ. Period
2. ข้อใดไม่ใช่วัตถุประสงค์ของการบัญชี
 - ก. จัดบันทึกรายการค้าโดยเรียงลำดับก่อน – หลัง
 - ข. จัดบันทึกรายการค้าตามหลักการบัญชี
 - ค. จัดแสดงสินค้า ณ วันใดวันหนึ่ง
 - ง. แสดงผลการดำเนินงานในรอบระยะเวลาหนึ่ง
 - จ. แสดงฐานะทางการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง
3. ข้อใดเป็นประโยชน์ของการบัญชี
 - ก. ช่วยตรวจสอบความสามารถของผู้บริหาร
 - ข. ช่วยตรวจสอบความสามารถของผู้ทำบัญชี
 - ค. ช่วยให้ทราบฐานะการเงินของผู้ทำบัญชี
 - ง. ช่วยให้ทราบผลการดำเนินงานของกิจการ
 - จ. ช่วยให้เขียนจำนวนเงินได้ชัดเจน
4. การบัญชีแบ่งออกเป็น 3 ยุค ตรงกับข้อใด
 - ก. ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ยุคประวัติศาสตร์ ยุคปัจจุบัน
 - ข. ยุคก่อนระบบบัญชีคู่ ยุคระบบบัญชีคู่ ยุคปัจจุบัน
 - ค. ยุคลูกคิด ยุคเครื่องคำนวณ ยุคคอมพิวเตอร์
- ง. ยุคหลอดทราฟิเคเตอร์ ยุควงจรถเลข ยุคปัจจุบัน
- จ. ยุคระบบบัญชีคู่ ยุคเกณฑ์เงินสด ยุคเกณฑ์คงค้าง
5. ข้อใดไม่ใช่คุณสมบัติของนักบัญชี
 - ก. ละเอียดรอบคอบ
 - ข. ถูกต้องแม่นยำในตัวเลข
 - ค. ขยัน อดทน ซื่อสัตย์
 - ง. ทำงานรวดเร็วและไม่ผิดพลาด
 - จ. นิสัยเกียจคร้าน
6. การบัญชี หมายถึงข้อใด
 - ก. รายงานทางการเงินเป็นขบวนการขั้นสุดท้ายของวิธีการบัญชี
 - ข. Accounting เป็นส่วนหนึ่งของ Book – Keeping
 - ค. งบการเงิน คือ งบกำไรขาดทุนและงบดุล
 - ง. งบการเงินเป็นรายงานผลของฐานะการเงินของเจ้าของ
 - จ. การบัญชีเป็นศิลปะของการบันทึก จัดประเภท และสามารถรายงานผลทางการเงินได้
7. การเขียนวันเดือนปี ในรูปของบัญชีตรงกับข้อใด
 - ก. ปี พ.ศ. เดือน วันที่
 - ข. ปี พ.ศ. วันที่ เดือน
 - ค. เดือน วันที่ ปี พ.ศ.
 - ง. ปี พ.ศ. เดือน วัน
 - จ. วัน เดือน ปี

8. การบัญชีเบื้องต้นกล่าวถึงกิจการอะไร
- เจ้าของคนเดียว
 - ห้างหุ้นส่วน
 - บริษัทจำกัด
 - ร่วมค้า
 - ชายผ่อนชำระ
9. Double Entry Book – keeping คืออะไร
- Accounting
 - การบัญชี
 - เกณฑ์คงค้าง
 - วิชาการบัญชี
 - ระบบบัญชีคู่
10. หลักในการวิเคราะห์รายการค้า ตามระบบบัญชีข้อใดถูกต้อง
- สินทรัพย์ เพิ่มเดบิต ลดเครดิต
 - หนี้สิน เพิ่มเดบิต ลดเครดิต
 - รายได้ เพิ่มเดบิต ลดเครดิต
 - ค่าใช้จ่าย เพิ่มเครดิต ลดเดบิต
 - ส่วนของผู้ขาย เพิ่มเดบิต ลดเครดิต
11. ข้อใดคือ สินทรัพย์หมุนเวียนทั้งหมด
- เงินสด กองทุน
 - ตัวเงินรับ สินค้าคงเหลือ
 - เงินลงทุนระยะสั้น ระยะยาว
 - ที่ดิน ตัวเงินรับ
 - อาคาร ที่ดิน
12. ข้อใดคือสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน
- เงินสด
 - เงินฝากธนาคาร
 - อาคาร
 - ตัวเงินรับ
 - สินค้าคงเหลือ
13. ข้อคือหนี้สินทั้งหมด
- เจ้าหนี้การค้า เงินกู้
 - สินค้าคงเหลือ หนี้กู้
 - เจ้าหนี้จำนอง ตัวเงินรับ
 - ตัวเงินจ่าย ลูกหนี้
 - เจ้าหนี้การค้า ค่าเช่า
14. ส่วนของผู้ขายประกอบด้วยอะไร
- เงินลงทุน
 - ถอนใช้ส่วนตัว
 - ผลกำไรขาดทุน
 - รายได้ – ค่าใช้จ่าย
 - ถูกทุกข้อ
15. ข้อใดจัดอยู่ในประเภทค่าใช้จ่ายอื่น ๆ
- เงินเดือน
 - ค่าไฟฟ้า
 - ดอกเบี้ยจ่าย
 - ค่าแรงงาน
 - ค่าวัสดุดิบ

ชื่อ - นามสกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา

ใบงานที่ 1 วิชาการบัญชีเบื้องต้น 1 เรื่อง “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี”

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. อธิบายความหมายของการบัญชี

ตอบ

.....

.....

.....

.....

2. วัตถุประสงค์ของการบัญชี ได้แก่อะไรบ้าง

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ประโยชน์ของการบัญชี ได้แก่อะไรบ้าง

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

4. รายการบัญชี / รายการคำหมายถึงข้อใด

ตอบ

.....

.....

5. จงยกตัวอย่างรายการค้า / รายการบัญชี มาอย่างละ 5 รายการ

ตอบ

.....

.....

6. สมการบัญชี คือ

ตอบ

.....

7. สินทรัพย์หมายถึงอะไร มีกี่ประเภท อะไรบ้าง จงยกตัวอย่างมาอย่างละ 5 รายการ

ตอบ

.....

.....

.....

.....

8. หนี้สินหมายถึงอะไร มีกี่ประเภท อะไรบ้าง จงยกตัวอย่างมาอย่างละ 5 รายการ

ตอบ

.....

.....

.....

.....

10. หนี้สินหมายถึงอะไร มีกี่ประเภท อะไรบ้าง จงยกตัวอย่างมาอย่างละ 5 รายการ

ตอบ

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้ที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
 รหัสวิชา 2000 -1104 วิชา การพูดในงานอาชีพ
 ชื่อหน่วย การพูดในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ
 ชื่อเรื่อง การเตรียมตัวเพื่อการพูดแบบต่างๆ

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การพูดในแต่ละโอกาสมีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้พูดจะต้องมีการเตรียมการเป็นอย่างดี ได้แก่ การพูดแบบไม่มี การเตรียมตัว การพูดแบบอ่านจากต้นฉบับ การพูดแบบพูดจากการท่องจำ การพูดแบบพูดจากเตรียมตัวหรือพูด โดยความเข้าใจ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1. จุดประสงค์ทั่วไป

มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในหลักการเตรียมตัวเพื่อการพูดแบบต่างๆ

2.2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2.1. พูดแบบไม่มีการเตรียมตัวและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2.2.2. พูดแบบอ่านจากต้นฉบับและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2.2.3. พูดแบบพูดจากการท่องจำ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2.2.4. พูดแบบพูดจากเตรียมตัวหรือพูดโดยความเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3. เนื้อหาสาระ

3.1. การพูดแบบไม่มีการเตรียมตัว

3.2. การพูดแบบอ่านจากต้นฉบับ

3.3. การพูดแบบพูดจากการท่องจำ

3.4. การพูดแบบพูดจากเตรียมตัวหรือพูดโดยความเข้าใจ

4. การจัดกระบวนการเรียนรู้

4.1. ครูสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองในการเรียนรู้และชี้แจงหัวข้อที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้ทราบถึงบทเรียน เรื่องการเตรียมตัวเพื่อการพูดแบบต่างๆ และรูปแบบในการประเมินผล

4.2. ครูอธิบายลักษณะการเตรียมตัวการพูดแบบต่างๆ โดยใช้ PowerPoint เรื่องการเตรียมตัวเพื่อการพูดแบบต่างๆ หลังจากนั้นให้ผู้เรียนชมวิดีโอที่สอน การพูดในแบบต่างๆ

4.3. แบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็น 4 กลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติการพูดในแบบต่างๆ

กลุ่มที่ 1 การพูดแบบไม่มีการเตรียมตัว

กลุ่มที่ 2 การพูดแบบอ่านจากต้นฉบับ

กลุ่มที่ 3 การพูดแบบพูดจากการท่องจำ

กลุ่มที่ 4 การพูดแบบพูดจากเตรียมตัวหรือพูดด้วยความเข้าใจ

4.7. ครูสุ่มถามผู้เรียน จากจำนวน 3-5 คน ให้ตอบคำถามในประเด็น “ท่านจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้เรื่องการเตรียมการพูดในแบบต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของท่านได้อย่างไร”

4.8. ครูและผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

5.1. PowerPoint ลักษณะการพูด 4 แบบ

6. การวัดและประเมินผล

6.1. ผลงาน

6.2. ความตั้งใจ ความสนใจ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน

7. บันทึกหลังการจัดกระบวนการเรียน (ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู

7.1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

- (1) จำนวนเนื้อหาที่สัมพันธ์กับจำนวนเวลา เหมาะสม ไม่เหมาะสม
- (2) การเรียงลำดับเนื้อหาที่สัมพันธ์กับความเข้าใจของนักเรียน เหมาะสม ไม่เหมาะสม
- (3) การนำเข้าสู่บทเรียนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาแต่ละหัวข้อ เหมาะสม ไม่เหมาะสม
- (4) วิธีสอนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาในแต่ละข้อ เหมาะสม ไม่เหมาะสม
- (5) การประเมินผลกับจุดประสงค์ในแต่ละหน่วย เหมาะสม ไม่เหมาะสม

7.2. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

7.3. ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู

.....

.....

.....

.....

.....

7.4. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้ที่ 4

<p>แผนการเรียนรู้ที่ 1</p> <p>รหัสวิชา 2000 – 1301 วิชา วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต</p> <p>ชื่อหน่วย ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์</p> <p>ชื่อเรื่อง ความหมายของวิทยาศาสตร์</p> <p style="text-align: right;">จำนวน 3 ชั่วโมง</p>
<p>1.สาระสำคัญ</p> <p>วิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับความจริงที่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการค้นหาความจริงในทางวิทยาศาสตร์จะใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และทักษะต่างๆ เป็นการ ยืนยันความถูกต้องของข้อค้นพบต่างๆ ดังนั้น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จะเป็นสิ่งที่ใช้ในการสืบเสาะ ค้นคว้าหาความจริง การเรียนรู้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และทักษะจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น</p>
<p>2. จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>2.1 จุดประสงค์ทั่วไป</p> <p>รู้ความหมายของวิทยาศาสตร์ บอกประเภทของความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ทำกิจกรรมเกี่ยวกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้ ระบุขั้นตอน วิธีทางวิทยาศาสตร์ได้</p> <p>2.2 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</p> <p>อธิบายความสัมพันธ์ของข้อเท็จจริง มโนคติ กับหลัก การหรือกฎได้ บอกลักษณะของเจตคติของวิทยาศาสตร์หรือจิตวิทยาศาสตร์ได้</p>
<p>3. เนื้อหาสาระ</p> <p>3.1 ความหมายของวิทยาศาสตร์</p> <p>3.2 ความรู้ทางวิทยาศาสตร์</p> <p>3.3 วิธีการทางวิทยาศาสตร์</p> <p>3.4 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์</p> <p>3.5 จิตวิทยาศาสตร์</p>
<p>4. การจัดการกระบวนการเรียนรู้</p> <p>4.1 ครูนำภาพของนักวิทยาศาสตร์ที่มีผลงานต่างๆ เช่น จอห์น ดาลตัน เซอร์ ไอแซก นิวตัน หลุยส์ปาสเตอร์ ให้นักเรียนทายชื่อของนักวิทยาศาสตร์เหล่านั้น พร้อมทั้งผลงานทางวิทยาศาสตร์ที่ท่านเหล่านั้นค้นพบ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงแรงบันดาลใจที่ทำให้ท่านเหล่านั้นค้นพบ</p>

- 4.2 กรุณานำอภิปรายถึงวิธีการค้นคว้าหาความรู้ของวิทยาศาสตร์ ซึ่งวิทยาศาสตร์ถูกแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภทคือ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์
- 4.3 กรุณาให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อแก้แค้นปัญหา ซึ่งมีทักษะด้านต่างๆ 13 ทักษะ
- 4.4 ให้นักเรียนเลือกบรรยายสิ่งของชิ้นใดชิ้นหนึ่งในห้องเรียนที่ได้จากการสังเกตของนักเรียน
- 4.5 แบบฝึกหัดท้ายบท
- 4.6 ครูเฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท และ สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน
- 5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้**
- 5.1 Power point ประกอบการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต หน่วย ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
- 5.2 แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
- 6. การวัดและประเมินผล**
- 6.1 แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
- 6.2 การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 6.3 ตรวจแบบฝึกหัด
- 7. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้**
1. ผลการจัดการเรียนรู้
 2. ผลการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน
 3. ผลการจัดการเรียนรู้ครู
 4. ข้อเสนอแนะ

ตัวอย่างสื่อการเรียนรู้ที่ 1

การบัญชีเบื้องต้น 1 BASIC ACCOUNTING

ปวช.ภคน.อานกอบบ้านแก้ว

วัตถุประสงค์

- เพื่อเข้าใจความหมาย และสถานภาพของการบัญชี
- เพื่อเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการบัญชี
- เพื่อทราบถึงขอบเขตนิยามของการบัญชี
- เพื่อเรียนรู้ประเภท และประโยชน์ขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี
- เพื่อสามารถวิเคราะห์รายการค้า และเขียนการบัญชี

หัวข้อ

- นิยาม
- ขั้นตอนทางการบัญชี
- วัตถุประสงค์ของการบัญชี
- ประโยชน์ของการบัญชี
- หลักการพื้นฐานของการบัญชี

นิยาม

การบัญชี หมายถึง
ศิลปะ-แนวการจดบันทึกเงินูล และจำนวนปรากฏ
รายการสถานะทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการจับ
และสิ่งที่เกี่ยวข้องกันสอดคล้องรูปแบบของหน่วยเงินตรา
รวมถึงการสรุปผล การประมวลผลและ
ตีความหมายของเหตุการณ์นี้

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วัตถุประสงค์ของการบัญชี

- เพื่อจัดทำเอกสารสำหรับการบัญชีที่ใช้เป็น สมรรถนะการ
อ้างอิงสำคัญร่วมกัน ส่วน **เศรษฐกิจ**
- เพื่อจัดทำรายการค้าให้ **ถูกต้อง** เป็นเกณฑ์การบัญชีตาม
กฎเกณฑ์การบัญชี
- เพื่อแสดงผลการดำเนินงาน **รวมขององค์กร** (งบกำไรขาดทุน)
- เพื่อแสดงฐานะการเงินของกิจการ **ณ วันใดวันหนึ่ง** (งบดุล)
- เพื่อเป็นการ **เฝ้าระวังการทุจริต** ทางการเงิน

7 ประโยชน์ของงบการเงิน

- ▶ ช่วยชี้แจงวงการเงินธนาคาร **งบดุล (งบ สินทรัพย์ งบหนี้สิน)**
- ▶ ช่วยพิจารณา **ผลการดำเนินงาน** วงการเงิน - ขุมทรัพย์/ขาดทุน
- ▶ ช่วยพิจารณา **ฐานะทางการเงิน** วงการเงิน - งบดุล
- ▶ ช่วยในการ **กำหนดนโยบาย** วงการเงินดำเนินงาน
- ▶ ช่วยในการ **ตัดสินใจในการบริการ** การดำเนินงาน
- ▶ ช่วยในการ **ตรวจสอบ** ภาวะผิดพลาด
- ▶ ช่วย **ให้ข้อมูล** ภาวะตลาดหุ้น และตลาด

หลักการพื้นฐาน BASIC CONCEPT

8 งบการเงิน / งบการค้า

- ▶ งบการเงิน/งบการค้า หมายถึง งบการเงินที่ **จัดทำขึ้น** การรับ / แลกเปลี่ยน เงิน หรือ สิ่งที่มีมูลค่าเป็นตัวเงิน ระหว่างกิจการกับบุคคลอื่น ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เป็นเจ้าของ

10 แบบฝึกหัด

9 ตัวอย่างงบการเงิน / งบการค้า

งบการเงิน	ไม่ใช่งบการเงิน
1. งบแสดงฐานะการเงิน	1. งบกำไรขาดทุน
2. งบแสดงผลประกอบการ	2. งบกำไรขาดทุน
3. งบแสดงฐานะการเงิน	3. งบกำไรขาดทุน
4. งบแสดงผลประกอบการ	4. งบแสดงฐานะการเงิน
5. งบแสดงฐานะการเงิน	5. งบกำไรขาดทุน
6. งบแสดงผลประกอบการ	6. งบแสดงฐานะการเงิน
7. งบแสดงฐานะการเงิน	7. งบกำไรขาดทุน
8. งบแสดงผลประกอบการ	8. งบกำไรขาดทุน
9. งบแสดงฐานะการเงิน	9. งบแสดงฐานะการเงิน
10. งบแสดงผลประกอบการ	10. งบกำไรขาดทุน

12 การวิเคราะห์งบการเงิน / งบการค้า

- การวิเคราะห์งบการเงิน/งบการค้า คือ การวิเคราะห์รายการที่คิดเป็นรายการดำเนินงาน รวม กรมบัญชีเงินฝาก รายการที่คิดเป็นหนี้พยานของงบการเงินด้วยหรือไม่
- **บัญชี งบการเงิน (ACCOUNTING EDUCATION)** เป็นวิชาในการวิเคราะห์รายการ

13 **สมการบัญชี**

สมการบัญชี คือ สมการที่แสดง **สินทรัพย์** ส่วนสินทรัพย์ หนี้สิน และ ส่วนของเจ้าของ (ทุน) จากเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินของกิจการ

14 **A = L + O**

ASSETS = LIABILITIES + OWNER'S EQUITY
สินทรัพย์ = หนี้สิน + ส่วนของเจ้าของ

↓

ทุน + กำไร (ขาดทุน) สุทธิ

↓

รายได้ - ค่าใช้จ่าย

15 **หลักในการบันทึกบัญชีคู่**

การบันทึกบัญชีคู่ (DOUBLE-ENTRY SYSTEM) คือ การบันทึกบัญชีรายการ จำนวนเงินบันทึกบัญชีฝ่ายเดบิต **เท่ากับ** จำนวนเงินบันทึกบัญชีเครดิต **เสมอ**

เดบิต (DR) = เครดิต (CR)

16 **เดบิต และ เครดิต**

เดบิต (DEBIT, DR.)	เครดิต (CREDIT, CR.)
1. ฝ่ายเจ้าของใหม่	1. ฝ่ายเจ้าของเก่า
2. การถอนการ (ฝ่ายใหม่) ฝ่ายเจ้าของใหม่ กำไร - สินทรัพย์ ค่าใช้จ่าย เพิ่มขึ้น - หนี้สิน ทุน รายได้ ลดลง	2. การถอนการ (ฝ่ายเก่า) ฝ่ายเจ้าของเก่า กำไร - สินทรัพย์ ค่าใช้จ่าย ลดลง - หนี้สิน ทุน รายได้ เพิ่มขึ้น
3. ส่วนของเจ้าของเดิมที่ถอน ฝ่ายเจ้าของเดิม ค่าใช้จ่าย และ ส่วนของเจ้าของ	3. ส่วนของเจ้าของเดิมที่ถอน ฝ่ายเจ้าของเดิม รายได้ ทุน

17 **จากสมการบัญชี**

สินทรัพย์ = หนี้สิน + ทุน + รายได้ - ค่าใช้จ่าย

สินทรัพย์ + ค่าใช้จ่าย = หนี้สิน + ทุน + รายได้

เดบิต (DEBIT)	เครดิต (CREDIT)
สินทรัพย์ ค่าใช้จ่าย	หนี้สิน ทุน รายได้

18 **หลักในการวิเคราะห์รายการ**

หมวดหมู่บัญชี	เพิ่ม (+)	ลด (-)
1. สินทรัพย์	เดบิต	เครดิต
2. หนี้สิน	เครดิต	เดบิต
3. ส่วนของเจ้าของ	เครดิต	เดบิต
4. รายได้	เครดิต	เดบิต
5. ค่าใช้จ่าย	เดบิต	เครดิต

สินทรัพย์

- ▶ **สินทรัพย์** (Assets) หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่าเป็นตัวเงินที่บุคคล หรือกิจการเป็นเจ้าของ
- ▶ สิ่งที่มีตัวตน เช่น เงินสด สินค้า เครื่องจักร ภาชนะดินเผา
- ▶ สิ่งที่มีตัวตน เช่น เครื่องบินพาณิชย์ สิทธิบัตร สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ ส่วนเกิน ค่าบัญชี สหกรณ์ เป็นต้น

กรณีรู้สินทรัพย์

สินทรัพย์ของธุรกิจ **มูลค่า** เมื่อ

- ▶ มีความเป็นอิสระอย่างแท้จริงซึ่งสามารถจะขายหรือส่งต่อ
- ▶ สินทรัพย์นี้มีราคาทุนหรือมูลค่าที่สามารถวัดได้อย่างแท้จริง

หนี้สิน

- ▶ **หนี้สิน** (Liabilities) หมายถึง การผูกพันในปัจจุบันของกิจการ มีผลต่อฐานะการเงิน การดำเนินการผูกพันนี้ อาจต้องแลกกับการสูญเสียดอกเบี้ยหรือเงินต้นของธุรกิจ
- ▶ **หนี้สิน** หมายถึง จำนวนเงินที่กิจการมีติดอยู่ ซึ่งต้องชำระคืนแก่เจ้าหนี้สินทรัพย์ หรือบริการ เช่น การชำระค่าเงินกู้เงินฝากกับธนาคาร ค่าธรรมเนียม ฯลฯ เป็นต้น

ตัวอย่างสื่อการเรียนรู้ที่ 2

วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

รหัสวิชา 2000 - 1301

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

เซอร์ไอแซก นิวตัน Sir Isaac Newton

ไอแซก นิวตัน นักวิทยาศาสตร์ชาวอังกฤษ
 เกิดเมื่อวันที่ 4 มกราคม ค.ศ. 1643 ที่เมืองวูลส์ทอตัน ประเทศอังกฤษ
 นิวตันมีชื่อเสียงในด้านคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ และดาราศาสตร์
 เขาได้คิดค้นกฎการเคลื่อนที่ของนิวตันซึ่งอธิบายการเคลื่อนที่ของวัตถุ
 และกฎแรงโน้มถ่วงสากลซึ่งอธิบายการเคลื่อนที่ของวัตถุในอวกาศ
 นิวตันยังคิดค้นกล้องโทรทรรศน์แบบสะท้อนแสงอีกด้วย

จอห์น ดาลตัน John Dalton

จอห์น ดาลตัน นักวิทยาศาสตร์ชาวอังกฤษ
 เกิดเมื่อวันที่ 6 กันยายน ค.ศ. 1766 ที่เมืองเฮลล์ทงก์ ประเทศอังกฤษ
 ดาลตันมีชื่อเสียงในด้านเคมี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทฤษฎีอะตอม
 เขาได้คิดค้นทฤษฎีอะตอมซึ่งอธิบายว่าสสารประกอบด้วยอนุภาคที่เรียกว่าอะตอม
 และอะตอมแต่ละชนิดมีคุณสมบัติเฉพาะตัว

จอห์น ดาลตัน John Dalton

- สาเหตุของโรคตาบอดสีเกิดจาก การผิดปกติของเซลล์รับแสงในจอตา
 เซลล์รับแสงมี 2 ชนิด คือ เซลล์รับแสงสีแดง และ เซลล์รับแสงสีเขียว
 หากเซลล์รับแสงสีแดง หรือ เซลล์รับแสงสีเขียว ทำงานผิดปกติ จะทำให้
 ผู้ป่วยตาบอดสีมองเห็นสีไม่ถูกต้อง

นอกจากนี้สาบอดสียังเกี่ยวข้องกับโรค Color-Blindness
 สาเหตุของโรคตาบอดสีเกิดจาก การผิดปกติของเซลล์รับแสงในจอตา
 เซลล์รับแสงมี 2 ชนิด คือ เซลล์รับแสงสีแดง และ เซลล์รับแสงสีเขียว

CHULALONGKORN UNIVERSITY

หลุยส์ ปาสเตอร์

หลุยส์ ปาสเตอร์ เกิดเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม ค.ศ. 1822 ที่เมืองดอว์ไนซ์ ประเทศฝรั่งเศส
 ปาสเตอร์มีชื่อเสียงในด้านเคมี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านจุลชีววิทยา
 เขาได้คิดค้นทฤษฎีเชื้อโรคซึ่งอธิบายว่าโรคเกิดจากเชื้อโรค
 และเขาได้คิดค้นวัคซีนป้องกันโรคต่างๆ เช่น โรคพิษสุนัขบ้า และโรคแอนแทรกซ์

หลุยส์ ปาสเตอร์

- หลุยส์ ปาสเตอร์ได้ค้นพบว่า จุลชีพเป็นทั้งสาเหตุและผลของโรคในสัตว์และพืช
 เขาได้คิดค้นทฤษฎีเชื้อโรคซึ่งอธิบายว่าโรคเกิดจากเชื้อโรค
 และเขาได้คิดค้นวัคซีนป้องกันโรคต่างๆ เช่น โรคพิษสุนัขบ้า และโรคแอนแทรกซ์
 ปาสเตอร์ยังได้คิดค้นกระบวนการพาสเจอร์ไรส์ซึ่งใช้เพื่อฆ่าเชื้อโรคในนม
 และเครื่องดื่มอื่นๆ

หน่วยที่ 1 เรื่องทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

○ **เนื้อหา**

1. ความหมายของวิทยาศาสตร์
2. ความรู้ทางวิทยาศาสตร์
3. วิธีการทางวิทยาศาสตร์
4. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
5. จิตวิทยาศาสตร์

ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์

- **SCI** เป็นการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติรอบ ๆ ตัวเรา
- เพื่อที่จะจับสิ่งที่มัน ๆ กลายเป็นสิ่งที่ไม่มันมันไป สักหน่อยนะ
- โลกยุคใหม่กระบวนการศึกษา สืบหาความจริง และตรวจสอบผลด้วยวิธีปรากฏการณ์ธรรมชาติ
- ระเบียบวิธีธรรมชาติรอบ รอบตัว เรายัง ศึกษาค้นคว้า

การอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ

1. ระบุสิ่งที่ได้ศึกษาปรากฏการณ์นั้น ๆ ในธรรมชาติ สักได้สักตามตัว
2. ระบุที่มา SCI จะจับเอาธรรมชาติของมนุษย์
3. ระบุผู้รู้ในธรรมชาติ
4. ระบุที่มา SCI จะจับเอาธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตมนุษย์

การบันทึกข้อมูลทางวิทยาศาสตร์

- ถึงสิ่งต่าง ๆ ที่มัน สักหน่อย ๆ ที่มันไม่มันมัน
- มันไม่ได้จับเอาธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตของมันเป็นมัน ๆ ที่มันจับ ของของวิทยาศาสตร์
- ข้อมูลที่ได้มาจะบันทึกเอาไว้ที่มันของของวิทยาศาสตร์มันมัน ๆ เป็นที่ตรง สักหน่อยวิทยาศาสตร์มันมัน ๆ นะ
- มันจับ ของสิ่งมีชีวิตที่มันของ SCI คือจับเอาธรรมชาติของมันเป็น มันจับเป็นสิ่งที่มัน ในธรรมชาติมันมัน

ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไม่แน่นอนใจ :

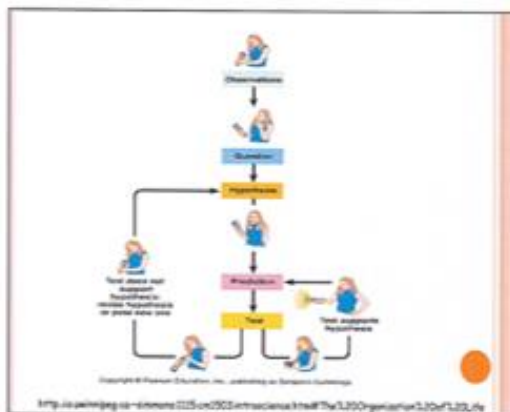
การรู้ของ SCI ไม่แน่นอน คือ

1. ไม่แน่นอนคือ การบันทึกข้อมูล ของของ ของวิทยาศาสตร์มัน มันของของ
2. สักหน่อยมันของของความรู้ที่มันมันมันมันมันมัน

วิทยาศาสตร์

วิทยาศาสตร์มันของเป็น 2 แบบใหญ่ ๆ คือ

1. วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ หรือวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ
 - 1.1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ
 - 1.2 วิทยาศาสตร์กายภาพ
2. วิทยาศาสตร์ประยุกต์

- ทำอย่างไรจึงจะเรียนวิทยาศาสตร์ได้**
1. มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน
 2. คิดค้นหาวิธีการสอบที่ สามารถทำได้
 3. เมื่อทำข้อสอบถูกผิดแล้วหรือเมื่อในการสอบแล้ว จะสอบที่ข้อสอบอย่างอื่นไป
 4. จัดกลุ่มข้อสอบที่ทำได้หรือสอบไม่ได้
 5. นำข้อที่ได้มาทำการสำรวจหาข้อที่ไม่ได้ใช้ในวิชาที่ได้
 6. ร่วมมือหาความรู้เพิ่มเติมอื่นเป็นกลุ่ม และขอความร่วมมือกับคนอื่นในกลุ่ม
 7. นำความรู้มาทำข้อสอบที่ทำได้

- บทนำ**
1. วัตถุประสงค์ของการเรียนวิทยาศาสตร์
 2. ความสำคัญ
 3. หน้าที่ของ
 4. วิชาวิทยาศาสตร์
 5. วิชาวิทยาศาสตร์คืออะไร
 6. วิชาวิทยาศาสตร์มีประโยชน์อย่างไร
 7. ความสำเร็จในการเรียนวิทยาศาสตร์
 8. ความสำเร็จในการเรียนวิทยาศาสตร์

ภาคผนวก ง
ภาพกิจกรรมการฝึกอบรม

ห้องฝึกอบรม

บรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียน (1)

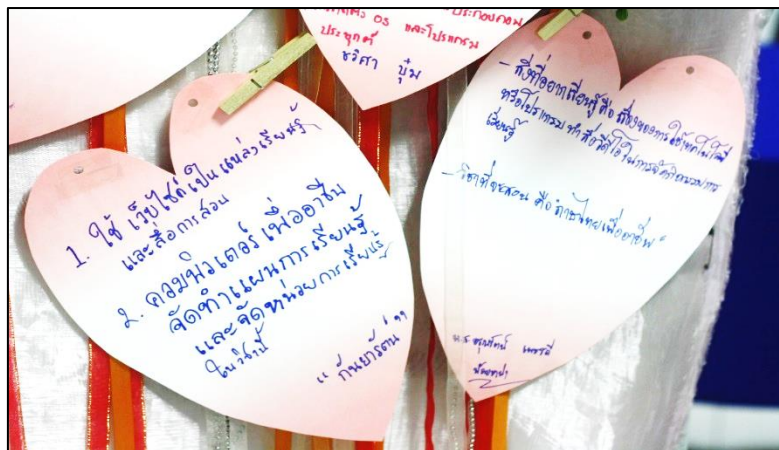
บรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียน (2)

บรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียน (3)

กิจกรรมสัญญาใจ

กิจกรรมละลายพฤติกรรม

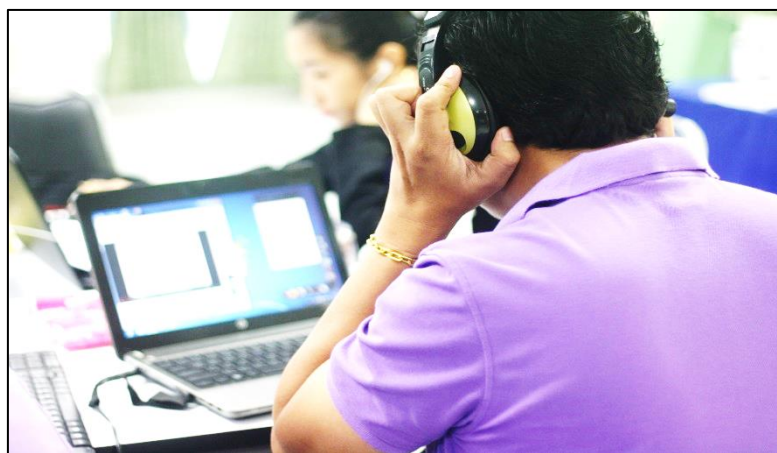
กิจกรรมกลุ่ม

การเรียนรู้ด้วยตนเอง (1)

การเรียนรู้ด้วยตนเอง (2)

การนำเสนอแผนจัดการเรียนรู้

การนำเสนอสื่อการเรียนรู้

การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการ (1)

การประเมินผลทักษะเชิงปฏิบัติการ (2)

การสะท้อนการใช้สมรรถนะจำเป็นในการจัดการเรียนรู้

การนำเสนอภาระงานจำเป็นไปใช้จัดการเรียนรู้ (1)

การนำเสนอภาระงานจำเป็นไปใช้จัดการเรียนรู้ (2)

การนำเสนอภาระงานจำเป็นไปใช้จัดการเรียนรู้ (3)

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวปิยนันท์ ฉายานพรัตน์ เกิดเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ.2512 เข้ารับการศึกษา ระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนพระแม่มาลี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย และระดับอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่โรงเรียนกิตติพาณิชย์ ระดับปริญญาตรี และปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญในคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (Business Computer) และคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิชาระบบสารสนเทศคอมพิวเตอร์ (Computer Information System) ตามลำดับ ระดับปริญญาเอกที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน (Non-Formal Education)

นางสาวปิยนันท์ ฉายานพรัตน์ มีประสบการณ์การทำงานด้านการพัฒนาระบบงาน (Application Development) เป็นเวลา 2 ปี ด้านการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) เป็นเวลา 3 ปี ด้านที่ปรึกษาการฝึกอบรมเทคโนโลยีสารสนเทศ (Principle Education Consultant) มากกว่า 10 ปี ปัจจุบันทำงานเป็นอาจารย์รับเชิญ วิทยากรและที่ปรึกษาอิสระให้แก่หน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน

